

BIBLIOTECA NAZIONALE VITT. EMANUELE
68
13 D
4

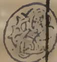

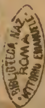
AMBROSII NOVIDII FRACCI FErentinatis Sacrorum Fastorum Libri XII.

cum romanis consuetudinibus per totum annũ, suisq; causis, ac stellis, et numinũ nostrorum introductionibus.

ADHIBITIS XII. MENSIBVS XII. *Apost. tutelis, rebus gestis, necnõ figuris, ac fabulis ad rẽ facientibus, à suis tenebris ad lucẽ, idest Christum, reductis, opus sane sic post natalẽ domini à nullo antea scriptum aut editum.*

Cum Privilegio ad decennium.

RELIGIOSISSIMI FRATRIS BARTHOlomei Spina Pisani, Sacræ Theologiæ professoris, ac sacri Palatij apostolici Magistri cum Patris ac Pontificis Vic. Ph. Subscriptione ad hoc, opus imprimendum, promptissima authoritas.

AMBROSII Nouidij Fracci Ferentinatis Poetæ Clarissimi Duodecim de Fastis libros adhuc vsque sine causis existentes, atque suo officio pererrantes, eo censemus egregia laude dignos. Quod author suo sacro labore, ac graui poemate, obtinuit, poetarum antiquorum figmenta, vanum ac Idolatrarum cultum, inutilemque immo dãnabilem, et execrabilem religionem, persuadere, non ab re, velut imaginem diuina dispositione permissam. Quo facilius (vt assueta) homines, per singula quæ soléni ritu Christum mundi Saluatorem in Sacrosancta Ecclesia efferunt, ad verum dei, diuorumque cultum deducerentur. Et ideo vt hoc insigne opus debito donetur bonore, simulque author gloriam apud christicolas ex suo sapienti studio perennem assequatur, & a principibus, qui muneribus sapientiam fouent, sapientesque ipsos sua digros gratia, quo merito clariores euadant, suscipiunt. In numero suorum deditissimorum assumatur, licentiam præsentibus impartiendã, qua typis cudatur, & vniuersorum oculis, opus merito commendandum, offeratur, animo duximus & voto promptissimo.

Magister. S. Pal. Ideo censeo Ph. Vic.

PAVLO TERTIO PONT. OPT. MAXIMO.

Ambrosius Nouidius Fraccus Ferentinas.

S. P. D.

V M superioribus annis Paule beatissime, cultum illum deorum apud priscos etiam à suis hominibus ea tempestate dânatum, cum fabulosus esset, vanis quibusdam solênitatibus, curisq; sane tunc inutilibus celebratum mecum cogitassem, & ab Ouidio cum ingenio tum doctrinâ poeta præstantissimo, de illo ritus quosdam populares fastis donatos viderem. Putaui maximo quidem & pudori & damno hominibus nostri temporis esse, si simi libus carerent. Cum nec deorum cultu, nec rebus gestis, veteribus cedamus. Itaq; rem intactam arbitratus, gratâq; ac iucundam antiquis, multo gratiorem atq; iucundiorem vel veritatis luce, vel honestiore erga deum obseruantia nostris fore existimans, statim in animo habui, & si nihil nũc non cultũ nihil nõ maiori diligentia elaboratũ, singulariq; disciplina atq; ingenio, dignum fides nostra, cultusq; diuinus, desideret, similia nostri temporis, quæ Ouidius sui, cum quibusdam vana, atq; superflua viderentur, eodem carminis genere suis rationibus ordiri atq; contexere. Perseueransq;, cum sub Leone, Adriano & Clemente de his sacros fastos, sæpe tamen susceptos, sæpeq; vi miserorum temporum, calamitatumq; concursu, destitutos scribere cœpissem, & deinde, sic vt miseriarum oneribus premebar, sub te tandem summam manum imposuerim, quando ita mihi post eos feliciter occurris, ne in tanta rerum tuarum ac temporum felicitate mihi, ac meis scriptis, deesse viderer, illos tibi dedicare constitui, non vt nomen tuum monumentis illustrarem meis, sed vt nomine tuo laus mea, posteritatis commemoratione, superorum nostrorum voluntate, celebraretur, sane cum diuina illa, atq; æterna rerum serie ita factum sit, vt tu vnus post tot, cui consecrarentur, repertus sis. Puto sic vt inter tua cœlestia lilia quibus hæc nostra ætas floret, conquiescerent, tuaq; iuuenilia Sydera, quorum splendore iam miseriarum nobis tenebras expulisti, sequerentur, teq; potissimum lustrati adorarent. Qui tot præstanti ingenio viros, vt tibi & adessent & te circumstarent, atq; vt his a te auctus Senatus, de te palam gloriaretur summis dignitatibus exornasti. Quiq; adeo in hoc amplissimo sacerdotio constitutus, cuius magnitudine naturam non mutasti, rerum superiorum recte curam habes, adeoq; pietatis tuæ exemplo prudenter orbem, cuius caput es, moderaris, vt non solum deos atq; homines, ad te amandum, sed etiam elementa traxeris. Ignis enim sine quo non fit (vt philosophari, hisq; personam imponere liceat) sua te cœlesti Iride, veluti totius mundi simulachrum, circũcinxit. Aer, locorum varietate, in qua nobis deo similis vbiq; occurris, firmum vt omnes volumus, conseruat. Aqua, numen tuum verita, vt esses quo mortale genus foueretur, de suo gremio nobis iam tum salutem tuam implorantibus, inoffensum mirabiliter restituit. Terra tuos cito adultos non solum repente ditauit, sed te, cui illa paret, suis thesauris inuisit. atq; vt essent qui post te sibi imperarent, orbemq; suum regerent, genus tuum prole gemina congeminauit. Quare cum propter virtutes tuas hæc tibi, a quo alium rerum magnitudo non desiderabat, contigerint, par sane erat vt simul cum his te etiam mei libelli venerarentur, & si non eloquentiæ tuæ vtriusq; linguæ facundissimæ comparandi. Cum non multo altius, quã sacrorum verba paterentur, scripti sint, animus enim ne quid contra fas diceret, poetarum licentia vagari non potuit. Quod, vt arbitror, multos à salutis nostræ natali, hucusq;, ab his sic scribendis, quemadmodum ego scripsi, deterruit. Nam

cum tantum aedes, & miracula diuorum, quos sanctos appellamus, in illis explicandis à quibusdam narrarentur, ego solus in familiarem meum Ouidium veluti transformatus, qui vt diximus similes hominibus sui temporis reliquit. ne tantum hoc antiquis liceret, & si non eadem linguae suauitate, tamen ea qua his temporibus potui, vulgares festorum consuetudines, à pontificibus olim vt populos in fide retinerent cōcessas, diuisis in. xii. mēses. xii. Apostolorū tutelis, nec praetermissis aliquibus rebus gestis nostri temporis memoria dignis, cum ortu atq; occasu syderum, suis cū causis, ac christianis historiis, in duodecim libellos digessi. Sic tamen, vt omnia quae ad rem pertinerent, quaeq; in figuris, aut fabulis veluti in tenebris, inuoluta erant, ad ortum iam solem idest Christū reduxerim. Opus sane mihi laboriosissimum, & in quo si quid praeteritum est (homo enim sum) mihi ignoscendum, atq; voluntati meae applaudendū putes, quae in tot rerū mearū difficultatibus ita voluerit. adeo tamen vt iam me tam longi laboris non poeniteat. Cū sub te principe, & Paulo principe mearum vigiliarum fructus maturuerit, tibiq; totus fere incumbat. Nam cum Caesari, & Regi, libelli mei etiam faueant (tres enim in terris quas regitis trinae superioris Maiestatis imaginem geritis) tuam illam à deo tam festinatam, vt orbi succurreret, creationem potissimum canunt. triplicemq; coronam à Senatu tibi impositam, supplices, vt debent, adorant. totq; tuas ob pacem res gestas, cum triumpho illo praeclarissimo, ab vtraq; curia ad radices Capitolii acto, tibi felicissimo principi gratulantes, mirifice contemplantur. tuorum ac tuas laudes ad coelum pro viribus attollunt. Quare illos ad spem immortalitatis te duce festinantes, sanctissimo nominis tui testimonio fisi, vt dierū longitudinem, rerumq; euentus superare possint, atq; vt ego cum his mea gloriola viuus perfruar, vultus sanctissimi tui, ea serenitate qua labentem orbem reuocasti, excipias, exceptosq; foueas. & quoniam infantes sunt, & sine matre geniti, vt poetice quoq; tandem tecum consabuler, lacte tuo, quod ex ouili tibi commisso abunde est, ne vagiant, curabis. erit mehercule, & curae, & educationis, illorum non leue pretium. nam statim quod ex infantia exierint, atq; loqui incipient, de te omnium parente, principeq; liberalissimo, & tuis vbiq; praedicabunt. Quod serio ac ingenue facturos puto, si apud sanctitatē tuā, vt spero, tutelam, gratiam, atq; authoritatem consequentur. Interim Cymbae tuae, cui illos commisimus, de littore tuo, in fidei ac religionis pelagus decedenti, salutis humanae signo nobiscum, ac laeta prece faustum felixq; omineris vale. Clausissem epistolam versibus nisi satis hac supplicatum, illis toto fere opere tibi decantatum putassem. iterum bene vale & publicae vtilitati, vt soles, consule.

EX AMBROSII NOVIDII FRACCI FERENTINATIS DVODECIM SACRORVM FASTORVM LIBRIS MENSIVM DIGESTIO.

IANVARIVS.

A	1	Calē.	IAN.	*Ianuarius à Iano bifronte olim in figura dictus: nunc sacer deo trino, qui Ianum expulit.*	
				Circumcisio domini in ara cœli	6 a
B	2	iiii	No.	*Præsepe vespere oritur.*	7 b
C	3	iii	No.		
D	4	Pr.	No.		
E	5	No.		*Vigilia Epiphaniæ.*	8 a
				Reges fabis creantur.	
F	5	viii	Id.	*Ephiphania* Domini.	8 a
				Festum regum.	
				Regna atque epulæ in multos dies exercentur.	
G	7	vii	Id.		
A	8	vi	Id.		
B	9	v	Id.	*Sol in Aquario.*	9 b
C	10	iiii	Id.		
D	11	iii	Id.		
E	12	Pri.	Id.	*Dimidius Cancer vespere oritur.*	9 b
F	13	Id.		*Media hyems.*	9 b
G	14	xix	Calē.		
A	15	xviii	Calē.		
B	16	xvii	Calē.		
C	17	xvi	Calē.	*Antonio abbati.*	9 b
				Nudi eunt ad ædem.	
				Equi dona & faces ferunt.	
				Pueri Sancti spiritus visunt sudarium.	10 b
D	18	xv	Calē.		
E	19	xiiii	Calē.		
F	20	xiii	Calē.	*Fabiano & Sebastiano.*	10 b
				Nudi eunt ad ædem.	
				Sagittæ & annuli fiunt.	
G	21	xii	Calē.	*Agneti*	11 a

				Agni vehuntur asello.	
				Fabæ dantur.	
				Pallia ex lanis agnorum.	
A	22	xi	Calē.	*Vincentio Anastasio.*	21 b
B	23	x	Calē.		
C	24	ix	Calē.	*Vigilia conuersionis Pauli*	22 a
				Dies ægyptiacus.	
				Angues expergiscuntur.	
				Procul à lecto cingimur.	
				Viri cum vxoribus non cubant.	
D	25	viii	Calē.	*Conuersionis festum.*	22 a
E	26	vii	Calē.		
F	27	vi	Calē.		
G	28	v	Calē.	*Rostrum corui matutino oritur.*	22 a
				Agnati secundæ.	
				Trifontanum.	
				Aqua saulia uisitur.	
				Eadem geritur.	
A	29	iiii	Calē.		
B	30	iii	Calē.		
C	31	Pr.	Calē.		

FEBRVARIVS.

D	1	Fe.		*Februarius à februis purgationibus olim in figura dictus.*	
				Nunc sacer purificationi virginis: cuius faculæ pro februis sunt: à quibus februa veterum expelluntur.	
E	2	iiii	No.	*Purificatio Virginis*	23 b
				Faces consecrantur.	
				Faces dantur multis diebus.	
				Initium veris.	25 b
				Ducis generalis ecclesiæ creatio.	25 b
F	3	iii	No.	*Blasio*	26 a
				Fax hesterna ad aram fertur.	
				Benedicitur pani.	
				Oleum pro gula petitur & æs datur.	
				Oleum foliis à fœminis pro pueris fertur.	
				Sacrum in æde sancti Iacobi.	26 b
G	4	Pri.	No.	*Aquarius occidit.*	26 b
A	5	Non.		*Agathæ in valle Quirini.*	26 b
				Ad incendium inuocata prodest.	
				Feriæ puellarum, & matrum lactantium.	
B	6	viii	Id.	*Zephyrus flat.*	27 a
C	7	vii	Id.		
D	8	vi	Id.	*Ventorum concursus.*	27 a
				Equus minor exoritur heliace.	27 a

				Sol in piscibus.	17 a
E	9	v	Id.	*Apolloniæ*	17 b
				Sacrum pro dentibus.	
G	11	iii	Id.	*Iuliano hospiti.*	17 b
				Viatorum feriæ ob securitatem itineris.	
				Oratio eius geritur in subsidium.	
				Venatorum item feriæ.	
				Nuptiæ non celebrantur.	18 b
A	12	Pr.	Id.		
B	13	Id.			
C	14	xvi	Calē.	*Valentino presbytero.*	18 b
				Manes nocte vagari creduntur.	
D	15	xv	Calē.	*Hirundo in alto cœlo apparet.*	18 b
E	16	xiiii	Calē.		
F	17	xiii	Calē.	*Fauonius Chelidonia dictus flat.*	19 a
G	18	xii	Calē.		
A	19	xi	Calē.		
B	20	x	Calē.	*Dies nubilus & pluuiosū hyemē.*	19 a
C	21	ix	Calē.		
D	22	viii	Calē.	*Cathedræ, in æde Petri.*	19 a
				Pontificis creandi origo.	
				Sella Pontificis ornamentum accipit.	
				Zonæ circum sellam ponuntur.	
E	24	vii	Calē.		
F	24	vi	Calē.	*Mathiæ.*	22 a
				Cardinalium creandorum origo.	
				Dies bisextilis.	
				Annus ominosus.	
				Imperatoris natalis.	
				Coronatio & victoria eiusdem eadem die.	
G	25	v	Calē.	*Dionysia festum Bacchi & carnium*	22 secunda a
				Propinquorum epulæ frequentantur.	
				Personæ siue Personati vagantur.	
				Agonalia	23 a
A	26	iiii	Calē.	*Taurilia in multis locis.*	23 a
B	27	iii	Calē.	*Equiria diuersa, vltima bubalorum.*	23 b
C	28	Pr.	Calē.	*Ebrietas campanis & cornibus triumphat.*	24 a

MARTIVS.

D 1 MAR. *Martius à Marte olim in figura dictus: qui initiæ erat deus, nunc sacer est Christo: qui in hoc mense conceptus, & mortuus est: dux deusque est Sabaoth: id est exercituum. dictus qui contra mortem & vitia pugnauit: pugnandoque illa, omnesque gentes domuit.*

E	2	vi	No.	*Triangulus mane oritur.*	26 b
F	3	v	No.		
G	4	iiii	No.	*Ala dextra Pegasi vespere occidit.*	26 b
A	5	iii	No.		
B	6	Pr.	No.		
C	7	Non.		*Thomæ aquinati.*	26 b
				Doctorum theologorum & physicorum feriæ.	
				Oratio de eo in Mineruæ ad patres habetur.	
D	8	viii	Id.		
E	9	vii	Id.	*Beatæ Franciscæ ad templum pa.is.*	27 a
				Violæ ad bustum feruntur.	
				Munus à senatore datur.	
				Epulum publicum in diuæ ædibus.	
				Oratio in eius sacro ad patres.	
F	10	vi	Id.	*Sol in Ariete.*	27 b
				Figura Isaci in Phryxo.	
				Aequinoctium vernum.	28 b
				Hyemis abscessio.	28 b
G	11	v	Id.		
A	12	iiii	Id.	*Gregorio.*	28 b
				Eius mensa visitur.	
				Fabæ molles in sportulam dantur.	
				Terra sancta colitur.	
				Quadragesimæ reformatio.	
				Cum stationibus & toto mysterio passionis.	29 b
B	13	iii	Id.		
C	14	Pr.	Id.	*Aquarius apparet.*	31 a
D	15	Id.			
E	16	xvii	Calē.	*Cauda piscis mane oritur.*	31 a
F	17	xvi	Calē.		
G	18	xv	Calē.	*Gabrieli Archangelo.*	31 a
A	19	xiiii	Calē.	*Iosepho.*	31 a
				Fabrorum feriæ.	
				Virginibus ædes cum sacello sacræ à Trano dantur.	31 b
B	20	xiii	Calē.	*Dedicatio Sanctæ Crucis.*	31 b
				Mulierum statio.	
				Sacellum viri non intrant.	
C	21	xii	Calē.	*Sancto Benedicto.*	31 b
D	22	xi	Calē.	*Spica mane occidit.*	32 a
E	23	x	Calē.	*Leonis simulachrum mane occultatur.*	32 a
F	24	ix	Calē.		
G	25	viii	Calē.	*Annunciatio.*	32 a
				Annus salutis nouus à fine mensis mercatorum calendæ.	
				Carnes à pluribus non eduntur.	

Matronarum

Matronarum feriæ.
Nuptæ à virgine, indutæ albo in templum ad septum eunt.
Pontifex à Palatio vaticano solẽniter ad templum venit.
Nuptarum pompa per forum circa templum.
Salutatio virginis ab eius nuncio instituta.
Canticum salue ab eodem in sero acceptum.
Oua annunciatæ, vt aiunt, reponuntur.
Insitio fit & coalescit.
Plantæ in precio.
Templum Annunciatæ extra vrbem visitur.

A 26 vii Calē.
B 27 vi Calē. *Coruus vespere totus apparet.* 34 b
C 28 v Calē.
D 29 iiii Calē.
E 30 iii Calē. *Iordanis incipit mergi in Oceano.* 34 b
F 31 Pr. Calē. *Rustica fabula de natura mensis.* 34 b
Grando cum niue interdum.
Nomina rustica quatuor dierum, qui
Sequentur in Aprilis ceu vltimi sint Martii.

APRILIS.

G 1 APR. *Aprilis ab aperto tẽpore olim in figura dictus nũc facer aperto Christi sepulchro quod hoc fere mẽse semper post ba fit.*
A 2 iiii No.
B 3 iii No.
C 4 Pr. No. *Ambrosio doctori.* 38 b
Via, quã lombardam appellant: frequentatur.
Insubrium choreæ.
Patres eunt ad ædem.
Societatis oblatio.
Oratio ad patres.
D 5 No. *Puppis oritur vespere.* 39 b
Dimidius piscis Septẽtrionalis vespere occidit. 39 b
Preces puerorum quos orphanos dicunt pro pluuia. 39 b
Vincentio. 39 b
Prægnantum preces.
Parientum inuocatio.
Voti pueri sanantur.
Militum ob diui nominis omen bonum feriæ.
Vincentio pro victoria cuius loco est, supplicatur.
Certantum poetarum pro corona tutela.
Vincentius inuicti Cæsaris aduocatus.
Aduentus Cæsaris in vrbem. 40 b
Publica Hilaritas.
Arcus triumphlis apud ædes Marci.

				Arcus triumphalis apud ædes Marci.	
				Complexus Cæsaris & Pontificis.	
E	6	viii	Id.		
F	7	vii	Id.	Aries incipit decedere vespere.	41 b
				Pes sinister virginis descendit.	41 b
G	8	vi	Id.		
A	9	v	Id.		
B	10	iiii	Id.	Sol in Tauro.	41 b
C	11	iii	Id.		
D	12	Pr.	Id.	Iulii Papæ festum palatii.	42 a
				Andreæ Apost. caput excipitur.	42 a
E	13	Idi.		Labra Arietis occidunt vespere.	42 a
F	14	xviii	Calē.		
G	15	xvii	Calē.		
A	16	xvi	Calē.	Cæsar cum Pontifice sacrum adit.	42 a
				Triangulus incipit occidere vespere.	42 a
B	17	xv	Calē.	Gallia ad fœdus vocatur.	42 a
C	18	xiiii	Calē.		
D	19	ix	Calē.	Taurus incipit occidere chronice.	42 b
E	20	xii	Calē.	Palilia festum vetus.	42 b
				Scena atq; epulum in capitolio.	
F	21	xi	Calē.	Medium ver.	43 a
G	22	x	Calē.	Tributa ad Cæsarem veniunt ex india.	43 a
				Clara in pede mali nauis Argo.	
				Vespere occultatur.	43 a
A	23	ix	Calē.	Caput leporis inane occultatur.	43 a
				Georgio galeato.	43 a
				Georgius pro Marte post Christum habitus.	
				Scena de illius historia multis in locis.	
				Ludus hastæ inter equites.	
				Signilustrium, in quo vexillum. S.P.Q.R.	
				Lustratur ad aram. S. Georgii.	
				Tubilustrium veterum in figura signi lustrationis fuit.	
				Camisia sancti Georgii contra tempestates.	
B	24	viii	Calē.	Austrina dies & pluuia.	45 a
				Aries occidit.	4 b
C	25	vii	Calē.	Marco Euangelistæ.	45 b
				Preces maiores, quas processiones & letanias vocant.	
				Pompa sacerdotum omnium publica.	
				Orbi sancti spiritus cruces sacras comitantur.	
				Cerasa Tyburtina ex tributo feruntur.	
				Caseolis mane benedicitur ad aram.	
				Cruces cereæ postibus contra noxas affiguntur.	
				Pasquinalia maledictorum libertas.	47 a
				Gerulorum feriæ & munus.	74 a

D	26	vi	Calē.		
E	27	v	Calē.		
F	28	iiii	Calē.		
G	29	iii	Calē.		
A	30	Pr.	Calē.	Pleiades oriuntur.	48 b
				Prouerbium vulgi.	48 b
				Mai arbores, a pueris exquiruntur.	48 b

MAIVS.

B	1	Calē.	Ma.	Maius à Maia vel maioribus vel maiestate olim in figura di-ctus nunc sacer maioribus apostolis, aut Maiestati diui-næ: quæ in festo ascensionis cœlum ascendit quod & hoc mense fuit.	
				Miscellanea, quæ & virtutes dicuntur.	
				Volucrum sparsio in apostolorum æde.	
				Porcus ludo suspenditur e templi vertice.	
C	2	vi	No.	Andromada exoritur.	52 b
D	3	v	No.	Inuentio sanctæ crucis.	52 b
				Fœminæ sacellum non intrant.	
E	4	iiii	No.	Trutina occidit matutino.	53 b
				Catherinæ Senensi.	53 b
				In æde Mineruæ post pompam à digito benedicitur.	
F	5	iii	No.	Pleiades vespere occidunt.	53 b
G	6	Pr.	No.	Direptio vrbis.	53 b
				Dies ater.	
A	7	No.		Pompa pro pace.	54 b
B	8	viii	Id.	Apparitio Michaelis.	55 a
				Motes ab eius tutelam tonat.	
				Puellæ in eius æde suburbana nubunt.	
				Fruges, vt agrestes putant, ab eo implentur.	
				Initium Æstatis.	56 b
C	9	vii	Id.		
D	10	vi	Id.	Capra heliace occultatur.	56 b
				Iobbo patienti.	56 b
				Germanorum feriæ.	
E	11	v	Id.	Scorpius totus matutino occidit.	57 a
				Sol in Geminis.	57 a
				Castor & pollux in figura Baptistæ & Iesu Christi.	57 b
F	12	iiii	Id.		
G	13	iii	Id.	Templum Pantheon consecratur.	57 b
				Cerasia & fabæ ad aram feruntur.	
A	14	Pr.	Id.		
B	15	Id.		Crus dextrum Andromachæ Crepusculo occidit.	58 a
				Centauri manus oritur.	58 a

C	16	xviii.	Calē.			
D	17	xvi	Calē.	*Cetus exoritur heliace.*	58	a
				Ionæ cetus in figura fuit.		
E	18	xv	Calē.			
F	19	xiiii	Calē.	*Iuoni.*	58	b
				Aduocatorum feriæ.		
				Aquilæ cauda oritur chronice.	59	b
G	20	xiii	Calē.	*Eustachio vbi doctores creantur.*	59	b
				Hyades oriuntur in figura donorum spiritussan.	60	
A	21	xii	Calē.	*Cornu dextrum tauri mane oritur.*	60	a
B	22	xi	Calē.	*Hyadum lampas matutino oritur.*	60	a
C	23	x	Calē.			
D	24	ix	Calē.	*Iordanis fluuius oritur matutino.*	60	a
E	25	viii	Calē.	*Mariæ virginis.*		
				Sorores duæ.	60	a
				Sagitta vespere oritur.	60	b
				Societates quæ collegia siue sodalitia dicuntur, ad templum diui Sebastiani diebus dominicis eunt.	61	a
				Vestigia Christi visuntur.		
F	26	vii	Calē.	*Virgiliæ oriuntur.*	62	a
				Imbres cum tonitruis	62	a
G	27	vi	Calē.			
A	28	v	Calē.			
B	29	iiii	Calē.	*Aeris tempestas.*	62	a
C	30	iii	Calē.			
D	31	Pr.	Calē.	*Petronillæ virginis.*	62	a
				Statio in æde Petri.	62	a

IVNIVS.

E	1	Calē.	IVN.	*Iunius à Iunone vel Hebe iuuentutis Dea, vel à iunctis regibus* Tacio & Romulo *olim in figura dictus: nunc iunctis apostolis à Spirituſancto in Pentecoste sacer est: quæ in hoc mense venit.*		
F	2	iiii	No.	*Nuptæ Sancti spiritus eunt per vrbem.*	64	a
				Nuptiæ non celebrantur nisi à puellis. S. spūs.	64	a
G	3	iii	No.	*Arcturus occidit matutino.*	64	a
A	4	Pr.	No.	*Concilium indicitur.*	64	b
				Iordanis exoritur.	64	b
B	5		No.	*Gemini incipiunt vespere occidere.*	65	a
C	6	viii	Id.			
D	7	vii	Id.			
E	8	vi	Id.	*Dorsum Centauri vespere apparet.*	65	a
F	9	v	Id.	*Hædi oriuntur.*	65	a
G	10	iiii	Id.	*Canis minor heliace occidit.*	65	a

A	11	iii	Id.	*Solstitium æstiuum.*	65 a
				Sol in Cancro.	65 a
				Messis incipit.	64 a
				Messorum æstas & eorum consuetudo cum agresti pompa.	
				Consolationis statio.	65 b
				Zephyrus flat.	66 a
				Barnabæ Apostolo.	66 a
				Tempestas sæpe oritur.	66 a
B	12	Pr.	Id.		
C	13	Id.		*Hædi occidunt chronice.*	66 b
				Orion mane oritur.	66 b
				Antonio de Padua.	66 b
				Vota ob amissas res.	
				Mercatorum feriæ.	
				Mercurii vetus consuetudo illi datur.	
D	14	xviii	Calē.		
E	51	xvii	Calē.	*Vito & Modestino ad arcum.*	68 b
				Oleum & panis pro demorsis à canibus rabidis.	
				Sub lapidem transitus pro eisdem.	
				Canes rabidi pacantur.	
F	16	xvi	Calē.	*Caput sagittiferi vespere exoritur.*	69 b
G	17	xv	Calē.		
A	18	xiiii	Calē.	*Hercules in figura Christi incipit occi.*	69 a
B	19	xiii	Calē.	*Aestus intensio.*	69 a
C	20	xii	Calē.	*Virgo conspecta in mœnibus.*	69 a
				Lepus vespere apparet.	69 b
D	21	xi	Calē.	*Auriga exoritur: in cuius figura Helias.*	
E	22	x	Calē.		
F	23	ix	Calē.	*Vigilia Natalis Ioannis Baptistæ.*	70 a
				Aromata dantur vesperis: ignes fiunt.	
				Puella cum paruo tympano quod coronulam appellat.	
				Pueri pro puellis vestiuntur.	
				Cantilenæ ad liberales, diræ in auaros.	
				Aquæ in nocte natantur: & pensiles ad vaticinium feruntur.	
				Filix vulgo in precio est propter semen.	
				Herbæ diuersi generis quæruntur, & multa fiunt.	
				Carduus puellarum legitur, & ab eisdem centum cruces.	
G	24	viii	Calē.	*Natiuitas Ioã. baptistæ: ros & nouæ frõdes in precio*	70 b
				Solstitium vulgare.	73 b
A	25	v	Calē.		
B	26	vi	Calē.		
C	27	v	Calē.	*Gladius orionis matutino ascendit: in figura Cæsaris, vel Pauli apostoli ensis.*	

D	28	iiii	Calē.			
E	29	iii	Calē.	Petro & Paulo	74	a
				Equus, quem chineā vocant, pontifici, a Cæsare pro tributo traditur.		
				Pompa episcoporū in equis chineam comitatur.		
F	30	Pri.	Calē.	Commemoratio Pauli apostoli.	74	b
				Angues dantur Paulo.		
				Circulatorum anguium feriæ.		
				Vacationes publicæ.	75	b

IVLIVS.

G	1	Calē.	IVL.	Iulius Quintilis à numero mensium antiqui anni à Iulio postea in figura dictus: nunc Christo in ventre matris Iulo dicto ad similitudinem floris nódū aperti, sacer est.		
A	2	vi	No.	Visitatio virginis.	78	b
				Grauidis festus dies.		
				Pistorum ientaculariorum feriæ.		
				Sacrum eorundem.		
				Fœdus pontificis cum Cæsare & preces publicæ.		
B	3	v	No.	Virgo Maria in via locuta est.	80	a
C	4	iiii	No.	Perseus crepusculo incipit oriri.	80	b
				Perseus in figura Dauidis.		
D	5	iii	No.	Leo heliace occidit.	81	a
				Octaua Petri & Pauli.	81	a
E	6	Pr.	No.			
F	7	No.		Translatio Thomæ.	81	a
				Festum Palatii.		
G	8	viii	Id.			
A	9	vii	Id.	Præsepe occidit vespere.	81	b
B	10	vi	Id.			
C	11	v	Id.	Asellus septentrionalis oritur matutino.	81	b
D	12	iiii	Id.	Lupus incipit occidere.	81	b
E	13	iii	Id.	Dimidium æstatis.	82	a
				Manipuli segetum in areis componuntur.	82	a
				Sol in Leone.	82	a
F	14	Pr.	Id.			
G	15	Id.		Diuisio Apostolorum.	82	b
				Iordanis totus exoritur matutino.	83	a
				Procyon æstus auget.	83	a
A	16	xvii	Calē.			
B	17	xvi	Calē.	Alexio.	83	a
				Statorum feriæ.		
				Mariæ in porticu sacrum.	83	b
				Exequiæ anniuersariæ.	83	b
C	18	xv	Calē.	Austri flant & canis emergit.	83	b

D	19	xiiii	Calē.			
E	20	xiii	Calē.	Margaritæ	83	b
				Vota parientium quæ Isi olim fiebant.		
F	21	xii	Calē.	Canicula in ore canis maioris ardens exoritur.	84	a
				Dies caniculares.	84	a
G	22	xi	Calē.	Canicula fortius ardet.	84	b
				Maxilla sinistra Leonis oritur cosmice.	84	b
				Mariæ Magdalenæ.	84	b
				Verticordiæ Veneris festum huc relatum.		
				Confitendi libellus à Magdalena.		
				Disciplinæ vsus ab eadem.		
				Munus fertur à societate confalonis: sic appellant.		
A	23	x	Calē.	Aestus intenditur.	86	a
B	24	ix	Calē.	Aestus vehementior.	86	a
C	25	viii	Calē.	Iacobo apostolo.	86	a
				Peregrinorum feriæ.		
				Insanabiles, quos incurabiles dicunt : visuntur.		
				Hispanorum festum.		
				Equitum feriæ.		
				Pepones boni apparent: & sapiunt.	87	a
				Papa rediens de pace confecta triumphat.	87	a
				Christophoro.	87	b
				Matrum vota in balneis infantum vt crescant.		
				Earundem in subigenda Cerere vt augeatur.		
D	26	vii	Calē.	Annæ matris Mariæ.	89	a
				Annæ antiquæ festum huc relatum.		
				Mater, filia, nepos, vna æde coluntur.		
				Matralia festum vetus ad matrem Annam & matrem Virginem relatum.		
				Parafrenariorum, ita vocant famulos à pedibus, feriæ.		
				Epulum eorundem publicum.		
E	27	vi	Calē.	Marthæ Magdalenæ sorori.	90	a
				Panthaleoni.	90	a
				Aqua medica ab ara datur.		
				Leonis medium exoritur.	90	a
				Auster nimbosus flat.	90	a
F	28	v	Calē.	Celso victori sacrum.	90	a
				Victoria Cæsaris in qua Guleta capitur.	90	a
				Ignes ob lætitiam publici.		
				Laurea victori datur.		
G	29	iiii	Calē.			
A	30	iii	Calē.			
B	31	Pr.	Calē.			

C	1	Calē.	AVG.	*Augustus sextilis à numero mensium antiqui anni ab Augusto est olim in figura dictus, nunc Petro augusto ac principi apostolorum sacer.*	
				Afferre Augustum vulgus ait: quod feriari Augusto dicendum erat.	
				Catenæ coluntur ad aram in exquiliis ad vicum Cyprium iuxta Titi thermas.	
				Equitum Petri feriæ.	
				Nautarum itidem feriæ.	
				Epulum Patrum & publicum ibidem in ædibus.	
				Hilaritas vetus festum per totam vrbem.	
				Suillæ tostæ carnes more veterum ob festi solēnitatē libātur.	
				Templum ad octauam visitur.	
				Festum carceris, quod huc translatum est, cum octaua.	
				Aqua ex miraculo in carcere ad corporis & animæ salutem bibitur.	
D	2	iiii	Non.	*Mariæ de Angelis.*	93 b
				Textorum societatis feriæ.	
E	3	iii	No.	*Inuentio sancti Stephani.*	93 b
F	4	Pri.	No.	*Calores ingentes*	93 b
G	5	Nonis.		*Stipulæ incenduntur.*	93 b
				Festum niuis.	93 b
				Niues de templo ob miraculi memoriam sparguntur.	
				Vulgi lusus in niue ficta: quæ à matribus collecta seruatur.	
				Puellæ cærulea veste indutæ nubunt.	
				Statio in templo ad præsepe vnde dictum est.	
				Fœminæ præsepæ non intrant.	
				Dominico in Auentino sacrum.	95 a
				Citri folia dantur in cyathum ægrotantium puerorū.	
A	6	viii	Id.	*Nauis incipit oriri diluculo.*	95 b
				Argo in figura Nauiculæ Petri.	
				Transfiguratio domini.	96 b
				Sagitta matutino occidit.	96 b
B	7	vii	Id.		
C	8	vi	Id.	*Ciriaco in via lata.*	96 b
				Panis datur contra cacodæmones.	
				Subsidium datum Coronæ.	96 b
D	9	v	Id.	*Equus minor matutino occidit.*	99 b
E	10	iiii	Id.	*Laurentio extra portam eius nominis, quæ Tiburtina dicebatur.*	96 b
				Nuces in precio, & religiosæ.	
				Aromatariorum vel medicinarum feriæ.	
				Prouerbium vulgi de calore magno.	

				Vienna à Cæsare defensa.	97 b
				Trophæa pro festo virginis augusti dantur.	
F	11	iii	Id.		
G	12	Pri.	Id.	*Vrna Aquarii occidit chronice.*	97 b
				Initium Autumni.	97 b
A	13	IDI.		*Delphinus totus mane mergitur in Oceano.*	97 b
B	14	xix	Calē.	*Dies pluuius*	97 b
				Vigilia assumptionis nocte tota ad templum.	97 b
				Sol in tota virgine.	97. b
				Erigone, & aliæ in figura virginis.	
				Megalesia festum vetus in festum virginis translatum.	
				Triūphus Augusti Cæsaris in pōpā Serua.e virg. institutus.	
				Artes virgini expulsa Minerua, quæ in figura virginis fuit, traditæ.	
				Collegiorum artificum ad ornatum æmulatio.	
				Regionum signa, ac nobilium apparatus.	
				Choraulium siue auledorum strepitus ad Marci.	
				Virginis imago in ara cœli publica prece vespere aperitur.	
				Thalami artificiorum, ita vocant picta pegmata: iussi pompam incipiunt.	
				Tribuni, quos capita regionum crasse dicunt: à Senatore singuli carcere clausos petunt.	
				Via sacra frequentatur.	
				Seruatoris imago sociorum ceruice fertur, & ter lauatur: qui mos à Cybele est.	
				Transitus sub imagine face multa, ac multa vi defensus.	
				Regionum diuersis locis epulæ publicæ.	
				Thalamorum corona, atq; puerorum ex his clamor in egressu virginis è templo tota nocte.	
C	15	xviii	Calē.	*Assumptionis festum.*	102 b
				Gyri cum vexillis circum aram.	
				Pompa instauratur, reditq; in Lateranum.	
				Cantu puer simulachrum in gratiam populi alloquitur.	
				Simulachrorum complexus.	
				Clamor ad veniam cum ignium strepitu.	
D	15	xvii	Calē.	*Rocho ad ripam via Clementina.*	103 a
				Lintres coronantur.	
				Oenopoliorum, atq; hospitum feriæ.	
				Dona feruntur ab aliquibus artificibus.	
				Sacrum cum Sebastiano cōmune, & epulum.	
E	17	xvi	Calē.	*Pegasus incipit occidere matutino.*	103 b
F	18	xv	Calē.	*Virgo exoritur.*	103 b
G	19	xiiii	Calē.		
A	20	xiii	Calē.		

B 21 xii Calē.
C 22 xi Calē. Octaua assumptionis. 103 b
Ludi funebres in honorem virginis defuncti sumpta ad Pantheon, quod Rotunda dicitur, in porticu templi ab apostolis erecta scena aguntur.
Imagines clauduntur. 103 b
Hirundo abit. 103 b
Vindemitor emergit. 103 b
D 23 x Calē.
E 24 ix Calē. Bartholomeo apostolo. 104 a
Pollipari ociantur.
Lebes sacer suspensus in templo à vulgo per annulum tactus ad preces visitur.
Molendinariorum feriæ circa insulam.
Puerorū ludus ad assem collisis ad inuicem pedibus.
Statio per octauam.
Aestas desinit penitus. 104 b
Ficus & vua pepones pellunt. 104 b
F 25 viii Calē. Ludouico Francorū regi, ad Thermas Neronianas. 104 b
G 26 vii Calē.
A 27 vi Calē.
B 28 v Calē. Augustino. 105 a
C 29 iiii Calē. Decollatio. 105 a
Dies ater siue ægyptiacus.
Ignes fiunt, & transiliuntur. In eius natali
Sacrum funebre ad cruces siue ad saxum Capitolinum.
Laquei reorum comburuntur.
Cinis ex illis spargitur.
Panis capite signatus in sportulam datur.
Charitatis sodalitii à Tobia instituti signū caput diui in triuiis.
D 30 iii Calē.
E 31 Pr. Calē.

SEPTEMBER.

September Germanicus à victoria Domitiani contra Germanos, & à numero mensium antiqui olim in figura dictus: nunc septimo diei in quo deus à labore quieuit sacer est.

F 1 Aegidio Abbati, ad portā palatii & radices vaticani. 107 b
Faces exustæ dantur ad diffugium febrium.
Vota soluuntur pro eisdem.
Maria de febre in palatio, cui Aegidius adhæret colitur.
Cetus incipit occidere matutino. 108 b
G 2 iiii Non.

A	3	iii	No.	Capella emergit.	108 b
B	4	Pr.	No.	Iordanis matutino incipit occidere.	109 a
C	5		No.		
D	6	viii	Id.	Coxa sinistra Leonis vespere descendit.	109 a
E	7	vii	Id.	Crater incipit oriri matutino.	109 a
				Arcturo exoriente imbres cadent.	109 b
F	8	vi	Id.	Natiuitas Virginis.	109 b
				Pallas in figura olim virginis.	
				Liber generationis legitur.	
				Domus virginis in picenis frequentatur.	
				Latona in figura Annæ matris Mariæ.	
				Templum Criptæ ferratæ extra vrbem visitur.	
				Sacrum græce ibidem.	
				Pistorum feriæ & sacrum.	
				Molæ atq; Asellæ o iantur.	
G	9	v	Id.	Inferiæ Delphini Regis Francorum filii.	113 a
A	10	iiii	Id.	Pectus pegasi occidit matutino.	113 a
				Hirundo abit nec videtur.	113 a
B	11	iii	Id.		
C	12	Pr.	Id.	Sol in Libra.	113 a
				Aeacus & Rhadamantus in figura Michaelis.	
D	13	Id.		Aequinoctium autũnale.	114 a
				Vindemia incipit.	114 a
				Virgo cognomine quercus.	114 a
				Laniorum feriæ.	
				Baltheus in figura zonæ virginis incipit oriri matu.	114 a
E	14	Id.		Exaltatio sanctæ crucis.	114 a
				Statio in vrbe apud Hierusalem.	
				Sacellum, vt alibi dictum est, fœminæ non intrant.	
				Quatuor tempora autumnalia.	115 a
				Prora argonauis exoritur matutino cætera perpetuo latent.	115 b
F	15		Id.		
G	16		Id.	Leo exoritur heliace.	115 b
				Tobiæ sacrum.	115 b
				Nuptiarũ ceræmoniæ à nuptiis eius deductæ videlicet de ense de pisce de pompa & de pedibus lauandis.	
				Festum Stygmatum.	116 b
				Fratrum minoris ordinis feriæ.	
B	18	xiiii	Calē.	Nuncium pacis.	116 b
C	19	xiii	Calē.		
D	20	xii	Calē.	Eustachio.	116 b
				Pompei colũna tacitus exercitus aduentus in vrbẽ.	116 a
				Matthæo apostolo.	116 b
				Vindemia plena.	116 a

				Lacus vuis pingitur.	
F	22	x	Calē.		
G	23	ix	Calē.	Legati pro pace mittuntur.	117 a
				Vultus sanctus ostenditur.	
A	24	viii	Calē.	Zona virginis occidit vespere.	117 b
				Ala sinistra corui oritur matutino.	117 b
B	25	vii	Calē.	Spica azimon cognominata occidit Chronice.	117 b
C	26	vi	Calē.	Bootes matutino exoritur.	117 b
D	27	v	Calē.	Cosmæ & Damiano.	118 a
				Medicorum omnis generis feriæ.	
E	28	iiii	Calē.	Coruus matutino exoritur totus.	119 b
				Coruus Phœbi in figura Corui Nois.	
				Caput non leuatur.	119 b
F	29	iii	Calē.	Dedicatio Sancti Michaelis.	119 b
				Scalæ eius ædis in suburbio veteri genibus ascenduntur pro defunctis.	
				Puellæ nubunt in eiusdem templo in suburbana vrbe leonina.	
				Arx tonat in gratiam tutelaris numinis.	
				Cursorum feriæ.	
				Epulæ eorum publicæ.	
G	30	Pr.	Calē.	Hieronymo presbytero ac doctori ad ripā Tyberis.	121 a
				Corpus eius in exquiliis visitur.	

OCTOBER.

A	1			October Domitianus, quòd eo mense natus, & à numero antiqui anni olim in figura dictus: nunc sacer est octauo æuo: idest resurrectioni in iudicio.	
				Corona emergit.	123 a
				Corona ariadnæ in figur corenæ virginis.	
				Corona dominæ oratio puellarum.	
B	2	vi	No.	Corona exoritur tota.	123 b
				Grues apparent.	123 b
C	3	v	No.		
D	4	iiii	No.	Francisco.	123 b
				Prouerbium vulgi Francisco seminare intromitto.	
				Chariophyli plantæ, ita appellant, exquiruntur ad hortos pensiles.	
				Arbores plantantur & herbæ omnis generis.	
				Sementinæ festum agreste huc translatum & Cereris.	
				Fratrum minorum origo & vita cum pane & vino mēdicato.	
				Fratrum eorūdem per cappucinos, ita vocant renouatio.	
E	7	iii	No.	Pleiades exoriuntur & Auster flat.	126 b
F	6	Pri.	No.		
G	7	No.		Corona exoritur matu. venti commutantur: asperaq; in ma-	

				ri fit tempestas.	126 b
A	8	viii	Id.	Inundatio Tyberis.	126 b
B	9	vii	Id.	Os Ceti occidit matutino.	127 a
C	10	vi	Id.		
D	11	v	Id.	Medium Autumni.	127 a
				Aries incipit occidere matutino.	127 b
				Creatio Pontificis.	127 b
E	12	iiii	Id.		
F	13	iii	Id.	Sol in Scorpione.	127 b
G	14	Pr.	Id.	Dies tristis & nubilus.	129 a
A	15	Id.		Piscis septemtrionalis matutino occidit.	129 a
B	16	xiiii	Calē.	Coxa sinistra virginis vespere occidit.	129 b
C	17	xvi	Calē.		
D	18	xv	Calē.	Lucæ Euangelistæ.	129 b
				Sacrum & oratio in Sancto Eustachio.	
				Puerorum prouerbium vulgare Luca merenda perduta.	
				Vacationes, à studiis desinunt.	
				Veterum studiorum innouatio.	
				Poetarum atq; pictorum sculptorumq; & id genus feriæ.	
				In Capitolio iuxta aram cœli sacrum.	
				Aduocatorum, causidicorum, notariorum scribarumq;.	
				Similiter feriæ.	
				Oratio in sacro ibidem.	
				Piper, faces, curialibus dantur.	
				Vindemitor occidit crepusculo.	132 a
E	19	xiiii	Calē.	Lupus occidit heliace.	132 b
				Aquilo flat fitq; in mari tempestas horrida.	133 a
F	20	xiii	Calē.		
G	21	xii	Calē.	Lanx libræ septentrionalis cum sole oritur.	133 a
A	22	xi	Calē.		
B	23	x	Calē.	Pes dexter Gallinæ oritur matutino.	133 a
C	24	ix	Calē.		
D	25	viii	Calē.	Crispino & Crispiniano.	133 b
				Sacrum sociorum in æde Mineruæ.	
				Cerdonum feriæ.	
				Arcturus occultatur.	134 a
				Conuersio aeris ad frigus.	134 b
E	26	vii	Calē.	Serpentarius in fig. Pauli incipit ori. matu.	134 b
F	27	vi	Calē.	Ieiuna pro defunctis.	135 a
				Succula cum lepore occi. fit pluuia gelida.	135 a
G	28	v	Calē.	Simoni & Iudæ apostolis.	135 a
				Matrum preces contra noxas filiorum.	
				Tempestas sæpe oritur.	
A	29	iiii	Calē.	Corona meridionalis sero incipit occidere.	135 b
B	30	iii	Calē.		

C	31	Pr.	Calē.	*Lyræ testudo mane oritur.*	135 b
				Lyræ inuentio in figura Dauidis.	
				Vigilis omnium sanctorum.	136 a
				Nocte Pantheon frequentatur.	
				Mutatio Capparum.	136 b
				Statio s. Gregorii incipit.	136 b
				Memoriæ mortuorum incipiunt.	

NOVEMBER.

D	1	Calē.	NO.	*Nouember à numero antiqui anni olim in figura dictus: nunc numero cœlorum sacer est: hinc sancti qui in illis habitant primam communiter diem habent.*	
				Festum stultorum veterū huc translatum est.	
				Pantheon deorum veterū templū sanctis nostris datur.	
				Cybele in eo olim templo in figura virginis.	
				Traianus liberatur.	140 a
E	2	iiii	No.	*Parētalia, & ātiquorū ritus huc trāslatus paucis muta.*	141 a
				Faces in tumulis pro floribus.	
				In templis olim in viis sepulchra.	
				Nouem diebus parentatur legitime.	
				Nuptiæ non fiunt.	143 a
F	3	iii	No.	*Lyræ simulachrum matutine peroritur totum.*	143 a
				Virgo tota vesperi occultatur.	143 a
G	4	Pr.	No.	*Initium hyemis.*	143 a
				Imbres incipiunt.	143 a
A	5		No.	*Coronatio pontificis.*	143 a
				Lustratio geminorum puerorum in sacro fonte.	144 a
B	6	viii	Id.	*Leonardo confessori.*	144 a
				Carcerum feriæ.	
				Reorum vota & sacrum.	
				Pregnantium preces.	
C	7	vii	Id.		
D	8	vi	Id.	*Media Scorpionis stella emergit.*	145 a
E	9	v	Id.	*Theodoro.*	145 b
				Nutricum feriæ.	
				Vestes Puerorum votæ soluuntur.	
				Infantes ægrotantes curantur.	
				Dedicatio basilicæ seruatoris.	146 a
				Seruatoris imago supra tribunale apparuit.	
				Constantinus dotat ecclesiam: ædesq; suas tēplum facit.	
				Stationes continuæ in æde sacra ad impetrandam veniam.	
				Saxū in ingressu tēpli, quod imago tetigit à vulgo veneratur.	
F	10	iiii	Id.	*Scorpius matutino occidit.*	146 b
G	11	iii	Id.	*Fidicula oritur matutino.*	146 b

				Prognostica Rusticorum.	
				Martinalia geniale festum.	147 b
				Vina delibantur eademq; defecantur.	
				Vinalia veterum festum huc translatum.	
				Bacchus in Martini figura.	
				Epulæ publicæ in exquiliis.	
				Ientaculum datur in vaticano.	
A	12	Pr.	Id.	Aestas. S. Martini incipit.	150 b
				Sol in sagittario.	150 b
				Heliseus in figura Sagittarii.	
B	13	Id.		Homini bono.	151 a
				Sartorum feriæ.	
C	14	xviii	Id.	Serpentarius incipit occidere.	151 a
				Orion cum fidicula exoritur.	151 a
D	15	xvii	Calē.		
E	16	xvi	Calē.		
F	17	xv	Calē.		
G	18	xiiii	Calē.	Dedicatio Basilicæ Petri & Pauli.	151 a
				Constantinus corbibus terram egerit.	
				Ossa apostolorum Pet. & Pauli lance diuisa.	
				Sol prece sistitur.	
				Templum Petri à Iulio innouatur.	
A	19	xiii	Calē.		
B	20	xii	Calē.		
C	21	xi	Calē.	Præsentatio virginis.	151 b
				Magistrarum fœminarum feriæ.	
				Discipulæ puellæ ociantur.	
D	22	x	Calē.	Cæciliæ.	152 a
				Fax à pullis fertur.	
				Nautarum feriæ.	
E	23	ix	Calē.	Clementi.	152 a
				Hyemis initium secundum prouerbium.	
				Sacerdotum non tamen certum.	152 a
F	24	viii	Calē.		
G	25	vii	Calē.	Catherinæ.	152 b
				Poetarum atq; oratorum feriæ.	
				Fortuna in figura Catherinæ.	
				Regem Scholæ creant.	
				Acies gladiorum sacræ & memores.	
A	26	vi	Calē.		
B	17	v	Calē.	Mortuorum memoria.	152 b
C	28	iiii	Calē.		
D	29	iii	Calē.		
E	30	Pr.	Calē.	Andreæ Piscatori.	152
				Piscatorum feriæ.	

Statio in Petri basilica.
Caput ab ædicula populo ostenditur.
Aduentus domini incipit.
Prædicæ in templis fiunt.
Tempusq; quadragesimæ habet imaginem.

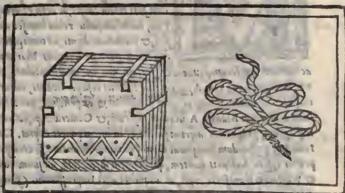
DECEMBER.

F 1 Calẽ. DE. December à decimo numero mensium antiqui anni olim in figura dictus: nunc sacer est decimo mensi: quo Christus natus est: & quia post decem alter nouus fit numerus: tempora renouata sunt: & omnia emendata cum temporibus.
Annus nouus qui à calendis pendet.
Nuptiæ non fiunt.
Aeligio fabro fabrorum ferrariorum feriæ. 154 b
Sellarii, Frenarii, Clauarii, Aurifices, Armarii, & id genus ociantur.
Domitores equorum in equis non sedent.
Societatis sacrum ad radices Capitolii.
G 2 iiii No.
A 3 iii No. Gallina, Vultur, Cygnus mane exoritur. 155 a
B 4 Pr. No. Barbaræ. 155 a
Præfectorum arcium feriæ tormentorum æneorum artificum festum.
Carcere clausorum preces.
Militum itidem religiosa dies.
C 5 No. Sabbæ, Titi Vespasiani ossa in eius tẽplo visuntur. 156 b
D 6 viii Id. Nicolao episcopo. 157 a
Scholarum feriæ.
Reges ad ædem muneribus & pompa accedunt.
Poetarum mos olim in schola ad pueros relatus.
Regales in scholis epulæ.
Mercatorum mercium sacrum atq; institorum.
Panis in Eustachio in sportulam. 159 a
E 7 vii Id. Ambrosio 159 a
Insubrium secundum sacrum.
F 8 vi Id. Conceptionis festum. 159 a
Virginis imago aperitur atque exponitur.
Eiusdem sella subitur.
Pompa in regione per forum fit.
Puellæ societatis dote nubunt.
Sacrum in æde Populi.
Calix dono à populo datur.
Aquila à rostro mane oritur. 160 a

G	9 v	Id.		
A	10 iiii	Id.		
B	11 iii	Id.	Damaso in cuius templo datur.	160 a
			Aqua in poculo ad potum vulgo pro febre.	
C	12 Pr.	Id.	Finis autumni.	160 b
			Alcyonides dies.	160 b
			Maris tranquillitas.	
			Solstitium hyemale.	160 b
			Sol in Capricorno.	160 b
D	13 Id.		Luciæ.	160 b
			Dies incipiunt crescere.	
			Puellarum preces pro oculis.	
			Merces in via pendantur vulgus spasam vocat.	
			Oculi ceræi argenteiq; cum face ad vota.	
			Nautarum preces.	
			Prognostica mensium per totum annum.	
			Præsepe paratur.	
			Artificum onix cum crepundiis suspenditur.	
			Quatuor tempora hyemalia.	162 a
E	14 xix	Cal.	Ara exoritur heliace.	162 a
			Delphinus cauda oritur matutino.	162 b
F	15 xviii	Cal.		
G	16 xvii	Cal.		
A	17 xvi	Cal.	Lazaro.	162 b
			Sacrum ad radices Auentini.	
			Hospitum ibidem feriæ.	
B	18 xv	Cal.	Frons Sagittarii vespere occidit.	164 b
C	19 xiiii	Cal.	Aquila occidit heliace.	164 a
D	20 xiii	Cal.	Vigilia Thomæ Apostoli.	164 a
			Porcus ceditur.	
			Axungia seruatur.	
E	21 xii	Cal.	Thomæ Apostolo.	164 b
			Fœminæ ad arcam fœderis sacellum intrant hac vice tantum.	
			Panis in sportulam in æde captiuorum apud nauiculam in Cœlio.	164 b
F	22 xi	Cal.	Iugulæ Orionis vespere oriuntur.	164 b
G	23 x	Cal.		
A	24 ix	Cal.	Vigilia Natalis.	164 a
			In Capitolio tribus ac tribuni dulcibus ac ientaculis excipiuntur.	
			In Vaticano Ientacula ac dulcia patribus exhibentur.	
			Munera ac strenæ in vtraq; Curia.	

****

				Creatio Cardinalium.	
				Hylaritas per totam vrbem.	
				Templa exornantur.	
				In cupedinariorum mensis.	
				Omnium generum immaguneulæ.	
				Sacra in nocte & solẽnis vigĩa.	
B	25	viii	Calẽ.	Dies Natalis Domini.	169 b
				Consuetudines eius diei.	
				Initium innouati anni.	
				Ter ad aras libatur mane vno.	
				Ensis aureus cum capitio ducali gemmato.	
				Dulcia continuantur & strenæ.	
				Carmina & Tubarum cantus per primatum ædes.	
C	26	vii	Calẽ.	Stephano.	168 a
D	27	vi	Calẽ.	Ioanni Euangelistæ.	168 a
E	28	v	Calẽ.	Innocentibus.	168 a
F	29	iiii	Calẽ.		
G	30	iii	Calẽ.		
A	31	Pr.	Calẽ.	Syluestro.	168 b
				Scutica per lectum.	
				Carica & nux datur.	
				Vesper in Vaticano sacer.	
				Magistratuum præparatio.	
				Coniunctio annorum.	

Ad liuidum de futura eius
deſperatione ob abſolu-
tum opus.

Stat liber, & laqueus tibi liuide, deſpicis, oſor
Authoris, librum, ſume igitur laqueum.
Iam non vis laqueum, librum & petis, accipe, lectus
Pro laqueo, liber hic non minus interimet.

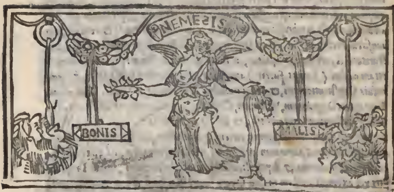

OTV PROPRIO &c. Cum (sicut accepimus) dilectus filius Ambrosius Noui. dius Fraccus Firentinas, vnum Opus Duode cim librorum sacrorum Fastorum nũcupatum (secundum nostras in festis consuetudines) cum suis etiam causis, ac ortu & occasu syde rum, necnõ aliquibus rebus huiusce ætatis ge stis, & memoratu dignis, ad omnipotẽtis Dei, eiusdemq; gloriosæ Virginis Mariæ matris, ac omnium sanctorum, laudem & gloriam, non sine maximo labore, eleganti versu elegiaco, vna cum Apostilis siue Scholiis insuper additis, nuper edide. rit seu composuerit, illudq; propriis sumptibus & expẽ. suis, per dilectum fi lium Antonium Bladum Asulanum, nostrum, & Cameræ Apostolicæ Chal. cographum, propediem imprimi facere, & in lucem ponere cupiat. Dubitetq; tamen, ne postmodum huiusmodi Opus (nõ minus iucundum, q̃ necessarium) præter ipsius Authoris mentem, qui laborem susceptum, ad suum cõmodum & vtilitatem transferre cupit, ab aliquibus aliis Impressoribus (sumpto in. de exemplo) absq; eiusdem Ambrosii licentia, imprimatur; vel ne, de roma. no sermone, in vulgari forsan versu, seu prosa, aut alias, traducatur, & dictis aliis Impressoribus, ad imprimendum tandem tradatur, quod in maximum di cti Ambrosii præiudicium tenderet. Nos propterea, ne alii, fructum ex labo ribus ipsius Ambrosii reperient, & ipse in cassum, aut pro aliis laborasse vi. deatur, sed vt laborum suorum præmium, & honorem, vt decens est, consequa. tur, prouidere, eidemq; Ambrosio specialem gratiam facere volẽ. Motu si. mili, & ex certa nostra scientia &c. eidem Ambrosio, ne Opus Fastorũ præ dictum, romano sermone sic descriptum, seu forsan vulgari versu, seu pro. sa, postea traducendum, per Decem annos, post impressionem dictorum Ope rum, a quoquam, sine ipsius Ambrosii expressa licentia, imprimere, aut im. primi, ac vendere, seu vendi facere, nullatenus possit aut valeat, concedimus & indulgemus; Inhibeñ. omnibus & singulis vtriusq; sexus Christifideli. bus, v iq; tã in alma vrbe, q̃ in omnibus Ciuitatibus, Terris, Oppidis, Villis, Castris, & locis, nobis, & Sanctæ Romañ. Ecclesiæ, mediate vel immediate subiectis existeñ. & præsertim librorum Impressoribus, & Bibliopolis, sub excõmunicationis latæ sententiæ, ac etiam Quingentorum Ducatorum au. ri, & insuper amissionis librorum, pro vna, Cameræ Apostolicæ, & altera medietatibus, eidem Ambrosio applicañ. pœnis (totiens quotiens contrauen. tum fuerit) ipso facto, & absq; alia declaratione incurreñ. ne dictum Opus Fastorum, sic (vt præmittitur) romano sermone, ac versu elegiaco descri. ptum, impressum seu imprimendum, & forsan postea vulgari versu, seu prosa traduceñ. intra Decennium huiusmodi, ab impressione dict. Operi. compu tandum, sine eiusdem Ambrosii expressa licentia, vel voluntate (dicto De. cẽnio durante) imprimere seu imprimi facere vel vendere, seu venalia habe re vel proponere audeant vel præsumant; Mandañ. venerabilibus Fratribus

nostris Archiepiscopis, Episcopis, eorumque Vicariis in spiritualibus generalibus, & in statu temporali S. R. E. etiam Legatis, & Vicelegatis sedis Apostolicæ, seu eiusdē Almæ Vrbis, ac Ciuitatum, Terrarum, Villarum, Oppidorum, Castrorum, & locorum prædictorum, ipsiusque status Gubernatoribus, Potestatibus, & Iudicibus, ac eorum cuilibet; quatenus vissis præsentibus, & quotiens pro ipsius Ambrosii parte fuerint requisiti, vel eorum aliquis fuerit requisitus, eidem Ambrosio efficacis defensionis præsidio assistētes; præsentes, ad omnem dicti Ambrosii requisitionem, contra inobedientes & rebelles, per censuras ecclesiasticas, etiam sæpius aggrauando, & alia iuris remedia, auctoritate Apostolica exequātur, ac inuiolabiliter obseruari faciant; Inuocato etiam ad hoc (si opus fuerit) auxilio brachii secularis; Non obstañ. quibusuis Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac Vrbis, Ciuitatum, Terrarum, Oppidorum, Villarum, Castrorum, & locorum prædictorum, statutis, Priuilegiis quoque indultis, & literis Apostolicis, in contrarium quibusuis concessis, quibus derogamus; cæterisque contrariis quibuscunque. Et insuper, quia difficile foret admodum præfatum Motum proprium, ad quælibet loca deferri; Volumus & Apostolica auctoritate decernimus, ipsius Trāsumptis vel exemplis, etiam in ipso Opere impressis, seu si eidem Ambrosio videbitur, imprimeñ. plenam & eandem prorsus fidē, vbique, tam in iudicio, quam extra haberi, quæ præsenti originali haberetur, si foret exhibitus vel ostensus. Et quod præsentis Motus proprii sola Signatura sufficiat, et vbique fidē faciat in iudicio & extra, regula nostra in contrariū forsan edita nō obstañ.

Placet & ita mandamus. A.

Visa Petrus Locumtenens.

Rhamnusiæ vltricis ad obtrectatorem minæ.

Carmine victurus, hac viuit imagine vates.
De te, qui oblatras, consule quid facies.
En tibi quæ possum præsens dare præmia spectas,
Sed vati obtrectas, vis scio supplicium.
Effugiam inquis, abi: tandem elinguabere captus,
Cum rota, cum pennæ, sint mihi pro pedibus.

INVIDE NON TIBI SED POSTERIS,
MEO LABORE, MEIS
SVMPTIBVS.

Ad tres Principes, superioris ac
trinæ Maiestatis
Imaginem.

Vos tres, tresq; dei, Cœlum hos, vos continet orbis,
Hiq; duces superum, vosq; duces hominum.
Vnus at hi trinus, trinus velut estis, & vnus,
Vtq; illi, hic geritis numen & imperium.
Sed sex mi, & totidem, hi poli ab arce dedere libellos,
Hos ego do vobis, vos mihi quid dabitis?

AMBROSII NOVIDII FRACCI FERENTINATIS SACRORVM FASTORVM LIBER PRIMVS.

¶ In hoc mense Iannario Ianus bifrons fabulosus, cum sceptro, claue & naui, verificatur in Trinitate trifronte cum mundo pro sceptro clauibus & naui: nam Ianus bifrons in nube pater & spiritus sanctus erat: nato christo, addita est tertia frons: & orta est Trinitas. Tutela olim Iunonis: nunc Pauli ap.

EMPORA sacra cano latium renouata per annum: Propositio cũ dedicatiõe ad Paulũ tertiũ
Summaq; cum causis, imaq; signa suis.
Sancte pater, cuius nutu pia quæq; coluntur:
Accipe lustratæ relligionis opus.
P erq; altum da vela mihi ventumq; ministra:
Assuetus Cymbæ tradere vela tuæ.
V era hic sacra leges, concessaq; munere diuum:
Thureq; quo veniat quæq; colenda dies.
P riscaq; cognosces, distent quid numina nostris:
Aucta sit vt sacri ritibus ara noui.

Emendata oïa et nó mutata ʃunt.

E mendata etiam, non & mutata videbis
Cætera: cum ʃignis, quæ nouus annus habet.
S cilicet inʃpicies prædicta patere figuris:
Menʃibus & ʃanctas nominis eʃʃe notas.
A dde quod & venies quoq; tu perʃæpe legendus:
Inuenieʃq; ʃacros, quos facis ipʃe, dies.
E s tu etenim terris, deus eʃt, quod in æthere nobis:
Cumq; ʃedes diuis Tertius ipʃe tuis.

Tertius ĭter Pe. & Pau.

¶Tu quoq; tranquillo Cæʃar me reʃpice vultu:
Atq; tua è cœlo ʃydera pande rati,
I nʃpicies & tu tibi tradita feʃta per aras:
Aequaq; cum ʃancto munera patre feres.
H anc tu nam ʃedem bello, pace ille parauit:
Tutaq; relligio eʃt inter vtrumq; patrem.

Ad Cæʃaré qui enʃé Pauli apoʃt. pro eccl. habet.

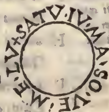
P ræterea veʃtra ʃignantur imagine fratres:
Dum tu enʃem, claues exerit ille ʃuas.
V tq; duces illi rerum, patreʃq; ʃacrorum,
Sic patres, ʃic vos eʃtis vterq; duces,
A nnuite ergo mihi, laudes hic dicere veʃtras:
Q uæ cano, cum diuis & date ʃacra loqui.
S ic vobis, ducibuʃq; ʃacris, populoq; Q uirini,
Q ui ʃurgit, felix præbeat annus iter.

Petri & Pauli ʃimilitudo in Pont. et Cæʃare.

¶Romulus Iliades cum iam noua regna teneret:
Menʃibus in latio quinq; bis annus erat.
M ouerat hunc rerum ratio: tempuʃq; fefellit:
Reppulit errorem temporis, arte Numa.
S cilicet hic ʃpatio diʃtantia tempora iunxit:
Addidit & menʃes menʃibus ipʃe duos.
S ic quoq; non aptum peragebant ʃæcula curʃum:
Cæʃaris hæc magni ni quoq; cura foret.

Narratio ĭ qua annorũ priʃcorũ ordinatio.

I llius officio celeri mora tradita soli:
Annus & exactum nunc sibi tempus habet.
Q uoque prius fuerant, procedunt ordine menses:
Nec series illis obfuit vlla loci.
V enerat in terras æterni conditor anni:
Vltima iam nugis cum foret orta dies.
R itibus hic annus quo sacris cultior esset: Diuisio mensiũ i septimanas, a christo.
Mensi, quemque secans, bis duo membra dedit.
M oreque Mosiadum, spatijs postrema secutis,
Sabbata de patria nomina voce dedit.
H ebdomadas Graij, nos septima iure vocamus:
Lux sua quod cursu, septima finit iter,
S iue quod alterius confinia suscipit alter:
Primaque luciferis efficit hora notas.
S iue quod orbe suo numero repetuntur eodem
Præteritisque dies signa duobus habent.

L ucibus his cunctis sunt numina prisca: manentque
Numinibus dicti, syderibusque dies. Nomina deorũ veteri dieb⁹ iposita.
A st octaua biceps, dum facta recenset vtrinque:
(De domino victrix quæ sibi nomen habet)
S abbata conspicuo secum pulcherrima curru
Inuehit: & niueis alia triumphat equis. Dies dominicus
A ttamen, inspicias si tradita iura diebus:
Ara nec vna illis mensa nec vna datur. Ciborũ & festorũ varietas.
C ætera conueniunt: & sunt simulachra priorum:
Peneque nunc facies, quæ fuit ante, manet.
N anque profestus erit: per quem non iura silentur:
Festus erit: per quem sacra decebit agi. Idẽ vsus nobis de fastis & nefastis mutatis nõibus.
N e tamen officio sic toto tempore perstent:
Hic qui festus erat mane: profestus erit.

E st quoq; qui patres includit: vespere quiq;
Sanctus: & octauo qui terit orbe forum.
Q ui rogat: aut vigilat: qui festa secunda reducit:
Annua quiq; refert debita thura rogis.
¶ Victima quodq; cadat deus his, sunt feriæ & illis
Nomina: quæ imponi sustinuere senes.

Tutelæ Cal. Nonarũ & Iduũ sanctiores.

V endicat alma parens, Iuno quas ante, calendas:
Aligeri nonas efficiuntq; suas.
E t Ioue depulso trinus deus accipit idus:
Tutelasq; nouas sanctior annus habet.

Dies atri olim nũc ægyptiaci.

Q ui subit hos: atrum dixit, sensitq; vetustas:
Nomen ab Aegypto qui modo notus habet.
¶ Ecce sed ipse cano dum tot surgentia fastis:
Exoritur nobis, qui fuit annus auis.
S ic sed vt à sacro nunc pendeat ille Decembri:
Riteq; principium debeat inde suis.
L æta dies orta est: sonat æs: tonat ardua moles:
Felicesq; frequens suscitat ara focos.
O re fauete omnes: lætis bona verba calendis
Dicite: in alterna fœmina, virq; prece.

Preces ĩ prĩcipio et omina a vulgo seruãtur.

L uce bona bonus annus eat: sic dicere priscis
In Iani prima mos erat ante die.
T ristia nec sibi mens, nec tristia sentiat auris:
Omina ne vulgus rebus inesse putet.
D icta insint verbis felicia & aurea primis:
Aureus, & felix, totus vt annus eat.

Põpa in vtraq; curia eodẽ tempore.

S ed iam culta suos subit vtraq; curia colles:
Hæcq; patris faciem, Cæsaris illa gerit.
A ltera more patrum Capitolia celsa frequentat:
In vaticano est altera festa iugo.

A

A lare tarpeio populo plaudente senator
Exit: proq; nouis fascibus hasta præit.
A ccipiunt populum sub odoris limina flammis:
Proxima quæ cœli, celsaq;, templa tenent.
Q uaq; rudes operum præbebant colla iuuenci:
Hostia communes accipit alma preces.
I tur: & hesterni lectis ineuntur honores:
Atq; suum sequitur per fora quisq; ducem
M artia signiferos iam spectat Roma tribunos:
Sceptraq; de summo tradita mane loco.
S ensit ebur pondus: vix tota statur in arce:
Tresq; sedent: dicunt qui tria verba: viri.
A ccipiunt monitus patrio de more vocati:
Riteq; solenni prospera verba die.
¶ Interea, æternus quia cœli limina seruas:
Ad superosq; aditum tu mihi primus habes.
T rine parens rerum, Ianum qui deniq; formis
Antiquum vt superes, nunc tria colla geris.
Q uod sacra cum causis paro dicere vera per annum:
Signaq;, iam cœlo reddita certa tuo.
E st homini si fas voces audire deorum:
Vatibus vt castis ante fuisse putant.
I pse refer: Ianus, de quo sunt nomina mensi:
Vnde biceps (lateat cum deus ille suos)
Q uisue sit: atq; tibi cur est nunc forma triformis:
Q uam modo nos templo cernimus esse tuo.
A dde simul triplicem cur non coluere priores:
Credibile est veterum te prius esse deis.
H oc ego sic sumpta dicebam forte tabella:
Vndiq; quum fundi lumine visa domus.

Tribuni & reliqui magistratus honorem ineunt.

Oratio habetur iter eos.

Deus trinus pulso Iano qui eius erat figura.

A duueniente deo, sensi loca iuncta moueri:
Visus & est oculis ora referre meis.
Trinitas auditur & creditur. N on tamen hunc uidi(procul hinc mendacia vatum)
Flamma sed in tota creuerat ipsa domo.
P rotinus ex imui, atq; metu riguere capilli:
Excidit & digitis sumpta tabella meis.
T unc velut ex alto tandem mihi reddita vox est:
Hosq; deo visa est ferre latente sonos.
P one metum vates, melioris conditor anni:
Dictaq; percipias, me referente, mea.
C ondere quod sacros voluisti carmine fastos:
Primus & ad causas ora referre nouas.
F as fuit, vt posses me nunc audire loquentem:
Sæpe quod & patribus contigit ante tuis.
Deus nō Ianus chaos rerū principium diuisit. A nte Chaos cum sim: nec me rudis illa vetustas
Nosceret: ad fictos rettulit acta deos.
P rincipe me vasto sunt hæc data corpora mundo:
Cum mare, cum tellus, sydera, massa forent.
Ianus vñ biceps. Q uodq; duos vultus rerum fert forma mearum:
Ancipitem finxit rebus inesse deum.
P ræterea expulsæ per me cessere tenebræ:
Solq; die currus, lunaq; nocte tulit.
I re redire solent, aperire & claudere cœlum,
Vnde ianitor. Solis equi: inde poli ianitor ille fuit.
S ic ea, quæ longi sibi sumpsit temporis acta:
Omnia iam senis nostra diebus erant.
I ain erat nobis cognomine, nomine Noes:
Vir prudens, idem fortis ad arma tamen.
Ianus a Iain Nois. I ucrat humanum genus in noua crimina: quum iam
Aetheris indomitas mittere cogor aquas.

Condere præcipio viuentum semina ligno:
Haud mora: præceptis paruit ille meis.
Summa natant orbis: referens animalia puppi,
Deucalioneas, me duce, fugit aquas.
Cogitur eiectus diuersas quærere terras:
Cumq; suis varias carpere in orbe vias.
Hinc te Roma petit (sed nondum Roma manebas)
Hetruscumq; iugum Tybris ab amne subit.
Sic nomen fecere deo: velutiq; vocatus
Iainus à Iain, Ianus in vrbe fuit.
Arx erat huic collis: discesserat: acta minores
Dant illi: collem ianiculumq; vocant.
Vidi ego vt ambages: mihi nec mea facta referri:
Vnigena clausi sæcula prisca nouis,
Quodq; homini tandem meus hæsit ab æthere vultus:
Est mihi pro vero reddita forma triceps.
Quod triplicem dubitas me non coluisse priores,
Falleris: ignari rem tetigere meam.
Qui meus est titulus: fulmen dixere trisulcum:
Tergeminamq; Hecaten: tergeminumq; canem.
Tresq; deas parcas: tres Gorgonas: adde Tridentem:
Quæq; erat Alcidæ: claua trinodis erat.
Hesperides totidem: totidem cum partibus orbis:
Tres charites: stygij nomina terna fori.
Hæc & plura quidem coluit sub nube vetustas:
Dum nasci ignorat virgine posse deum.
Nunc: quæ obscura fuit ratio: patet omnibus: & iam
Eruta de monstris est mea forma mihi.
Oraq; quas domui, tres aspicientia partes:
In loca non moto vertice terna fero.

cognomine dictus

Noes añ Romácõ ditã iani culũ tenuit.

Trinus deus in obscuro olim velut in figura.

Trinus deus tres orbis partes aspicit.

D ixerat: hinc grates egi: pulsoqꝫ timore,
Illius his absens verba secutus eram.
O mnia cum pateant: fare ò diuina potestas:
Vnde deo fuerat clauis, & vnde ratis.
P ræfuerat cœlo: partem spectabat vtranqꝫ:
Pax, & bella illi, formaqꝫ in ære biceps.
F inieram: dixit: rerum fuit ille figura:
Ceu Noes, clauis cui ratis ante fuit.
N anqꝫ prius natus quam corpora vestra subiret:
Omnia consilio delituere meo.

Clauis Iani in fig. Clauiū ecclesiæ fuit.

A st vbi iam terris cœlo demissus ab alto est:
Vnus & è vobis ambulat orbe deus.
Q uæ mihi tunc menti fuerant insignia regni:
Huic tribui clauem, sydereamqꝫ ratem.
N auta fuit Noes: sit Petrus nauita dixit:
Cum rate dat claues, imperiumqꝫ seni,
I lle dedit multis: multisqꝫ dabuntur ab illis:
Perqꝫ sacras ibunt munera nostra manus.
P ræsidet hic foribus cœli: & qui venit ab illo:
Iuraqꝫ vertendi cardinis omnis habet.
C lausa aperit (nato sic visum) claudit aperta:
Fratreqꝫ cum gemino non minus ora gerit.
S anctior & Iano, Noe & præstantior ipso:
Nunc sibi fert claues & regit ille ratem.
C olleqꝫ de Iani, cœli dum Ianitor adstat:
Eoasqꝫ domos, hesperiasqꝫ videt.

Pax & bellū in manu pótificum.

S cilicet & portis, quas sanctas dicitis: ille
Tempore dat pacem, bellaqꝫ iusta gerit,
F ratreqꝫ cum magno proprio signatur in ære.
Sintqꝫ velut triplex: cum patris ore micant.

De rate quò discas melius: licet ære vel auro
Nota sit: ante fores cernitur acta noto.
Desierat vocem dicentis voce sequebar:
Ius ego condiscens temporis omne mei.
Cognita de Iano mihi sunt: vetus inchoat annus:
An satis has partes ipse December agit?
Vt mihi sunt, dixit: confusæ signa figuræ:
Sic confusa anni non minus ora vides.
Primus enim meus est: in verbo virginis alter:
Tertius est nati, sed pariente dea.
Tres licet & maneant: tres hi dicuntur & vnus:
Naturamq; mei numinis inde tenent.
Hiq; nouam signant, veterem meus iste figuram:
Quæ quia præcedit: tempora prima peto.
Hæc quoq; prima peto: rerum quia prima creaui:
Primus & ad leges ianua prima fui.
Me quoq; præponit chorus: & mea gloria prima est:
Carmine quum extremo nomina terna sonant.
Si tuus & nati nobis confunditur annus:
Principium sacri cui dabit ara sui?
Sic ego: quum dixit: nascentis ducitur ara
Huc mihi: vt occurram sic pater, ille patri.
A' me nam veniens in natum desinit annus:
Surgit & à nato: sacraq; gyrus habet.
Octo inde & nobis (ceu saturnalia) luces
Dant per templa aris munera, perq; domos.
Hinc quæ vni dabitis: pariter sunt sacra duobus:
Araq; seiunctum non sibi munus habet.
Ingrediens Ianus res commendabat agendo:
Qui tuus est, dixi: num quoq; cogit idem?

Petrus et Pa. et pōtifex, & nauis in monetis signātur.

Annus triceps ē nō secus ac deus.

Ianuarius deo trino sacer.

Ianuarius Decēbri occurrit.

Annus libatur, a christianis in sacris tantum.

Ne sit iners rebus tunc prisci temporis annus:
Res sibi libabant hac, ait: ille die.
Ne tuus annus iners tibi sit: tu sacra frequentes:
Inde sit auspicium rebus vt omne tuis.
Luce quoq; hac, dixi: præbebant vocibus aures:
Dicimus hac num nos hinc bona verba die?
Præbebant aures veteres tunc vocibus inquit:
Præsentes quoniam non habuere deos.
At quia nunc coram tibi cœli cernitur author:
Ominibus pondus præbeat ille tuis.

Tibicines, pro strena.

Finis erat dicti: dicto quum protinus addo:
Quid tuba, quid carmen, postulat ante fores?
Hæc, ait: ob natum gratari forte solebant:
Gaudia præuertens nunc sibi nummus habet.
Carmina cantantur: cantatis æra petuntur:
Sim tuba, sim Cytharæ, sim tibi carmen ego.

Dulcia cũ stipe instaurãtur.

Dulcia palma dabat, cum palma carica priscis:
Nos quoq; cum trita cur nuce mella damus?
Præterea, tempus hæc cum natale requirat:
Cum non nascaris: cur stipis æra petis?
An veluti priscis nos præcipis acta referre?
Omen vt æra ferant? dulcis vt annus eat?
Nascitur ante mihi: legi nunc nascitur inquit:

Dies natalis & octaua eadẽ.

Estq; ea natalis vtraq; dicta dies.
Dulces ære dato sic instauratis honores:
Nec minus hac, illa munera luce placent.
Cætera ne quæras: proprio tibi plenius anno
Ille canet: stabit quum puer ante pecus.
Tunc ego: cur non est pariter communis & ædis?
Est honor, est eadem si focus ara tribus?

E st laterana meo: madet illic ara cruore:
Quem puer octaua fuderat ille die.
P incia tecta manent, hortorum proxima colli:
Elysij titulum qui tribus vrbe facit.
H inc vaticanum, non moto pectore, tectum:
Cœliolum cerno: Ianiculumq; simul.
D ixerat: & si quid iam quærere forte volebam:
Posce ait: hinc certa nam tibi voce dabo.
T unc ego sic: verbo pater o qui cuncta creasti:
Rex, Pater, & Cæsar, tres tua regna tenent.
A ethere tres vnus vos sydera pace tenetis:
Da rogo: pace hi tres inferiora regant.
H æc ego: quum subito nutu tremefecit Olympum:
Terq; tonans micuit: ter tonuitq; micans.
C umq; sono in liquidum se sustulit æthera nubes:
Igneaq; à tergo visa columna sequi.
P ax & erat: Pauli munus: quæsita per orbem
Hoc duce per terras ambulat illa suas.
D i seruate igitur Patrem & cum Cæsare Regem:
Qui terram, vt cœlum trinus & vnus, habent.
N ate paterq; etiam sancto cum flamine, nobis
Vnum qui facitis, tergeminūq;, deum.
V t tribus annutis iam in pace regentibus orbem:
Annuite huic operi, carminibusq; meis.
¶ Interea ad sacrum teneræ properate puellæ:
Annus vt à vobis incipiendus eat.
I te: sed intacta velentur corpora veste:
Hæc decet in primis vos niuisse die.
P ura placent superis: lætatur virgine virgo:
Tendite iam castas vt facit illa, manus.

In laterano ē pellis circū-cisionis. Paradisus dicitur hortus consitus.

Pōtifex, Cæsar & Rex, trinitatis imago.

Pax, & Pau. iii. pacatis principibus.

Circūcisio dñi festū in ara cœli

T rans Tyberim fuerat: nunc in Capitolia ducit
Ara: trahat molles ne via longa pedes.
L ecta deo sedes fuit hæc natalibus horis:
Et titulum partus, & parientis habet.
M agna Iouem quondam spectauit Creta sub antro:
Sancta sub hoc sacro marmore Roma videt.
Templũ parui Iouis in figu. christi pueri V eiouis excelso fuit hoc quod vertice templum:
Vertice in hoc noster vedeus illud habet.
N ec tribuere Ioui sua fulmina: fulmina paruus
Hic nec habet: dextram cernite: inermis erit.
E st tamen in fœno: circumque tuetur ouile:
Ducat vt hinc placidas signifer agnus oues.
I uncta seni puerum miratur virgo marito:
Non secus ad cunas quam stupet ille nouas.
Atys in figu. christi et Cybelæ virginis. S ed iacet, vt Cybeles saxo puer, ipse secandus:
Virgo sed hæc Cybele est: sed deus ipse puer.
A nte deos populis placabant farra per aras:
Additaque bis puri lucida mica salis.
N ullus erat culter qui aperiret viscera tauri:
Primitiæ frugum victima pinguis erant.
A st vbi plus libo placuerunt exta iuuenci:
Ad sacra numinibus hostia cuique fuit.
V entum erat ex illis humana ad viscera cultris:
Non intellectus dum petit exta deus.
Isacus in figu. christi fuit. I sacus hinc nudus genitoris palluit ense:
Palluit & gladijs Iphigenia patris.
S oluerat vt tenebras: de summo venit Olympo,
Verus mente deus, corpore verus homo.
H ic vbi sublimi patefecit in arbore corpus:
Hac quoque qui sensit vulnera prima die.

O mnibus è ligno sacrum monstrauit & aram:
Sanguineq; à pecudum far redit ante deos.
E x authore suo retinent libamina nomen: Missa à Missia vel missa hostia.
Farraq; sunt corpus, sanguis & vnda merum.
I nq; dei nostri viuunt formata figuram:
Q uodq; domant hostes: hostia nomen habent.
L uce sed hac nobis hæc luxit gratia primum:
A tq; salutifero sanguine prima madet.
V nde sed hic mos est genitalia summa secandi:
Et cur sit lux hoc nomine dicta canam.
D um putat Abramus genus vnde agnoscere possit:
(Auctus enim nato sederat ille suo)
I deus, huic dixit: saxo lanietur acuto Circuncisionis origo ab Abramo.
Pellis: ab octauo quum redit orbe dies.
D ixerat: admonitus pater intellexit: & inquit:
Fallor? an hæc pellis sunt mihi signa maris?
S ic erat: aurata prodit cum veste sacerdos:
Atq; tenens pueri mollia signa, refert.
Q ua nocet Adamus, meus hic hac parte secetur:
Pars eadem vt populis vulnus, opemq; ferat.
H æc dicebat: onus saxo quum pellis ademit:
Nomen, & exemplum gentibus inde dedit.
P erstat adhuc illis vetus hic mos: pulsus ab vndis
Est tamen & nostris res aliena sacris.
H inc, hac luce deus quod circumciditur infans:
Lucifer antiqui nomina moris habet.
S ed data certa nota est: totiq; salutifer orbi
Dicitur: & titulum littera graia facit. Bis genito deo bis honores tribuuntur.
P rocidat omne genu: mare, tellus, sydera, venti:
Pendet ab augurio nominis orta salus.

Instaurate dapes: sacrum bis tradidit ara:
Natus enim legi est: natus & ante patri.
Bis sue læta dies cæsa est: bis Curia donis:
Bis cum melle stipem turba propinqua petit.
Hoc deus ipse probat: hoc vsus præcipit anni:
Hoc & amat ritus: sacraque nostra iubent.

Ortus et occasus syderum additur sacris.

¶ Addere consilium, sacris sua sydera rebus:
Quæque cadant cœlo: quæque oriantur, erat.
Sed par ille deo est: oculis qui subijcit astra:
Quique potest pura sydera mente loqui.
Cum superis nostrum mutauit sydera cœlum:
Diuersumque ferunt lapsaque, & orta locum.

Puer Christus stella cognitus.

Pande vias cœli, cœlo puer edite: vosque
Est quibus ætherias scandere cura domos.
Aetheraque ingenio (si fas) supponite nostro:
Ponimus ad certos dum noua signa dies.
Pastor oues igitur septis vbi luce sequenti
Clauserit: & fusco venerit hesper equo.

Præsepe vespere exoritur

Si quis ab his terris cœlo sua lumina tollet:
Et volet humanis altius ire locis.
Id quod heri in templo, de templo cernet in astris:
Præsepe in prima nocte nitere face.
Creuerat ipse humili magnus deus ortus in antro:
Cesserat & nostro Creta superba Ioui.
Stramine quum immensus surgens ante ora suorum:
Amplectensque suæ colla parentis ait.
Hæc mihi pro cunis iam sint: in quo ipse iacebam:
Tu præsepe poli sydera sume mei.
Hactenus: & iecit patrio cunabula cœlo:

Fœnum præsepis

Forma subit stellas: cætera terra tenet.

Vtq; forent tanti monumenta perennia facti: *in reliquiis.*
Qua rubet his Cancer: signa locumq; dedit.
❡ Sed cur astra suo properant decedere cœlo?
Et citius solito lucifer vrget equos?
Addita bis senis lux est natalis ab ara: *Epiphania dñi variis de causis dicta.*
Nominaq; inspecto sydere graia refert.
An quia non fulsit sydus, sed syderis author?
Effulgentis habet numinis illa notam?
Pars negat hoc: idem sed quod sit visus in antro:
Credidit à viso nomen habere diem.
Festum & pascha vocant: non & stata festa sacerdos *Festa mobilia idi cuntur.*
Mane sacro indicit: cunctaq; spargit aqua.
Mirificáq; alij dicunt: plebs nomine regum:
Inq; suum vertit tempora clara forum.
Omnibus è causis, ne certior erret origo:
Iudicio vera est prima reperta meo.
Vera sit illa licet: cur huic dare nomina reges *Epiphania à vulgo festũ regum dicitur.*
Plebs putat: alternis dic mea musa modis.
Ergo dei sydus nabatheo illuxerat orbi:
Vnus de ducibus quum properemus ait. *Magi visa stella eunt ad præsepe.*
Attoluntur equis: arabes linquuntur & indi:
Quiq; bibunt Gangen: & freta rubra secant.
Quam cito di superi, Solymarum mœnia tangunt:
Quam cito ad Herodem fert noua fama metum.
Iam loca contigerant: suppressit lumina sydus:
Antrum adeunt: antri pro fore nullus erat. *Magi deo dant dona & mirãtur ĩ loco ita humili esse.*
Vidit vt hos virgo: petimur conterita dixit
Sancte senex: fœno conuoluitq; deum.
Vt venere duces (quod adhuc seruatur ad aram)
Ante deum posito procubuere genu.

T unc deus inspecto risit pueriliter auro:
Extensa donum continuitq; manu,
F it mora: mirantur numen tam paupere tecto:
Tamq; ferè nuda ponere corpus humo.
H erba torum dederat: fuerant cui sydera lectus:
Cuiq; casa angusta est: huic domus ante polus.
D iscite magnanimi sublimia temnere reges:
Pluribus ad superos hæc via fecit iter.

Magi nō reges.

H æc aliquis dixit: regesq; hos credidit idem:
A' quibus hanc dictam plebs putat esse diem.

Regnorū ī cōuiuiis origo.

S ed cur regna vocant: cum sint conuiuia: dicam:
Q uid clamor, quid fax, quid chorus .pse petat.
N ox erat: admonitu forte illis mota diebus,
Ante dei stabat rustica turba casam.
C onuenere duces, pastoralisq; iuuentus:
Bruma erat: imponunt grandia ligna foco.
S tabat adhuc tenero vestitum gramine pratum:
Festa parant: festis expediuntq; dapes.
P rima duces retinent loca vincti tempora lauro:
Discumbuntq; alij: qua facit herba torum.
V ina dabant famuli: laudabant vina bibentes:
Finis erat: choreas implicuere rudes,
P arsq; facem gestat: pars velat cortice vultum:
Parsq; canit stipula: certaq; verba refert.

Placētæ venales ī vigilia ad creandos reges. Regesq; hæc dicti, a faba reperta in placētis.

F orma manet facti: reges imitentur vt ipsos:
Conueniunt: festos instituuntq; dies.
N octe coronatis quæ hesterna clausa placentis:
Venditur: vncta croco culta Popina tuc:
S ors datur: illa faba est fructis inuenta: iocosum
Vnde solet nomen regibus esse nouis.

Lectus

Lectus erit: parat ille ſuo conuiuia ſumptu:
Sæpeq; collata ſunt ea grata ſtipe.
Pocula præbentur: prorumpit in æthera clamor:
Rex & io ingeminant: rex tamen ipſe bibit,
Ocia ſunt epulis: exercent nocte choreas:
Atq; prometheam ſydus in orbe facem.
Ora tegunt: & quæ creuerunt temporis vſu:
Scenaq; dat ludos: donaq; Mimus habet.
Quodq; putant regum quondam ſub nomine factas:
Has epulas regum nomine regna vocant.
Adq; atras luces ſolitum hæc producere vulgus:
Ociaq; exactis ſæpius annus habet.
Adijciam ſortes: & cur hac ſorte putemus
Nocte loqui pecudes: ſomnia vera dari.
Tempus, vina, iocus, laſſarant corpora: quum ſic
Regibus è turba forſitan vnus ait.
Dicite ſignorum quæſo cœliq; periti:
Huc quoq; vos quando ſtella venire iubet.
Num ſors cuiq; manet? deus hic num ſubiacet illi?
Hocq; anno nobis nunquid ouile dabit?
Stella quidem ſors eſt: ex illis rettulit vnus:
Cuiq; manet: regnum pluribus illa dedit.
Hoc dabit & puero: qui ſiſtet ouilia patrum:
Maximus & magno pro grege paſtor erit,
Dixerat: & coram pictum locat inde libellum:
In quo plebs ſimili nunc ſua vota iacit.
Riſit turba notas: laurumq; oleamq; petiuit:
His & ait fatum nos quoq; ſæpe damus.
Phœbus amat laurum: prædicit carmine Phœbus:
Docta Minerua: virens huius oliua fuit.

Ludus ſaculæ a facula Promethei & ſtella regum.

Quid ſit ſors i feſto Epipha.

Liber ſortis vnde

V ix ea: quum frondes crepitantes iecit in ignem:
Vulgus adhuc fortes vnde referre solet.
Aialia credita loqui ea nocte. H inc equus inde greges tunc ad præsepe iacebant:
Q uum pecus humana voce locuta refert.
C edite: non frondes, non fatum, talus, & ars, hæc
Sed deus iste puer, sed dea mater habet.
D icta probant: contra quod sunt iumenta locuta:
Credimus in dominos hoc quoq; nocte loqui.
A bscedunt somno moniti, visaq; figura:
Scilicet Herodes decipiendus erat.
N octe quod hic somnus non illos mane fefellit:
Vulgus mane dari somnia vera putat.
S unt quoq; nunc plebi: si vos prouerbia tangunt:
Nati Epiphania festa abiere via.
Sol i Aquario Noes in figura, olim ante deucalionem. Q uarius at hinc oriens vbi luce retexerit orbem:
Accipiet Noes pro Ganymede locum.
A ut puer ideus si dedignabitur illi
Cedere: cum nectar misceat ipse Ioui,
Q uod fuit humani generis reparator in vndis:
Cum phœbo, pulso Deucalione, micet.
Dimidiū cancri oritur. ¶ Indeq; ter dederit quum prima crepuscula Titan:
Dimidia Cancer parte videndus erit.
Media hyems Antonio abbati. ¶ Altera ab hac veniens hyemi discrimina ponit:
Aequaq; quæ abscessit: quæq; sequetur erit.
¶ At quarta è cœlo quum lumina tollet Eous:
Deteget & terras: decutietq; gelu.
P andet in exquilijs vigilata nocte suburram
Ignifer: & stabit cum sue flamma suo.
P ax & equus sua templa petent: comes ibit asellus:
Fit via iumentis: dum sua dona ferunt.

F lamma quid ergo refer poscit: quid munus equorum:
Sancte senex: ritus admoneasq; tui,
H æc ego: demisso quum protulit ora cucullo:
Atq; ait extensa talia verba manu.
R iserat hunc Balacus (dicens ostenderat ignem)
Est mihi qui Stygio factus ab hoste meus.
I nq; sacerdotes tulerat ferus agmina nostros:
Pressit equum: pressum terruit ignis equum.
L abitur: in lapsum rabidus tulit ora iugalis:
Calcibus & morsu dilaniauit herum.
Q ualis vbi Hippolytus furijs distractus equorum:
Aut qui threicijs esca feruntur equis.
A uxerat hoc aram: casum sibi quisq; timebat:
Fax & eques veniunt: gestat asellus onus,
Q uadrupedumq; datur demum mihi cura ferarum:
Et quoscunq; vides nunc dare munus equos.
D ixerat: accensam grunnit quum porcus ad aram:
Postulo: ait nostras hic docet esse feras.
I ste sed est mutilus: collo tua concutit æra:
Noscere quo possis: ne noceatur, ait.
A esq; meum gestat: baculo quod ternis in isto:
Q uodq; rogans æger, collaq; multa gerunt.
D esierat: summo quum quid nam peste rogaui
De ferro soleæ crura ue secta, volunt.
F erro vota notat quadrupes: sed crura furoris
Postibus hæc pendent admonitura mei.
F œmina, virq; tibi quare, quum furta queruntur:
Tollunt ante tui numinis ora facem?
F œmina, virq;, mihi facit hoc: subrepta negantI
Prouocet vt flammas ignis ab igne meas.

Ignis. S. Anto. a demone

Quadrupedes dōa ferunt.

Porcus Antonii pro aidibus signum.

Crura su per postes et soleæ ferreæ foribus affixæ.

M e quoq; coguntur fures in verba vocare:
Et sacra tangentes numen adire meum.

Peierantes sacro igne puniuntur.

V era negant: iurant: odit periuria flamma:
Iraq; virus habet sæpius inde mea.
D ixerat: ante focum ceu nudos stare lupercos
Q uum video: causam rettulit ille mihi.
S ub Ioue sic nudus toleraui frigus & inbres:
Cernere quæq; tuli corpora nuda placet.

Nudieunt ad ará.

H æc mihi: velabant ardentia lumina sacrum:
Cur rogo: placatur ignis ab igne refert.

Cádelæ accésæ.

P rospicio: stabat depictus ad arcta viarum:
Q uæro: cum igne locos vt venereris ait.
O ua ferebat anus: persona sonabat ad aram:
Det causam vulgus: det tibi dixit anus.

Hac die interdú personati incipiút

H actenus: & solium pressit sublimis aceruum:
Stabat & ante pedes multa tabella seni.
D ona ferebat eques: capiebat dona minister:
Dumq; capit: capta pro face spargit aquam.
T urbaq; fit tecto: tota clamatur in ara,
Cum daret hoc epulas: cum daret illa preces.

Epulum publicú i eius ædibus.

E rgo pater dixi: tecum sit cura tuorum:
In parthosq; ignes, & tua tela iace.

Pueri sácti spús eút ad sudarium.

❡ Vaticana tui pueri sacra templa subibant
Saxia: erat domini prima quod orta dies.
❡ Itum erat huc: sacræ coram sonuere sagittæ:
Lucifer & pleno tempore quartus erat.

Fabiano & Sebá.

T unc ego: cui referam sacrum socio, ne tibi, ne?
Ex adytis inquis quum Fabiane mihi.
Q uod referes vni: referes studiose duobus:
Nomine quum simus: non simus igne duo.

Adsis ergo mihi dixi: qui spicula torques:
Qua via, qua porta est, nomine dicta tuo.
Nude quid expectas: nudus stat diuus ad aram:
Nudus obit: nudus corpora nuda petit.
Iueris: hac factas venereris nocte sagittas:
Durus et articulos annulus orbe iuuet.
Senserat hic vulnus: quod vulnus senserat aufert:
Atq; dat his dictis ausonis ora fidem.
Neglectus sua tela capit: prece sumpta recondit:
Qua fuerit pictus, si sapis ille, caue.
Sed satis hæc: maias reuocat quum belliger aras:
Tunc mihi tunc magna voce sonandus erit.
¶Nomentana vocat: silet appia: postera lux est:
Ireq; succinctas aspicit illa nurus.
Diua faue: niueo cui factum nomen ab agno:
Musa mea est sacri si studiosa tui.
Si tua deduxi mecum qui sacra viderent:
Et si deductis non via longa fuit.
Ecce coronato sed victima fertur asello:
Ore fauete: agni sunt tamen illa duo.
Ponitur ante focos: connubia læta puellæ
Poscite: bis nupsit nam pia virgo deo.
Quosq; tulit longos orate ad colla capillos:
Repperit vnde sibi sæpe puella virum.
Sed iam spargit aquam: iam concinit ore sacerdos:
Subsecat & vellus: poscere cuiq; licet.
Par erit hoc ceræ: fuerit qua corpore tonsum:
Corpore, id hac nostro ferre putatur opem.
Ante suum reges cingebant vellere pectus:
Pantheræ Euander: Romulus ipse lupæ.

Nudi eũt ad aram ãimuli et sagittæ fiunt

Agnetis via Nomẽtana.

Lana agnorum sicut Agnus dei ex cera petitur.

Mos venit ad patres: agni de vellere torquis
Alba fit: at virgo pectine densat opus.
Insuitur lino solenni fascia plumbo:
Sacraq; fit munus patribus inde nouis.
Ante tamen bustis fratrum requiescit ad aram:
Sanctaq; fit tactis ossibus, aucta prece.
Hinc viuum comitatur herum: nec morte relinquit:
Cui quod gesta palam, pallia nomen habet.
Pontificis fieri capitis quoq; tegmina credunt:
Lanigeri vnde docet se gregis esse ducem.
Pellitosq; sui proceres circum aspicit agni:
Hi pro quo similes in statione manent.

Pallia pro nouis Sacerdotibus ex lana agnorum. Pallia super ossa p. & p. ponũtur.

Teste natatoris populo data dona sed aræ:
Quoq; modo venit: victima bina redit.
Dumq; tamen redeunt: populo velluntur eundo:
Et pietas illis & via longa nocet.
Aut breuis: aut dempta est bis lana: feruntur ouili:
Crescat vt hæc: placidas inter aguntur oues.
Antiquiq; memor moris comendat euntes
Pastor: & Agnetem nunc colit: ante Palem.
Qua patri est Baccho: tibi qua Constantia templum
Interea recreant corpora fessa nurus.

Agni à S. Ioãne mittũtur Agneti.

Parsq; fabas poscit: violas pars nacta: lacertas
Dum pauet: approperant tempora veris ait.
Si qua parens facta est: natos imponit asello;
Non secus ac agnos pertulit ille modo.
Perq; viam vectis longam ientacula præbet:
Hoc & ait vobis cras quoq; fiet idem.

Fabæ dãtur ĩ sportulam.

¶ Postera lux aderit, sacris operata duobus:
Quum complexa suos læta resumit iter.

Vincen. & Anastasio.

Et nomentana dudum lassata: subibit
 Qua titulus portæ est: qua tibi Paule viæ.
¶Nox vbi quarta suo diffundet sydera cœlo
 Anguis ab ensifero pulla venena feret.
Vt perhibent: illa nam ponit nocte veternum:
 Et capit à tristi gramine pastus opes.
Zona refert anguem: nulli sit proxima lecto:
 Quam procul est illo: tam procul anguis erit.
Ille torum primi violauit dente parentis:
 Secubet hac coniux nocte pudica viro.
¶Mensis ab extremo lux septima fulminat ensi:
 Et ducis à verso pectore nomen habet.
Est sed clara dies: auidi gaudete coloni:
 Qualibet hic vobis fertilis annus erit.
Bella gerunt venti: gaudebit sanguine Mauors:
 Nubila sunt: aderit cum lue dira fames.
Ne quis vana putet: seruauit signa vetustas:
 Notaque tarsiacis esse feruntur auis.
Orbes anguis habet, conformes orbibus anni:
 Vnde seni credunt talia iure dari.
Iam dicturus eram: cur illi pareat anguis:
 Voce sed à iuuenum munera mensis erant.
¶Nunc quoque conuersas sibi postulat ara puellas:
 Quæ, quia conueniunt nomine: thura ferunt.
¶Quarta repellebat radijs Aurora tenebras:
 Optabam rostrum corue referre tuum.
Ipsa sed adueniens iterum rem intercipit Agnes:
 Ante trifontanum diua secunda diem.
¶Quæ sequitur festis reserabit quattuor aram:
 Inter quæ cœli tempora scala petit.

Angues nocte cõuersionis expergiscuntur.

Viri cũ vxoribus nõ cubant.

Festũ cõuersiõis.

Prognostica quæ eo die sunt.

Figura anni draco inflexus ad caudã ẽ.

Conuersis puellis in earum æde sacrum.

Rostrũ corui matutino oritur.

Agneti secundæ festum.

Q uisquis es: hic diuum supplex veneraberis ossa:
Proximus ex illis nomina collis habet.

Trifontanum à tribus fōtibus de saltu capitis.

P ectore qui dudum verso conuerterat ensem:
Inq; dei partes hospes ab hoste redit.
S ubdiderat stratus romanæ colla securi:
Oraq; tot populos quæ docuere deum.
E x humeris subito, quum sæuæ vulnere dextræ
Ter caput assiliens, fonte ter edit aquas.
T res totidem casus construxit fontibus aras:
Perpetuumq; trium nomine dixit opus.
Q ui profitere deum gradibus descende per vndas:
Spargeq; descendens ter tibi rore caput.
T er bibe: numen habent: nostris mendacia verbis
Sint procul: incolumis qui bibit inde redit.
P ostremi obscuram si quis mirabitur vndam:
Plus terræ dicat, plusq; cruoris habet.

Portatur domum.

O mnia reddentur madido felicia ramo:
Tecto si pure sumpta feratur aqua.

Aqua saulia.

S iue quod illa suis saluos agit haustibus ægros:
Inq; suas vires languida membra vocat.
S iue quod est domini de nomine nacta salutem:
Saluia sit quamuis: saulia nomen habet.

Saluia ī scribitur sed saulia a Saulo dicitur.

I lla quod est eadem quoq; nomine dicta perennis:
Soluitur & primus quod mihi forte labor.
D a pater: es tu etiam studijs quia gloria nostris:
Hoc tecum vt sacro fonte perennet opus.

Explicit Liber primus.

SACRORVM FASTORVM LIBER SECVNDVS.

¶ In hoc mense Februario, ramus lauri, virga pinea, lana, farra cum sale, purgamina fabulosa verificantur in faculis cereis ex filo lanæ bõbicinæ, & sale aquæ sanctæ, qua illis benedicitur in purificatione, & hostia ex farre: suntq; illæ cum his vera purgamina. Tutela olim Neptuni: nunc Petri apost. piscatoris.

PRimus habet finem cum primo mẽe libellus.
Este duces Elegi cura secunda mei.
Iam te alij Cæsar: nos sacra canamus et aras:
Res licet hæc breuibus sit quoq; magna rotis.
Vt sit: erit laudi: pater hanc modo sancte sequaris:
Auspicijs cuius per freta vela damus.
Ferre Ioui nequeo cum Cæsare ab hostibus arma:
Ireq; in auratis curribus ante deos.
Quod licet, ista tibi gerimusq;, damusq;, trophæa:
Sacraq; cum titulis, numinibusq; tuis.
Quæ, quia tam paruis didici procedere pennis:
Hæcq; meis humeris sarcina maior erat.
Grata feras: certe voluit mea musa probare:
Exiguas vires pectoris esse mei.

Pōtifex pro Simone.

Quare tu quoniam cum virgine sanctus ad aram:
Inueheris, primis pro Simeone sacris.
Quanlibet adijcias, sumpto pro carmine, vires:
Hoc opus, vt duce te, quo pede cœpit eat.
Ne sacrum interea fallat, ne mensis in anno:
Vnus ab adiectis iste duobus erit.

Februa. 28. dierum est.

Sit licet et breuior: fert tempora quarta diei:
Bisq; sibi expleto nomen ab asse facit.
Nempe quod Egeriæ non viderat ante maritus:
Cum daret hunc anno: Cæsar id ipse videt.

Februa. veterū.

Februa dicebant: quæcūq; piamina prisci
Purgabant illis corpora nostra prius.

Februa. veterū i figu. candelarū erant.

Illa sed his laurus, pinusq;, & lana, fuerunt
Regis: cum mica, farraq; tosta, salis.
Quid facerent? culpæ nondum qui virgine causam
Tolleret: incestam cæde piarat humum.
Ast ea, quæ nunc sunt: sint vt purgamina vera:
Dat dea cras illis purificata fidem.
A' lare pontificum poscuntur februa mane:
Illaq; poscenti candida cera datur.
Purior hæc lauro est: lanaq; beatior omni:
Sanctior & pinu: farreq; vera magis.
Post primam ergo diem, nos vt distare putemur:
Hæc datur: & titulum mensis honoris habet.

Purifi. virginis

¶ Ecce sed exoritur face multa lucifer: huius
Dum vocor ad causam nominis, alma faue.
Læta fuit tepidis olim carbonibus ara:
Nunc ea virginei munera mellis habet.

Candela à cādore ignis hic

Igne quod his candet fax cerea nomina cepit:
Quodq; frequens hodie est, hinc sacra dicta dies.

Tempore non alio maior concursus ad aram: candelaria nō cādelora.
Non quia sacra iubent: sed quia cera datur.
Vna nec ara satis: tota discurritur vrbe:
Et laus est multas obtinuisse faces.
Iam pater inuehitur, sacro comitante Senatu:
Quisquis ades: celsus dum sedet, ore faue.
Ara stat: & plena munus suffitur acerra: Facibus benedicitur.
Discolor & pura cera piatur aqua.
Iamq; ille è solio cœtus admittit euntes:
Itur & ad sanctos per loca multa pedes.
Teda datur: patres poscunt: poscitq; senator:
Perq; gradus digni plusq;, minusq;, ferunt.
Ara fores pandit: felix sibi curia donum
Sumit: & absq; illo rarus ab æde redit.
Grande dat exemplũ: totam nam culta per vrbem
Quod pater hic: populo quælibet ara facit.
Sæpe tamen nulla queritur vicinia teda:
Sæpeq; nobilibus non habuisse dolet.
Vt careant voto: nec sint in tempore ceræ: Faces dā tur multis diebus.
Dentur vt his: tedis non erit vna dies
Mense sub extremo quærentem munera vidi:
Munera quærenti debita cera data est.
Vnde sed est huius facis vsus, discere quæris:
Curq;, nouis sacris, addita pompa faci.
Forte Ceres tecum mensas Arethusa petebat:
(Non trahet in longas fabula prisca moras) Facis & pōpæ in hoc festo origo.
Pone sequebatur magnam Proserpina matrem:
Ver erat: ad flores rettulit ora nouos.
Læta sinus implet: socijs seiungitur ipsis:
Mater abit: solis restitit illa locis.

R ex videt vmbrarum: visæq; cupidine captus
Occupat: & velox in sua regna trahit.
R apta vocat matrem: clamore exterrita mater
Vertitur ad comites: & mea dicit vbi est?
D icit vbi est: subito loca quum diuersa pererrat:
Est tamen in nullis illa reperta locis.
Q uid faciat: nox est: nec nocte morabimur inquit:
Accenditq; faces ignibus Aetna tuis.
Fax prima ex pinu fuit F axq; fuit pinus: primus facis vsus in illa:
Repperit: inuentæ festa fit illa dies.
N upta fuit Diti: teda hic celebrare calendas
Mandat: erat mensis manibus iste sacer:
R oma deam coluit: Cereris quæsita quod igne est:
Institui pompam matris honore iubet.
G estariq; faces: fora circum has ipsa ferebat
Hesterna ardentes plurima nocte nurus.
N ascitur humana vestitus imagine: secum
Attrahit & multo sydere nocte duces.
R edditur & templo, mater comitata puellis:
Sacraq; post primum lux ea mensis erat.
Cereris lustratio in fig. puri fi. vir. M agna quod hæc mater, mater magna illa quod esset:
Deseruit pompam virgine uicta Ceres.
I nduit hinc vittas patrum. procerumq; corona:
Et prodit, multa conspiciturq; face.
R ostra petunt: vehitur pater ostro, pictus & auro:
Ventum erit: ad populum cerea dona iacit.
F rangitur in partes munus; fit præda potentis:
Omnibus & templis pene videtur idem.
C ausaq; cur fiat: non est obscura: putatur
Hac matrona die non habuisse suam:

M æsta domi, risu, stetit vt forte illa, relicto:
Ante deam rubuit: depositq; caput.
N ox, dolor, & lachrymæ, somnum fecere iacenti:
Accipit à diua victa sopore facem.
A duenit alipotens: segnem, immemoremq;, lacessit:
Da & tedam cum non hanc mercaris, ait.
H actenus: & manibus tentat diuellere ceram:
Vimq; infert: latam reppulit illa manu.
N ititur abreptam dum sumere fortis vterq;:
Scinditur in partes cerea præda suas.
E xcutitur somno: vigilans rem repperit ipsam:
Anteq; miratur munera fracta pedes.
M issilis ex illo faculæ dependet origo:
Plebsq; facit: faciunt forte quod ante duo.
H inc per templa furor, subit hinc noua bella sacerdos:
Fitq; iocus pueris diripiturq; palam.
S æpius exustus crinem, impatiensq; rapinæ,
In medio sacras agmine linquit opes.
G audet magna parens facto: fieriq; quot annis:
Nocte quod in cera fecit vterq; sacra.
E cce sed in calidis turtur deponitur aris:
Albaq; dat gemitus iuncta columba mari.
P risca recensentur grandæui oracula vatis:
Accipiat flammas fax data cuiq; nouas.
I nterea hanc dicam cur noxia pellere tecto
Credimus, & cera sæpe iuuare sua.
S cilicet ad templum, sese voluentibus annis,
Iret vt ipse senex: venerat ipse puer.
A ccipit hunc vates: vatem gerit ille gerentem:
In puero puer est. factus & ipse senex.

Matróa & angelus in sõno faculam lacerant.

Sacerdos a pueris distrahitur.

Par colũbarũ virginis.

V idit vt hunc: ignes subito concepit: & inquit:
Viderunt oculi quod cupiere mei.

Simeōis vaticiniū de christo puero

M ater aue: castas inter venerabere nymphas:
Cum nato, rerum ius erit omne tuum.
F ama sed heu, pariet vulnus: peperisse dolebit:
Hactenus: & medio est lingua retenta sono.
P alluit his virgo: saxo & mœstissima sedit:
(Extat adhuc) & ait da meliora puer.
I ndeq; complectens magno dedit vbera nato:
Fouit & amplexum: ceu modo semper agit.
H inc nos, mane licet sancta sumatur ab ara
Thureq;, & à pura tacta feratur aqua.
Q uod suus his rebus, quas dudum instare canebat:
Exitus accessit: verbaq; nacta fidem.
C redimus accensas expellere tristia ceras:
Vsibus & nostris pluribus esse sacras:

Initiū veris sed restāt hyemis. xl. dies.

¶ Hæc eadem dubio si non me frigore fallit:
Prima sibi nitidi tempora veris habet.
H æc ego: quum fateor, si das prouerbia, dixit:
In facis hac hora frigus abisse foras.

Lux respondet.

S ed quater his denas luces sol imperat addi:
Tactaq; qua est illo: sub niue stabit humus.
E rgo quater decimos iungas ad frigora soles:
Atq; tibi hæc hyemis signa manentis erunt.

Dux generalis ecclesiæ creatur.

¶ Tunc quoq; Roma ducum gratatur mane tribuno:
Publica pro regno qui gerit arma sacro.
A ttamen: hic, à quo castris præfectus & armis:
Vt pater ipse ducis, sic pater vrbis erat.
D i seruate igitur nobis natumq;, patremq;:
Augeat hic aras vt ducis, ille duces.

¶ Lucifer ortus erat: templo matrona ferebat
Virginis hesternam quam tulit æde Facem.
Subsequor, ara breuis populo tamen apta frequenti est: Blasio fax à fœminis fertur.
Limina post pacis Mercurijq; forum.
Hæc erat & Blasi: comitem, ritumq; secutus,
Ingredior: posito procubuiq; genu.
Pronus adorabam: hæc accendit lumine tedam:
Et tenet accensam: dum sacra verba colit.
Interea lanis vngebat nuda sacerdos
Guttura: qua summis faucibus ora sonant.
Tunc ego defigens oculos in imagine dixi:
Admoneas ritus me pater ipse tui.
Hæc ego quærebam: mitraq;, pedoq;, decorus,
Hos mihi quum subito protulit ore sonos.
Cura puer quondam caræ fuit vnica matri:
Mensa aderat: piscis tradidit illa caput.
Incidit in spinam: curuum ceu piscis in hamum:
Prædaq; fit pisci: piscis vt ipse fuit.
Quid faceret? flebat mater: natusq; iacebat: Miraculũ de puero liberato à spina piscis
Atq; ferè in toto corpore frigus erat.
Aduocor: ore cano sacro ter carmina: terq;
Vngo canens oleo guttura: viuus erat.
Sic quæ visa mori nati confusa dolore,
In nato mater sospite sospes erat.
Hinc madidam virga protendit carmine lanam
Vir sacer: & feci quod prius ipse: facit.
Dixerat: adde facem subiunxi: vertor ad aram: Benedicitur pani in sacro Blasii.
Quum video panem qui positurus erat.
Adde quoq; hunc dixi: quum causis ille duabus
Soluit quæsitis comiter ora meis

S cilicet errabam, sylvis contentus, & antris:
Porrigit Argeum qua sua saxa iugum.
O rphea voce feræ, me sunt pietate secutæ:
Lupus obedit s. Blasio. Porcus erat viduæ: præda fit ille lupi.
D etulit ante pedes: porcum lupe redde gementi,
Iussa dabam, viduæ reddidit ille suem.
C æditur: exta dedit: panem pia iunxit & extis,
Atque facem: munus testificata meum.
P anis, faxque datur: quorum manet vtilis vsus:
Q uamque homini prodest: tam iuuat ille feras.
H actenus: & sumpto tacuit mihi pectine pastor:
Votaque collata suscipiebat ope.
Oleũ petitur pro gula. P ars oleum folio: hi panem tedamue ferebant:
Parsque sacris lanis guttura nuda dabat.
T unc ego sic: solidam mihi des in carmina vocem
Diue rogo dixi: collaque nostra iuues.
D ictaque quo fierent: nudans ad pinguia collum,
Ore dedi iugulum cernuus, æra manu.
Sacrũ in æde sancti Iacobi. ¶Non procul hinc iunctam celebrabat Agonius aram:
Luce quod hac regno est aucta Iacobe tuo.
Aquarius occidit. ¶Tertia lux finit venientes vespere nonas:
Atque latet liquidas vrna tenentis aquas.
Agathæ puellarũ feriæ. ¶Tempus idem matres retinebit valle Quirini:
Munera lactiferis qua capit ara focis.
A' penso & telis igitur cessate puellæ:
Nullaque sit calathis hac operosa die.
N octe vocate Agatham: tulerint qua nomina vocem:
Lac veniet matri: flammaque nulla nocet.
C orpora nam flammis sacrauit, & vbera ferro:
Testis erit Catane: virgo quid igne valet.

Scilicet

S cilicet eueniunt quoties incendia tectis:
Et furit: humana nec cadit ignis ope.
V irginis à velo sua per certamina victus,
Contrahit extincto Mulciber igne caput.
S ed nunc ignis abest: cures lactaria matres:
Poscat & hinc munus crebrius ara tuum.
Q uæ venit, æolio Boreas licet insonet antro:
Mulcebit Zephyris æquora tota dies.
Tertia lux oritur: ventis ne nauita credas:
Diuersam faciem nam gerit ista sibi.
Aliger hinnit equus: Pallantida poscit eandem:
Noster in assueto puluere currus erat.
F orte dei mater comitata sedebat amore:
Straminis ad cunas, numinis ante bouem.
A duenere duces, cœlum sydusq; secuti:
Tres fuerant: ex his primus adhinnit equus.
N ato gratus erat, firmis adoleuerat annis:
Muneris hinnitus fit memor acris equi.
V ersus enim huic mitis nos & mox astra petemus
(Sic placitum) cœlum tu quoq; dixit adi.
F inierat: precium vocis quo grande teneret:
De cœli fictus Pegasus arce cadit.
Q uaq; cadit, celer hic velut è ceruice Medusæ,
Tradita gorgonei signa recepit equi.
Tunc quoq; quum vento, quum plenus nubibus aer:
Aethereis pisces Phœbus adibit equis.
Q ui modo fert claues, tendebat in æquore rete,
Talia tendenti quum mouet ore deus.
A equora qui con orimaris: findis & alno:
Ad sacra, sic iubeo, iam m.a Petre, veni.

Velū Agathæ incendium leuat.

Zephyrus tota die flat.

Ventorū cōcursus

Equus minor exoritur.

Pegasus in figura equi Magi.

Sol in Piscibus.

A ltera lympha manet tibi: retibus altera præda:
Dixerat: æquoreas ille reliquit aquas.
I ndeq; de multis, quos iactu cepit in vndis:
Proiecit pisces lætus in astra duos.
P roiectisq; inquit: vitæ monumenta prioris
Este: frequens populus iam mihi piscis erit.
D ixit: & vt fuerant iacti, nodantur in astris:
Hic patrium & Boream respicit, ille Notum.

Apolloniæ sacrũ pro dentibus.

¶ Inde vbi se tollet nitido Tithonia vultu:
Et pellet gelidæ candida noctis equos.
T hura sibi poscet: quæ fert ab Apolline nomen:
Paruaq; supplicibus dentibus ara datur.
H inc decor, hinc risus, hinc vis, & vita fouetur:
Ordine sint ergo te rogo diua suo.
Q uemq; tibi tuleras; illis depelle dolorem:
Præterea quicquid posse nocere putas.
E t & si qua grauis tandem ventura senectus:
Efficias ne tunc os sit inerme meum.

Iuliano hospiti venatorũ feriæ.

¶ Nomen iuleo cui factum nomine, templum
Ornat, erit quum bis fluctibus orta, dies.
C ui dea venandi curæ, cui bella placebunt,
Q uiq; peregrinis gentibus hospes erit.
Q uiq; greges pascit, spatium cui grande viarum,
Q ui mare, qui terra noxia tela timet.
T hura ferant illi: seu viti poscat ad arcum:
Proxima iordano seu velit ara iugo.
V nde sed hic poscor cognomen ab hospite sumpsit:
Curq; tibi firmat nocte viator iter.

Cerua hortata ẽ Iulia. ad

H auserat imprudens facer Oedipus ense parentes:
Vocibus impulsus perfida cerua tuis.

Pœna sit vt culpæ: nemus intrat: conspicit amnem: *cædē parentum.*
Auctus at hybernis ille fluebat aquis.
Sæpe viatores tumidis incluserat vndis:
Sæpeq; voluebat corpora mersa vadis.
Solue nefas inquit sine ponte sine obice torrens:
Dixerat: & sæuas ponte ligauit aquas.
Condit & hospitium violentæ margine ripæ:
Hospitis & curam prætereuntis habet.
Gratis (mira fides) bonus excipiebat euntes:
Ipse herus, ipse comes, ipse minister erat.
Laudat facta deus sanctum cognoscat vt vsum:
Aliger i vultum dissimulatus ait. *Angelus ī viatoris forma apparuit.*
Iussa puer subijt: lacerum capit vlcere corpus,
Et miser in ripa fluminis optat opem.
Nox erat: è tecto vocem miserabilis audit
Sedulus occurrit: prospicit: æger, erat.
Subijcit huic humeros: tollitq; in tecta gementem:
Stipitis hesterni suscitat igne focum.
Flamma fit: vt tecto miserum iam fouit & igne: *Hospitis officium viatorū feriæ.*
Dat mensam: vires colligit ille data.
Admouet hinc lecto, sed quo requieuerat ipse:
Luna fuit: lecto sustulit ille caput.
Viderat hunc: tacuit: tenues quum lapsus in auras
Sic puer: à culpa solueris hospes ait.
Dixerat: & pennis, cœloq;, receptus abiuit:
Aligeri & titulos hospitis iste tulit.
Quodq; viatores constructo ponte tuetur:
In media facilis, compositusq; via.
Inuocat hunc, quoties iter vrget forte, viator:
Siue pedes graditur, siue feratur equo.

H uius & interdum se munit imagine cautius:
Sæpius & tutus carmine carpit iter.

Oratio S. Iulia. cũ imagine.

D icere quærebam cur est venalibus aptus:
Sed fert accipitrem condita pelle manus.
C urq; iuuat bello: torques demonstrat & ensis:
Q uosq; equitis cultus corpore miles habet.
C ætera præterea vulgo manifesta putaui:
Sæpe sua multis quæ patuere fide.

Nuptiæ non celebrantur.

¶ Restat vt admoneam: properes ne nupta maritum:
Oblitus hic, nescis cæde parentis erat.

Valẽtina carnacini dæmones eunt.

¶ Festa valentinio nigro portantur ab orco:
Humida quum Phœbo ter dabit vmbra locum.
N empe putant manes triuijs errare sepultos:
Q ui sapit hac discat nocte manere domi.
A' canis & carnis traxerunt nomine nomen:
Et miserum vulgus vana timere iubent.
A nte figurabat (testis sit vt ipsa vetustas)
In volucres cantu Nenia tristis anus.
E sse putant illas, ducentes nocte choreas:
Et media turpes exululare via.

Manes hac nocte vagari credũtur

P ars ait è tumulis vmbras exisse: quod olim
Roma parentales deserit ipsa dies.
H oc quia facta putant, remanent vestigia, mense:
Antiquo plebem sollicitantq; metu.
F ictaq; posteritas inuentis nomina fecit:
Cum voret infernus corpora nostra canis.
Q uicquid erunt: pueros terrent hac voce parentes:
Dum prohibent matrum deseruisse sinus.

Hirundo apparet

¶ Aere sublimi cras garrula pendet hirundo:
Q uodq; cupit, veris nuntia, tardat iter.

S cilicet alternant gelidi dum frigora venti: *in sūma aere.*
Tam celeris poterit pœnituisse viæ.
¶Et tamen exactis quum quartus ab idibus Eos *Fauonius qui chelidōia dicitur.*
Respiciet terras: reddideritque diem.
H orridus à Zephyri Boreas depellitur aura:
Mitior & terris quam fuit illa venit.
A ttamen hic Zephyrus Chelidonia nomen habebit
Graia quod huic titulum primaque hirundo dedit.
¶Q uartus habet nubes, atque illis læta ciebit
Aequora: nec seruat lucifer iste fidem.
¶Hine vbi de cœlo Romam spectauit Apollo: *Cathed. Pontifi. modus creandi.*
Tertiaque exactæ tempora lucis erunt,
Q uisquis ades patribus gratare potentibus: illa
Lux ebur his primum pontificale tulit.
Q uò feror? exiguis elegis maiora requiro:
Res hæc alterno non erat apta pedi.
Q uo pius Aeneas, quoque ore est dictus Achilles,
Hoc dicenda dies, hoc foret ipse senex.
E rgo sancte pater, felix tibi curia quando
Cessit: & à superis munera primus habes.
P rosequor alterno solij dum pectine laudes:
Cum duce clauigero clauiger ipse faue.
P ontificis quæ sit dicam noua forma creandi:
Sedis & ornatus: vndeque dicta dies.
C lauibus acceptis aperire, & claudere cœlum
Antiochi clara fas prius vrbe fuit.
M ira dabat populo: premitur quum carcere nauta:
Facta gemunt fratres, instituuntque preces.
S oluitur: & collo populi defertur in ora:
Admirantur: habet nomina graia pater *Papa vñ dictus ē primum.*

S igna dabat dextra, numero veneratur ab omni:
Oscula dant pedibus: sistitur ante deos.
N on secus ex altis quam quum nouus ædibus ipse
Exit adorandus: conspiciturq; palam
F undit opes populo: miseris dat munus egenis:
Hocq; sedet quoties: nunc pius ille facit.
F esta dies facta est: iteruimq; redibat in annos:
Mos manet in sacris: rursus & illa redit.
I nterea patris signatur sella figuris:
V nde modo huic signis sculptile substat ebur.
C lauiger Alcides: & Petrus clauiger ipse:
Magnus vterq; animo: fortis vterq; manu.
C lauibus hic: humeris cœlum quoq; sustulit ille,
Huic labor, huicq; chorus iam duodenus erat.
V enit ab Alcide quæ maxima dicitur ara:
Venit & à sancto maxima dicta sene.
H inc ne vana putent patres, ætasq; sequentum,
Sella tulit pisces, Herculis acta tulit.
S ed mutata vides: nec sunt conformia primis,
Singulus ad sedem singula signa refert.
A uget honor cultum, semperq; augebit in annos,
Signariq; placet: facta sed inde manent.
S ede quod ergo illa vectus, dixere cathedram
Iure diem: graius sit licet illa sonus.
R estat, vt vnde notas epularum traxerit, edam,
Zona quid & gyro postulet ipsa suo.
S ederat, aduenumt: consistunt ordine: nomen
Res habet: instituit iura, modumq;, dedit.
S tabat honor sacris: titulos Ecclesia cepit,
Gentibus & rebus nomina Christus erat.

Eleemosynæ in templo.

Sella Pontifi. hinc ornari cœpta.

Labores Herculis in Cathedra.

Dies Cathedræ epularũ dictus.

R oma deum sedes, quis nescit dicta priorum:
 Vt sit nostrorum: hanc iure petamus ait.
F inis erat dictis: circum fremuere sedentes,
 Huc eat & sedes vox erat vna patrum.
H aud mora: sunt omnes cœlesti numine moti,
 Itur ab assyrijs in sacra tecta Remi.
H ostia contigerant: pueri, matresq;, nurusq;,
 Ipseq; cum mista plebe Senatus adit.
P ompa fit: attollunt apices ante ora diales:
 Candidus it cœtus, sacraq; membra chori.
S edeq; suscepta collumq; & pectora lassant:
 Illa fora ingreditur: celsaq; templa subit.
E xcipitur plausu, & velata frondibus ara:
 Ponitur & summo cum patre sella loco.
O scula dant pedibus: spectant, adeuntq;, sedentem:
 Et sancta accipiunt prospera signa manu.
F itq; dies celebris: primæ coniuncta secunda
 Lux fuit: atq; sacris festa dat vna duo
F orte epulis illis celebrabant iusta diebus:
 (Summa aperit: claudit manibus ima pater)
R oma parentales ad sellam rettulit aras
 Ipsa suas: epulæ sacraq; dicta dies.
R edditur is cœlo solij reuerentia mansit,
 Nullaq; ab hoc primo pondera sensit ebur.
N ullus et est ausus tentare vocabula primi:
 Vt sit causa alia, hinc nomina sorte petunt.
S ella vacat: medio stabat mœstissima templo:
 Quiq; loco seruet rite minister erat.
I tur ad hanc: coeunt sacro, matresq;, viriq;,
 Oscula dant memores: suppliciterq; colunt.

Cathedra Romam quo lata est.

In cathedra Pet. nullus sedit.

S igna loci tangunt: & soluunt ordine Zonis:
Hasq; loco imponunt: subijciuntq; manu.
Zonæ circū sellam īpediuntur. A ccipit: acceptas cingit: redditq; minister:
Mensurasq; vocant: orbe quod æqua ligant.
C œlum aperit clauis: Zonis incingitur æther:
Hocq; erat in terris nactus vtrumq; pater.
P rotinus à sella cingebant corpora nodo:
Q uaq; pij cingunt: parte iuuare putant.
O mnia posse fidem credebant sacra colentes:
Prò superi: pietas quo prior illa fugit?
F acta manent igitur: vulgusq; accepta secutus
Q uod fecere: pius hac quoq; luce facit.
S cilicet accedunt: ritumq; secuntur auorum:
Q uaq; illas cingunt: parte iuuare putant.
Zonæ vulgo multis vsibus. A egra toro nupta est: spernit Lucina vocantem:
Cingitur: à partu soluitur illa suo.
V runt forte latus cruciatus: cinge perusto
Protinus abscedunt: deficietq; dolor.
T acta seges crescit: sterilis si cingitur arbor:
Q uot dederat flores: poma tot inde dabit.
V enerit insitio: coniungit clauis aperta:
Clauis adoptiuas & reserabit opes.
Fieri putant si iustæ, e per portā mediā itur. C uncta sed hæc fieri: si nodus ob ambiet æquus:
Zonaq; si sacrum per loca tangat ebur.
S iq; viæ cura est: stat porticus addita templo:
(Munus enim ingressus non habet omnis idem)
C ardine sublimis qua ianua stridet aheno,
Et letum in foribus, fastaq; patris habet.
P oste sedet summo venerandæ ianitor aulæ:
Legitimumq; facit sub pede celsus iter.

Hac puer intrantes solers exclamat emaces: *puer xx vinenda.*
Oblatoq; vagus munere cogit emas.
Hoc pia simplicitas, hoc sanctum repperit æuum:
Tunc casa quum fratrum parua Senatus erat.
Stabat ibi exquilijs nondum breuis ara sacellum:
Cum prece quo libum, vinaq; prima, dedit. *S.P. ara in S. Potétiana.*
Mœnia nec muris Leo cinxerat alta sub vrbe:
Vnde locus nomen quod sibi cepit habet.
Atria quæ nunc sunt: nemus assurgebat et herba:
Pascebatq; suas per iuga pastor oues.
Templa coronabant raro: casa templa fuerunt, *Veteris ecclesiæ paupertas.*
Aureus hic Crater, fictilis ante fuit.
Membra dei ligno pendebant simplice: vixq;
Exigua poterat tendere in æde manus.
Cura placere deo tantum fuit: astra merere:
Et superos multa conciliare prece.
Non erat in stipula, aut facto de cespite lecto,
Saxa per, inq; solo tunc iacuisse pudor.
Diuitias regum felix superabat egestas:
Victaq; sub pedibus summa iacebat opum.
Crimine semoti patres sua sacra colebant: *Cura patrũ veterum.*
Deq; deo sermo, curaq; semper erat.
Venerit vt summo moriturus ab æthere terris,
Straminea vtq; redit victor in astra casa.
Quiq; amor argenti nunc est, & diuitis auri:
Gloria, & ambitio, non leue crimen erant.
Legibus his quondam tria sunt fora victa Quiritum:
Et domus Euandri, templaq; prisca deum.
Qui locus imperij fuerat celeberrimus ille
Nunc velut ante Remum, collis & herba viret. *Mons palatinus desertus*

vt ante vrbem.

P ascit oues idem palantes: paruit vt ante,
A quibus ex vero mons sibi nomen habet.
C uriaq; illa ducum specus est nunc alta ferarum:
Viperaq; obrepit: qua modo Cæsar erat.
A nte palatinus, nunc vaticanus Apollo est:
Non idem est: sed idem nunc quoq; nomen habet.

Invatica no têplũ Apollinis, vt in palatino monte.

A t sacra res postquam sibi vires altius egit:
Venit et à paruis rebus in astra locus.
E xquiruntur opes: nec cura est quærere cœlum:
Sanctior est, sed qui ditior esse potest.
A urea tecta placent: & sunt in honore penates:
Maior & in propria est vtilitate labor.
Q uod iuuat: hoc petitur: non quod reputatur honestum:
Deq; deo extremus, sermoq; rarus erit.
D antur opes nulli, iam nunc nisi habentibus illas:
Pauperibus clausa est curia sacra suis.
N itimur in rectum: prauo sed vincimur vsu:
Atq; alimur vitijs: allicimurq; nouis.
Q uare age sancte pater, modo qui vice numinis vsus
Omnia fers humeris tradita rite tuis.

Oratur Pontifex vt corrigat.

S ede sedens celsa, qua non est altior vlla:
Dirige commissum per sacra iura gregem.
E rrantes & oues compelle in ouilia claue:
Pasceq; compulsas præcipiente deo.
E t rege vela tuis: & præcipe qua sit eundum:
Sentiat aduersas ne tua puppis aquas.
S ed scelus esse puto, cœlestia corda monere:
Sint cum non humeris inferiora meis.
Hæc ego dicebam: venit quum sanctus ad aram:
Ad solium posito procubuitq; genu.

E rgo precor dixi: meliorq; frequensq; per annos
Hæc patribus redeat, pontificiq; dies.
¶ Q uæ sequitur caret illa nota: petit altera thura:
Si non in luces transit & ista duas.
Q uam bene Pierides procedunt tempora vobis:
Inspiciunt vestrum numina læta chorum.
L ux etenim patris ritum dedit illa creandi:
Ista sibi, fratres vnde creentur, habet.
E ste procul fraudes, fastus, rerumq; Cupido,
Cumq; sua fallax ambitione dolus.
C andida flamminibus lux est, reparatq; Senatum:
Atq; duces quales vult deus ipse monet.
H inc pax hinc bellum est, rerum est hinc forma nouarum:
Hinc & victus inops copiaq; ipsa datur.
N e sit in hoc error, summo hac dedit æthere ab alto
Pontifici monitus, consiliumq; die.
A tq; ducem populo diuina ex æthere sorte
Legit in exemplum constituitq; patrem.
V t legem hanc igitur, factumq; imitemur Olympi:
Sors ea quæ fuerit cogor vt ipse canam.
D iscipulos summus sibi sex, totidemq; magister
Legerat: at non quos Iuppiter ante tibi.
P assus erat tristes communis criminis iras:
Presserat & letho funera nostra suo.
N empe à discipulo fuerant hæc dona magistro
Q uum tulit illius proditione necem.
F ractus ob id lectus bis senis fratribus ordo:
Facti & causa suis cognita rebus erat.
S acrilegus, cæsorq; hominum, scelus æquore natum:
Cuiq; parens vxor, qui necat ense patrem.

Mathiæ modus creandi cardina.

Eligēdi sunt viri in cardi quia īde gaudet & patitur ecclesia.

Iuppiter xii. deos electos habuit sicut Christus apo.

Iudæ scelera.

Quiq; deum patula suspendit in arbore fraude:
Arbore qui laqueo postmodo ruptus obit.
Desuerat numero: numerus reddatur vt ipse:
Clauiger huic demptum restituisse parat.
Fas vt erat: stabant duo iam pro sorte vocati:
Orabatq; deum, quem velit inde legat.

Sors ex igne super Matthiam.

Quũ subito ille alto rutilas ciet æthere flammas:
Matthiæq; caput flammeus ambit apex.
Perq; comas fusus serpebat tempora circum:
Per fratrum vt pileus serpere summa solet.

Pilei designatio.

An fuit ex illo sacris insigne capillis
Munus? & inuentum est nobile flamma tuũ?
Hærebat capiti, pariterq; rubebat vt ille:
Mirati factum conticuere duces.

Ceremoniæ in creatiõe Cardi.

Ignis abit, surgunt, os signant, collaq; iungunt:
Resq; docent, & ius, suscipiuntq; choro.
Indeq; testatus sacrum, dictusq; Senator:
Porrigit ad sanctos oscula prona pedes.

Admonitus, & exhortatio Papæ.

Atq; illo ad fratres, rursusq; a fratribus illi
Flectitur: hicq; docet, quam sit is altus honor.
Quãtaq; Maiestas, personaq; vt altera sũpta est:
Vtq; sacros cultus altera vita decet.
Castaq; præcipue mandat, sectetur honesta:
Nulla sit ambitio, gloria nulla monet.
Grata deo est inquit: paupertas, dentur egenis
Illius auspicio quæ tibi dantur, opes.
Sis & munificus, nomen fugiatur auari:
Grande nefas auidas principis esse manus

Birretũ ita aiunt rubrũ & pileus ex

Sacro ait: inuigiles: deus hoc quod sanguine regnũ,
Sanguine quod diuum res tibi parta datur:

S anguinis indueris nescis? hoc ipse colore:
Vnde toga hæc tincta est, insulaq; vnde rubet.
Q uiq; datur capiti (dabat hunc) nitet inde galerus:
Sit licet è flammis cognitus ante tuis.
Adde huc pro templo (Christus quod fecerat ipse)
Tu quoq; vti fuso sanguine bella geras.
A ra tibi nupta est sancta pro coniuge pugna
Conuenit hic digitis annulus vnde tuis.
C ardine sublimis nituntur vt hostia templi
Iusq; poli hæ claues cardinis omnis habent.
F ratribus et te sic nixa est Ecclesia mecum:
Officij serues nomina magna tui.
T alia dicebat: monitus Matthia ferebat:
Non secus ac patres quos legit ara nouos.
S cilicet ex illo ritum cepere minores:
Q uæq; fuit facti, nunc quoq; forma manet.
A tq; vtinam maneat quoq; lex morũ illa ꝑ annos:
Vt pede quo cœpta est res sacra semper eat.
N empe dei hi proceres, hi sancti membra Senatus:
Hos & discipulos ille magister habet.
S ubq; his iudicibus, subq; his est regibus orbis:
Hos penes arbitriũ, consiliumq; viget.
Q ui dedit hos igitur nobis conseruet in annos:
Et faciat sanctos, persimilesq; sui.
E rgo quod hunc ignis legit, sors dicitur ignis:
Vnde deus notus regibus ante fuit.
S ed gemina hæc cur sic lux est, iam queritis: et cur
Annus & hæc sexti bis sibi nomen habet.
T empora curq; eadem rebus non apta gerendis
Ante putant: & cur esse putamus idem.

Sanguine marty rũ & Christi.

Vel vestes rubræ quia vsq; ad effusionẽ sanguinis pro ecclesia pugnare debẽt.

Vt Ianua cardine ita ecclesia cardina. nititur vnde dicti sũt.

Cardi. ĩ terra. quid sint

Dies hæc & annus bisextilis

A'.C.I. Cæsare dies iter. calaris i bisexto inuenta.

S olis signa moræ reuocarat munere Cæsar:
Tendebatq; suum certior ānus iter.
V ertat vt hoc semper sua sic vestigia cursu:
Tradita, ceu meta est, quæ tenet vna dies.
I llaq; pro spatio tibi Februe reddita dempto:
Pene tuus qua Mars iungitur ipse tibi.
Q uartaq; vbi inde sibi suscepit tempora plena:
Fit gemina: & luces concipit vna duas.
Q uodq; iterat sexto venienti in mense calendas,
Ipsa suo a facto nomen, & annus habet.

Bisextus secūdum priscos n aptus rebus gerēdis.

V isaq; quod segnis retroq; recedere priscis:
Omen habens, rebus non erat apta nouis.
C redimus & si illis: pallent in lite clientes:
Merce vacant puppes: cœptaq; vana cadunt.
N ec sua Mars acie sat felix bella mouebit:
Raraq; successus munera miles habet.
D ensa nec vua iugis, languentq; sub arbore poma:
Est p pecus sterilis: fœnore segnis ager.
F œminaq; ipsa toro rara est fœcunda mariti:
Atq; suus fallit tempore quemq; labor.

Nec secū dum nos sed alia ratione.

A t si nostra iuuant: auctam deus ipse cohortem
Viderat: ergo auctus sit quoq; is annus ait.
F inierat: cernas geminatis fœtibus illum:
Inuidet his Iudas: cunctaq; felle linit,
A ucta cadunt: ordo pinguis peruertitur anni:
Falciferi credunt sed tamen acta senis.

Secūdum veritatē & fidē bisextus aptior rebus est aliis ānis.

H inc nos illa mouent: sed si iam vera valebunt:
Rebus certe annus non magis aptus erit.
S cilicet est auctus quod cœli sorte Senatus:
Sortis is & vires fertilitatis habet.

B inaq; arista hinc est, duplicesq; in vitibus vuæ:
Nataq; in arboribus poma gemella suis.
Q uoq; Ceres fruges, quo Pallas condat oliuas,
Vix reperit: Baccho deficiuntq; lacus.
C umq; illis certat non vno fœmina partu:
Votaq; sunt cœptis omnia læta nouis.
A tq; hunc euentum successus lucis, & anni,
Matthia è flammis credimus esse tuis.
¶ Neq; meo versu sim visus vana monere
Nitimur exemplo dictaq; pondus habent.
H ac nam sorte tua Cæsar tibi traditur ortus:
Hacq; manus victrix, hacq; corona die.
H inc ducis ara tuo tibi facta domestica thure,
Sustinet inuicta parta trophæa manu.
V el modo quæ nostras victoria venit ad aures?
Saxoniæ illustrem te superasse ducem?
A nglia quæ effusis quod supplex facta capillis,
Ante pedes dicta est procubuisse tuos?
Q uodq; tua huic iuncti timuerunt prælia Cimbri:
Littoraq; Oceani delituere vadis.
E rgo suos merito plausit tibi Roma per ignes:
Iussit & hinc colles intonuisse suos.
N am tibi qui fuerant, illos sibi credidit hostes:
Visaq; communi hæc gaudia parta manu.
N ec te igitur ferrum, nec pallida pocula lædant:
Lædere quæ numen non potuere tuum.
S ed sunt sancte duo, faueas cum Cæsare fratri:
Cum fratre vt Cæsar det tibi thura diu.
¶ Hæc ego: bisq; duas luces superesse videbam:
De quibus extremæ nomina carnis erant.

Probatur exéplo Caroli.v.qui sextus aptior rebus, nam hac die ē natus, atq; illi victoria ē corona data.

Dux Saxoniæ hostis, ēt ecclesiæ erat. Matthiæ, nec ferrū nec venenum nocuit. Bacchi. festū Dionysia ferię populares.

P rotinus inspicio referentes tempora fastos:
Dicta nec à carne est vlla reperta dies.
I nterea variè populum colludere vidi.
Atq; huic personis qualibet ora tegi.

Festa mobilia indicuntur.

T unc ego sic: demens cur non stata festa requiro?
Indicit vulgo quæ vir in æde sacer.
E rgo sit à curis, & qui nocuere labores,
Fas nunc ad certos ora referre iocos.
S unt in honore dapes, & libo mella calenti:
Et iuuat apposito dicere læta mero.

Propinquorũ epulæ fiunt.

C onueniunt generisq; gradus, stirpisq; suorum:
Atq; capit plures vna patella manus.
F ilia cum cara properat conuiuia matre
Continet & iunctum mensa nepotis auum.
T empora cum madeant, & sint ad gaudia: debēt
Omne opus artifices deposuisse manus.
V nde sed hic mos est, & cur discurritur vrbe:
Personisq; tegi nos iuuat, adde dea.
V ere dapes Cereri agrestes, patriq;, Lyeo
Forte dabant: fuso per sua festa mero.
D umq; dabant, liquidis cœlabant fecibus ora:
Cortice ue, aut minio per loca ludus erant.
V enit id ad Thraces, vultus hi pelle tegebant:
Perq; nemus Bacchæ multa iocosa dabant.

Mos latẽ di in personis.

M œnalis Alciden, Alcides induit illam:
Inq; lupercali est mutua forma die.
A eschilus inuenit, quo fœmina virq; lateret:
Nostraq; personis induit ora nouis.

In quinquatribus veterũ hoc cõtigit.

I dibus hinc iuuenum tibicina veste Senatum
Fallit: personæ delituitq; ioco.

O mnibus ex istis nostrum mos venit in æuum:
Itur & ad mensas, oraq; tecta iuuant.
B ella gerunt fraudes, satiantur pectora ludo:
Est via, sunt festis compita plena iocis.
E t modo delectant taurilia prisca Q uirites:
Et modo per summos picta theatra lares.
M ultaq; de Floræ spectantur equiria campo:
Q ueis vaticanum est tangere palma iugum.
P rima palestinis defert sua præmia pompa:
De capitolino per fora ducta lare.
S æpeq;, nec semper dat quisq; Tribunus ephebos:
Dicit agonalem martia Roma diem.
I ntermissa redit: sua sic Trieterica Baccho
Bruma corymbifero tertia quæq; dabat.
E xquiruntur opes, studio calet æmulus ordo:
Et rerum inuentis cedere turpe putant.
A rma placent: cingit socius Capitolia miles:
It regio: it pictis discolor agmen equis.
I tq; Senator, inest veteris sed forma Senatus:
Atq; triumphati munus vt orbis habet.
S ignifer & prisci puerorum cœtus Iuli
Fertur equis: ostro terga præmuntur equi.
O ra patrum lustrant, gemmisq; auroq; corusci:
Pulchrior in toto non datur orbe iocus.
D a faculas illis, volucres iurabis amores:
Pocula da, pueros dixeris esse Iouis.
E st sua finitimis par his quoq; gratia cultus:
Illos sed Iulos, Ascaniosq;, putes,
A gmina præcedunt currus, prisciq; triumphi,
Scipio siue tuus, siue Camille tuus.

Ioci publici sub diuerso habitu

Taurilia

Iudæi primi currũt

Agonalia põpa cum pueris.

Antiquo more & habitu vestiuntur

Currus cũ fictis triũphis.

Regiões armatæ tresdecim.

Cumquillis quot sunt, qui quærit, forte cohortes:
Vnum addat signis, se quibus annus agit.
Troia fuit ludus: nunc nomen agonius illi:
À patre vt hunc reddant, te sibi Circe petunt.

Battalionē vulgus nominat Ludū de carusellis nūc dicūt

Atq; acie campum lustrant: pressa area giris
Ter labyrintheis fit sinuosa vijs.
Et modo terga fugæ sua dat troiana iuuentus:
Et modo non segnis graia iuuenta sua.

Ad annulum alii currunt alii spatiantur.

Parsq; orbem inuadunt hastis, oculosq; lacessunt:
Palmaq; in his celeri est, si manus astat equo.
Pars oculos animosq; hominum longo ordine pascunt:
Curribus attingi sydera summa putes.

Turba vocat maccarones.

Inde dapes Cereris succedunt: sorteq; lecti
Dona petunt tauri, per fora, perq; domos.

Taurilia publica ī Capitol.

Tarpeioq; iugo errantes hos ludere Cæsar
Spectat eques, spatijs area summa tuis.
Læuaq; qua antiquæ spectatur porticus aulæ
Ter ducti, referunt ter tibi arena iocos.

Itur ī testaceum ibi equiria.

Pompa iterum instruitur, ventosaq; equiria prætor
Mox dat, qua colli nomina testa facit.
Et quoniam eleæ fuerant tibi Roma quadrigæ,
Persimiles ludos plebs velut ipsa putet.

In Circo maximo nō procul à testaceo erāt.

Curribus adnectunt lassos, pannumq;, suesq;:
Testaq; feruentes deijcit alta rotas.

Equiria bubalorū Bacchus elephātis triūphauit.

Vltima ab his nigris dat Bacchus equiria bobus:
Pompa triumphanti sic elephantus erat.
Instar habenarum producit pertica nares:
Nec trahit hanc, tectus sed premit acer eques.
Sulfure, & igne, viā impediunt: sic luce peracta,
Carne valet Genius, festaq; nomen habent.

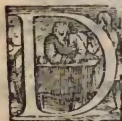
Nox erit: æra sonant, diffundunt cornua cantum:
Ire Mimallonidas per fora quæq; putes.
Scirpea pro Genio velo iactatur imago:
Hinc eat externos lassus vt ille lares.
Vna dies stultos demum nos efficit omnes: Die carniũ stulti
Mox de stultitia nos rapit vna dies. Die cinerũ sancti
Hæc eadem nostros elegos lassauit: ab illa
Musa redi, & post hanc tu quoq; pectus habe.

Explicit liber secundus.

SACRORVM FASTORVM LIBER TERTIVS.

In hoc mense Martio, Mars fabulosus, qui senatui tot populos subiecit, verificatur in christo, qui conceptus, & mortuus in hoc mense est: & omnes populos ecclesiæ, & eius senatui subiecit: vnde deus exercituum: non minus ac Mars, dicitur. Tutela olim Mineruæ, nũc Mathiæ apost.

Debita præteritis stat mensibus ara duobus:
Atterritur nostris tertia meta rotis.
Alma faue dixi: nam vt sint à Marte calẽdæ,
Annus & exoriens inde putetur auis.

Martius sacer virgini & christo.

Hoc quia tu natum conceptum mense tulisti:
Vtq; huius, sic hunc credimus esse tuum.
Scis dea præterea quod mensium haud nomina muto:
Sed damus hos aris, numinibusq; suis.
Ede precor sacer est præsens quo mensis honore:
Et dux ingenio da tua vela meo.
Vix ea finieram: pia quum regina deorum

Virginis i suo mẽse ĩtrod.

Protinus ad vatem rettulit ora suum.
Parteq;, qua roseum vertit pulcherrima vultum:
Purpureum niueo venit ab ore iubar.
Atq; suum gremio natum complexa serenum
Cum foret: ex alto talia visa loqui.
Quod prius ad proprium mensem vocor: accipe vates
Et tibi tu causas temporis ede mei.
Dixerat: & nati pectus mihi contigit hasta:
Visus eram causas & mihi posse loqui.
Ergo suo funem soluat de littore puppis:
Quaq; vocat ventus: vela secunda ferat.

Christus i excidiũ Martis & deorũ veterum

Iura dabat latio sumptis Mars vtilis armis:
Auxerat & genti regna superba suæ.
Audit in excidium veterum tamen ire deorum:
Qui domiti capiat totius orbis opes.
Venerat: & matri surgentem legifer annum
Hoc in mense dedit: qui quoq; Martis erat.
Sex ad lustra sibi iam tres adiecerat annos:
Subijcere imperium quum parat ille patri.

Martis in furor christum

Tunc sic armipotens: cum mense modo astulit annum:
Iam parat imperium subripuisse meum.
Et mihi thura ferant? referentur limina Iani:
Det Bellona hastam: det furor arma mihi.

Deniq;

D eniq; mense meo conceptus mense peribis
Christe meo: irati sint rata verba dei.
D ixerat: & curru solymarum vectus ad vrbem,
Ora senis cepit: conciliumq; mouet.
I mpia iudaici surrexit turba furoris:
Inq; deum fraudes, duraq; tela parant.
C ogitur in crimen proles sine crimine nata:
Vinclaq; cœlestes tendit in arcta manus.
C æditur & summa dum pendet in arbore cæsus:
Traijcit immensum militis hasta latus,
P œna nefas sequitur: victi iacuere nocentes:
Nec sine diffusus vindice sanguis erat.
T estis adhuc gens est, totum disiecta per orbem:
Sacrilega tantum quæ scelus ausa manu.
V enerat ad superos domito rediuiuus ab orco:
Romula victori sunt data regna deo.
T erritus hoc Mauors, clypeumq; resumpsit & hastam:
Nox erat: armato protulit ora deus.
C ornibus hasta tribus, nonisq; ex orbibus ægis,
Factaq; de spinis aurea cassis erat.
Q uiq; color lunæ: tunc quum sine nube videtur:
Tactaq; fraternis candida flauet equis.
Q ualis & argento tunc quum circundatur auro:
Talis in ætherei corpore regis erat.
E rgo Erebi, dixit: Mauors euersor in auras
Reddor: & inuito te mea tela gero.
M agna quod euerto: cœlo quod magnus in ipso.
Arbiter armorum, militiæq;, vocor.
M ars mihi sit nomen: sum belliger: hasta cruore
Aspice, victori quam madet ista mihi.

Christus armato Martiq; paret.

Christus se Martē merito dicit

T radita de victis est hostibus ecce corona:
Cœlum pro scuto est: tu tua tela iace.
P one hastam, & clypeum: quid tela resumis in illum?
Q uem mare, quem pontus, sydera, terra tremit.
S it satis erratum: sensi tua vulnera sensi:
Fataque: quæ dudum te duce sponte tuli.
M ense hoc concipior: morior rediturus eodem:
Sit pudor, & mensem iam mihi redde meum.
R edde, sed hæc, quæ nunc iubeo, tu mente teneto:
Nec rapiant celeres hæc mea dicta noti.
V ictus es: vt non sis: aris te subijce nostris:
Pontifici dexter, Cæsaribusque meis.
A tque illis sumpto, qua sol patet: omnia telo
Me duce des: iussi summa sit ista mei.
H actenus: ille gemens quia belliger ordine vincor,
Q uanlibet imperium magne feremus, ait.
D ixit: & in domini conuertit tela rebelles:
Proque deo forti militat vsque manu.
I lleque dum pugnat: non cessat vincere Cæsar:
Barbaraque ad patrios ferre trophæa deos.
S ic sed vt attollant victricia signa manipli:
Præcedatque aquilas fixus in arma deus.
H unc sibi pilanus: rogat hunc ad bella tribunus:
Munitusque acies hoc sibi quisque parat.
N ostri hinc Martis opes nunc sunt: victoria magnis
Hinc & Cæsaribus semper honesta fuit.
H incque suas retinet romana potentia vires:
Orbis et vrbs facta est relligione caput.
H incque aræ primus iam cedit & vltimus orbis:
Et quæcunque deum terra timebit, erit.

Christo mensis Martis sacer.

Christi Martis crux pro vexillo.

P osteritas igitur mensis sacrauit amico
Iura deo: veterem continuitque notam.
Q uaeque isto quondam faciebant mense priores:
Penè manent: nam sunt res in honore nouae.
S cilicet & templis ignis renouatur, & vnda:
Cumque nouis sacris fit sacer ordo nouus.
A dde quod & longo spatio pia signa secuti,
Incipiunt sancti prouenientque dies.
V ictorisque dei memorantur facta per aras:
Militiaeque effert vltima signa dies.
L uce nefas illa credunt punire nocentes:
Sanguine qua lauit crimina nostra suo.
H aec quoque per mensem lux corpora tingit oliuo:
Ipsa deo vitam quod dedit, ipsa necem.
M ense quod omne vetus quoque cessit, mollibus, isto:
Dextra secat pueris matre iubente comas.
H ic honor est nati: ne matri munera desint:
Hoc quoque posteritas cauit amica deae.
F oemineas, Martis nam quas dixere calendas:
Accepit meritis sanctius illa suis.
O mnia nam tanquam sint virginis acta figura:
Conueniunt illi: factaque prima tulit.
P ace nurus Martis iuuit: fuit Ilia mater:
Haec nos pace iuuat: haec ea mater erat.
I te nurus igitur meliori numine fretae:
Iuno ante, exquilijs haec modo vestra manet.
F erte sed huic flores: sint candida lilia flores:
Laeta sit vt quibus haec nuntia laeta tulit.
F erte nurus: quondam Iunoni nanque ferebant:
Haec & foecundum dicite tempus habet.

Res renouabantur, nunc & ignis et aqua renouatur, & Sacerdotes noui.

Dies veneris sanctus.

In aede Petri oleum datur

Pueri tondentur.

Calendae Martis foeminae dictae virgini datae

Vxor Romuli cōposuit pacē īter Sabinos.

Addite, dicebant: exaudi diua rogantes:
Atq; feras votis parturientis opem.
Interea, quoniam hic cœlesti semine matris
Sancta sacer totus tempora mensis habet.
Quas modo cœpistis vestræ pro virginis ara:
Mensis ad extremi tempora ferte preces.
¶ Quam bene qua dudum partus cum matre latebat:
Cras oritur tellus sydere Nile tua.
Iusserat Herodes nudato sæuiter ense,
Terribili teneros voce necare mares.
Tela trucis fugiunt materq;, puerq;, senexq;:
Itur in Aegyptum, profuit vna tribus.
Lætus erat facto, cœlo quum summus ab alto
Hæc memor officij protulit ore deus.
Sanctior ante alias nata ad miracula terra:
Plebs mea tot per quam tristia damna tulit.
Cum mea sis terris: mea quo dicaris Olympo,
Sospite sis nato sydere clara meo.
Cœlo clara meo sis dixit sospite nato,
Cum sacer in stellas angulus omnis abit.
Qui quia tres fuerant, nomen tulit illa latinum,
Nomina cum à grais littera quarta daret.
¶ Sol vbi de immenso sua bis iuga soluet Olympo:
Se volucri dextra Pegasus abdet aquis.
¶ At ter vbi è cœlo surgens Hyperionis ibit,
Astraq; luciferis Phoebus abegit equis.
Virgo tibi è templo surgit tua gloria Thomas,
Qua gemit antiquos victa Minerua focos.
Hic bos ille silens de te tam multa locutus,
Edere mugitus iam parat ante pedes.

Triangulus matutino oritur.

Ala dextrã Pegasi vespere occidit

Tho. Aquinati doctorũ feriæ.

S cilicet instar apis per summa rosaria pastus,
Dædaleos docto concinit ore fauos.
P roxima cornigero cecinit quoq; carmina patri,
Grandeq; legitimis versibus edit opus.
H inc duo proponit patribus præconia famæ,
Dum canit hinc leges: dum colit inde deam.
¶ Pellet vbi è pratis roratas mane pruinas
Sol bis: & alipedes ad iuga coget equos.
I te piæ matres: romanam uisite diuam,
Hic vbi fert titulos virginis ara noua.
H oc vt agat, vestrum quæcunq; erit apta Mineruæ,
Ocia det lanæ: pensaq; nulla trahat.
P roq; colo violas, pro lana lilia quærat:
Spargat vt his tumuli frigida saxa manu.
V iderat hæc vitio labefactas forte puellas:
Q uum sic, ex illis non ego, dixit: ero.
S ylvia nam rubuit: fleuit Lucretia lectum,
Hæc quia passa deum: furta quod illa tulit.
C laudia commouit turritam fune Cybellen:
Reddidit Aemyliæ carbasus alba focum.
N upta licet dicar: castis numerabor in istis,
Vesta faue: Iessis virgo sit illa mihi.
S ecubat hæc dicens: meruerunt sydera mores:
Aedeq; stat vestæ facta beata suæ.
M atribus exemplum peperit quia sancta pudicis,
Lege domi castas, quod fuit ipsa, facit.
E rgo sacra patet via qua fert dona senator:
Atq; memor ciuis Roma sit ante patres.
Q uod donabat opes: ne cesset: mane penates
Pandit: habet festas publica mensa dapes.

Oratio i Mineruæ. Beatæ Fráciscæ in æde Mariæ noua.

Flores portabantur.

Monasteriũ pudicarum. Munus à senatore epulũ publicũ in

monasterio. Interea pubes, quæ stant ad busta puellæ:
Quæq; ferunt violas, sertaq; cede loco.
Dicite cumq; illis sancti requiescite manes:
Mensq; polo, terra molliter ossa cubent.

Soli Ariete fig. Isaci in Phrixo. ¶Postera lux oritur: sol & de pisce recedet,
Vernaq; Phrixcæ signa subibit ouis.
Ergo quod Abramus sua pignora reddere cœlo
Iussus erat: sacrum nate feramus ait.
Mons erat: accedunt (Moraum Syrus incola dicit)
Constiterant: summo ponitur ara iugo.
Hanc iuuenis circum (mens est tam cæca futuri)
In summa ramos figere tentat humo.
Quasq; humeris tulerat: sacros componit ad ignes
Sedulus, arentes comminuitq;, faces.
Thura focis aderant sacris arsura deorum:
Vittaq; cum cultris, tostaq; farra suis.
Inscius exposci cum sit: cœloq; requiri:
Protulit ante sacros talia verba focos.
Cuncta parata manent iam nunc & culter, & ignis:
Victima vbi est, aræ quæ paret exta, pater?
Vix ea finierat: lachrymis quum magnus obortis,
Sic ille: ad sacrum posceris agnus, ait.
Audit vt hoc: subito solitus color ora reliquit,
Mox pius, vt potuit, maxime fiat, ait.

Oblatio Isaci deo ab Abramo. Dixerat: ardentem quum se nudauit ad aram:
Corpore cum facie par tibi Phrixe sua.
Vidit vt intrepidi nudatum corpus ad ignem:
Leue magis conchis, candidiusq; niue.
Heu pater heu, dixit, quo non erat æquior alter,
Iam ferus innocuo sanguine dictus ero.

D ictus ero genitor: pariterq; ad sacra sacerdos:
Alter ego ex istis non tamen esse velim.
I amq; recusantem deus ipse, & tempus, agebat:
Compulerantq; pias ardua iussa manus.
I lle tamen sacra velatus tempora vitta
Stabat: ab vberibus captus vt agnus ouis.
S pargit aquam genitor: palmas p in terga reflectit:
Terq; ligat soluens: ter soluitq; ligans.
S cilicet ab lacrymæ mentem impediere paternam: Patris pietas I. saci patientia.
Q uærebatq; manus segnis ad ista moram.
D eniq; vt insistens tam tristia facta peregit:
Nate ait: immenso da pius exta deo.
D ixerat: ille, dei audito tunc nomine, collum
Flexit: & ex humeris respicit ora patris.
A tq;, ea respiciens, iugulumq; extensus apertum,
Accipe ait, genitor, iam damus exta deo.
I lle polum spectans vagina liberat ensem:
Vulnus & elata librat ab aure manu.
A spicit omnipotens, quum missus ab æthere pendet
Aliger: & presso corripit ense manum.
A tq; ait innocuum genitor ne sparge cruorem:
Sat fuit æterno te voluisse patri.
D ixerat, à nebula quum circumfunditur aer:
Non secus à Nephele quam tibi Phrixe tua.
V ertitur: ecce aries prope constat: vector vt Helles: Aries supponitur pro Isaco.
Subdita sic cerua est Iphigenia tibi.
A ccipit, atq; aræ precibus de more paratis
Isacus eripitur: subijciturq; pecus.
F acta deus vidit: locus extat: prima sed ara est:
Q uũ pecori dixit: tu quoq; sydus eris.

D ixit, it ad colchos lana hinc: fit sydus imago:
Stellis à qꝫ octo clara decemqꝫ micat.

Aequinoctiũ Vernum. ❡ Tempus idem spatio luces cum noctibus æquat:
Est & ab officij nomine dicta dies.

C ornibus & tauri nitidus diffunditur annus:

Hyemis abscessio. Vere & sole aucto frigida cedit hyems.

❡ Ast vbi protulerit cœlo bis Cynthius orbem,
Tectaqꝫ bis verno rore tepebit humus.

Gregorio. A ula frequentatur romani patris, & ara:
Ima palatinus qua iuga collis habet.

Q uæ dederat quondam superis conuiuia mensa:
Annua tunc crudas exhibet illa fabas.

S tat specus, & scabro defossa cubilia tofo:
Inspicias iures numen inesse loco.

Terra sancta. R ore super postes sunt fusa cadauera sacros:
Et pia compositis ossibus albet humus.

Murorũ, & lignorũ fabri feriantur. D extera fert templum, exemplar dare creditur arti:
Q ui ædificant tecum munus Epee ferunt.

Inuentor habitus fœm. & cantus cũ notis. I te nurus: vos hic romano texit amictu:
Ite chori: hic statuit verba canenda notis.

C ernite vt in media populo pulcherrimus æde
De tribus is doctor templifer vnus adest

A lba columba sacras quamuis tot dixit in aures:
Nunc quoqꝫ non cessat de pietate loqui.

V t taceam domini mater quod, imago, locuta est,
Reddita sunt cœlo verba tacente choro.

S cilicet ille modis pater omnibus æthere dignus,
Colloquio superum non abigendus erat.

S ed stata cunctorum quum sunt solennia diuum:
Q uumqꝫ dabit tumulis iusta, rogandus erit.

N unc properate elegi mora ne sit segnis eundo:
Scitis enim vobis quam via longa manet.
E rgo quater denas luces quia iure reduxit, Quadragesimae Reformatio.
(Non stata sint quamuis nam petit acta locus)
V nde herbosa fames: scelus est cur ponere carnes:
Cur regat & tempus: nomen & vnde, canam.
F elix arbor erat, cœlesti consita ripa:
Q uatuor irriguis qua viret hortus aquis.
P ræficit omnipotens primos huic sorte parentes:
Arboris & pomis abstinuisse iubet.
O rta fames hinc est, ieiunaque tempora primum: Ieiunia primavũ orta sunt
A'que his mox ad nos venit in ora stupor.
S cilicet à Stygij capiuntur fraude draconis:
Factaque in exilium est omnibus vna dies.
H inc procul expulsi mortalia corpora facti,
Turpiter errabant per loca sola duo.
H erba dabat victum, virides modo nata per agros:
Potus aquæ fuerant, saxaque, & antra domus.
P allida phaginea velabant corpora fronde:
Incompti longis, implicitique comis.
C arne quod orta venus, crimen quod venit ab illa,
Apponi carnes instituere nefas.
H inc famiæ primum didicerunt prandia leges:
Et tenues nobis sunt in honore dapes.
H inc sitit Helias: lex fit: sitit agnifer: esca Ieiunii lex quo nata.
Abstinet & Moses: esurijtque deus.
V enit in exemplum: dederant pro parte nepotes Decima dierum quadraginta duorũ
Iam pœnam: decimam temporis ara petit.
A ccipit: atque duæ & decimæ quater illa putantur,
Temporis edicti lege, fuisse dies.

V enit ad hanc curam romana lectus ab arce:
Bisq; suo spatio sensit abesse duas.

Sex dñica à quadraginta sex diebus atris tolluntur

L ætitiæ sunt signa inquit:demantur ab atris
Tempora de domini nomine dicta mei.
P arteq; pro dempta succedant quatuor illi:
Q uos sibi præcedens septimus vsus habet.
Q uatuor hinc quod dat:decimaq; in parte reponit,
De numero factum tempora nomen habent.
R itibus ornatur spatium,sanctumq; vocatur:
Q uoq; magis crescit: plus sibi thuris habet.

Dies Cinerum.

P rima dies cinerum est:canit aspera verba sacerdos:
Q uæ deus expulsis dixerat ante polo.
P er vos dixit enim crimen iam morte piandum:
Parsq; mei vestro sanguine nata cadet.
I bitis: illa colo, tu viues rure ligone:
Sudor erit vobis, quod fuit ante quies.
S ic sed vt exactæ post multa pericula vitæ,
Cum non mortalis iam mihi vterq; foret:
P uluere nata prius fiant rursum arida puluis
Corpora: desierat: diriguere metu.
E rgo quod illa dies leti, quod prima malorum,
Causa fuit: quod ait tristia verba deus,
F lectimur in templo: atq; horrenda voce minarum
Vertice signato, fit cinis ipse metus.

Prædicatur post Bacchanalia.

N e graue sit tempus: quoq; declamatur ad aras:
A te quo redeant ad sacra Bacche manus.
P lena superciliis funduntur verba seueris:
Bis ter adorato semper ad illa deo.
S æpius auditis bis sese vertit ad aram
Efferus: & supplex thura merumq; dedit.

S æpe homines vidi sua septima festa colentes,
In populi faciem poscere fontis aquam.
E stq; palestinis sed mos deductus ab aris:
Primus & hunc Nomias, primus et Esdra tulit. Prædicatores primi.
H oc deus, in terras qui venit ab æthere, fertur
In solio populo iura dedisse suo.
H oc prius & sylvis Amphion & Orpheus egit:
Principium magnis vrbibus inde fuit.
H oc fuit & cantu duras deducere quercus:
Inq; nouos muros saxa coisse lyra.
A rdua bisseni subeuntes iussa magistri,
Sic quoq; tot gentes supposuere, duces.
H oc pia pontifices, maiorum facta secuti,
Pectora formabant plebis in æde modo. Pontifi. olim ipsi prædicabant.
A st vbi Maiestas aucta est, sua iura recusat:
Atq; viri alterius fungitur ara vice.
S emina mandat humo, segetes vt carpat arator:
Falx adit, & vitem fundat vt vua merum.
C oncinit è solio tonsus pia verba sacerdos:
Arguto mentes reddat vt ore deo.
H inc pietas, hinc orta fides, hinc ritus, & ara:
Magnarúq; odium, curaq; vilis opum. Effectus prædicæ
H æc cœlo fecere viam, cœlumq; dedere:
Crimineq; amissos, restituere lares.
O cia sic terimus, longa est sic mollior hora:
Ad cœnam donec hostia pura vocet. Statiões vñ in statióe erramus, vt Helias Deus, & Ioánes i deserto e
I nde quod in templo luce vna bis stare solebant:
Q ua steterant, statio tunc ea dicta dies.
A dditus est error, Heliæ gratus & error,
Atq; deo, & tollit qui scelus omnis aqua.

in Ægy- pto Iud. I psa quoq; Aegyptus pia, quot vexatur ab annis
In totidem trahitur sollicitata vias.
Statiões vrbis. S eruet vt exemplum, septem pulcherrima colles
Roma per, & circos, & fora carpit iter.
N unc & Auentinũ, nunc & iuga proxima cœli
Transit: ab his cœli rursus itura iugo.
H inc subit Exquilias, & viminis aspicit arces:
Inq; Q uirinalis deuenit inde latus.
P erq; sacras ædes petit ardua Vaticanum:
V naq; præteritum sæpe recurrit iter.
E t modo qua uetus vrbs, et qua noua cernitur, ibit:
Hinc Thermæ: hinc fontes, ripaq; Tybris erit.
Q uo trahor? hic longum est, errores dicere sacros:
Deseritur sanctus nullus in vrbe locus.
Q uodq; pij vates, syluis deus ipse quod egit:
Exemplum legis dum via longa parat.
T urba pererrato veluti redeamus ab orbe:
Vrbe pererrata gens peregrina sumus.
Cardinalibus in capella dñicis missa ita dicunt cũ oratione. A dde quod et patribus, loca quãuis ista frequẽtent:
Q uot domini luces, tot parat ara focos.
Q uiq; vsus fuerat causarum ad iura disertis:
Facundus trepidos dum iuuat ore reos.
V t solet in multis, diuorum protegit acta
Mane: loci & laudes sic melioris habet.
In media quadra, pueri cantica & oua petebãt canẽtes e scĩdẽtes paleas. Q uam cito di celeri labuntur tempora cursu:
Q uãq; fugit velox non reditura dies.
H ostia iam pueri pulsant, & carmina cantant:
Ouaq; cum ficu poscimur ante fores.
S ed paleas scindunt, tempus secessit vtrinq;:
Deq; quater denis bis patet esse decem,

H oc quoq; dum faciunt in duro marmore nixi:
Sæpius his tunsus culter in ora redit.
D ebita suscepto renuuntur dona labori:
In miseras cultri vertitur ira fores.
A ltera ne desit nota scissi temporis illis:
Vtq; famem minuant, prætereantq; ioco.
S eptipes arcta manus à tergo fœmina (vulgi
Fabula) stet medio secta iacetq; foro.
V irginis interea populo reseratur imago:
Aurea pontificis fertur ab æde rosa.
O ra dei templum velamine cœlat ad aram:
Palma datur, vincet: pompa stat ante fores.
E cce sed accumbit: linguisq; animisq; fauete:
Me miserum, hæc domino est vltima cœna meo.
V tq; nouis populis fiant monumenta futuris:
Iam cum pane capit pocula plena mero.
H oc & ait: corpus panem libate (tenebat)
Hæc bibite ista meo sanguine vina madent.
E ste mei memores: nam vos quã sæpe per aras
Hoc facitis: præsens corpore semper ero.
T radidit & pedibus lymphas: seruatur ad aram:
Mensa datur, patris munera pauper habet.
O rat opem supplex: precis iuit carmen in vsum:
Ilicet: inueniunt: iniiciuntq; manus.
A era silent templis: ponunt altaria vestes:
Rostraq; pontificis tristia verba canunt.
C ernitur & facies: tumulo qua scena futuro
Hostia stat, non dum supplice sparsa mero.
F lectimur ante illam: nõ vno est lumine lampas:
Aureaq; in gradibus tollitur ara suis.

Dona ne gãtibus Ianuas lacerant

Fœmina diuiditur in foro.

Virgo detegitur rosa à papa donatur.

A' cœna dñi cõio oritur.
Cõsecrationis hostiæ origo.

Oratio dñica hĩc orta est.
A' pontifice male hostibus dicitur ĩ rostris quod anathema dicitur.
Sepulchrũ ex scenophegiis iudæorũ figuratum.

N igra p communem monstrant velamina luctu:
Additur & miles sæpius ante fores.

Passiõis historia in nocte recitata.

C orda mouet tristi recitata Tragedia casu:
Ducereq; in lachrymis tempora nocte iuuat.
T er strepuere chori: luces dixere tenebras:
Stant pueri templi fustibus ante fores,

Instrumētū puerorū, ad strepitus

P erq; vias illis arguto garrit in axe
Pendula, & insertis versa tabella rotis.
T urba latet sceleris: sequitur sua pœna noctes:
Inq; deum lapides quos rapuere, ferunt.
V ltima lux oritur: celsa super arbore pendet:
Prò facinus, languens dissimilisq; deo.

Die Veneris sancto, deus cruce erectus.

A spice demissis vt squallent ora capillis:
V tq; subit laceris sputa cruenta genis.
N on secus Acteon: vidit quum labra Dianæ:
Factus erat canibus præda cruenta suis.
L iuide quid sæuis? hæc in te pœna redibit:
Q ui necis opprobriū hoc vindicet, alter erit.
Q uid fremis? en mitis letho quem subijcis agnus,
Sponte sua cultris obtulit ipse latus.

Obscuratio Solis & Lunæ

O ccidit: offensus cœlauit lumina Phœbus:
Lunaq; fraternos pallida fugit equos.
D ura sub iniecto rumpuntur saxa dolore:
Ad nos & manes territa mittit humus.
N os & amara dies lactuca pascit agresti:
Sacra silent mœstus stat sine sede pater.

Die veneris sācto, Papa in sede non sedet.

T ristia deflemus: quare, dum tristia flemus:
Tu quoq; nobiscum iam dea solue comam.
I lle tuus natus, tam magni cura parentis,
Tendit in educta Saucius ossa trabe.

S ydera ne clames, et quæ tria corpora restant:
Omnia sunt lachrymis languida facta tuis.
A nnuus hic luctus mortalia corda mouebit:
Hac & luce volent illachrymare feræ.
T empla frequentantur: cæsi portatur imago: Societates i nocte ad .s. Petrum.
Q uæ loca contigerat, visimus illa prece.
C um titulo inspicitur Clauus, ferrumque cruentum:
Parsque crucis, nomen qua dedit illa loco.
V isitur & vultus face multa: templaque nautæ
Nocte sodalitijs, nobilibusque patent.
A nte illum, inque vijs, hamato terga flagello Socii tecti, inter quos, & nobiles se flagellis sauciant
Nuda petunt: fuso sanguine pene iacent.
V erbera concreto terrent infracta cruore:
Cumque metu lachrymas ingeminare iubent.
C ircundantque aram: tectoque ad tristia vultu:
In misera tolli crimina voce rogant.
P arce genis igitur virgo: et ne sperne rogantes:
Iam causam luctus pœnitet esse tui.
C umque illis dicas, Cuspis miserere tuorum: Lancea in diesin nocte, & die vultus sanctus, ostẽditur.
Nobiscum & repens oscula fige cruci.
A dde, dei facies exaudi vota precantum:
Et radijs nobis crimina tolle tuis.
S ed vult dona puer: niueaque in veste sacerdos
Spargit aqua, inque domo, corpora perque vias. Sab. sancto, aqua bñdicta per domos.
S at datũ erit lachrymis: lux est iam tertia mater
Læta ades: & mæstam pone Thalia lyram.
Q uod vetus ante fuit, per totum tollitur annum:
Cereus & flammæ sunt in honore nouæ.
S cilicet amissos recipit iam terra colores:
Exuitur serpens, & renouatur auis.

Ordinationes fiunt cum igne stuppæ.

V ertice de summo consumitur igne volumen:
Vesteq; non tacta sanctius ara calet.
S acra noui hanc circū fundunt iā thura ministri:
Purpureas patres accipiuntq; togas.
A era sonant: sanctum properant altaria nectar:
Lætaq; plebs inquit: cras cibus agnus erit.
R ursus & hæc dicens, dominū fratresq; salutat:
Terq; loco supplex fundit in ora preces.

Saluator salutatur apostoli] ōndūtur.

F orsitan & pietas septem compellit ad aras:
Crimina siue iubent, intima siue fides.
I nde die domini, quæ octauo it semper ab orbe,
Gaudebit: longam dissoluetq; famem.
G regorio interea referens accepta recedit:
Multaq; in Aprili mox peragenda putat.

In Sabbato ī albis post pascha agnusdei à Papa dari solēt

D eniq; festa sua vt sistat, renouabitur agnus:
Septima pontifici si sua stabit hyems.
S cilicet in niueæ formatus imagine ceræ
Redditur, infernas qui modo liquit aquas.
V nctus terq; oleo, ter viuo flumine purus,
Agnifer vt docuit, poscit vt ipse puer.
N oxia formosus ceu viuus numine pellit:
Est & in aduersis quod deus esse solet.
A lbaq; qui capiet cras summus pallia pastor:
Dat populo: ex albis cui nota facta die.
S ed iam frigus abit: redeunt cum numine soles:
Et deus ex vero ver tulit ipse suis.

Gñalis lætitia ī diebus paschalibus

Q uod redit hic, volucres implent cōcētibus auras:
Nobiscū & gaudēt, luxuriantq; feræ.
E xulat omne nefas, Pascha est, ieiunia cedunt:
Paxq; est criminibus, mensiq; pinguis adest.

A' patre iãq; bene est dictũ: per compita ludunt:
Nescio quid tacite pectora nostra iuuat.
¶ Sed ter luce sua pepulit iam sydera Phœbus:
Atq; indefessos ire coegit equos.
A urea cuiq; micat stellatis fluctibus vrna:
De cœlo fusa surgere tentat aqua.
¶ Q uũ bis erit nitidũ è summo iubar æthere: sola
De toto piscis corpore cauda patet.
¶ Vna dies media est, & tollet nuncius alas:
Q uo duce habet sterilis pignus Elisa suum.
¶ Proximus ex illo ad sua sacra, Iosephus & arã,
Fabrorum doctas ducet ab arte manus.
H uius enim digitis summi fabricator Olympi
Creuit, & eiusdem factus alumnus erat.
H oc licet & possit tutelam afferre fabrorum:
Est quoq; pro vero causa secunda suo.
F ulcro aptabat opus: signo mensura tabellis
Stabat: iudicio subdideratq; suo
S ubsecuit: doctam decepit linea dextram
Deq; illi breuior pluribus vna fuit.
S tabat cœli author, fabrorumq; optimus idem:
Atq; seni arridens longa sat inquit erit.
I nquit erit, tetigit, mensuram tacta recepit:
Vnaq; cum multis apta peregit opus.
Q uisq; exoptat idem, studiũq; requirit ab illo:
Tutaturq; fabros vtraq; causa suos.
V irginis ergo suæ quod cœlest est sorte maritus:
Q uodq; dei custos, quod quoq; sanctus erat.
Q uodq; illi in manibus demum creuere tabellæ:
Q uodq; deus, tanto Dædale cede seni.

Aquarius apparet.

Cauda piscis mane oritur

Gabrieli Archãgelo sacrũ. Iosepho fabrorũ feriæ.

Tabula ex errore curta à Christo illi restituta ad mẽsurã.

Oẽs fabri veteres & noui Iosepho cedere debẽt.

Die scilicet natiuitatis.

Sed tunc sancte senex, tunc te castissima mater,
Non taceam: capiet quum casa parua duos.
Magnaq; cum magno dicam solennia nato:
Aucta sacer vobis illa December habet.

Virginibus nouũ monasteriũ à Trano datũ.

¶ Interea teneris hic aspirate puellis:
Hac quoq; vobiscum quas capit ara die.
Pro quibus, vt veniant iam fata suprema: per orbẽ
Fama tuum nunquã Trane tacebit opus.

Dedicat. S. crucis & post hãc festũ S. Bñdi.

¶ Lucifero templo victrix crux aucta sequenti est:
Alter & ex illo te Benedicte petit.
Nempe crucis signo volucres depellis ab ore:
Reddis & hamatis corpora casta rubis.
Poculaq; hoc etiam collato imbuta veneno,
Frangis: & ardentis supprimis ignis opes.
Hoc quoq; Baptistæ Phœbi delubra sacrasti:
Oppida tot tibi mons vnde Casinus habet.

Põtifices multi ex hoc ordine olim.

Fratribus hinc vtinam non frangat pectora luxus:
His vt Cymba esset munus vt ante fuit.
Interea quando, crux hunc præcedere debet:
Ite nurus vos hæc pars quoq; mensis habet.
Ite Helena hanc vobis post cari insomnia nati
Attulit, inuicta qua redit ille manu.
De tribus admoto fuit ista cadauere nota:
Reddita quũ illi anima est, quũ noua mira dedit.

Inuitat puellas ad stationẽ, quam illis Sancta Helena ordinauit.

Pars Solymis huius, pars est tibi Cæsar, vt hoc sit:
Illa quidem in causa est, thuraq; vestra meret.
Sic nuribus dicens ibam cõmistus ad aram:
A Solymis vrbi qua dedit illa notam.
Sanctaq; contigeram iam admotis limina plantis:
Quo ruis? occurrens quum mihi dixit anus.

C ede loco: maribus pateat licet ara per annum:
Non est hac vestro luce adeunda pede.
L udere credebam: quum legem respice dixit:
Et transgressuros quæ quoq; pœna manet.
P rotinus vt legi titulos in marmore: cessi.
Risit, etheus inquit: reddimus ecce vicem.
Q uid facerem: rubui: nostro læta illa rubore,
Inter fœmineos rettulit acta choros.
¶Rore ter albet humus: sacram tegit æquor aristam:
Cras, & quantus eris, tu leo mane lates.
¶Tertius hinc Titan, si non se transferet idem:
Ad iuga flammiferos quum reuocabit equos.
G ermanam quicunq; colit, sponsamq;, Tonantis:
Gaudeat: immensum concipit illa deum.
P rima dies hæc est homini quæ crimina delet:
Principium & nostræ mite salutis habet.
E rgo ferant munus socij: vos thura puellæ:
Præcipue castas nam petit ara manus.
S ed quoniam festas facit hic lux prima calendas
Non secus à nati quam sibi mense solet.
H ic anni dicam cur sit surgentis origo:
In mensis prima quæ fuit ante die.
A n quod ab antiquis ad nos hac luce recepta
Venerit, illorum ne sequeremur iter?
S cilicet authori generis quo Romulus annum
Traderet: hæc Marti tempora prima dedit.
A n quoniam hoc vasti quondam primordia mundi
Mense, putant populis orbe fuisse nouo?
A n magis in vires quia cuncta redire videmus?
Temporis & faciem cernimus esse noui?

Templũ viri non intrant.

Spicamane occidit. Leo occultatur

Annũciatio virg.

Societas: nuptæ & earum feriæ.

Annus nouus hic est a fine mensis.

Mũdum hoc mẽse creatum fuisse aiunt.

N am nunc sole nouo tellus aperitur, & æther,
Herbaq; per summam gramina tollit humum.
I t vigor in flores, & frondens parturit arbor,
Aera nec docili carmine mulcet auis.
V uida de grauido se prodit palmite gemma,
Nescio quo blando lumine Phœbus adest.
O ptat oues aries: exquirit fœmina tauros,
Et petit immundum sima capella marem.
T emporis hæc ætas noua cum sit, cunctaq; læta:
Annus ab his nobis iure nouandus erat.
A n quod cuncta parens virgo reuocauit & æuum?
Factaq; quod cœli ianua prima fuit?
P ossit vt omne sibi dictum ratione probari,
Vltima sit vero tradita causa suo.

Oua annũciatæ ab anu reponuntur. Insitio plantatio

Q uod fœcunda fuit: fœcunda hæc tempora mater.
Seruat, & hinc solers oua reponit anus.
Q uod deus immensus se clausit viscere matris,
Hac coit insitio: plantaq; luce viret.
S ed sacra iam niueas clauserunt septa puellas,
Et matronales instruit ara choros.
D ote suis dicam cur illa, est pronuba nuptis:
Vndeq; festa dies nuntia nomen habet.

Deus pater mittit angelũ virgini

D ena bis addiderant se ab Abramo sæcula lustris
Q uinq; ferè: & cœptæ tempora pacis erant.
Q uum pater omnipotens ne nos in tartara ferri
Cerneret: aligerum se vocat: atq; refert,
T erra est fide vigil, iudeam nomine dicunt,
Q ua celebris Sydon, qua Tyrus alta viget.
H ic electa mihi est regum de stirpe (Mariam
Gens vocat) huc pennis labere ab arce tuis.

Atq;

A tq; fer hæc illi celeres mea verba per auras:
Q uam putat illa, mihi est ipsa futura parens.
C oncipiet natum æquæuum sine coniugis vsu:
Castaq; vt est, casto corpore mater erit.
D ixeris huic nomen (nomen dicebat opesq;)
Adijciam flammas protinus ipse meas. *Spiritus s. superueniet.*
H actenus: ille humeris pictas accommodat alas:
Accipit & tenera lilia cana manu.
Q ualis Atlantiades, si quando iussus in auras
Tollitur: in virga nuncia fertq; Iouis:
L abitur: & celeri liquidum secat æthera penna:
Nubilaq;, & ventos aere fretus agit.
I amq; volans castæ cernebat mœnia matris:
Parua, sed æterno magna futura deo.
S tabat in his virgo: pendebat vitta capillis:
Læta quidem, vultu sed dubitantis erat.
L egerat in sanctam ventura oracula matrem: *Virgo studebat prophetiæ.*
Scilicet & studijs his erat apta capi.
O rta dies nondum: nec adhuc discesserat vmbra:
Tempore quo dubijs lucibus æra sonant. *Tēpore quod aue maria dicunt.*
T unc citus, & paribus cœlestis nuncius alis,
Q ua sunt tecta suum dirigit altus iter.
Q ualis aquas volucris, piscosaq; littora circum,
Talis ad hæc præceps pectore totus erat.
P arua fenestra fuit: obliquo corpore lapsus
Prosilit in thalamos hac celer ante deam.
E xtimuit virgo: iuuenis quum forte timenti *Angelus aue ait virgini.*
Dixit aue, ad verbum rettulit illa sinus.
G ratia erit tecum subit ô prælata puellis:
Q uam mirare, parens ipsa futura dei es.

C oncipies puerum felix sine coniugis vsu:
Nomen erit Iesus: cui dabit orbis opes.
A equæuumq; patri vt parias hominemq; deumq;:
Non minus hoc casto corpore mater eris.
D ixerat: hæc roseo quum candida fusa pudore,
Auditoq; rubens nomine matris, ait.
N ota mihi: magni veniet patris incrementum.
Q ui deus & dominus totius orbis erit.
A t mea virginitas cum uota sit illius aris:
Q uo fieri poterit mater vt esse ferar?
O mnia posse deo facile est ait ille: propinqua
Q uæ fuerat sterilis, nomina matris habet.
I psa dei virtus cœlo tibi stabit aperto:
Illa erit & numen, filius illa patris.
E rgo recusantem tandem, multumq; timentem,
Mouerat orator: quum pia fiat, ait.
F iat ait: subito quum circum lumine fusa est:
Perq; comam flammæ virginis arsit apex.
C oncipitur verbum: stupuit natura: pauentq;
Tartara: concussus ter tonuitq; polus.
C arne deus tegitur: tumidus fit pondere venter.
Vnde die hac lædi carnibus ora timent.
F acta seni narrat: tacuit: sopor occupat artus:
Viderat in somnis plurima, visa refert.
V itis erat dixit: seges illi iuncta: sed amni
Proxima: quæ multas pinguis alebat aues.
I ndeq; erant visæ bis senæ astare columbæ:
Q uæ segeti, & viti, limitis instar erant.
P ampinus attigerat producto palmite cœlum:
Sydera texebat gramine summa seges.

Rñsum virginis Angelo redditũ.

Somnus virginis de christo futuris

Ecce ferox miles ferrum properabat in illas: *Mysterium possionis.*
Pulsæ aberant canibus per loca ruris aues.
Dixerat illa: senex sit felix dixit imago
Noctis: & à votis non aliena tuis.
Forte Iouis sopor hic magni peruenit ad aures:
Virgine di veteres matre fugamur ait.
Dicta fides sequitur: cœli illi ex arce fugantur:
Virgoque cœlesti pignore mater erat. *Figura virginis in pallade fuit.*
Nupta quod ergo fuit felix: fit pronuba nuptis:
Quodque tulit lux hæc nuncia, nomen habet.
Omnibus è templis cur est super æde Mineruæ
Iam poscor: vicit virginitate deam.
Nam patris ex vero fuit hæc de vertice nata:
Sancta quod ex vtero credita matris erat.
Occidit illius sapientia: nascitur huius:
Illaque Erictonij est: mater at ista dei.
Ergo deæ victæ calcata iussit oliua,
Sacra sibi hic fieri, virginibusque coli.
Iussit aue & seræ sub prima crepuscula noctis, *Canticu salue per aras in sero.*
Quælibet ad laudes quod facit ara, cani.
Huc venit & patriæ pater: & dat dona puellis:
Claue vicem domini virginis ille gerit.
Sed dat signa venit: procumbite ad ora Quirites:
Curia iam plena est tota videnda via.
Prò superi: quantus diffunditur agminis ordo:
Est hic, & Petri limina cœtus habet.
Alta coronati subeuntur limina templi: *Nuptarũ per forum põpa.*
Pompa fit: & niueas aspicit ara nurus.
Carbasus ora tegit: pudor est in munere nosci,
An magis hoc olim quod noua nupta facit?

E cce sed incedunt ceu binæ ad tecta columbæ:
De geminisque alter monstrat ocellus iter.
P erque manus ductæ redeunt: templumque coronant:
Cum face matronæ, cumque puella face.
I am numerat vulgus redeuntes, pastor vt agnas:
Et laus in numero est per fora, ad ora patris.
A ccipiunt monitus, dotemque: occluditur ara.
Tertius hinc aperit quam quoque ab vrbe lapis.
¶ Hinc vbi tot luces, Charitum quot nomina, Coruus
Totus ab eois exorietur aquis.
¶ Tres huic adde notas; amnem feret vltima sacrum:
Tristia, qui prima crimina lauit aqua.
¶ Finis erat mensis: si rusticus ora reflectit
Mars ait: in plumas coget abire tuas.
A udijt hoc pastor: discessit perfidus inquit,
Cui male sit: teneras nec mihi læsit oues.
V erba mouent iram: Mars in sua terga reflexus
Mutua ab Aprili tempora quarta petit.
H aud mora: hyperboreos montes, alpesque niuosas,
Occupat: atque gelu siccus adurit humum.
P rodierant gemmæ: tactæ riguere pruinis:
Prodierant segetes: frigore læsa seges.
G rando fit, occumbunt teneræ cum matribus agnæ:
Tecta cadaueribus tota latebat humus.
P œnitet in mensem pastorem dura locutum:
Q uum redit: & supplex vota precesque facit.
T emporaque Aprilis iungit, numerumque dierum:
Et cauet his: septis nec procul ire parat.
N osseque posteritas quo posset tempora, fecit
Nomina, ridebit qui tamen illa leget.

Tēplum Annūciatæ extra vrbem.
Coruus vespere totus apparet.
Iordanis mergi incipit in oce.
Fabula de natura mēsis

Sæpe vites & segetes hoc mense patiuntur.

Cuccus erat primus: sequiturq; Bacuccus: ab istis Nomina rustica diebus malis data.
Heremus & Steranus proxima sorte tenent.
Fabula narrata est: Venus instat: solue Gradiue?
Curriculo tacta est tertia meta tuo.

Explicit liber tertius.

SACRORVM FASTORVM LIBER QVARTVS.

In hoc mense Aprili, ver quod per puerum de terra exeuntem significatur, fabulosum à venio, verificatur à veniente à sepulchro christo: qui verum ver nobis fuit: & mensis Aprilis olim à fabulosa veterũ opinione, ab aperto tempore, vel aliis causis vanis dictus, ab aperto illius Sepulchro, quod in hoc mense ferè semper contingit, dici debet. Tutela olim Veneris, nunc Philippi.

Huic quoq; quærebã data cur hæc nomina mensi:
Nec minus in dubio est causa repta mihi.
Pulsaq; non certo stabat mea puppis ab euro:
Et dare diuersis vela iubebar aquis.
Pierides dixi: quando vos vera potestis
Noscere, qua teneat dicite cursus iter.

Introductio triũ musarũ, & quibus prĩa erato loquitur.

H æc ego: quum veniunt faciles Heliconis alumnæ:
E quibus est Erato sic prius ausa loqui.
C um sit molle mihi tenerorum nomen amorum:
Sitq; Venus numen non minus ipsa meum.
N il nisi quod fas est dicam, dignum ue sorores:
Iudicium vestrum: mox subitura meo.
V t taceam Martis primam, Venerisq; secundam
Iliades sortem, quam dedit ante deæ:
Q uodq; suis gradibus troiana ingente reperta,
Mitis Iuleos fecit in vrbe deos.
Q uodq; eadem pulchra est hoc pulchro tempore digna:
Q uodq; fuit Marti continuata suo.
H æc elementa prius (sit fas hinc cœpta moueri)
In quibus hæc nunc sunt: iunxit amore locis.
H æc aperit tempus: hæc pellit frigora vere:
Hæcq; satis vires arboribusq; refert.

Venus oĩum dicta est mater.

H æc dea quod tellus, quod mobilis educat aer,
Q uod mare, quod cœlum, numine sola creat.
T olle illam: magnæ fiant sine ciuibus vrbes:
Nec populos, quos nunc possidet, orbis habet
N omina natorum sint nomina nulla parentum:
Q uæq; roget, quondam victima nulla deos.
H ac duce nunc volucres demulcent æthera cantu:
Et variè ludunt luxuriantq; feræ.
I lli floret humus: ridet sine nubibus aer:
Miteq; fit pelagus: lunaq; solq; redit.
D icta sed à spuma est: hoc parcite velle negare:
Vnde sibi mensis nomina graia meret.
A dde quod & cultus, quod nobis fecit amores:
Iam saltem mensis nomine digna foret.

T empora sed videor frustra quia iure tueri:
Hoc valeat vero cum mea causa suo.
V os moueat tandem dea, quæ coniuncta Gradiuo: Fabula antiqua ad rõnẽ mensis.
Fabula, lasciua est sed tamen apta mihi,
F orte deæ magno cum Mars arderet amore:
Ocia quærebat: paceq; lætus erat.
N ec via longa deo, nec scuta, nec hasta, nec ensis,
Sed cytharæ curæ molleq; carmen, erat.
S ensit id alma Venus (quid nam non sentiat illa?)
Obuia amatori venit ab arce suo.
I bat is è castris: vidit: visamq; cupiuit:
Tempus & est inquit: continuatq; gradum.
N ouerat ardentem: ne sim dea rustica secum
Ibo ait: ardenti subueniamq; meo.
P roxima fit: prendit: verbisq; vt callida tangat: Venus cũ Marte cõiungitur allegorice.
Q uo sit iter dicit: an valeatq; rogat.
I lle prius spectat: mox sic suspiria ducens:
Vt valeam à nostris in tua castra feror.
A udit vt hæc: illi fallax subrisit: & inquit,
In mea tu potius, an magis ipsa tua?
A tq; illum dicens lasciua incendit ocellis:
Vror ait Mauors: tunc dea reddo vicem.
R eddo vicem repetit, colloq; insedit amantis:
Osculaq; amplexo pauca, sed apta dedit.
I ndeq; ne votum tanti differret amoris:
Ad lectum furtim præuia fecit iter.
C olla ibi iunguntur nudis astricta lacertis,
Fitq; proterua Venus, se implicuitq; deo.
Q uid Vulcane facis? non hæc tibi dixit Apollo:
Ad furtum, nescis? hæc via prima fuit.

Captus ab illecebris posita tunc casside, & hasta,
Ah qualis Mauors, qualia bella gerit.
Qui, cum grata foret positis concordia telis:
Bella valete. inquit, pax mihi semper ades.
Hoc vtinam multos dictum seruasset in annos:
Non Roma infesto damna sub hoste ferat.
Finis erat questus: requierat murmur amoris:
Amborumque ingens corpore languor erat.
Terra germinat coeunte Marte & Venere.
Quum subito tellus contagia sensit amantum:
Verque caput primæ cinxit honore rosæ.
Semina conspiceres vrgere cacumine terram:
Molleque non vno flore nitere solum.
Quique aderant multo detonsi frigore colles,
Ceperunt densas per iuga summa comas.
Sponte sua tergo quæsiuit vacca iuuencum:
Atque mare instanti prona salitur ouis.
Cultus & ornatus primus.
Fœmina tunc primum blandum cognouit amantem:
Tunc studium cultus primaque cura fuit.
Tunc elegi placuere mei: duræque puellæ
Eloquio victæ mane dedere manus.
Miratæque fidem iuuenis prope nocte iacentis,
Viderunt teneris limina fusa rosis.
Tunc digitis gemmas, tunc tradere crinibus aurum
Cœptum: tunc artes mille fuere viris.
Cum sint hoc igitur Veneris tot tempore dona:
Liuor erit: mensis si eripiatur honor.
Dixerat hæc Erato: Venus & cepisset honorem:
Clio loquitur.
Ni contra Clio sic foret orsa loqui.
Tempus erat nobis mendacia demere rebus:
Veraque germanæ certaque iura sequi.

Ante

Ante nouos ignes, ventos, terramq́, fretumq́,
Hæc rerum moles vnus aceruus erat.
At deus obscura postquam res lite redemit:
Inq́ nouas formas iussit abire Chaos.
Summa ferunt ignes: stat proximus ignibus aer:
Hicq́ premit terram: terraq́ pressit aquam.
Ne loca vana forent, habitantibus addidit ortus
Solis & occasus, nocte sequente diem.
Irriguos imbres suspendit, & aeris vsum:
Signatumq́ dedit margine limen aquæ.
Montibus extensis valles adiecit, & antra:
Quæq́ ferat fruges addita terra fuit.
Hinc Natura sata est: quæ totum temperat orbem,
Illa, quaq́ sata est, optima dicta die.
Aduocat hanc coram rerum fabricator, & orbis:
Atq́ modo huic natæ, talia magnus ait.
Salue magna parens post me, rerumq́ potestas:
Maxima consilijs orbe futura meis.
Ocia ne subeas: mea sit vis prima creandi:
Nascendi (vnde nota est) forma secunda tibi.
Itaq́ quo possis, faciem nunc accipe mundi:
Cum vi & multiplices corpore vasta sinus.
Vbere mille geras, amplexus mille sub illis:
Accipiat vultum noxq́, diesq́, tuum.
Zona sit obliquus duodenis ignibus ordo:
Sintq́ oculi capiti, lunaq́, solq́, tuo.
Mille tegant rerum species, te mille colores:
Pulchraq́ sis vultu tota, nec vna, tuo.
Fax tibi pro sceptro, pro vi tuus ignis, & ars est:
Progrediens certa semina gigne via.

Naturæ origo a chao est.

Pluuiarũ & ventorũ descriptio.

Natura zodiaco cincta e.

C orpora cuncta moue, pariter quoq; mota coerce:
Ordo sit hic: expers ne rationis eas.
Hæc deus, in solio dea quum sublimis in orbe
Constitit è summo conspicienda loco.
I nsistens pilli, recti fidissima custos,
Iuncta deo donis officiosa sedet.
Natura oibus est dicta mater. I uraq; dat terris, ventoq; igniq; mariq;:
Fertq; sub imperio corpora cuncta suo.
T emperat his mundum, fœcundaq; dicta vicissim
Omne genus gremio promit ab ipsa suo.
Venus excluditur a mēse Aprili P ace tua Venus hæc vera est: tu ficta putaris:
Hac duce nam spumis nasceris ipsa tuis.
P rimaq; concordi, non tu, pace ista ligauit
Corpora: quum in species omne coiuit opus
I sta creat nobis quicquid noua corpora gignunt:
Perq; orbem vacuas non sinit esse domos.
H inc pecus omne venit: facit hinc auis arbore nidos:
Et luteum Progne sub trabe fingit opus.
C oncipit hac fœtus duce tellus, reddit eadem
Hos duce: & hinc rebus sunt alimenta nouis
A ccipit hinc magnæ sibi iure vocabula matris:
Suscipis indignè quæ Venus ante tibi.
E rgo facta parens ab aperto munere rerum
Debeat Aprilis munus habere sui.
D ixerat: erubuit vero Cytherea reperto:
Reddidit & titulum tacta pudore deæ.
S tabat honor mensi firmatus voce sororum:
Visaq; erat vero causa probata suo.
Q uum grauis Vranie stellis redimita capillos
Vranie loquitur. Surgit, & in medium talia verba iacit.

I psa licet taceam, mea sunt iam nota sorores
Munera, pro vero sydera testis erunt.
N on erit absurdum de tempore reddere causas
Si ferar, ex astris tempus it omne meis.
N ondum forte Hyades, nec Pleiadas, ipsa regebam:
Nec tua nota mihi luna ue, sol ue, via.
C ur Cynosura tua est gens sydonis astra secuta:
Cur ue Elicen spectet nauita graius aquis.
Q uid sit vterq; polus: quid signifer ipse moneret:
Q uid ue boues seri, tarda ue plaustra boum.
O mnia confusa veri ratione latebant:
Nec titulus stellis, nec mihi nomen erat.
M axima enim nuper, reserarat machina vultum:
Et noua erant populis omnia facta suis:
S tabat et æternum Saturno rege sub auro
Ver: facies primi temporis illud erat. Pria' ani facies V. r fuit.
I nde vbi iam venit rebus sua discolor ætas:
Lucifer in partes vnus et alter abit:
T unc sibi hyems, æstas, autumnus, nomina verq;
Cepit, & inceptus gentibus annus erat.
T raditur imperium mihi cœli, traditur artis, Origo priorum annorū.
Deq; illo primum nomina nota tuli.
L ustra palestini duce me tunc prima tulerunt:
Venit ad Iliadas per loca multa labor.
H inc fuit exactus, qui nunc est, cursibus annus:
Non facer vt nunc est: sed tamen ille fuit.
I nterea cœlo quos non potuere gigantes
Pellere, facta parens vna puella fugat.
E didit hæc magnum cœlesti semine partum:
Amisere polum numina prisca suum,

Vltia an nitatio à christo.

V oce quidem mores hominum formauit, & annum:
Subiecitq; orbem legibus ipse suis.
M ore lycaonio tandem præcepta ferentem
Instantes agnum corripuere lupi.
O ccidit indignè, passusq; opprobria mortis
Signa dedit populis occubuisse deum.
R edditur ex vmbris: tremuerunt tartara regem:
Et gemuit vulsa regia cæca fera,
T unc meus est patribus, populisq;, adapertus olympus:
Mense ferè hoc semper facta redire solent.
A stra reluxerunt: reuocauit lumina Phœbus:
Luceq; defectos luna repleuit equos.
E sse piæ volumus si nos sanctæq; sorores:
Cum modo nec Pallas, nec sit Apollo, deus.

Aprilis ab aperto christi sepulchro dictus.

S it sacer Aprilis ab aperto mane sepulchro:
Et datus antiquis eripiatur honor.
D ixerat Vranie dictis plausere sedentes,
Istaq; de tenebris lux redeuntis erat.
T unc ego Pierides dixi mea vota secutæ,
Q uas possum grates officiosus ago.
S ed ducibus vobis quoniam de littore solui:
Q uæ vehit, in portum deferat aura ratem.

Amb. doctori in via lombarda.

¶ Iam pater Heliadum quater ad sua lora redibat,
Curribus & iunctos sollicitabat equos.
I bam forte viam, populus cui nomina fecit:
Q ua prope flaminiam gramina campus habet.
V icus erat: dederat Padus & leuis accola nomen,
Non procul à ripis Albula Tybri tuis.

Mos saltādi i su

C ymbala pulsabant: diff labat tibia cantus,
Prouehor, in media detineorq; via.

P ars etenim triuijs, pars festis læta tabernis,
Hic erat, artifici pars pede pulsat humum.
C um pare quisq; sua faciles ad gaudia palmas
Iactat, & in certos corpora versa modos.
A ere chorum hi reuocant, diffusis hiq; capillis
Ludus erant, agiles tum pede tumq; manu.
L anguor erat fesso, subit alter, luceq; tota
Luditur, in multo desipiturq; mero.
N on procul hinc templum præcinctũ fronde virebat:
Thuribus Ambrosio struxerat ara focos.
Q uæro ioci causam, quum sic è pluribus vnus
Protinus è medio rettulit ore choro.
Q ua phryx ante senex, Apenninicq; coloni,
Et phaetonteo proxima rura Pado,
A rrius abstulerat nostris immaniter aris,
De templo veros expuleratq; deos.
Q uum subito sumptis cœlestis pastor habenis
(Ceu stat adhuc) celeri cuncta redemit equo.
P ar vt erat, patrum struxerunt festa triumphum,
Victor ad insubres quo pater ipse redit.
P ompa dedit salios, facimus fecere quod illi:
Araq; nunc repetit, quos tulit ille iocos.
G allia vicina est, præbebant vina triumphi:
Hactenus, & posito rettulit ora mero.
A lter ab hoc surgens causam tibi plenius edam
Hanc ait, estq; aliter penè locutus idem.
D ixit enim Baccho præbebant vina priores
Mellaq;: mella patri, vinaq; nostra damus.
H ausit nam illa puer, læta est Insubria vino:
Sunt satyri Baccho, sunt pariterq; ioci.

triumuiſ est.

Arriani olim hæretici.

A d sacra vtroq; iuuat festis gaudere diebus:
  Vtimur & patriæ moribus vrbe Remi.
Romæ faciũt in Subres quod soliti in patria. N unc fit id in triuijs, & festis forte tabernis:
  Scilicet & veris tempore facta iuuant.
F iet & ante focos (hæc bis nam ponitur ara)
  Q uum referet gelidas frigida bruma niues.
D icta ioci causa est: tibi si facundia curæ
  Mellea, da diuo quas petit ara preces.
D ixerat, & saltu dudum post pocula facto,
  Cum pare discussis saltat in ora comis.
I ngredior templum: patrum discesserat ordo:
  Et pariter socias soluerat ara manus.
D a pater ergo meos dixi florere libellos:
  Et sparge ambrosia pectora nostra tua.
Puppis oritur vespere. ¶ Luce sequente, polo, vexit quæ numina, puppis:
  Q uæq; regit terras, sole cadente micat.
Dimidiũ piscis Septẽtri. vesp. occid. ¶ Cras simul & piscis septem de parte trionum
  Sole abeunte fugit: dimidiusq; latet.
¶ Victus inops fuerat: fruges seges ægra negabat:
  Imbre quod à nullo sparsa sitiret humus.
Preces fiunt a pueris pro pluuia. S pem macer, & siccis fallax aquilonibus annus
  Dempserat agricolis: ingrueratq; fames.
A ere cibus patrum pietate dabatur egenis:
  Araq; pro cœli quæq; rogabat aqua.
S igna ferunt, pompa puerorum ducitur agmen:
  Orbos Roma vocat relligione noua.
F acta cano: pluuias segeti elicuere precando:
  Factus & his nobis fertilis annus erat.
Vincẽtio grauidarũ feriæ. ¶ Tempus idem positam Vincentius optat ad aram:
  Votaq; pro pueris, virginibusq;, capit.

Admoneo: cedas procul hinc procul impia mater:
Seu tua tristis Itys: seu Meleagre tua.
Seu quæcunque fuit non nomine digna parentis:
Et scelere in partus sæuit acerba suos.
Scilicet, in partes cum sectus quatuor esset:
Hoc duce in articulos it puer ipse suos.
Ex illo immanes hic odit crimine matres:
Illato & pueris vulnere, præbet opem.
Viuat Itys: huius si Progne deferat aris:
Medeæque suo corpore frater erit.
Quid stas nupta? tuo quod non medicamine fiet:
Munere placato numine, mater eris.
Mater eris: quoniam fecit quoque pignore matres:
Cum steriles tardo coniuge penè forent.
Intumuit venter: nec te Lucina rogantem
Audiet: & partu mortua penè iaces.
(Soluit enim multas) seu mas seu fœmina fiet,
Da thus, partu aderis, thure soluta dato.
Aeger erit natus pariter: passusque periclum:
Læta uoue spolium: sentiet æger opem.
Fiet & incolumis: si votus detur amictus
Concolor: & similis tradita vestis erit.
Nupta tibi dicta est: nunc causam sedulus edam:
Cur iuuat in bello militis ille manus.
Siue quod agressi stupuerunt turpiter hostes:
Armaque conspecto destituere patre.
Namque genu posito palmas extendit inermes
Turba: & sacratos corruit ante pedes.
Seu quia de nostris cessit Victoria templis:
Nomine & illius nomen habere putant.

Sectus a matre puer sanatur.

Parientium preces a diuo audiuntur.

Pro victoria Vincentius colitur.

P roxima nam iunctum victricia signa sacellum
Spectat, & à facto res capit ipsa fidem.
S eu quoniam sacrum posuit super æde Mineruæ:
V nde duci victrix insit oliua manu.
S eu placata idem quod virgine fortis vtraq;
Hic visus ducibus, militibusq;, fuit.
V ota virum scribit: pandit victoribus aram:
Militis & fortes reddit ad arma manus.
H inc victore tulit romano milite signa.
Illaq; pro multis aspicit ante focos.

Certãtes poetas Vincen. audit & eo duce coronantur.

P laudite Pierides: media stat censor arena:
Cuiq; sit ex merito laurea danda videt.
N ec minus & partes has Palladis ante putamus:
Artibus & pater est mitis vt illa fuit.
G alli vera probat templo suspensa tabella:
Hoc duce qua laurum se meruisse docet.
O mihi si tantum concedant numina famæ:
Hocq; velit Bacchus, Pieridesq; meæ.
V ictor vt in media vates ego cernar arena:
Meq; probem curam numinis esse mei.

Vincen. inuicti Cæsaris aduocatus.

¶ Hic quoq; te Cæsar iam cura domestica tangit:
Num quod in hoc vincis? an quod iberus erat?
H oc duce, cognati nam quum stant prælia Martis:
Te memorant semper conseruisse manus.
Q uam bene, dum celebri tua munera sumit ab ara:
Atq; tua à victo non vacat hoste manus.
D um sequeris diuum: sequitur te fortiter ille:
Victorem tyria reddit ab vrbe tuis.

Aduẽtus Cæsaris in vrbẽ.

¶ Vox erat ecce venit: crepuerunt omnia plausu:
Teq; capit gremio culta Capena suo.

V isus & es, positis læua dextraque figuris,
Inter Scipiadas tertius ire tuos.
T alis erat libycis ludos quum Cæsar ab oris
Rettulit: & victo parta trophæa Iuba.
H oc & idem factum Cytherei tempore mensis:
Sis vt in Aprili tu quoque pompa tuo.
I am te pacis opus spectabat: Velia iam te:
Iunctaque cum Vesta regia parua Numæ.
A rcus erat: generis reges hic cernere iussus:
Atque tua forti prælia gesta manu.
C onfusasque acies bello, victasque paludes,
Aequoraque, & cæsis oppida capta uiris.
A dde tot his homines exutos vincula nostros:
Barbaricis fuerant qui modo præda deis.
S ub pede lugebat quondam defensa Corone:
Mœstaque contusis igne Guleta genis.
R eddita pœnorum splendebant mœnia regi:
Addita sed titulis nominibusque tuis.
H inc tibi pons aditus: fratrum patrumque sigillis,
Sacraque erat moles plausibus aucta tuis.
S istere equos faciunt demissa tonitrua flammis:
Terruerant animos non tamen illa tuos.
C ontigeras templum: victricia signa secutus
Duceris exceptus patris ad ora choro.
O scula iunguntur: iunguntur colla duorum:
Q ualia qui claui, qui valet ense solent.
N octe coronatæ micuerunt lumine turres:
De stipula & medijs dolia plena vijs.
S icque tuo felix gauisa est Roma triumpho:
Iussit & hanc fastis Cæsaris esse diem.

Arcus ouans & triũphalis apud S. Mar.

Complexus Cæsaris & Pontifi.

Aries incipit decedere vespere.

Iam p vnus, iamq; alter erat sibi Lucifer ortus:
Terq; suas pastor dinumerarat oues.
Cedere quum cœlo tuus Isace laniger optat:
Astrigerum & seris mergere vellus aquis.

Pes fini ster virginis ascendit.

Esse potest Helle: sed non est: tollit ab vndis
Candida quæ læuum luce sequente pedem.

Sol in tauro.

Ast vbi præteritas lux nonas sexta videbit:
De face semimaris Phœbus abibit ouis.
Indeq; digresso summittet cornua Taurus:
Et sua summissis altera causa manet.

Iosephi taurus n Europæ qui in si. fuit.

Cum boue nutrierat sibi forte Iosephus asellum,
Rura petit: cœli subsequiturq; puer.
Sic vt erat nostri iam sanguinis ille, deusq;,
Cum boue graminea ludere cœpit humo.
Et modo mulcebat molli palearia dextra:
Et modo pascenti gramina secta dabat.
Deniq; is adiutus tergo pueriliter hæret:
Vrgenti similis, sollicitatq; pede.
Siue quod ad cunas (ceu fas est credere) nouit:
Seu data quod tenera iuuerat herba manu.
Dum deus adludit: sensim procumbit: ab illo
Desilit hic solers: & noua serta parat.
Fecerat: adnectit pictos per cornua flores,
Purpureisq; ligat collaq; & ora rosis.
Aspicit: atq; placet, genitor quum è vertice cœli
Quo stabat, placido sic ait ipse boui.
Gratus eras cunis nato gratissimus agro:
Ignea sint meritis sydera nostra tuis.
Vix ea quũ ille latẽs ceu tũc est parte per herbã,
Pesq; vagus læua dexter aduncus humo:

S umma petit: summo qua pars nitidissima cœlo:
Atque rosas secum pictaque serta trahit.
Q uotque illi fuerant flores, formantur in ignes:
Splendidus inque polo sydere totus erat
¶ Tertia pontificis lux sacrum spectat Iuli, — Iulii pa. festū palatii.
Curia iudicijs semper honesta tuis.
¶ Qua via flaminia est, firmans in arundine gressus — Andreæ caput excipitur.
Læta domum festa fronde redibat anus.
Q uæ sacra sint quæro: Pelopis caput inquit ab oris — Labra arietis occidunt vesp.
Piscatoris habet non procul ara ducis.
¶ Hinc Milui rediens quoque tunc de ponte viator:
Cras ait: at serus, laniger ora teget.
¶ Q uartus ab eois properabit Lucifer ortum: — Cæsareū pótifi. sacrū adit.
Demittetque diem: præuenietque Venus,
D eque suo Cæsar cupiet te cernere cœlo:
Inque coronati fundere colla rosas,
V ox erat: Augustus solennem cultior aram
Cum patre thura focis impositurus, adit.
V enerat, & tantum distabat sorte Tiaræ:
Cætera nam cultus pontificalis erant.
T alis ab Oceano radijs redimitus Apollo
Chrysolithis summo reddit ab orbe diem.
M agnus ab Aenea pater hic deductus, & ille:
Hicque hominum dux est, dux tamen ille ducum
N ate deo, dea magna parens, tu frater, & alter,
Protegite imperij pignora iuncta duos.
¶ Tunc etiam mundo quæret decedere sydus:
Angulus in stellis cui nota ternus erat. — Triágulus icipit occid. vesp.
¶ Cæsar vt opprobrium, cognataque bella recuses:
Ad fœdus cras te Gallia sancta vocat. — Gaula

Adfectus Cæsarē vocat. Ab si Pompeius, si sic fecisset Iulus:
Quanta foret virtus itala, quantus honor.

Taurus icipit occid. ❡ Tertia de cælo fortium sydera Taurum
Lux videt æquoreis mergere terga vadis.

Palilia celebrantur. ❡ Cras aderunt priscum tibi Roma Palilia festum
De capitolino conspicienda iugo.
Ergo age natali non tactas indue vestes:
Ciuibus & fias candida tota tuis.
Sancta Pales aderit: facit illa vocabula festo:
Non minus à sepiis ad tua festa suis.
Texerat ante nouo formosus ouilia ramo
Romulus e Remus, in figu. Petrie Pa. Romulus, & frater, pastor vterque tuus.
Hi tibi ne desint: præcinget ouilia fertis
Ensifer, & frater, pastor vterque tuis.
Tertius bis iunctus pater est: pascentis ab alto
Qui sibi commissi ius gregis omnis habet.
His igitur ducibus tibi Roma renasceris: bisque
De stipula transis: quum iubet ara, focos.
Scena stat, & ludi, fortes spectate Quirites:
Diciteque hæc nostræ festa parentis erant.
Recitationes publicæ. Carmina cantantur: capiunt sua præmia Mimi:
Scripta placent: laudes ipse poeta refert.
Finis erit rerum: redeant vt festa quot annis:
Romæ quisquis ades læta precatus abi.
Arceque de summa victum dic spectet vt orbem:
Qua patet exoriens, occiduumque latus.
Pace sacroque suo fiat caput ante quod armis:
Gentibus & terras omnibus vna regat.
Dixeris: adiungas cum patre renascere semper:
Natalisque frequens adsit, eatque iuuus.

¶L uce sequente astris Hyperionis igne fugatis
Florida dimidij tempora veris erunt.
¶Cæsar in Aprili ne te pars vlla relinquat:
Cras tibi de bellis inda tributa feret.
S it licet & Ganges nondum tuus: India fert hæc
Mox tibi dum victas porrigat ipsa manus.
¶T unc etiam mater quum iam se roscida clausit
Memnonis: & Vesper sydera lustrat equis.
H ac qua parte ratis se iungit in æquore malo
Clara: sub hesperijs tota latebit aquis.
¶Exoriente alta auritum caput occulit vnda
Sole lepus: celeres effugietque canes.
¶Casside conspicuus, sumptaque Georgius hasta,
Tunc quoque cum diro bella dracone geret.
E rgo qui clypeo, signo, ferroque, coruscas:
Ad tua quæ canimus Bellice festa veni.
E st quod inermis agas: acies, bellumque relinque,
Nunc tibi deuicto si quid ab hoste vacat.
M auors pace tua somno furtoque puellam
Fallis: arenoso qua Tyber amne sonat.
I ste suam gladio, fortis defendit & hasta,
Q ua madet infecto mœsta Silena lacu.
V rbs fuit hæc celebris (iuuat hinc nam facta referre)
Diri obsessa, tamen peste sed anguis erat.
Q ui licet infestus miseris tunc ciuibus esset:
Finitimis etiam maximus horror erat,
A d Tripodas mittunt placari tristia Phœbi
Humano, & pecudum viscere, dicta iubent
A bsumuntur oues: homines à sorte petuntur:
Nigraque confusum funera vulgus erant.

Medium ver.
Tributa ad Cæsarē ex India.
Clara in pede mali Nauis Argo vespere occultatur.
Caput leporis mane occultatur
Georgeo galeato.
Draco hominū & pecudū viscere placādus erat.

H inc ventum ad natam est regis: pater acta recusat:
Cogitur ad sortem stare sed illa feræ.
V nica erat patri: lux venerat: obtulit angui:
Oblata hac ingens vndiq; luctus erat.
P ompa fit: exequias spectant: lugentq; parentes:
Funereisq; tegunt corpora mœsta togis.
I nterea ad scopulum: stat vt hostia tristis ad aram,
Vincla manus stringunt, vittaq; nigra comas.
Q ualis & Andromede Ceto deducta marino
Linquitur: abscedunt: languit illa metu.
Q uodq; licet: monstri tantum spectabat in antrum:
Hinnit equus: visi voce reuixit equi.
A tq; fuge exclamat: fuge diro quisquis ab angue,
Sitq; sat ob patriam me perijsse meam.
Pugna Georgii cum dracone. D ixerat, è summa tollit quum rostra palude:
Virus & instantem colligit anguis equum.
O raq; non vna tumefactus sibila lingua
Mittit, & inflexo corpore verrit humum:
H oc eques inspecto: timeat ne funera virgo
Admonet, & forti sic super inquit equo.
A lma faue tortos Crux vincere docta dracones,
Hactenus, obliquis signat & ora notis.
Q ualis et hinc dirum Pythonem Phœbus in anguem,
Inq; anguem qualis Cadmus it ipse suum.
T alis in aduersum vertit sua pectora monstrum:
Complexusq; hastam pronus adegit equum.
C oncutit ora atrox: maculosaq; terga reflectens
Rem ferus insidijs, agminibusq; gerit.
Draco hasta superatur. S urgit in hunc, miles pressoq; in gutture ferro,
Occupat: & valida traijcit ora manu.

V oluitur ille solo: sic vt quoq; viueret idem:
Cogitur in laqueum: ducitur inq; forum.
T urba sequebatur, casum admirata, ducemq;,
Deq; illo sermo per loca multus erat.
P arsq; virum sanctum, magicam pars iudicat artem
Parsq; nouas vires, ingeniumq; putat.
V enerat ad regem: venientem amplectitur ille.
Atq; suam: laudes numinibusq; refert
I nterea ante duos tota concurritur vrbe:
Versus & in populi gaudia luctus erat
S pectat quisq; feram: reduci plausere puellæ:
Ense draco cæsus pectore planxit humum.
P oscit aquam vulgus, victori ponitur ara:
Pendet in hac anguis, qui modo terror erat.
D icere Io Pæan, & Io ter dicere Pæan,
Rex iubet, alternos instituitq; choros.
P erq; annos duci monet in spectacula casum:
Vnde datur multis annua scena locis.
A ddidit & ludos, eques illis vtitur hasta:
Insuber hinc celeri præmia ponit equo.
V enit ad insignes victoris fama Quirites,
Marteq; pro prisco est cœptus in vrbe coli.
Q uare, quisquis erit Martis data iura secutus,
Seu pilum princeps, siue sit hasta viro:
D um vacat à bello, det sancto thura Gradiuo:
Hacq; ferat castris ocia iussa die.
I nterea, si fas castis audire poetis.
Et pariter diuum reddere verba pater.
P ompa quid, & cur dat dic Curia dona ministris:
E Capitolinis huc tibi ducta iugis.

Draco occiditur in foro corā populo.

Georgius gradiuus christianorū

S ic ego: deposita quum casside venit: & inquit
Quæ poscis, dictis disce poeta meis.
G ens erat à veteri traxit cognomina Sarra:
Armis quippe potens, hostis at illa deo.
C eperat hæc forti Solymarum mœnia bello,
Deq; pia nostros iecerat arce deos.
C apta reposcuntur romanis protinus armis:
Itur: & in multa est obsidione mora.
S igna canant moneo, mea sed tamen ossa sepulchro
Sumpta ferant: parent, callidus ossa sequor.
T ela tenent acies: dubitant concurrere bello:
Tunc sic ite inquam: dux ego vester ero.
Hostes diuo duce superantur. V ester ero dicens, scalis nitebar in arcem:
Hostibus & domitis per loca victor eram.
S igna meosq; simul capta super arce locaui:
Miles io dicit, festaq; pompa datur.
H inc mihi ceu paruo flat tibia mane triumpho:
E' Capitolinis ad mea templa iugis.
A tq; tubis canitur, cœtu comitante Senatum
Ire putes factis parua trophæa meis
V entum erit, assistunt, circum longo ordine sacrum:
Atq; fit in templo grata corona meo:
S tatq; chorus, dignis præbentur dona ministris:
Annua militibus forte quod illa meis.
D ixerat, inspicio, gestabant signa sed vlnis
Signi lustrũ cuius figura fuit veterum tubilustrium e lustria. Sparsa rosis, finibus facta minora suis.
Q uæ fieram: ante tubas Marti lustrare solebant:
Proq; his belligeræ sacrificare deæ.
N umine parta meo quodq; est victoria nostris:
(Sæpius vnde solet nunc mea imago g. ri)

Q uodq;

Quodq; meis turca referantur ab hoste trophæa:
Auspicijs: templo iure locanda meo.
Gesta hinc signiferi (ceu lustria) molliter vlnis
Signa manent, fusis ad mea sacra rosis.
More patrum, & victi quia nostris ossibus hostes,
Ad caput hæc lustrant, ossaq; nostra preces.
Dumq; piant: certos vt sint sortita triumphos:
Illa super carmen, nostraq; gesta legunt.
Sed cur ora notis, quum tergum ascendit equorum:
Signat eques? læso & te pede clamat equi?
Ora notis dixit, signatus colla draconi
Quod premo: & insistens fortiter iuit equus.
Ille notat sese, quum terga premuntur equorum:
Offenso & quoties huic pede restat equus.
Cuncta quidem didici, sed quæ puer ipse notaui
In patria de te: non bene nota mihi.
Nempe Ferentini nent, hac texuntq; puellæ, *Camisia. Georg. côtra tẽpestate.*
Atq; suunt tunicam nomine luce tuo.
Proq; locant imbri sublimi in vertice templi:
Finieram, dictis rettulit ille meis.
Quæ mihi texta facit, per me, seruatur ab angue:
Instar & armorum, quum venit imber obest.
Bellicus esse feror: telum mihi paret & imber:
Textaq; qua pendent, nulla procella nocet.
Turribus in templi suspendunt (sancta quod æra
Inde sono faciunt) pellat vt imbris aquas.
Hactenus: atq; abijt, parthos pater opprime dixi:
Proq; tuis ducibus cassida semper habe.
¶ Luce sequente polus vicinos excipit hædos: *Austrina dies & pluuia.*
Atq; herbosa leui terra madebit aqua.

Aries occidit

¶ Tunc quoq; cum Phœbo, quum iam sua lora reliquit,
Nocteq; cœlesti gramine pascit equos.
O ceani cornu petit æquora lata sinistro,
Isace qui pro te tradidit exta deo.

Marco Euange.

¶ Altera quum sese terris Aurora reducet:
Soleq; de folijs ros oriente cadet.
S acra feret Marco, colli quem Roma propinquum
E capitolina, qua sedet, arce videt.
L ucibus è cunctis prece binas nuncupat annus:
Altera sed maior, altera dicta minor.
V tq; pares non sunt: sic distant tempore, nanq;
Ista manet, certam non habet illa netam.
V traq; diuersa cœlestia numina causa
Placat: Roma sacro hæc illa Vienna tuo.
P ostulor ex istis quæ poscit thura duabus:
Victa minor cedit: donaq; maior habet.

Letaniæ in figu. Ate & sororũ.

V nde sed his docti fecerunt nomina Graij
Q uæritis hic à me: scireq; vera iuuat.
F orte Litas sobolem magni Iouis esse putabant,
Hæq; duæ fuerant: sed tamen ore pares.
C orpore rugosæ, pede claudo, lumine toruæ,
Suppliciter tristes, submadidisq; genis.
H as præcedit Ate: miseris mortalibus vna
Q uæ dea tot noxas, tot mala sæua facit.
T urpibus hæc oculis, grauis, & pernicibus alis,
Duraq;, præcurrens præterit vna duas.
T erga secuturæ mutant hæ tristia lætis:
Atq; suis reddunt, illa quod ante rapit.
Q uæq; patris fuerat Iouis ira mouetur in hostes:
Et precibus demum victa quiescit Ate.

E rgo quod hæ dictæq; litæ, sacræq; duæq;:
Quodq; hæ sunt totidem, quod quoq; iure sacræ.
V oce Litas graia litaneas esse putarim:
Deq; sinu nostri prosiluisse dei.
N empe preces cælo ortæ sunt, munusq; deorum:
Vnde venit pietas, vnde secuta fides.
I llæ aris primum iusserunt ponere thura:
Atq; sacras festa cingere fronde domos.
V ictima fecerunt vt subdat colla securi:
Extaq; in arsuris poneret ara focis.
I rata licet arma manu sua fulmina sumat
Iuppiter: audita deseru illa prece. Precũ effectus ẽ placatio.
Q uæq; suis populis cecinere oracula vatum:
De quo visa fides tardior ipsa fuit
C um gens praua illum nondum in noua regna venire
Crederet: & dubia perfida mente foret:
D eniq; communi deus ipse ex æthere summo
Est prece commotus, natus & ante gregem.
H acq; die pompæ victricia porrigit arma:
Pellat vt à populo tristia damna suo.
Q uare quisquis ades: ponas hac luce labores:
Cunctaq; signifero sint operata deo.
D iscolor (vt fas est) sed iam chorus agmine longo
Cantat, & in media candida turba via. Pópa sacerdotũ ambaruale priscũ
V bera dat nutrix: sitiens ne vagiat infans:
Dumq; dat incedens supplicat ipsa deo.
I tq;, sed incerto, maiorq;, minorq;, parente
Ordo, frequens pueris virginibusq; suis.
P onè viri veniunt, matres, nuptæq; puellæ,
Quæq; vacant sanctis virginitate focis.

I am prope sunt: supplex quisquis veneretur cuntes,
Atq; dei vernas spargat in ora rosas.
M os sed is est dictus: moris dicatur origo:
Ne mihi propositi pars labet vlla mei.
A n quod ab antiquis campi lustrantur & arua:
Hæc pro quod ambiret victima, nomen erat?
A n tibi quod pluuijs caruisse rigantibus arua
Diceris, ad segetes appula terra tuas?
Rubigalia priscũ festũ huc ductum. E rgo relanguentes rubigo infecit aristas:
Ipseq; fallebat vota colentis ager.
P allidus arebat decussis fœtibus annus:
Nec steterant syluis poma, nec vua iugis.
A dde quod & pecudes, et fœmina prole carebant.
Vota dabant: votis gratia nulla datis.
I nspiciunt priscis quæ sint ea tempora factis.
Tradita rubigo lux erat ista tibi.
N e canis Icarij sub sydere terra sitiret:
Exta canis sacris, exta ferebat ouis.
E xta parant illi: quum vox est reddita cœlo:
Ferte preces Marco: signa leonis habet.
S cilicet illius, quanta est, sub sydere tota
Sæpe sitit tellus: subtrahiturq; seges.
I ussa viri faciunt: fuit ille feracier annus:
Terra dedit fruges: & dedit vua merum:
Precibus eliciũtur anni fructus. P rouenit & volucrum proles: arborq; fugata
Læta sui fructus, & pecus omne tulit.
A gricolæ votum ceperunt fertilis arui,
Grexq; suo domino fœtibus auctus erat.
Cerasa Tyburti. P rimitias referũnt: mos nascitur: extat et aræ:
Tybur enim cerasis prisca tributa refert.

Quodq; pecus peperit: volucris quod fœta cohortis: na tributaria.
Hac dant oua nurus, caseolosq; die
Moreq; nunc patrum, ciues lustrantur & agris
Intus, & extra, aris luceq; Marce tua.
Addita crux pompæ: cur addita causa patebit:
Hac quod Roma die plurima damna tulit.
Discolor et crux fit: sed cerea, fixaq; posti Cruces cereæ affiguntur postibus.
Tuta: quod hoc agni fecerat ante cruor.
Nanq; luem passi mœrebant funere ciues:
Vnde erat hæc luctus, nigraq; dicta dies.
¶ Dona ferunt geruli, præcedit pompa ferentes: Gerulorũ ferie:
Illaq; erit querulam Cereus ante lyram.
Pendet ab hoc pretium, læti hoc ad sacra sequntur:
Ordineq; in nullo proxima templa petunt.
Postulor hæc illis: sed quæ sit causa petendi
Vt taceam quouis iudice vera patet.
Colla leo forti cum pectore fortia gestat:
Hæc duo sunt illis ad lucra semper opus.
Ergo aliæ vt possint, ratio est hæc certa ferendi
Molle Leoninis viribus vt sit onus
¶ Sed Pasquine tibi varias dant corpore formas: Pasquinalis iocus vulgi
Hac quoq; & es populo fabula in vrbe die.
Carmina ponuntur, sunt & spectacula uulgo:
Tuncq; placent, linguæ quum sibi mirus habent.
Hæc ego dicebam, quum plebis ab agmine septus
Vertitur, & uatis respicit ora sui.
Tunc ego dia causam dixi, quum iactus Apollo
Rettulit hæc pulsa protinus ille lyra:
Accipe quæ poscis decus ò mihi grande poeta:
Ingenij cuius carmina prima tuli.

Ante Remum & fratrem fuit ista licentia: prisci
Testis et Euander graiaq; turba ioci

Olim statua Herculis sic.

F acta sequens ætas Vertumno tradidit: æde
Qui sine romanum viderat ante forum.
F orte fuit caupo Pasquini nomen habebat:
Nomen adhuc ætas nunc tenet vnde meum.
E ffodit ante lares: qua Circus agonias: & me
Induit, indutus non iocus vnus eram
E t modo mas fueram: modo fœmina: versus in ora
Mille die hic vna fabula plebis eram.
P lebis ab officio tetigit mea gratia patres:
Mosq; manet ludi forma nec vna placet
S ũ modo Apollo lyra: modo Mars si traditur hasta,
Cinge olea iam Mars non ero Pallas ero
D ent mihi poma rudes: fiam Vertumnus: ad antrũ
Si Galatea venit sum Polyphemus ego

Trãsformatiões.

S it mihi maturis qui tempora cingat aristis:
Isaij felix dicar amica Ceres.
C reditus Alcides armenta erithrea tenebam:
Factus ab Alcide Cacus ad antra fui.
C ontigerant ederæ: vulgus laudabat Iachum:
Clamabant Ianum bina quod ora tuli.
S æpe Iouis cepi candentia fulmina dextra:
Gentibus & sumpto fulmine terror eram.
H as ego nunc formas vnus conuertor in omnes
Ante meos transit dum sacra pompa pedes.
M os vetus in magnos famosum inferre libellum:
Nondum oblita sui est martia Roma ioci.
S cilicet hic hominum non parua licentia morum
Grataq; libertas, iuraq;, certa placent.

P ellimur à recto: nostro & peccamus amore:
In vitium & mollis, pronaq; turba sumus.
V t pudeat facti (timor est in carmine nosci)
Scripta ferunt: ludis præficiorq;, meis.
N ostraq; famosis prætexunt nomina dictis: Cur maledicta.
Subq;, meis formis dicere vera licet
H inc mihi quod quæris, non est nunc carmen inerme
Inq; foro mordax induor ora canis
F elleq; suffusus distringo, petoq; veneno:
Voxq; mea alterius crimina semper habet:
S int vt verba sales nostra hæc se in vulnera vertũt
Et feriunt, blando quum placuere ioco.
D eniq; ne in longum teneat mea fabula, quando
Fas erit hic animo liberiore loqui.
Q uum gladiator eram: feriebam pectora ferro:
Nunc mihi pro telo, sanguine lingua madet.
H acq; seco mores: & res non magna videtur:
Sæpe sed opprobrium principis esse feror.
D ixerat: in Circo cum sint tot templa tot ædes: Locus electus à Pasqui.
Angulus est cur hic nunc tibi? fabor ait.
A nte per hunc Circum spectabat equiria Mauors:
Specto ego nunc currus: & sacra signa chori
Q uod facere vt possim de tot placet ædibus vnus
Angulus hic: de quo cernere utrinq; licet.
D ixerat: & uultum ueluti spectaret utrinq;
Flexit: adhuc qualem nunc sibi semper habet.
V esper erat: circum puerorum funditur agmen:
Inq; illum manibus saxa, lutumq; ferunt
P one puer lapides: cedunt nam uatibus: & sunt
Ore poetarum saxa minora tua.

T roia solo cecidit, sed versu viuit Homeri:
Et Thebæ vatis carmine nomen habent.
H uncq;, poetarum quia dictus cura nouorum:
Non minus eoi, hesperijq; legent.
Q uo ruitis? duris feriantur vt ictibus ora:
Trunca nocent semper: quodq; loquantur habent.
S æpe quidem vidi, cum lux transisset, & annus,
Lectorem culpis erubuisse suis.
H æc ego: plectebant ciconum velut Orphea matres:
Deq; deo, toto corpore, marmor erat.

Pleiades exoriuntur. ¶ Q uinq; mihi extremo luces de mense supersunt:
V ltima Pleiades sed sibi clara refert.
¶ Clara sit illa licet, modo flet modo ridet Aprilis
Mai arbores à pueris quæruntur. V ulgus ait, Maius temporaq; ipse petit.
À saxis pueri quercus, laurosq;, requirunt:
Q ua nemus est: arbor qua uiret alta comis.
R usticus & summis inquiret montibus ornos:
Atq; nouos flores, sertaq; festa leget.
P erq; fora ingrediens, venales eriget vlmos
Musa sile: & uiridi te quoq; fronde tege.
H ac & tecta tuæ puppis remorare rudentes:
Hinc aliò quando remus agendus erit.

Explicit liber quartus.

SACRORVM FASTORVM LIBER QVINTVS.

In hoc mense Maio, à maioribus dictus maiores veterũ verificatur in maioribus apostolis: quorum festum est in Calendis, & maiestas Iouis, à qua eundem mensem dici volebant: verificatur in dei nostri maiestate: quæ cœlum ascendit in festo Ascensionis: quæ vtpote semper in hoc mense est. Tutela olim Apollinis, nunc Iacobi maioris apost.

Vius et antiqui dubias de nomine causas
Mensis habent: certi nec sibi iuris erat.
Nam tres lite sua distabant mente sorores:
Quærit de Maio dum dare quæq; notam Musæ ouidianæ de noĩe Mai certant.
Nempe hinc maiores, Maiestas traxerat illinc:
Maiaq;, quæ titulum tertia poscat erat.
Orta quidem lux est sunt: & manifesta: patentq;: Oĩa à figuris soluta.
In tenebris dudum quæ latuere suis.
Ergo alij fingant: me dicere vera loquetur
Scripta sequens ætas si modo nostra leget.
Dixi: & respiciens mea tempora, vera petebam:
De superis cuinam munera mensis erant.
Scilicet & fratres maiores esse putabam:
Iura quibus Mai lux sacra prima dedit.

Turba frequens aderat, veniebat ab æde sacerdos:
Qua sua Laurenti respicit ara fora.
Protinus accedo, concursusque obuius huius
Quæ sit causa rogo, quum bonus ille refert.
Hoc in mense dei Maiestas scandit Olympum:
Vngimus & pueris tempora, chrisma vocant,
Adde quod hesternos speculis accendimus ignes:
Stantque inter veluti sydera nocte domus.
Scilicet & terris aperitur ab æthere cælum
Dum deus euectus Sidone carpit iter.
Sic fuerat, video iuuenes, pueros que, senes que,
Hos velo cinctos, hos que iocosa loqui.
Tunc ego Maiestas Iouis olim fulmine magna,
Maxima at ex vmbris hæc, redeunte deo, est.
Iam pater omnipotens (Saturnum credidit ætas
Hunc vetus) in celsa sederat arce poli.
Surgit iniqua cohors, patrique inuidit, et inquit:
Et nos ecce pares, quis negat esse tibi
Pellitur è cælo, tenuem pars aera cœpit:
Parsque suas terras, tartara parsque subit.
Terra tuos partus hos credidit ante vetustas:
Saxaque, & in magnos arma tulisse deos.
In patris ire polum cum iam non monte valerent:
Ausa huius natum est fraude dedisse neci.
Ferro mite latus traiectus adiuerat vmbras:
Flumine de Stygio rettuleratque pedem.
Est locus à viridi nomen suscepit oliua:
Vnde pijs pacem gentibus ara tulit.
Constiterant proceres, nitidum Sol mouerat orbem:
Hique deum expectant, suspiciuntque polum.

Chrisma in s. Lauren. publi. datur omnibus.

Saturnus in fi. dei patris.

Gigãtes in fig. deiectorum ang.

Mons oliueti.

Q uum subito rutilus per nubila funditur ignis:
Summittitq; oculos quisq; siletq; metu.
T er tremuere poli: tria aperto fulgura cœlo
(Mira fides) pauidi sole micante vident.
T ollitur in niueam crocco velamine nubem:
Et patria æthereis tecta petebat equis. Ascẽsio.
S ydera cesserunt: qua forte pependerat: alto
Complexusq; illum signifer axe tulit.
S ederat insigni radiorum in sede corona:
Pellitur è cœlo cum Ioue turba suo. Ficta Iouis maiestas è cœlo pellitur.
V eraq; Maiestas, quæ totum temperat orbem:
Reddita legitimo est, succubuitq; deo.
I unctaq; relligio sedit, pietasq;, fidesq;,
Suspiciuntq; illam numina nostra locis.
V enit & ad patres, coluerunt ordine Petrus
Et Linus: hinc alij, mox vice quisq; sua.
H inc te sancte pater nunc sacra in sede tuetur:
Fitq; comes ducibus, principibusq; tuis.
I llaq; dat fasces: ne iactet facta vetustas:
Atq; triumphato tollit in orbe caput.
I llaq; bis senis sacrauit mensibus annum:
Cum totidem secum duceret ipsa duces.
I ndeq; tutelas deiecit ab ordine priscas:
Sexq; deos, falso cum Ioue, sexq; deas. Pro.xii. deis veteribus.xii apostol. succedũt ad tute.
P roq; his spectantur si sacri ex ordine menses:
Penè chori fratrem singulus huius habet.
E rgo cum mensis maiorum tempora fratrum
Prima putes: deq; his possit habere decus.
R eddita Maiestas mensis ius huius habebit. Maius Maiestati diuinæ sacer.
Lisq; sit hac veterum parte soluta senum.

Interea viridi redimiti fronde calendes
Dum canimus vestras, frater & alter ades.
Ambo ætate pares, æqui virtutibus ambo,
Gente etiam ni alter sanguine maior erat.
Iamque vmbras Erebi pallentes carmine dicam:
Atque anguem Stygijs quem premit alter aquis.
Alter & vt tandem Solymarum rexerit aram:
Et dederit primis thura meruntque focis.
Sed quò mente feror? longum est narrare tot acta:
Est & propositi non ea cura mei.
Est mea cura magis cur velent limina lauri
Dicere: cur quercus frondeat ante fores.
Num ne sit hoc nobis nemorum ratione nouorum?
Sylua quod hoc primum mense virere solet?
Velandi foreslauro opiniones. An quia prisca fores ornabat Curia ramis?
Et viridis lauro ianua regis erat?
Flaminis & castæ renitebat laurea vestæ:
Mos vetus ad nostros num venit inde dies?
An magis his quoniam festum florale calendis
Ante fuit, pretium est frondibus inde nouis?
Cum patre, sed primo qui attollit militis ensem
Principis impensis æde receptus erat.
Cõstãti. templum apost. posuit. Quum sic forte inquit templorum araeque repertor:
Separat ab, fratres cur via longa duces?
Vna fides iunxit, sedes hos iungat vt vna:
De nostro sacrum marmore surgat opus.
Dixerat, erexit communia limina fratrum:
Ima Quirinalis qua iuga collis habet.
Sedibus erectis solennem ponit honorem:
Et pius illorum nomine templa vocat.

Indeq́, quo ritu fierent veneranda reperto:
Stabat vt ante fores: talibus vsus ait.
Innuba cæsaribus velabat limina laurus: *Ab eodẽ laurus et quercus añ fores*
Et Iouis augustas quercus opaca fores.
Cæsaris emereant cum dudum nomina fratres:
Vtraq́ ad illorum limina munus eat.
Dixerat, à dictis ciues plausere, sacraq́
Quercus it & laurus protinus ante fores.
Cũq́ prius sacras velarent frondibus aras:
Culta his diuorum festa fuere magis.
Hinc lauri & patrum venere ad limina quercus: *A tẽplo ad card. ab his ad ciues.*
Quos colimus, fratrum suspicimusq́ loco.
Indeq́ per ciues, patres imitentur vt ipsos:
Vsus iit, ritus conspiciturq́ vetus.
Arxq́ coronatur sua circum mœnia ramis:
Perq́ vias frondet, limina perq́, nemus.
Ergo licet multæ videantur facta merere:
Sola sit hæc vero tradita causa suo.
Ventum erit in syluas: qua cœlo attolitur, arbor
Cæditur: & Mai nomina cæsa capit.
Floribus ornatur, sed quum sit munus amantis, *Mai arbores.*
Illa est ad cultus ingeniosa magis.
Nunc & aues tollit, nunc in lanugine poma:
Qualia sunt mensis grata puella tuis.
Serica cum gemmis interdum ad carmina iungit:
Scriptaq́ cum placeant: dona puella legit.
Forte reuertebar, volucres dicturus, ab ara,
Inspicio, mensas curua parabat anus. *Miscellanea seu virtutes ex leguminibus.*
Perq́ illas fumans ponebat cana legumen,
Mitra cincta comas, officiosa locis,

In triuiis olim super caput edebátur

I n ꝗ via instabat pueros, pariterꝗ puellas,
Molliter appositis discubuisse toris.
A tq; super crines tollebat sedula lances:
Farraꝗ, cumꝗ suis mollia pisa fabis.
H æcꝗ super ponens vultu hortabatur anili:
Singula contingens dona tremente manu.
T unc, tibi dulcis anus, sic sint ætate Sybillæ
Tempora Cumanæ non breuiora, refer.
M ista faba in triuio cur dantur farra calendis:
Sic super hæc pueris, virginibusꝗ, caput?
S ic ego, quum precibus conuersa seniliter ad me
Rettulit hæc, tenero verba tacente choro.
P risca per annales veterum si facta requiris:
Multa data inuenies moribus inde tuis.
M os erat in Maio celebrare lemuria mense:
A tergo & iactis busta piare fabis.

Mos ex festo veteris carnæ.

N ec minus has pueris veniente in mense calendis,
Laridaꝗ, vt seruent viscera, Carna dabat.
V isceribus quod fons caput est, sumuntur ab illo:
Viscera quo crescant à strige tuta dape.
I sta putat vulgus, sed quæ sunt vera docebo:
Nomina subiunxi, dic quoꝗ, fiet ait.
E rgo inquit, dederant maiores nomina Maio:
Farra, fabæ, quondam iam quibus esca fuit.
S cilicet errabant animalia tuta per agros:
Tutus erat piscis, tuta volucris erat.
G rande nefas, siquis grue pastus, & ansere plenus,
Iunonisꝑ satur turpiter esset aue.
H inc ea nunc posita præbentur munera mensa:
Q uæ vetus his olim forte fuere cibus.

S tantꝗ caput supra, factum veneremur v: ipsam:
Plebsꝗ patrum mensæ sic sit vt ipsa memor.
I n ꝗ via & triuijs præbemus, grande parentum
Fiat vt exemplum, posteritasꝗ colat.
Q uodcꝗ ea miscemus sunt miscellanea, virtus
Sunt quoꝗ, quod luxu hæc abstinuisse fuit.
H actenus, à dicto grates ego sedulus egi:
Viue diu & dixi, molleꝗ tempus age.
L æta recedebat, properans sua dona coronæ:
Osculaꝗ apponens ore tremente dabat.
V inaꝗ ponebat, sitiens tamen ipsa bibebat.
Dicebatꝗ bibens hoc sibi ritus habet.
A lta locustarum lis ad Capitolia stabat:
Ite locustæ inquit, rursus & inde bibit.
I nde bibax pariterꝗ loquax, ante ora sedentum,
Ad potum addebat temporis acta sui.
I am sibi sol medium cœli conscenderat axem:
A'ꝗ faba ad sacrum turba parabat iter.
E xpectantur aues, resonabat carmine templum
A' socio causam quum petor ipse meo.
S æpe dabant dixi lautis bellaria cœnis
Ante senes, tradit patribus ara dapes.
H æc ego, quum summa sparguntur ab æde volucres:
Grando solet qualis, qualis & imber aquæ.
P rotinus impletur vulgi clamoribus ara:
Atꝗ petunt turbæ publica dona manu.
A lta fugit perdix, oculis suspenditur Argus:
Stantꝗ cohortis aues ire recusat Itys.
I acta memor Terei, quærit Philomela puellas:
Hasꝗ inter Venerem cana columba petit.

Miscellanea à mistis legu. virtutes, quia virtus parsimonia é.

Locustæ citantur

Volucres, à cardina. spargebantur.

Quã bene, it ad pueros, et spondet bella coturnix:
Te cupit & passer, Lesbia pande sinus.
Deficiunt volucres: Caiusq; Lagonq; subibant:
Pendulus & lactens à trabe porcus erat.
Non sunt hic nubes, pluuia confunditur aer:
Nec pluit, assiduas fundit & hædus aquas.
Quis credat: tectum pro cœlo deijcit imbres,
Sub lare stat populus, sub Ioue stare putes.
Hæc ego, & vnda tholo ludebat, adibat agrestis
Fune suem repens, vix repulsus aquæ.
Et modo cedebat, modo spreto ad munera Orion
Imbre tuo, obnixus fronte secabat aquas.
Poscebar causam, mensi dat nomina Maia:
Res vetus est, Maiæ victima porcus erat.
Frugibus officiunt nimbi sic, victor agrestis
Quum salit, & capta clamat in æde sue.
Ergo ioco hoc festæ Mai saluete calendæ:
Adq; frequens nostros ite, redite patres.
¶ Aurea depulerit radijs vbi sydera Titan:
Non erit Andromade quæ sibi sydus habet.
Pace tua Perseu dedit astra Georgius illi:
Cum fuerit gladio fortior hasta tuo.
Cuicũq; ergo datum posthac cognoscere cœlum:
Credat Alexandram, quæ Andromada ante fuit.
¶ Proxima lux oritur, date sanguine thura redempti:
Dum procul inuentam suscipit ara crucem.
Siste pedem, vetitum subeas nec fœmina limen:
Cedat & hinc, quæ me cedere iussit anus.
De Solymis tulerat, temploq; receperat illam:
Hæc Helene nuribus quum pia verba refert.

Porcus per funẽ petebatur demisso imbre.

Andromade exoritur.

Inuentio S. crucis

Ipsa

I psa licet fuerit mater castissima virgo:
Factaq; sit nostri maxima fama chori.
E ua nocet, castis primum scelus illa puellis
Intulit, & ligno pressit acerba deum.
P ræterea fuerat qua per me sancta recepta:
Causa Venus, pinus, ne coleretur erat. Vbi crux fuëta est templum erat Veneris.
E rgo sacro à ligno, sic fas, nos arceat ara:
Crimineq; antiquo simus ab æde procul.
S ic, vt quæ ante viris totũ patefacta per annũ est:
In toto nobis hæc sit aperta semel.
H ac sed lege oculos ne tunc amet illa viriles:
Finierat, Martis quum datur vna dies.
I llaq; erat positam ligno qua dedicat aram:
Vnde refert certis acta tabella notis. Annotata manet lex i æde
S ed cur thura petat sibi crux, qui postulat, idem
Ostendi lucem sole nitente petat.
S cilicet emeruit fœlix portare Tonantem:
Et fieri affixo tota cruenta deo.
H ic quod auis fuerat, quod ceruus, taurus, et agnus:
Cornigera pendens arbore solus erat.
I lle tulit cultros, olim quos vacca timebat:
Q uosq; diu immeritæ sustinuistis oues.
V nde sed illa venit, quæ formæ fiat origo:
Q uanta sit & virtus, præcipit ipsa loqui.
F ertur ab Elysio, sub imagine surgit aratri:
Signaq; in antennis talia malus habet. Forma crucis vnde est
N ostraq; se quarta diducunt corpora parte:
Porrigit amplexus nunc deus vnde suos.
Q uod fuit hæc victrix, quum magna pericula surgunt,
Pectora signamus, munit & illa notis.

O

Q uare scala poli, credentibus hasta salutis,
Pro quibus erecta es, crimina tolle tuis.

Tutrina occidit matutino ¶ Sed cras æqua cadit lanx cœlo crimina tædet:
Dum tot fallaci sustinuisse manu.

Catherinæ Senẽ. ¶ Tunc quoq; qua tangit læuam via Iulia ripam:
Nobilibus virgo visitur orta Senis.

P erq; vrbem cœtus deductus, in æde Mineruæ
Ossa colit, tumulum numinis ante sui.

Pleiades vespe. occidunt. I ndeq; vbi ex ara cecinit pia verba sacerdos:
Finis & est pompæ, fauit & ore chorus.

L inigeris digitus pariter benedicit, & illis
Terga quibus pietas saucia reddit acus.

Q ui sequitur fundet quã sydera vesper Olympo:
Inq; suis condet se Galatea vadis.

P leiades inductam cælabunt nocte choream:
Ensifer & prona fronte subibit aquas.

Pleiades septẽ virginis gaudia. S i licet, & fas est, melioribus addere nomen:
Has famulas septem virginis esse feram.

G audia dicebant, mutarunt nomina, tunc quum
Pleiades septẽ ex septẽ gaudiis virg. licet non suo ordĩe Pleione cœlum candida virgo petit.

A ngela concepti est: nati Genileta Tonantis:
Munera Dora dedit, sustulit Orsa rogum.

R ettulit ex vmbris felix Anabasia cœlo:
Annun. Natalis. Phœna placet flammis: Prosdocha dote poli.

Dona regum. D eq; tamen septem, sua lumina subtrahit Orsa:
Resur. Ne domini videat: quam videt ante necem.

Ascẽsio. Epipha. ¶ Proxima lux latas vbi cernet ab æthere terras:
Assũpt. Atq; dabit fratri Cynthia pulsa locum.

Direptio vrbis. Q ua licet, & fas est, moneo romane caueto:
Sensit enim iratos tunc sibi Roma deos.

F orte petis cur sit sibi sic subnubilus aer:
Vultus ab euentu est: lucifer ater erat.
S corpius ardentes tollebat ab æthere chelas:
Q uanta tibi heu Mauors ille venena dedit. Direpr. ascēdēte, Scorpiōe
S cilicet instabat non euitabile tempus:
Ferreq; non poterant impia fata morari.
V ox erat aduenuint, cinguntur mœnia signis:
Turba fit, in longa est obsidione timor.
Q uid lustrare iuuat? properabant sydera casum:
Militiæ ignaræ tela tulere manus.
Q uo ruitis generosa cohors? monuisse sub hoste
Iam poterant Fabij quum cecidere suo.
C ollis erat: collem cingebant mœnia patrum:
Me miserum, cinctus quam fuit ille parum.
P orta quid in culpa est? quæ tollitur aurea Iano:
Ille viam casus, illeq; crimen habet. Porta S. Pācratij.
I licet, hinc via fit: capiuntur limina templi:
Araq; iam nostri plena cruoris erat.
Q ualis in arentes diffunditur ignis aristas:
Auctus & hybernis Tybris oberrat aquis.
T alis it in nostras tunc barbara turba cohortes:
Montanus fusas sic lupus vrget oues.
P er fora, perq; domos, per templa, per atria densæ
Horrida funduntur hostis ad arma manus
Q uid genus inuisum sæuis? male vincis ab vrbe
In caput hæc veniet versa ruina tuum
H æc aliquis dixit: tamen in nos tēpore duro,
Pectore non alius barbariore fuit.
P rompta erat ad vulnus districto dextera ferro:
Sæpeq; ab innocuo facta cruore nocens.

A h quam sæpe Getis si respondere volebas,
Ipse loqui gestu verba coactus eras.
S ic quoq; sæpe aliquis celeri formidine captus,
Vocibus in medijs vaticinator erat.
V idimus hinc nostros subijsse opprobria patres:
Perq; aras sacros occubuisse senes.
V idimus (infandum) diuum sacraria ferri:
Perq; forum cineres, ossaq;, sancta iaci.
Festū S. Ioā. die fuit di. rep. V idimus et superos, nomen cui porta latina est,
Ille suo festo numina læsa gemit.
Q uid referam pœnas, & corpora capta virorum?
Non talis capta parthus in vrbe foret.
C omprime communes sed iam mea musa querelas:
Non tibi sunt tristi sacra canenda sono.
Pompa & sacrū pro pace ¶ Q uæ sequitur superos placida pro pace salutat:
Hei mihi, quā sero si venit, illa venit.
P acis & armorum dea quondam credita Pallas:
Nunc est sub cuius hæc pede victa iacet.
E rgo ter hanc fuso veneratus thure sacerdos
Talibus assurgens plebis in ora canit.
P rospicis humanis dea quæ placidissima rebus.
Q uæq; patrocinium mite rogantis habes.
P ace deum populis peperisti, paceq; digna
Templa tibi, pacis nomina sola meres.
P ace tuus natus duce te tot subijcit vrbes:
Et duce te pacem præcipit ille suis.
D a precor hanc patribus, plebi, populoq;, Q uirini:
Et face concordes, pacificosq; duces.
T alia dicebāt, læuum tonat æthere cœlum:
Ite ait: à dicto splenduit igne focus

¶ Finis erat precibus, sed lucifer iuerat alter:
Quum vigil è summa sustulit arce caput.
Prospiciensq; vrbem sacræ de culmine molis:
Ignea sulfureo fulmine signa dedit.
Signa dedit festi, tunc sic; puer aliger inquam,
Signa velis nobis, pacis & ipse dare.
Interea moneas, cur sint hæc nomina festo
Sancte tuo, & cur arx nominis ipsa tui est.
Sic ego, sic surgens lætus mihi dixit ab illa,
Penniger, ex humeris aureus ensis erat.
Mons est, extat adhuc, Garganū nomine dicunt:
Arduus in campis appula terra tuis.
Qua patet abrupta sublimis ad æthera rupe
Antrum immane riget, cætera gramen habet.
Pastor erat: nostro pastoris nomine taurus.
Errat ab armento; summaq; montis adit.
Vesper erat, reuocat, dominum fugit ille vocantē:
Pellit ad hunc: pulsos negligit ille boues.
Ergo moræ impatiens, cum iam penderet ab antro:
Pastor in hunc arcu spicula torta iacit.
Iacta ego reijcio, feriunt reiecta nocentem:
Inq; suum authorem vulnera versa cadunt.
Fama volat facti, pater hæc timet acta Siponti:
Indicitq; sacra tempora festa fame.
Ad me pompa venit, mea tunc apparet imago:
Quod poscis festum nunc habet vnde notam.
Auctus arenosis Tyberinus creuerat vndis:
Atq; redundatis Roma natabat aquis.
Cesserat, & tumidum iam ripa receperat amnem:
Halat humus, populo tabuit aura luc.

Apparitio Michaelis.

Gargãus mons in Apulia.

Taurus, archãgelus dicebatur.

Pestis pacatio per Angelū.

Curritur ad sacrum, matris portatur imago:
Cui cœli gradibus tollitur ara suis.

Imago virginis aræ cœli

Venerat ad molem, moli Crescentia nomen
Manserat, arx est nunc, tunc locus arcis erat.
Hic pater hæc supplex, sunt si mihi munera claues:
Sitque meæ notæ sunt pietate manus.
Pelle Deus morbum, nudataque tela repone:
Perdere nos illis sit potuisse satis.
Dixerat, attollor (perstant vestigia mole)
Constitit attonito cum duce turba suo.
Vt quoque adhuc spector, vagina condere ferrum
Visus eram, cum sic cinctus ab igne loquor.
Ira dei cessit, gaude regina polorum,
Hactenus, et vox hæc carmine nota fuit.
Desieram, subito cessit quum noxius aer:
Quaque ibat virgo parte, saluber erat.

Arx & pons ab Angelo.

Tunc pater hic vbi sum solido me marmore finxit:
Et pons, & moles nomina nostra tulit.
Dixerat: et calicem cur dant quoque forte rogabam:
Quum mihi sic verbis retulit ille suis.
Arce quod hac dominæ tutelam fortior vrbis:
Quodque illam tueor, præficiorque loco:
Mane dat hunc populus, sacroque assistit, & aræ:
Atque sibi vt reddam mœnia tuta rogat.
Sed tibi cum pax sit, fulmen cur mittis ab arce?
Cumque illo tibi cur tibia longa sonat?
Finieram, tecum fastorum tempora, dixit:
Fulmine demisso sacra diesque, cano.
Additur & missis animata bis tibia cantu:
Illa quod æthereis fertur amica choris.

Praeterea strepitu, missaque ex aethere flamma,
Ipse Siponti etiam terror in hoste fui.
Hinc quoties laetis venerunt tempora rebus:
Cum non & belli tempore dextra vacet:
Mole tono summa, iaciuntque tonitrua flammae:
Deque polo patribus credor adesse meis.
Desierat, dixi, duce te sunt munera nuptis:
Si nescis virgo me duce nupsit, ait. Puellae i ede nubunt.
Signa quoque attollis, sum coeli signifer inquit:
Et rego cum patribus, qua patet ara, patrum.
Clauserat os miles, iuvenisque celerrimus idem:
Claudentem verbis, quum sequor ipse meis.
Sed cur lance cares, stygij nec victa draconis,
Sic vt saepe facis, sub pede colla premis?
Arce fruor dixit, pro re satis expedit ensis:
Velle vna videar ne duo festa die.
Sed tamen, extremo mihi quae septembre paratur:
Ista feret dubijs plenius ara tuis.
Dixerat, & sumpta iam casside forte parabat
Altus iter, quum sic protinus ore moror.
Et quoniam fas est hic dicere carmine vera:
Odit enim fictam pagina nostra fidem.
Dic cur (ne rudibus sit fabula) credit agrestis
Te signare dei frugibus ora nouis? vulgus credit in frumẽto faciẽ dei esse.
Maneque lactentes Zephyrus dum mulcet aristas:
Occursu impleri cur ait ille tuo?
Fruge deus colitur dixit, vestitur & illa:
Nuncius illius sum quia, facta putat.
Dixerat, & Zephyro similis super ibat aristas:
Visus & officio est dicta probare suo.

Initium Æstatis.

¶ Interea syluis frondentibus incipit æstas:
Atq; sua exacto tempora vere petit.

Capella occultatur.

¶ Ter iubar humentem terris dimouerat vmbram:
Vdaq; erat lactens ter quoq; rore seges,
Q uum, quæ picta nouo fulgebat sydere cœlo:
Occuluit toto signa Capella polo.
N e quis & olenium pecus hanc nunc esse putaret:
Alterius Cœlum grata Tonantis habet.
E ditus intacta fuerat de virgine partus:
Opilio admonitus quum videamus ait.
D ixerat, & mater hædorum lecta duorum est.
Nutrice vberior, candidiorq; Iouis.
H anc humeris, pariterq; duos accommodat hædos:
Iteq; ait pueri, corripuitq; viam.
A nte deum veniunt, ornarat frondibus illos:
Accipit ornatos cum sibi matre duos.
V idit vt acceptos pater illos summus ab alto,
Dona meo ne sint vana, probentur, ait.
P lus Ioue cum possim, ne dono aut sydere vincar?
Cum gemino fœtu signa Capella ferat.
V ix ea, fit pluuium quum sydus mater & hædi:
In.q; polo laudem dona ferentis habent.

Iobbo patienti Germanorũ feriæ.

¶ Q uisquis es exurit putris cui pustula corpus:
Iobbo sacra pares hac quoq; thura die.
Q uattuor in lustris prudens errauit Vlysses?
Exemplum priscis & patientis erat.
P erdidit hic natos, natum sed repperit ille:
Q uas gemit hic, omnes ille recepit opes.

Patiẽtiæ Vlysses olim exẽplũ nunc Iobbus.

Q uid si Penelope lacerum sic cernat Vlyssem?
Lassasset viduas non pia tela manus.

Q uod

Quod tulit ille igitur nomen nunc præbeat iste:
Cedere cui terris, cedere debet aquis.
Causaq; cur debet: mala si sua dicet vterq;:
Ille quidem multo damna minora tulit.
Certe plaga satis pro tot, fuit vna periclis:
Parq; tuæ Antoni, Lazare parq; tuæ.
Qualis & Alciden, Chironem qualis adussit:
Et quali solui pustula galla negat.
Ergo pater patiens, socium Germania sacrum
Dum facit, & plagis thura dat ara tuis.
Pelle precor nostris talem de corpore morbum:
Exurantq; hostes vlcera sacra tuos.
¶Hinc vbi se prima reserabit lampade cœlum:
Terraq; luciferis tota patebit equis.
A quo victa doles, & tristia dāna tulisti
Roma, sub æquoreas Scorpius ibit aquas.
¶Clarus it in geminos sed eodem tempore Phœbus:
Quum referet Progne garrula voce diem.
Creuerat in syluis natus facundus Elisæ:
Vrbibus & natus virgine notus erat.
Quod pueros sacra ferè imagine spectat eadem:
Alteriusq; annis non procul alter abest.
Quodq; salutarunt matrum se ventre suarum:
Credidit hos geminos sacra secuta dies.
Persimiles ambo facie, virtutibus ambo:
Plus tamen ex illis ætheris alter habet.
Præuenit hic illum, sed eodem tempore clari
Hic vates populis, ille magister erat.
Vtq; eques vtq; pugil fuerant, sic castor & alter:
Si non hi iam tum Castor & alter erant.

Scorpius totus mane occidit.

Sol ĩ ge.

Gemini Christus & Ioã.

Castor e pollux in fi. christi & Io.

Q uò non liuor adit: cum cœlo dignus vterq;
Iam foret, instruxit impia bella manus.
V im parat Herodes vati, Iudæa magistro:
Sed vates primum pectore planxit humum.
S cit deus, & fleuit mortali corpore mollis:
Atq; patri hos supplex edidit ore sonos.
S i Sol esse putor terris, si lucifer ille:
Præparat & nobis si puer ore vias.
C œlum es pollicitus, partitum trade duobus:
In partes certe muneris esse feram.
D ixerat, alterno ceperunt sydere cœlum:
Aestus & huic, illi tempora bruma dedit.
H ic cadit, ille oritur, stant pro statione polorum:
Terræ fida duo sydera, fida mari.

Téplum Pátheon cósecra.

¶ Q uum bis mane suos Oriens iterauerit ortus:
Et matutinis bis iuga iunget equis,
H æc sacra quæ matri veterum fuit ante deorum:
Matri sacra deum uisitur ara prece.
F it fuga dijs priscis, testes sunt numina diuum:
Q uorum nunc virgo nomine nomen habet.
F orma vocat templú, vocat et fora proxima téplo:
Q uæq; rotunda modo est, Pantheon ante fuit.
V estro læta choro est, castæ properate parentes:
Ferteq; primitias, quas dea mater amat.
I lla quidem Elysij præfecta est mollibus Hortis
Cúq; suo nato rura beata colit.
I uncta igitur cerasо viridis faba pendeat aræ:
Atq; interpositis iuncea serta rosis.
N unc satis hæc illi, posthac maiora feretis:
Q uum sibi pro cunctis festa Nouember habet.

Tertia quum veniet lux, quæ defensa Georgi
Te duce, Centaurum visa timere loco est. Crus dextrũ andromaæ crepusculo occid.

Semiferus nam tunc quum tollet in æthere dextram
Illa pede intrat aquas: desirit iste manu. Centau. dextra ascent

Hinc vbi coniunctas lux altera liquerit idus:
Lucifero roseum restituente diem. Cetus exoritur Matuti.

N *auita de medio Ionæ spectare profundo*
Optabit Cetum, scireq́ signa volet.

V *iderat ergo senem fugientem iussa per æquor:*
Nocte procellosas quum deus egit aquas.

C *arbasa stridebant, disiectaq́ puppis ab euris*
Haurit aquas, haustis penè fatiscit aquis.

Q *uisq́ timet, clamant, iratæ conscius vndæ*
Ille tacet pallens, oraq́ veste tegit.

N *auita tunc vectis, quisquis deponite culpam:*
Causa cuius hyems aspera tollit aquas.

A *udit vt hæc vates, fassus sua crimina dixit:*
Mergite, turbati me petit ira maris.

M *ergite dicebat, quum iam miserata loquentem*
Q *uærebat iussis territa turba moram.*

P *allam habet, instabat, quid agant? hic carmina cantat:*
Mittitur in medias de rate cantor aquas. Ionas in mare mittitur.

M *ira cano, pelagi vix primas impulit vndas,*
Cetus ab extremis quum tulit ora vadis.

I *nq́ loco quærit, qua pulsum senserat æquor:*
Inuenit, inuentus faucibus esca fuit.

C *ete ferox non sic suscepit Ariona delphin:*
An quoq́ nunc cœlum tu pietate meres?

S *ic erat, attulerat Phœbus tres ordine luces:*
Q *uartus & eois lucifer ortus erat.*

R edditus e ponto terræ eſt, ſoſpeſq; rediuit:
Q ua ſonat Euxinis in mare littus aquis.
I uſſa dei peragit, cepit ſua ſydera cetus:
Hicq; micans facti dat monumenta die.
Iunoni feriæ curialium. ¶ Iuno thura petit, ſi tempus quæritur ipſum:
Terræ vbi purpureo bis redit axe dies.
I te procul lites, inſanaq; iurgia vulgi:
Scriptaq;, clamoſi duraq; verba fori.
I ura dabat populis, iuris ceſſare miniſtros
Præcipit, & triplici clauſtra ſilere foro.
C auſidici pariter, pariter date thura clientes:
Et quicunq; petit per fora victor opes.
V erbaq; qui nectunt celeri currentia dextra:
Q uiq; citant triſti qualibet ore reos.
A tq; quibus nomen præbent vadimonia curſu:
Virgaq; terribiles imperioſa facit.
P ræcipue ſed vos, quibus eſt fortuna reorum
Hortatur vt pueri ad ſacrũ accedant. Tradita, ius quorum nunc rota nomen habet.
A udit vt in caſtris fortis data claſſica miles
Exit, & audenti præparat arma manu:
V enerit ad templum, proſtratus ad ora deorum,
Caſſide depoſita, thura meruq; colit.
E t vos caſtra tenent, ſtruit et Mars agmina veſtra:
A' quibus ad ſanctos nunc vocat ille focos.
Q uare ſi qua inerunt immania crimina menti
Abluite, inſano diſtet vt ara foro.
C ulpa hominum quondã terras Aſtrea reliquit:
Vitia quæ fugerũt iuſtitiam. Q uis neget e iniuſti iudicis illa fuit.
Viderat illius diues dea iniqua tribunal:
Q uodq; illi magnas arca tenebat opes.

P ræterea multo venales munere linguas:
Atq; os complures prostituisse suum.
Q uodq; quidē scelus est, à paupere munera posci:
Atq; à diuitibus præmia nulla peti.
Q uum subito in regnum Iouis hæc genitoris abiuit:
Tantum questa nefas opprobriumq; patri.
S ecula voluuntur: deus & iustissimus orbi
Nascitur: imperijs summaq; & ima regit.
I uppiter è cœli deiecerat arce parentem,
Deijcitur passus, quod pater ipse tulit.
E rgo Astrea inquit terras me rege reuise:
Q uæq; Iouis fueras nata serare mea.
I uo natus erat: quum cunas illa petiuit:
Tunc primum terris reddita diua suis.
C ontigit, vt tenerum demulcens, inquit, alumnum
Iuris viue diu maxima fama mei.
A pplicat os dicens: leges puer hausit, & idem
In cunis Iudex iam sibi factus erat.
C reuerat arte deæ, cultor pietatis, et æqui:
Atq; tuus meritis Curia clauus erat.
I ura ministrabat, iustis facundia fauit:
Innocuis facilis, sontibus acer erat.
I urgia differri per causas turpe putabat:
Annua sæpe vna lis erat acta die.
C armina fraudabat nullo prudentia sensu:
Scitaq; erant plebis, dictaq; legis idem.
G emma datas nunquam corrupit adultera ceras:
Ad pia mendaces oderat ille notas.
N ullaq; poscebat susceptæ munera causæ:
Duxerat & voces prostituisse nefas.

Cū ebrie-sso iustitia renata.

Iuo à iustitia nutritus à paruulo.

A duoc. Pauperũ
Cum quoq; diuitibus persæpe vocatus adesset:
Pauperibus potius comis et aptus erat.
Vnde quod hoc fecit, cognomina pauperis illi
Tradita, ab officio promeruitq;, suo.
Viderat ista deus deduxit in atria patris:
Vnus & è superis hic mihi dixit erit.
Nullus & ex illo consultius in æthera venit:
Quod similis diuo per fora nullus erat.

Vitia causidicorum.
Auro iura valent, sunt & venalia, nobis
(Si fas esse putas) iam precor Iuo redi.
Quærit opes Iudex, nec auarus respicit æquum,
Pauper eris lites perdere iure potes.
Scilicet ob crimen, frigent pro paupere leges,
Et plus iustitia diuitis arca valet.
Causidicis nunc præda sumus, nec iura resoluunt,
Non quia non possunt, sed quia lucra placent.
Quare age, ne lacerent, legum sanctissime custos
Hos reddas æquos persimilesq; tui.

Aquilæ cauda exoritur.
¶ Hæc sacra lucis erũt, si quis quoq; sydera quæret:
Incipiet volucris cauda patere Iouis.

Eusta. doctorũ Statio.
¶ Cras vocat Eustachius, huc ite Iuonis ab ara:
Legibus authores imbuit ille nouos.
Causa licet possit propria ratione probari:
Pene quod est doctæ Palladis ante fores.
Altera subijcitur, vero est & proxima, dicet
(Vt fas est) Sacri qui studiosus erit.
Cornibus è Cerui audiuit dominum ille loquentem
De summo & tanquam disseruisse loco.
Non secus ex alta doctor quam sede paratus:
Nititur hic summa rem ratione loqui.

E t tamen exuitur quia Ceruus in angue ſenectam:
Viuit & inuentis ſæcula longa ſuis.
E ſſe putant cauſam, quia ſic ſua tempora virtus
Ducit: & annorum vincit honore dies.
N ec minus hic muſis reuocat ſua tempora Lucas
Sint licet hæ: veri pars ſua cuiq; manet.
E rgo vbi flaua viro Pallas perfecit honores:
Atq; petit ſtudij præmia certa labor.
S pectat ſacra patres, doctoſq; coronat arena:
Nec minus ingenuis artibus illa vacat.
¶ Hac et nocte Hyades patrio ſpectātur Olympo:
Sunt ſeptem: & faciles decipiuntur aui.
D ictus Hyas deus eſt, inſtar nam decidit imbris:
Eſt pater huic Atlas, Aethraq; mater erat.
S eptem hic mente ſatas ſacra ſuſcepit, at illis
Creditus Oceanus iam pater ante fuit.
A nte erat has natus, prima qui ætate benignus
Diſcipulos docuit, continuitq; domi.
A ſt vbi maiores vero ſtimulauit adultus
Fit trucibus captus præda cruenta lupis.
N acta fidem res eſt, cæſum fleuere ſorores,
Præbet Atlas cœlum, nomina frater Hyas.

Hyades ſeptē dōa ſpūs ſancti ī fig. oriuntur Hyas in fig. chriſti dictus

¶ Nox erit, at lucis venient quū tempora, dextrū
Attollet cornu bos pius ante deum.
¶ Hinc vbi protulerit terris noua lumina Titan,
Accendent Hyades illius igne facem.
¶ Tertius Eous nitidum quum ſcandet Olympum:
Aurea Iordanis ſydera tollet aquis.
¶ Aſpicit exceptas eras virginis æde ſorores:
Ite nurus. caſtas altera & altera amat,

Cornu dextrum tauri mane oritur Hyadū lāpas oritur matutino. Iordanis flu. oritur. Mariæ vir. ſorores duæ.

V irginis hæ comites fuerant caræq; sorores:
Gaudia cū pilla tristitiā p, ferunt.
N empe, genus superū, viuum vt videre nepotem:
Exanimum ad lachrymas sic tenuere sinu.
¶ Tunc quoq; venturæ sub prima crepuscula noctis
Parthe time, in caput est certa sagitta tuum.

Sagitta vespere oritur.

Q uærebam, pharetra sonuit quum syderis author:
Et causam, & sydus, disce poeta refert.
C æsare sub magno gererem cum signa tribunus:
Dictus eram pili gloria prima mei.
C lam, Ioue contempto, nati vertebar ad aram:
Vincla tuli, trinum fassus ad illa deum.
C ampus erat, campi medio rude gramen & arbor:
Ventum erat huc, celeri me rapuere manu,
E xuor ad truncum, curuo circumsonor arcu:
Qualis ab arciferis icta tabella solet.
T elaq; tot sensi, quot septem habuere pharetræ:
Mittere quot septem tunc potuere viri.
A ttamen his vnus sum dictus ad vltima fortis
Suspiciens genium semper ad ora meum.
E rgo renes primum traiectus harundine sensi
Vulnus, adhuc epulas pluribus vnde veto.

Renes à multis ñ eduntur.

L umina quum tollo (palmas nam vincla tenebant)
De plagaq; inquam suscipe tela deus.
P ace tua Alcide, pace & tua Apollo, loquebar:
Quum mea per stellas quinq; sagitta micat.
S ed cum nulla luis sis diræ vulnera passus:
Sit solum & ferri corpore plaga tuo.
C ur luis author ades nobis sic cultus ad aram?
Sic ego, sic verbis tunc ait ille suis.

P hœbus erat priscis: telo feriebat & arcu:
Quod iuuenis fueram Phœbus vt ipse fuit.
Quodq; mihi telum atq; arcus curuetur vt illi:
Ad me posteritas transtulit acta dei.
T ranstulit admonitu diuum, cœliq; iubentis:
Vocibus & vatum carminibusq; color.
S cilicet ausonios contagia dira premebant
Non aderat tempus, non medicina malo.
A duocor à vulgo sacra sic responsa docebant:
Soluitur: & templis ponitur ara meis.
D ixerat: ante fores crotalo strepuere cateruæ:
Tympanaq;, & curuæ mollia fila lyræ.
I nq; modum pepli pateram, tunicamq;, ferebant:
Clamoso artificum prætereunte choro.
Quid sit forte rogo, domini de nomine luces
Sunt quas pollicitus tu mihi dixit, eras.
C um mihi festa dies, cum sacrum posceret ara:
Raraq; pars esset, quæ neget inde preces.
T hura Remi populus lucris intentus, & arti,
Non dederat, nostros destituitq; focos.
E t me tangit honor, superos tangebat auorum:
Hinc Phœbi, & Phœbes spreta sagitta nocet.
V eris erat finis, primusq; incœperat æstus:
Tempus adest dixi, quo mea tela valent.
A udit vt hæc stygius volucris puer exit ab vmbris:
Daq; arcum dixit, criminis vltor ero.
D ixerat, arma dedi, data sum tamen arma secutus:
Spicula trux, sed me præcipiente, iacit.
P rotinus insontes, & sontes facta dolebant:
Alteriusq; alter, funere funus erat.

Societates diebus dñicis.

Festa colenda sunt

C urritur ad templum, memores tunc deniq; nostri
Thura ferunt, lecta de stipe dona tuli.
P lebs quia prima mei sensit contagia teli:
Dona dat artificum publica pompa mihi.
V na nec illa quidem est, nostro sonat Appia plausu
Cumq; via templi nomine porta mei.
D esierat, cœpi, dic quid vestigia poscunt:
Marmore sunt aræ quæ duo iuncta tuæ?
C laue potens prima, romanum fugerat ensem:
Excubijs pressus, vis, Neronis, ait.
V enerat ad pontem, triuium, paruumq; fluentum:
Occurrit media quum deus ecce via.
P rotinus vt nouit, retro vestigia pressit:
Consistens proprius se opposuitq; deo.
Q uo q; inquit vadis domine, assaturq;, tenetq;:
Hic vbi dedicto fert breuis ara notam.
V t crucier rursus dixit, reddarq; flagello:
Finierat, sanctum deseruitq; senem.
I nq; fidem facti liquit vestigia saxo:
Ante focos quæ nunc aspicit ara meos.
D ixit, & ex oculis pharetratus in æthera cessit:
Vltima de domini lucibus illa fuit.
A spicies turbis tractus feruere viarum:
Pluraq;, non vno gaudia sumpta loco.
P ars adeunt templum, face pars sacra antra secuta,
Igne explorat iter, subsequiturq; manu.
P ars vaga per campos potat, pars ludit & errat:
Pars salit ad cyathos festa taberna tuos.
M ultos facta iuuãt cæsis vmbracula ramis,
Atq; per herbosam ponere corpus humum.

Vestigia christi in marmore

Dñe quo vadis sacellum.

Dñicæ Mai vulgi & sociorum vsus.

A rtem in equis alij, mellita monilia nacti,
Clamant: fasq; putant immaduisse mero.
E st calor, est vinum, titubant, discede viator
Nescit sæpe suos ebria turba duces.
D ux procul interea latijs sonet arcus ab oris:
Placatus populo prospiciasq; tuo.
¶ Punicea virgo Tithoni vbi veste rubebit:
Illius & linquet luce nitente latus.
¶ Pleiades è summo surgentes æthere, vultum
Attollent, solitos impedientq; choros.
Q uaq; ibunt, sensim secū noua nubila ducent:
Et subitæ è ductis exorientur aquæ.
¶ Ast vbi quarta rosis sparget Pallantias ore:
Et reuehet nitidum Phœbo oriente iubar.
T erra sub ingenti sibi tempestate madebit:
Læsa seges ne sit, rustice funde preces.
¶ Vltima lux mēsi est, meta est et quinta peracta:
Clauiger & natæ ponitur ara tuæ.
V ertit in exequias hymenæos casta futuros:
Fabula ne natæ læderet vlla patrem.
Q uare age si posita conuiuis febre ministrat:
Siq; cupit populo se decus esse tuum
S æcula quæ referant, quæ sacri insignia regni:
Q uæq; datæ vt fieres gloria prima chori.
S i fas esse putas, Maiestasq; ipsa probabit.
Hocq; tuum officium si decuisse voles.
H uic rogo (restituet) da claues sancte, libellum
Hic cum mense suo claudat vt illa meum.

Ingentes sæpe suos turbæ.

Virgiliæ oriuntur Imbres repētini.

Aeris tē pestas.

Petronillæ cuius statio in æde patris.

Explicit liber quintus.

SACRORVM FASTORVM LIBER SEXTVS.

¶ In hoc mense Iunio, iuuenes, siue iuncti à concordia reges veterum, verificantur in spiritu sancto iuuene, & ab eodem iunctis apostolis, in festo Pentecostes: in quo missus fuit: quod in templo per colũbam repraesentatur. Tutela olim Mercurii: nunc Barnabae apost.

E xtus erat mensis, fastos de non ine priscos
Cõsulo, in his varius nominis auhor erat.
I uno parẽs illũ poscebat, et Herculis vxor:
Et pia concordes quae dea fecit auos.
V enerat his nondum litem qui finiat anni:
Q uiq; nouus sacris mensibus esset honor.
E rgo ego dicebam, quae mensem vendicat ara?
Vnde petam causas? quis mihi vera canet?
Q uum subito pennis prope concitus insonat aer:
Q ualis vbi è summo est lapsa columba loco.
C oncutior, radijs totus quum cingor ab ignis:
Atq; oculos iuuenis constitit ante meos.
Spũs. s. Apollini similis F ax erat in dextra, radiorum in fronte corona:
Q ualem mane sibi Phoebus habere solet.

D elphica cingebat radiantia tempora laurus:
Velabatque imos instita longa pedes.
C aetera fulgebat septemplice veste decorus: Septē dona mystice Spūs sācti per vestem.
In vultu signum sed properantis erat.
N on erat Atlantis ve nepos, Phoebus ve, sed illi
Vultusque, atque aetas, inter vtrumque fuit.
P allueram ergo metu, quum sic prior ille, poeta
Caste redi, & verbis percipe dicta meis.
H aec quod sacra canis, renouataque tempora fastis,
Signaque, coelestes alloquerisque tuos:
D ux ego sum facti, scirent vt nostra nepotes:
Antiquis tantum ne licuisse putes.
P hoebus eram, nescis? sic me dixere priores: Phoebus i fi. spūs s. fuit.
Ignari certe numinis ante mei.
Q uod fuit, estque illi praesens, quodque inde futurū:
Omne sub arbitrio nunc patet esse meo.
V atibus & per me coeli commercia fiunt:
Meque afflante sacrae semina mentis habent.
S um deus in vobis: me agitante calescitis ipsi:
Sedeque ab aetheria spiritus ille feror.
T resque sumus, mihique est aer, liquidum tenet alter
A ethera, cum terra possidet alter aquas.
S ic sed vt inter nos haec sint communia, & vnum
Vt credas: numero tres licet esse putes.
Q uicquid enim ex illis sibi numinis vnus habebit
Alter habet, cūque his nomina terna facit.
E rgo ego, vt hic recte noris qua mensis in ara est:
A coeli missus tertius arce canam.
V t taceam aeternae nostra est quod forma iuuentae:
(Has sibi ne partes Herculis vxor agat)

N e dea se Iuno, dea ne concordia iactet:
Per me iunctus homo virginitate deo est.
C ausa sed est proprior: tu quæ sit disce, docebo:
Conuincam veteres tempus id esse meum.
I am promissus eram duodenis fratribus, & iam
Constiterant dicto dulcia membra loco.
T emporaq; vt discas, quæ forte est vltima Mai:
Penè dies, actis idibus, illa fuit.
M aximus antistes solio spectandus ab alto
Sederat, hunc circum constiterantq; patres.
C œperat ex orto iam sole rubescere cœlum:
Spem pauidi atq; metum flaminis inter erant.
Q uum pater inquit abi, celer et puer accipe pennas:
Igneq; cœlesti sacra per ora vola.
D ixerat in niueas delabor ab æthere nubes:
Poneq; ab ætherio me venit axe fragor
L imina clausa aderant, tetigi patuere penates:
Perq; via est radios ignea facta meos.
N on secus ad patres istis quam forte calendis
Ire solet, facti signa, columba mei.
P rotinus admisso domus igne tremiscere visa est,
Summissiq; oculos procubuere duces.
T unc ego multiplices in linguas vertor ab igne:
Sacraq; per fratrum tempora & ora volo.
A spiceres subito non vna voce locutos:
Atq; illos varios edidicisse sonos.
E rgo quod ad fratres volo, quos mea gratia iunxit:
Iunius est iunctis fratribus ipse sacer.
D ixerat, in vires redij, sed fare rosarum
Cur quoq; nunc mensem nomine vulgus ait?

Spūs .s. ab apost. in Pentécos. accipitur.

Colūba igne ad patres in memoriā Spūs.s. mittitur.

Iunius iunctis apostolis sacer.

Igne, refert, venio quod odoris ab ætheris hortis: | Iuniusre
Quodq; sibi similis flammaq; flosq; nitet. | fariur | cur di-
Illa luce sacris sparguntur in ora virorum, | ctus est.
Persimiles flores ignibus ara tuis.
Flores turba rosas vocat: inde rosarius ipse
Mensis, & à graio nomine dicta dies.
Hæc ait & tenues volucris secessit in auras:
Sublimisq; oculos deserit ille meos.
¶ Occiderat Phœbus: repetebat Lucifer ortus: | Iuelles ipsi nubunt.
Nuptaq; non vno multa nitebat equo
Aurea turritos nectebat vitta capillos
Iuerat ad teneros & stola longa pedes
Tybris arenosus, qua dextro flectitur amne:
Ara datur menti, Saxia nomen habet.
Grata pudicitia est, seruetur vt illa puellis:
Patribus incertis suscipit æde genus.
Apta puellarum venere vbi tempora tedæ:
Nubilis & visa est turba, potensq; viri.
Ducitur illarum sacros Hymenæus ad ignes:
Hisq; datur dos hac, pompaq; festa die.
Itur perq; vrbem, dant certa & signa coronis,
Arbitrium mensis numinis esse sui.
¶ Quod licet his, aliæ tamen hoc vitare iubentur, | Nuptiæ nō fiunt
Maturæ facibus culte Hymenæe tuis.
Castam nanq; famem monstrator præcipit agni:
Quam quoq; coniunctam tempora quarta petunt. | Festum Trinita-
Puram, quæq; gerit tria nomina, postulat aram: | nonl hinc
Qua vetus hortorum nomina collis habet. | procul.
Deq; Erycina adytis illius Hymenq; fugatur:
Læsa quod his terni pars obit vna chori.

N am horũ causa orba est; res nõ percepta tot annis:
Q uæ stupidos virgo pignore fecit auos.

Fratres Trinitatis carnes nõ edunt

V nde Trias carnes, quibus est offensa, ministros
Ponere perpetua virginitate vetat.
E rgo nouos generos cupidæ ne quærite matres:
Coniugibus lux hæc non erit apta nouis.
N ec properate nouæ tedas accendere nuptæ:
Hoc melius tempus, quo sibi fiet, erit.

Arctaurus occidit.

¶ Aurea quum tulerit nitidum Pallantias ortum:
Vrsa tuus custos in mare mersus erit.
¶ Altera ab hac fuerat, referebat Lucifer ora:

Cõciliũ indicitur

Dictaq; concilio venerat orta dies.
D eposito clypeo uenias, & casside, Pallas:
Sat rigido Marti, criminibusq; datum,
V iuat io felix legum tutela sacrarum:
Pax quibus, expulso crimine, iura dabit.
I lla deum primum fecit de stipite uultus:
Inq; sua factos præcipit æde coli.
I lla dedit leges, moresq; uocauit in urbes:
Et prima ante deos exta litauit ouis.
H æc nostri coget Parthos in numinis aras
Thura dare, auersas subijcietq; manus.
S cilicet ut perdat noua fulmine monstra gigantes
Iuppiter, hanc optat, conciliumq; uocat,
I ureq; Maiestas permansit tuta deorum,
Nunc fit idem, ut nostro tuta sit illa deo.

Iordanis exoritur

¶ Abluere ergo caput Parthe ò genus acre gigantũ
Vt possis, oriens dat sacer amnis aquas.
V enerat omnipotens uelut è mortalibus unus:
Ablue quum fluuio me quoq; frater ait.

Iussaq;

I ussaq; quo fiant, posuit velamina ripis:
Et tetigit nudo corpore fratris aquas.
A bnuerat primum, tanto mox numine victus
Vrna sumit aquas, indeq; sanctus ait.
V os ego quas fundo (fratri nam fuderat) vndæ
Officij testes sitis vbiq; mei.
V ix ea quum pennis supra caput obstrepit ales
Deq; polo natus, vox erat, iste meus.
S ignaq; quo veri genitor mansura relinquat:
Fluminis effusas sydera fecit aquas.
¶ Altera vbi Phœbus lustrabit lampade terras:
Et iuga defessis demere quæret equis.
D ulcibus ascondent gemini complexibus ora:
Nexaq; per liquidas colla ferentur aquas.
¶ Q uartus at inde vmbris quũ Titan lumina cōdet,
Hesperus & sparget sydera prima polo.
A spiciet sensim producere terga profundo
Semiferumq; virum, semiuirumq; ferum.
¶ Sole oriente suis pendebunt nubibus hædi:
Et cadet hinc vndis sole oriente canis
¶ Sexta dies actas quæ cernit in ordine nonas,
Q ua Sol æstu auctus stare videtur equis.
N omen vt hinc capiat, cœli de vertice latas
Orta super terras solstitialis erit.
¶ Tempus idem Cancri summittit sydera Phœbo:
Q uiq; ait hinc æstus fit, sibi verus erit.
E rgo tuum felix littus Galilea petebat:
Q ui deus humana voce magister erat.
V idit vt hic nautas humentia lina trahentes:
Hos, vt erat mitis, protulit ore sonos.

Gemini incipiunt ves. occi.

Dorsum centauri vespere apparet.

Hædi oriuntur canis minor occid.

Solstitiũ æstiuum.

Sol in Cancro.

R edditus epotus terræ est, sospesq; rediuit:
Qua sonat Euxinis in mare littus aquis.
Iussa dei peragit, cepit sua sydera cetus:
Hæcq; micans facti dat monumenta die.

Iuoni feriæ curialium.

Cluo thura petit, si tempus quæritur ipsum:
Terræ vbi purpureo bis redit axe dies.
Ite procul lites, insanaq; iurgia vulgi:
Scriptaq;, clamosi duraq; verba fori.
Iura dabat populis, iuris cessare ministros
Præcipit, & triplici claustra silere foro.
Causidici pariter, pariter date thura clientes:
Et quicunq; petit per fora victor opes.
Verbaq; qui nectunt celeri currentia dextra:
Quiq; citant tristi qualibet ore reos.
Atq; quibus nomen præbent vadimonia cursu:
Virgaq; terribiles imperiosa facit.
Præcipue sed vos, quibus est fortuna reorum
Tradita, ius quorum nunc rota nomen habet.

Hortatur vt pueri ad sacrũ accedant.

Audit vt in castris fortis data classica miles
Exit, & audenti præparat arma manu.
Venerit ad templum, prostratus ad ora deorum,
Casside deposita, thura merũq; colit.
Et vos castra tenent, struit et Mars agmina vestra:
À quibus ad sanctos nunc vocat ille focos.
Quare si qua inerunt immania crimina menti
Abluite, insano distet vt ara foro.
Culpa hominum quondã terras Astrea reliquit:
Quis neget? iniusti iudicis illa fuit.

Vitia quæ fugerũt iustitiam.

Viderat illius diues dea iusta tribunal:
Quodq; illi magnas arca tenebat opes.

P ræterea multo venales munere linguas:
Atq; os complures prostituisse suum.
Q uodq; quidē scelus est, à paupere munera posci:
Atq; à diuitibus præmia nulla peti.
Q uum subito in regnum Iouis hæc genitoris abiuit:
Tantum questa nefas opprobriumq; patri.
S ecula voluuntur: deus & iustissimus orbi
Nascitur: imperijs summaq; & ima regit.
I uppiter è cœli deiecerat arce parentem,
Deijcitur passus, quod pater ipse tulit.
E rgo Astrea inquit terras me rege reuise:
Q uæq; Iouis fueras nata ferare mea.
I uo natus erat: quum cunas illa petiuit:
Tunc primum terris reddita diua suis.
C ontigit vt tenerum demulcens, inquit, alumnum
Iuris viue diu maxima fama mei.
A pplicat os dicens: leges puer hausit, & idem
In cunis Iudex iam sibi factus erat.
C reuerat arte deæ, cultor pietatis, et æqui:
Atq; tuus meritis Curia clarus erat.
I ura ministrabat, iustis facundia fauit:
Innocuis facilis, fontibus acer erat.
I urgia differri per causas turpe putabat:
Annua sæpe vna lis erat acta die.
C armina fraudabat nullo prudentia sensu:
Scitaq; erant plebis, dictaq; legis idem.
G emma datas nunquam corrupit adultera ceras:
Ad pia mendaces oderat ille notas.
N ullaq; poscebat susceptæ munera causæ:
Duxerat & voces prostituisse nefas.

Cū christo iustitia renata.

Iuo à iustitia nutritus à paruulo.

Aduoc. Pauperū
C um quoq; diuitibus persæpe vocatus adesset:
Pauperibus potius comis et aptus erat.
V nde quod hoc fecit, cognomina pauperis illi
Tradita, ab officio promeruitq;, suo.
V iderat ista deus deduxit in atria patris:
Vnus & è superis hic mihi dixit erit.
N ullus & ex illo consultus in æthera venit:
Q uod similis diuo per fora nullus erat.

Vitia causidicorum.
A uro iura valent, sunt & venalia, nobis
(Si fas esse putas) iam precor Iuo redi.
Q uærit opes Iudex, nec auarus respicit æquum,
Pauper eris lites perdere iure potes.
S cilicet ah crimen, frigent pro paupere leges,
Et plus iustitia diuitis arca valet.
C ausidicis nunc præda sumus, nec iura resoluunt,
Non quia non possunt, sed quia lucra placent.
Q uare age, ne lacerent, legum sanctissime custos
Hos reddas æquos persimilesq; tui.

Aquilæ cauda exoritur.
¶ Hæc sacra lucis erūt, si quis quoq; sydera quæret:
Incipiet volucris cauda patere Iouis.

Eusta. doctorū Statio.
¶ Cras vocat Eustachius, huc ite Iuonis ab ara:
Legibus authores imbuit ille nouos.
C ausa licet possit propria ratione probari:
Pene quod est doctæ Palladis ante fores.
A ltera subijcitur, vero est & proxima, dicet
(Vt fas est) Sacri qui studiosus erit.
C ornibus è Cerui audiuit dominum ille loquentem
De summo & tanquam disseruisse loco.
N on secus ex alta doctor quam sede paratus:
Nititur hic summa rem ratione loqui.

Et tamen exuitur quia Ceruus in angue ſenectam:
Viuit & iuuentis ſæcula longa ſuis.
Eſſe putant cauſam, quia ſic ſua tempora virtus
Ducit: & annorum vincit honore dies.
Nec minus hic muſis reuocat ſua tempora Lucas
Sint licet hæc: veri pars ſua cuiqꝫ manet.
Ergo vbi flaua viro Pallas perfecit honores:
Atqꝫ petit ſtudij præmia certa labor.
Spectat ſacra patres, doctoſqꝫ coronat arena:
Nec minus ingenuis artibus illa vacat.
¶ Hac et nocte Hyades patrio ſpectantur Olympo:
Sunt ſeptem: & faciles decipiuntur aui.
Dictus Hyas deus eſt, inſtar nam decidit imbris:
Eſt pater huic Atlas, Aethraqꝫ mater erat.
Septem hic mente ſatas ſacra ſuſcepit, at illis
Creditus Oceanus iam pater ante fuit.
Ante erat has natus, prima qui ætate benignus
Diſcipulos docuit, continuitqꝫ domi.
Aſt vbi maiores vero ſtimulauit adultus
Fit trucibus captus præda cruenta lupis.
Nacta fidem res eſt, cæſum fleuere ſorores,
Præbet Atlas cœlum, nomina frater Hyas.
¶ Nox erit, at lucis venient quũ tempora, dextrũ
Attollet cornu bos pius ante deum.
¶ Hinc vbi protulerit terris noua lumina Titan,
Accendent Hyades illius igne facem.
¶ Tertius Eous nitidum quum ſcandet Olympum:
Aurea Iordanis ſydera tollet aquis.
¶ Aſpicit exceptas eras virginis æde ſorores:
Ite nurus. caſtas altera & altera amat,

Hyades ſeptẽ dõa ſpũs ſancti i fig. oriuntur

Hyas in fig. chriſti dictus

Cornu dextrum tauri mane oritur

Hyadũ lãpas oritur matutino.

Iordanis flu. oritur.

Mariæ vir. ſorores duæ.

V irginis hæ comites fuerant caræq; sorores:
Gaudia cũ ꝑ illa tristitiãq;, ferunt.
N empe, genus superũ, viuum vt videre nepotem:
Exanimum ad lachrymas sic tenuere sinu.
¶ Tunc quoq; venturæ sub prima crepuscula noctis
Parthe time, in caput est certa sagitta tuum.

Sagitta vespere oritur.

Q uærebam, pharetra sonuit quum syderis author:
Et causam, & sydus, disce poeta refert.
C æsare sub magno gererem cum signa tribunus:
Dictus eram pili gloria prima mei.
C lam, Ioue contempto, nam vertebar ad aram:
Vincla tuli, trinum fassus ad illa deum.
C ampus erat, campi medio rude gramen & arbor:
Ventum erat huc, celeri me rapuere manu,
E xuor ad truncum, curuo circumsonor arcu:
Q ualis ab arciferis icta tabella solet.
T elaq; tot sensi, quot septem habuere pharetræ:
Mittere quot septem tunc potuere viri.
A ttamen his vnus sum dictus ad vltima fortis
Suspiciens genium semper ad ora meum.
E rgo renes primum traiectus harundine sensi
Vulnus, adhuc epulas pluribus vnde veto.

Renes à multis ñ eduntur.

L umina quum tollo (palmas nam vincla tenebant)
De plagaq; inquam suscipe tela deus.
P ace tua Alcide, pace & tua Apollo, loquebar:
Q uum mea per stellas quinq; sagitta micat.
S ed cum nulla luis sis diræ vulnera passus:
Sit solum & ferri corpore plaga tuo.
C ur luis author ades nobis sic cultus ad aram?
Sic ego, sic verbis tunc ait ille suis..

Phœbus

P hœbus erat priscis: telo feriebat & arcu:
Quod iuuenis fueram Phœbus vt ipse fuit.
Quodq; mihi telum atq; arcus cernetur vt illi:
Ad me posteritas transtulit acta dei.
T ranstulit admonitu diuum, cœliq; iubentis:
Vocibus & vatum carminibusq; color.
S cilicet ausonios contagia dira premebant
Non aderat tempus, non medicina malo.
A duocor à vulgo sacra sic responsa docebant:
Soluitur: & templis ponitur ara meis.
D ixerat: ante fores crotalo strepuere cateruæ:
Tympanaq;, & curuæ mollia fila lyræ.
I nq; modum pepli pateram, tunicamq;, ferebant:
Clamoso artificum prætereunte choro.
Quid sit forte rogo, domini de nomine luces
Sunt quas pollicitus tu mihi dixit, eras.
C um mihi festa dies, cum sacrum posceret ara:
Raraq; pars esset, quæ neget inde preces.
T hura Remi populus lucris intentus, & arti,
Non dederat, nostros destituitq; focos.
E t me tangit honor, superos tangebat auorum:
Hinc Phœbi, & Phœbes spreta sagitta nocet.
V eris erat finis, primusq; incœperat æstus:
Tempus adest dixi, quo mea tela valent.
A udit vt hæc stygius volucris puer exit ab vmbris:
Daq; arcum dixit, criminis vltor ero.
D ixerat, arma dedi, data sum tamen arma secutus:
Spicula trux, sed me præcipiente, iacit.
P rotinus insontes, & sontes facta dolebant:
Alteriusq; alter, funere funus erat.

Societates diebus dñicis.

Festa [illegible] lêda sunt

C urritur ad templum, memores tunc deniq; nostri
Thura ferunt, lecta de stipe dona tuli.
P lebs quia prima mei sensit contagia teli:
Dona dat artificum publica pompa mihi.
V na nec illa quidem est, nostro sonat Appia plausu
Cumq; via templi nomine porta mei.
D esierat, cœpi, dic quid vestigia poscunt:
Marmore sunt aræ quæ duo iuncta tuæ?

Vestigia christi in marmore

C laue potens prima, romanum fugerat ensem:
Excubijs pressus, vijs, Neronis, ait.
V enerat ad pontem, triuium, paruumq; fluentum:
Occurrit media quum deus ecce via.
P rotinus vt nouit, retro vestigia pressit:
Consistens proprius se opposuitq; deo.

Dñe quo vadis sacellum.

Q uo, q; inquit vadis domine, assaturq;, tenetq;:
Hic vbi dedicto fert breuis ara notam.
V t crucier rursus dixit, reddarq; flagello:
Finierat, sanctum deseruitq; senem.
I nq; fidem facti, liquit vestigia saxo:
Ante focos quæ nunc aspicit ara meos.

Dñicæ Mai vulgi & sociorum vsus.

D ixit, & ex oculis pharetratus in æthera cessit:
Vltima de domini lucibus illa fuit.
A spicies turbis tractus feruere viarum:
Pluraq;, non vno gaudia sumpta loco.
P ars adeunt templum, face pars sacra antra secuta,
Igne explorat iter, subsequiturq; manu.
P ars vaga per campos potat, pars ludit & errat:
Pars salit ad cyathos festa taberna tuos.
M ultos facta iuuãt cæsis vmbracula ramis,
Atq; per herbosum ponere corpus humum.

Artem in equis alij, mellita morilia nacti,
Clamant: falsq; putant immaduisse mero.
Est calor, est vinum, titubant, discede victor
Nescit sæpe suos ebria turba duces.
Dux procul interea latijs sonet arcus ab oris:
Placatus populo prospiciasq; tuo.
¶ Punicea virgo Tithoni vbi veste rubebit:
Illius & linquet luce nitente latus.
¶ Pleiades è summo surgentes æthere, vultum
Attollent, solitos impedientq; choros.
Quaq; ibunt, sensim secũ noua nubila ducent:
Et subitæ è ductis exorientur aquæ.
¶ Ast vbi quarta rosas sparget Pallantias ore:
Et reuehet nitidum Phœbo oriente iubar.
Terra sub ingenti sibi tempestate madebit:
Læsa seges ne sit, rustice funde preces.
¶ Vltima lux mẽsi est, meta est et quinta peracta:
Clauiger & natæ ponitur ara tuæ.
Vertit in exequias hymenæos casta futuros:
Fabula ne natæ læderet vlla patrem.
Quare age si posita conuiuis febre ministrat:
Siq; cupit populo se decus esse tuum
Sæcula quæ referant, quæ sacri insignia regni:
Quæq; datæ vt fieres gloria prima chori.
Si fas esse putas, Maiestasq; ipsa probabit.
Hocq; tuum officium si decuisse voles.
Huic rogo (restituet) da claues sancte, libellum
Hic cum mense suo claudat vt illa meum.

Ingentes sæpe siũt turbæ.

Virgiliæ oriuntur Imbres repẽtini.

Aeris tẽpestas.

Petronillæ cuius statio in æde patris.

Explicit liber quintus.

SACRORVM FASTORVM LIBER SEXTVS.

In hoc mense Iunio, iuuenes, siue iuncti à concordia reges veterum, verificantur in spiritu sancto iuuene, & ab eodem iunctis apostolis, in festo Pentecostes: in quo missus fuit: quod in templo per colũbam repræsentatur. Tutela olim Mercurii: nunc Barnabæ apost.

E xtus erat mensis, fastos de nomine priscos
    Cõsulo, in his varius nominis author erat.
I unio parẽs illũ poscebat, et Herculis vxor:
    Et pia concordes quæ dea fecit auos.
V enerat his nondum litem qui finiat annis:
    Q uisq; nouus sacris mensibus esset honor.
E rgo ego dicebam, quæ mensem vendicat ara?
    Vnde petam causas? quis mihi vera canet?
Q uum subito pennis prope concitus insonat aer:
    Q ualis vbi è summo est lapsa columba loco.
C oncutior, radiis totus quum cingor ab ignis:
    Atq; oculos iuuenis constitit ante meos.
Spũs. s. Apollini similis — F ax erat in dextra, radiorum in fronte corona:
    Q ualem mane sibi Phœbus habere solet.

D elphica cingebat radiantia tempora laurus:
Velabatque imos instita longa pedes.
C ætera fulgebat septemplice veste decorus: Septē dona mystice Spūs sācti per vestem.
In vultu signum sed properantis erat.
N on erat Atlantis ve nepos, Phœbus ve, sed illi
Vultusque, atque ætas, inter vtrumque fuit.
P allueram ergo metu, quum sic prior ille, poeta
Caste redi, & verbis percipe dicta meis.
H æc quod sacra canis, renouataque tempora fastis,
Signaque, cœlestes alloquerisque tuos:
D ux ego sum facti, scirent vt nostra nepotes:
Antiquis tantum ne licuisse putes.
P hœbus eram, nescis? sic me dixere priores: Phœbus i fi. spūs s. fuit.
Ignari certe numinis ante mei.
Q uod fuit, estque illi præsens, quodque inde futurū:
Omne sub arbitrio nunc patet esse meo.
V atibus & per me cœli commercia fiunt:
Meque afflante sacræ semina mentis habent.
S um deus in vobis: me agitante calescitis ipsi:
Sedeque ab ætheria spiritus ille feror.
T resque sumus, mihique est aer, liquidum tenet alter
Aethera, cum terra possidet alter aquas.
S ic sed vt inter nos hæc sint communia, & vnum
Vt credas: numero tres licet esse putes.
Q uicquid enim ex illis sibi numinis vnus habebit
Alter habet, cūque his nomina terna facit.
E rgo ego, vt hic recte noris quã mensis in ara est:
A cœli missus tertius arce canam.
V t taceam æternæ nostra est quod forma iuuentæ:
(Has sibi ne partes Herculis vxor agat)

N e dea se Iuno, dea ne concordia iactet:
Per me iunctus homo virginitate deo est.
C ausa sed est proprior: tu quæ sit disce, docebo:
Conuincam veteres tempus id esse meum.
I am promissus eram duodenis fratribus, & iam
Constiterant dicto dulcia membra loco.
T emporaq; vt discas, quæ forte est vltima Maij
Penè dies, actis idibus, illa fuit.
M aximus antistes solio spectandus ab alto
Sederat, hunc circum constiterantq; patres.
C æperat ex orto iam sole rubescere cœlum:
Spem pauidi atq; metum flaminis inter erant.
Q uum pater inquit abi, celer et puer accipe pennas:
Igneq; cœlesti sacra per ora vola.
D ixerat in niueas delabor ab æthere nubes:
Poneq; ab ætherio me venit axe fragor
L imina clausa aderant, tetigi patuere penates:
Perq; via est radios ignea facta meos.
N on secus ad patres istis quam forte calendis
Ire solet, facti signa, columba mei.
P rotinus admisso domus igne tremiscere visa est,
Summissiq; oculos procubuere duces.
T unc ego multiplices in linguas vertor ab igne:
Sacraq; per fratrum tempora & ora volo.
A spiceres subito non vna voce locutos:
Atq; illos varios edidicisse sonos.
E rgo quod ad fratres volo, quos mea gratia iunxit:
Iunius est iunctis fratribus ipse sacer.
D ixerat, in vires redij, sed fare rosarum
Cur quoq; nunc mensem nomine vulgus ait?

Spūs .s. ab apost. in Pente cos. accipitur.

Colūba igne ad patres in memoriā Spūs. s. mittitur.

Iunius iunctis apostolis sacer.

Igne, refert, venio quod odoris ab ætheris hortis:
Quodq; sibi similis flammaq; flosq; nitet.
Illa luce sacris sparguntur in ora virorum,
Persimiles flores ignibus ara tuis.
Flores turba rosas vocat: inde rosarius ipse
Mensis, & à graio nomine dicta dies.
Hæc ait & tenues volucris secessit in auras:
Sublimisq; oculos deserit ille meos.
¶ Occiderat Phœbus: repetebat Lucifer ortus:
Nuptaq; non vno multa nitebat equo
Aurea turritos nectebat vitta capillos
Iuerat ad teneros & stola longa pedes
Tybris arenosus, qua dextro flectitur amne:
Ara datur menti, Saxia nomen habet.
Grata pudicitia est, seruetur vt illa puellis:
Patribus incertis suscipit æde genus.
Apta puellarum venere vbi tempora tedæ:
Nubilis & visa est turba, potensq; viri.
Ducitur illarum sacros Hymenæus ad ignes:
Hisq; datur dos hac, pompaq; festa die.
Itur perq; vrbem, dant certa & signa coronis,
Arbitrium mensis numinis esse sui.
¶ Quod licet his, aliæ tamen hoc vitare iubentur,
Maturæ facibus culte Hymenæe tuis.
Castam nanq; famem monstrator præcipit agni:
Quam quoq; coniunctam tempora quarta petunt.
Puram, quæq; gerit tria nomina, postulat aram:
Qua vetus hortorum nomina collis habet.
Deq; Erycina adytis illius Hymenq; fugatur:
Læsa quod his terni pars obit vna chori.

Iunius rosarius cur dictus est.

Puellæ sponsæ nubunt.

Nuptiæ nō fiunt

Festum Trinitatis non hinc procul.

I ussaq; quo fiant, posuit velamina ripis:
Et tetigit nudo corpore fratris aquas.
A bnuerat primum, tanto mox numine victus
Vrna sumit aquas, indeq; sanctus ait.
V os ego quas fundo (fratri nam fuderat) vndæ
Officij testes sitis vbiq; mei.
V ix ea quum pennis supra caput obstrepit ales
Deq; polo natus, vox erat, iste meus.
S ignaq; quo veri genitor mansura relinquat:
Fluminis effusas sydera fecit aquas.
¶ Altera vbi Phœbus lustrabit lampade terras: Gemini
Et iuga defessis demere quæret equis. incipiunt
D ulcibus ascondent gemini complexibus ora: vesp. occi.
Nexaq; per liquidas colla ferentur aquas.
¶ Q uartus at inde vmbris quũ Titan lumina cõdet, Dorsum centauri
Hesperus & sparget sydera prima polo. vespere
A spiciet sensim producere terga profundo apparet.
Semiferumq; virum, semiuirumq; ferum.
¶ Sole oriente suis pendebunt nubibus hædi: Hædi oriũtur ca-
Et cadet hinc vndis sole oriente canis nis iunior
¶ Sexta dies actas quæ cernit in ordine nonas, occid.
Q ua Sol æstu auctus stare videtur equis. Solstitiũ æstiuum.
N omen vt hinc capiat, cœli de vertice latas
Orta super terras solstitialis erit. Sol in
¶ Tempus idem Cancri summittit sydera Phœbo: Cancro.
Q uiq; ait hinc æstus fit, sibi verus erit.
E rgo tuum felix littus Galilea petebat:
Q ui deus humana voce magister erat.
V idit vt hic nautas humentia lina trahentes:
Hos, vt erat mitis, protulit ore sonos.

I te ad me fratres, cum puppe relinquite rete:
Dixerat, hi ante pedes numinis ire parant.
S ensit vt hoc Nereus, viditq; recedere nautas:
Non impune quidem facta feretis, ait.
Ira Nereimaris dei. N uminis Alcides odium perpessus iniqui,
Sustinet ad Lernam vulnus Echidna tuum.
N um ne potest Iuno, plusquã nunc rector aquarũ
Octipes i dixit, desere Cancer aquas.
D esere dicebat, latebras quum forte relinquens
Surgit, & in læuum labitur ille latus.
S ubq; vado testam, præcuruaq; brachia cœlat:
Fratribus it Nereus turbet vt asper aquas.
P ræterit ergo Cephas, fratrem putat ille sequentẽ:
Q uum Nerei apprẽdit, subsequiturq; pedem.
H unc pressurus erat, quum sic deus, æthere nostro
Siste pedem Nereu, viuat vt vltor ait.
D ixit, & illatum cœlo super addit Asello:
Indeq; syderibus sexq; decemq; micat,
Messis incipit. ¶ Falce coloratæ iam rure secantur aristæ:
Fœnore cumq; suo semina reddit ager.
S erta ferunt Cereri, fundũtur in agmen agrestes:
Fronde virens messor per fora clamat, io.
Messorũ pompa. E sse putes acies, palea galeata iuuentus:
Fercula fert, pompas ipse maniplus habet.
T ectaq; magnorum subeunt spatiosa Q uiritum
Q uos sua adhuc culti gloria ruris habet.
Messorũ æstas. ¶ Interea imperium sibi fortius accipit æstas
Incipit & vires certa mouere suas.
Consolatiõis statioquañ. ¶ Iamq; duæ domini peragebant nomine luces
Tempora, spectabam munus agreste deæ.

A udio quum strepitus sera sub luce tubarum:
Consolantis habet qua dea virgo notam.
A capitolina tubicen huc venerat arce:
Ceu modo Saturni fit quoq; sæpe die.
C ur faciant quæro, causam nescire loquuntur:
Ipsa licet media fulgeat ara via.
P lurima de templo se suspendebat hirundo:
Nullo visa magis crebra tabella loco.
H is ego perlectis redij, nec carmine fastis
Tunc rudis hanc potui condere rite diem.
Rara fides vẽtis, Zephyro ne credat agrestis:
Ille licet iubeat pandere vela rati.
S ed, cui secta seges nondum, nec serta parauit:
Vt terat aggestas area diues opes. Zephyrus flat Barnabæ apost.
Barnaba lucifero quia thura requirit eodem:
Afferat hæc supplex, expediatq; preces.
V idi sæpe huius nam qui neglexerat aram:
Post modo decussis frugibus imbre queri.
Q uosq; sibi è culta sperabat vite racemos:
Grandine detonsos procubuisse solo.
P alladis & pingues legisse sub arbore fœtus:
Atq; nouos flores, pomaq; acerba, manu.
S cilicet ingentes ciet hæc persæpe procellas, Tempestas iterũ.
Atq; satis dura est, arboribusq; dies.
C ancrum adeat quãuis sydus pluuiale Capella:
Non tamen hinc nimbi causa nocentis erit.
N anq; dei iussu cum iam mandata tulisset:
Creditus & terris Iuppiter ille foret.
T hura parat populus, negat hic, dedit ille neganti,
Facta Iouem tangunt, telaq; nube capit.

F it spatium, saeui pacantur in aequore fluctus:
Et sua tranquillo est reddita forma mari.
L ucifer vnus abit, pariter processerat alter:
Spes aberat, rerum tardaq; visa fides.
P ortus erat, madidum piscator rete trahebat:
Traxerat & piscem, piscis habebat opes.
E merat hunc mensae mercator forte futurae:
Tecta petit, tepidam praeparat ignis aquam.
F acta cano, culteris aperitur bellua ponti:
Inspiciunt, aurum piscis apertus habet.
F ama volat facti, piscem vocat ille fidelem:
Thuraq; dat diuo, celsaq; templa struit.
I nq; illis puppim, quoq; nunc quae pendet ad aram
Frondea, tunc fecit, factaq; vota docet. Puppis mercatoris suspēditur ad fores.
H inc, sibi qui merces, et qui rem perdidit, illi
Dona vouent, votis laetus vterq; redit.
I uraq; Mercurio quae fecerat ante vetustas,
Huic dat posteritas, certaq; sacra facit.
C urq; facit ratio est, sed rebus idonea nostris: Mercurii vetus consuetudo huic datur.
Vana quibus stulti fabula cedit aui.
P raefuerat solers mutandis mercibus ille:
Hic mercatori pisce recepit opes.
I lle imberbis erat, barbae lanugine prima
Hic tegitur, capitis tegmen vterq; tulit.
P ennaq; Atlantiadae est, hic cordis tollitur igne:
Vnda Capenae illi, Tybridis huius erit.
N ec minus interpres fuit hic velut ille deorum:
Albaq; pro virga lilia, & angue gerit.
I steq; vt ille suis periuria dura remittit:
Vertit & in celeres impia facta nectos.

S epositæq; tegunt agrestia corpora vestes:
Fasq; putant festos ducere in orbe choros.
P ompa ferebatur, qualis de lucibus octo
It vaticano per fora prima iugo.
S ic vt erat, demens illi insuber ipse choream
Præposuit, viuum post habuitq; deum.
I ra mouet superos, sic vt salit ille remansit:
Perq; gradus generis crimen id isse putat.
E rgo ait, his possem cum plurima iungere vera:
Sat tibi pro libo dicta fuisse putes.
F actaq; succurrant, quoties patet hostia templo:
Sunt maiora quidem sæpius ista fide.
M ane erat abscessi, gratesq; vt conuenit egi
Audio quum hanc etiam corporis esse diem.
S cilicet hac inquam casus luce obtigit illi:
Dicebam, video quum properare nurus.
I bam, alti in mitris proceres solennia ducunt:
Condita velleribus qua via sacra patrum.
C umq; illis pariter, nati melioribus astris,
Ordine selecti cum face cœtus erant.
C onditor orbis adest, velatus imagine panis,
Procubuit posito fœmina virq; genu.
M aximus at pura pater hunc cum veste ferebat:
In solio, iuncta, conspicuaq; manu.
H inc atq; inde oculis velabat sacra flabellum
Arge tuis, quo stat, vitreus orbis erat.
S ummaq; texebant sacræ fastigia gemmæ:
Inspicias, radijs solis inesse putes.
E rgo sua celebris circum viua hostia pompa
Ipsa ferebatur plebe sequente choros.

Pompa corporis Christi officiales cũ fasculis.

Pontifex vectus cũ corpore Christi.

R espicio, prope turba aderat, vulgiq; corona:
Saltabat media vir tamen ipse via.
F actaq; narrabat, modo quæ mihi forte sacerdos
Atq; sui generis crimina fassus erat:
D emum ait, ò ciues sancto procumbite libo:
Q uem patior saltus contigit vnde mihi.
D ixit, & æra petens vltro citroq; meabat.
Resq; iocum, pariter tristitiáq; dabat.
S pectabant simul húc simul et miserebar, ab ipso
Non poterat saltu nam tenuisse pedes.
M otus eram: facto, sic vt quoq; turba, roganti
Fortunæ trado munera parua meæ.
H ostiaq; inde inquiam cuius sum sacra secutus,
Da mihi cum sano corpore mente frui.

Vito & Mod. canū feriæ

¶ Prima vacat signo: pictos notat altera fastos:
Sacraq; cum socio tempora Vitus habet.
T empla celebrantur veteri coniuncta macello:
Q ua titulum diui clauiger arcus habet.
S preuerat ille Iouem, fastus vt pœna sequatur:
Ingeritur canibus, subijciturq; leæ.
R edditur incolumis, mouerunt facta minores:
Atq; canum læsos morsibus inde iuuat.
H incq; stat ante pedes diui canis vnus et alter:
Et valeat quantum numen, vterq; probat.
S it licet Acteon, roget hunc non tactus abibit:
Sitq; Crotopiades à cane tutus erit.

Oleū & pāis scriptus sanat & lapis martyrum.

P rosit is vt semper, sacrum seruatur oliuum:
Panis, & in multa transitione lapis.
V idi ego demorsum, fureret cum Sirius igne:
Et medicæ tristis quæreret artis opem.

His

His posito morbum subito pepulisse furorē:
Numinis & pestem deposuisse nota.
Est domus illustris, canis est sed imagine nota:
Notaq; militiæ nomine, equestris honor.
Fama refert illam cane læsis demere virus:
Paneq;, vel scripto tradere rebus opem.
Diue, tuæ interea quia turba Diania curæ:
Da precor hac læsis ne timeantur aquæ.
¶ Quā bene succedunt quoq; certo sydera casu:
Vt tecum veniat, suscipiatq; canes:
Proximus ætheria quū cedet Phœbus ab arce:
Et volet è curru soluere serus equos.
A capite incipiet curuare Sagittifer arcum:
Hac vir parte sibi, cætera fortis equus. Caput Sagittarii vesperitur.
¶ Tertius Alciden sensim teget æquore Titan:
Frenauit victa qui nece marte canem.
Quiq; sacra domuit tot monstra immania claua:
Pacauitq; orbem, restituitq; patri. Hercu. i fi. christi
Portauitq; humeris cœlum, dum vita manebat:
Dūq; eius populos aurea lingua docet.
Perq; duodenos victor tandem ille labores,
Pertulit Oeteo fata cruenta iugo.
Indeq; ab ærumnis deductus in æthera sydus
Fulget, & allatæ dona salutis habet.
¶ Aestibus immensis aer feruebit: at ipsum
(Si petitis tempus) luce sequente dabit. Æstus intensio.
¶ Postera Tithoni quum cœlo fulserit vxor:
Est pia quæ muris addita, virgo litat. Virgo miraculorū i mediis mœnibus.
Annus erat festus, sanctum dixere minores:
Quum tulit è medijs mœnibus illa caput.

S eu præsepe suo quia nato forte placebat:
Ditet vt ille alios, quo sibi pauper erat.
S iue hinc è muris populum vt tueatur & vrbē:
Vix ingens humili constitit illa loco.
Quū subito (vnde nota est) micuit casa parua tabellis:
Non procul à porta popule cana tua.
A lma nurus igitur postquam seruaueris ipsas:
Pro populo felix in statione mane.

Lepus s. Iuliani. Apparet vesp.

¶ Hac quoq; luce feret quū pr ia crepuscula Phœbus:
Te nitidum cœli cernet ab arce lepus.
I uerat in saltus miles, cæsorq; parentum:
Q uum vidit leporem, prædaq; dixit adest.
D ixit adest, subito quum, qua parat ille recursum:
Dissoluit celeri vincula dura cani.
S altus erat, vacuo vicinaq; gramina campo,
Prosiliunt nulla lentus vterq; mora.
Q ualis vbi accipiter timidam petit vngue colūbā:
Recta nec vna via est, tuta nec vna mora.
Q ua tenet alter iter, cursum non dirigit alter:
Seq; duo illudunt, impediuntq; fugam.
H icq; latet, rediit, sequitur, fugit ille sequentem:
A lternisq; dolo, stantq; ruuntq; viis
V oce iuuat miles, natat hic natat ille per herbas
Q uum spatio visus liquit vterq; ducis.
V idit facta deus, quum (quos terra ille requirit)
Attollit cœlo, binaq; signa facit.
C onstitit inspectans, stantem lepus agmine iuxta
Currit herum, septem conspiciturq; notis.

Auriga exoritur

¶ Cras Auriga Polo referet sua sydera curru:
Poscimur & causam: iunge Thalia rotas.

Duxerat Helias annosas carmine quercus: Helias & filius illius.
Traxerat & duras ad sua facta feras.
S cilicet & gestis totum cōpleuerat orbem:
Ipsaq; erant tanto sydera digna viro.
Q uum sic ipse refert: noscor terraq;, mariq;,
Astra vocant, mecum carpe sodalis iter.
V enerat ad ripam Iordanis, ponit amictum:
Vesteq; tangit aquam, tactaq; cessit aqua.
H inc atq; inde vndæ pressis in margine ripis
Constiterant, tectis murus vt ipse solet.
I am pede contigerant riparum gramina sicco
Q uum socio vates talia sanctus ait.
H aud mora, sydereo nam poscor ab æthere, quod vis
Postula, vt optabis vota petita feres.
I re procul cūra est: quid stas? iam tollor in auras
Dona petas fient irrita nulla tibi.
D a duplicem mentem, tua sed mens illa sit, inquit,
Hanc dabo, sed tu me si modo cernis: ait.
V ix ea, quū subito confunditur agmine turbo: Auriga Helias i cælum.
Atq; poli horrisonus venit ab arce fragor.
Q uaq; venit celeres flammis micuere quadrigæ:
Scandit, perq; citis æthera fertur equis.
V idit vt ille vehi rapido per inania curru:
Heus, quo Auriga rotis? quo pater inquit abis?
D ixerat in clamans, summū quū spectat Olympū:
Huncq; videt stellis emicuisse decem.
Q uam bene post primam ieiunia præcipit Eos:
Ille & discipuli est lætus honore sui.
A gnifer occasus nam tunc qua dictus & ortus:
Imperat in vario gentibus orbe famem.

H ancq; quod in sylvis tam longo tempore sensit:
Conueniens mensæ sydera tempus erunt.
S ed canit ara modos, funduntur aromata templo:
Et placet è stipulis transilijsse focos.
centum cruces. H erbas quærit anus, sæpe & se flectit ad aram:
Multaq; quæ longum est dicere, nocte iuuant.
P icta puellares pertundunt tympana palmæ
Aereq; nexa manu bractea versa sonat.
Natiui. Io. Bap. ¶ Nascere magne puer cœli spes altera, tecum
Iam sua formosus lucifer ora mouet.
N ascere, te maior iam non spectabitur alter:
Ipsa sibi pariat fœmina multa licet.
A nte tuum vanas natalem ducimus aras:
Incipe nos sacris vera docere tuis.
I nterea, quando das viui fluminis vndam:
Vngula gorgonei quam dare nescit equi.
I pse mone, scimus nam te sacra prima dedisse:
Num prior ipse deo es? quo prius ortus eras?
poetarũ priceps. H oc age, si vatum tu princeps, si q; poetæ
Nunc nos nostra tuis ora rigamus aquis.
H æc ego, quum subito cœlestem pallidus agnum
Obtulit ante oculos, & pia signa, meos.
E xtimui, tunc sic, rerum studiose mearum,
Mitte metum, dixit, nostraq; dicta tene.
H æc dicens fusis in me ter leniter vndis,
His dubio causam protulit ille meo.
H ic quem stare vides (digito monstrauerat agnum)
Ius daret vt populis, mite parabat iter.
P ræuius vt fierem, cum iam pater obsitus annis
Esset, & infirmo corpore mater anus.

M ittitur è cœlo genitori fidus ad aram (Angelus ad Zachariam)
Nuncius, & missus sic ait ante focos.
H actenus, ò longa superos ne voce fatiga:
Q uæ fuerat sterilis cognita, mater erit.
N ixa dabit puerum, quo non præstantior alter:
Cuius Iohãnes non rude nomen erit.
F ax erit ante deum, fratrem præcedet euntem:
Q uid dubitas? vultu nam dubitantis erat.
F inierat, genitor dictorum signa petebat: (Zachar. fit mutus.)
Concidit in medio quum pia lingua sono.
M utus erat, lunæ bis quinq; recreuerat orbis:
Reddo patri vocem, dictaq; pondus habent.
A nte deum venio, sic sum prior ordine, cultu
Res est prisca deus, me prior ille fuit.
D ixerat, à dictis vires rediere timenti:
Q uum sequor hoc illum protinus ipse sono.
R egia progenies cum sis, cur pelle ferarum
Cingeris, & toto squallor in ore sedet?
I am deus ortus erat, puero puer ipse placebam:
Charus eram & fratri, frater vt ipse mihi
A st vbi iam venit lustris mihi firmior ætas:
Separor à vulgo, syluaq;, rusq;, placent.
E st locus hinc Banasar, Phiale circũfluit illinc:
Cæsaris ad muros, Simichonisq; iugum.
A ntra loci subij, scabris pendentia tofis:
Q ua nemus et rupes, qua sacer amnis erat.
V ictum cornã mihi, concussisq; arbuta ramis, (Victus s. Ioan. Bapti.)
Moraq;, cũq; fauis aurea mella dabant.
S æpeq; littoreæ fiebant mensa locustæ:
Hausta cauis manibus flumina potus erant.

Q uodq; petis, pelles cingebant membra Cameli:
Velabantq; meos vincula nulla pedes.
L animigeri haud aliter quā nūc mea turba ministri:
Officio similes et mihi veste manent.
R ura ego factus inops, velut illi cōpita, lustro:
Hi stipis æra petunt, munere pauper eram.
L onga quod interdum subij ieiunia castus:
Q uem modo miraris, squallor in ore manet.
D ixerat, ostendis sed dic cur gentibus agnum:
Inq; tua nobis nocte natantur aquæ.
Agnus cur Ioā. Bapti.
N otus eram populis dixit, crimenq; perosus,
Carmine formabam pectora dura meo.
F actaq; soluebam viuo deformia fonte:
Vnde meo officio nomina nactus eram.
I re illum vidi, quem non videre priores:
Ecce deum dixi, promicuiq; manu.
Q ui quia purus erat, niueoq; simillimus agno:
Indicat hunc digitus quod facit ante, meus.
M embra lauaturus posuit velamina, nudus
Flumen adit, volucri teste lauatur aqua.
M os manet, accedunt, multiq; lauantur vt ille:
Aquæ natātur ros in mane pro aqua
Nocte mihi, & multæ mane natantur aquæ.
Q uod facere vt possint, mea ponūt limina ripis:
Nunc mihi arenosus qualia Tybris habet.
Q uodq; etiam his labem tollebam corporis illæ
Tollere sed nostra damna putantur ope.
A dde quod, ipse meis quia ros attollitur vndis:
Sole prius, plures per loca rore madent.
P ræterea, vates quia sum, de fonte relatam
Vndam fatidicam nocte puella putat.

L ongum erit hic vulgi tibi dicere facta p agros:
Dum capitur ritus credulitate mei.
V rbe etiam nostro signantur nomine fontes:
Hic vbi prisca meis Roma lauatur aquis.
O mnis & ara mihi seruat quoq; puriter illos:
Infans hisq; natat, ceu modo in amne deus.
B isq; deus genitus, genitus bis creditur ille:
Hoc fit, & inuentum est turba secuta meū.
H inc noua cōpatris simul et sunt nomina matris:
Actum bisq; notant, signaq; certa tenent.
I nq; notā fidei, cuius sum inuentor, et vndæ:
Nomine cum nostro nomina mista ferunt.
O mnibus his factis imitantur facta duorum:
Grata fit & pietas, si qua natatur aqua.
M ulta quidem didici, filicis cur semina quærūt?
Cingimur & folijs tempora mane nouis?
Q uid quod nocte nucē reuirescere credit agrestis:
Q uæ aruerat ramis frigore tacta suis.
V t taceam viridi velabar fronde quod ipse:
Vnde caput vulgus cingere mane potest.
M ater erat sterilis dixit, fœcunda quod inde est,
Vim cum matre mea sicca resumit humus.
H inc filicis uirtus hinc sunt in honore tot herbæ:
Cingitis hinc folijs sole recente comas.
C arduus & floret, quīquod cū coniuge felix
Illa fuit, lecti vincla referre putant.
E t uerbena meo est nunc nomine, sacra quod herba est:
Q uodq; sibi uires uaticinantis habet.
H ac quoq; facturi uelabant tempora fœdus:
Sum quia præcursor fœderis, illa datur.

Fonteis re gnatiōis per tēpla

Filix vulgo carduus quellis.

V ere prius flores, æstu referentur aristæ:
Poma quot autūno, frigore bacca venit.
Q uā faciles illa faciunt quæ nocte puellæ,
Q uæq; tibi, referam: facta secuntur anus.
H is sint plura licet, fœcundæ tradite matri
Atq; mihi, cum sint nomine poma meo.
D ixit: & addiderat quoq; multa disertus vt ante:
Q uū sequor, hesternū dic quid aroma petit?
M erx ait est pelagi dominer cū Cæsaris vndis:
Hoc dedit è multis, ægraq; mēbra leuat.
S ic & mēbra leuat, quia fonte leuatus et ipse
Sordibus, à nostra sanus abiuit aqua.
I sta patent dixi, sed cū delubra per vrbem
Tot tibi sint, habitas cur laterana magis?
H ic ego respondit, lustraui Cæsaris ora:
Priscaq; fontanis Roma piatur aquis.
N omine prætereameus hic & pectore frater
Par, habet hospitiū, templaq; iuncta meis.
Quid? quod et hic Cæsar, magnis sed dotibus olim,
Condidit in thalamo nostra sacella suo.
F inierat, quum sic illi: dic ara rogamus:
Cur tua fœmineo est non adeunda pede?
A dde, quod admiror, si arcetur fœmina ab illa:
Cur latet ad postes limine clausa tuos.
F œmina, respondit, fallax mea colla petiuit,
Vertit & à ludis in mea fata manus.
C arcere me clausit, coram lasciua nocebat:
Pœnitet hanc facti, sponteq; casta latet.
D ixerat: ante illum quum pulsat tympana virgo:
Meq; rogat prensa molliter æra toga.

Chariophili dantur multa illa nocte fiūt.

Abnueram,

A bnueram, quum culta manu sua sistra retūdens
Mitte ait, absentem quod grauis vnda coquat.
I mpediatq; mare errantem, mergatq; procellis:
Et nunquam mollem sentiat ille rosam.
L æsus eram, ignoui, teneram ratus esse puellā:
Inspicio, fuerat sed tamen illa puer.
C aprotinis nonis, sic dixi, ancilla iocata est
Gallica, num vulgo mos vetus ille manet?
P ossit vt esse inquit, nostrum caput ista petebat:
Thesauris caput est: pro capite æra petit.
¶ Nec te cōmoueant alieno tempore facta:
Essent sextili cum facienda die.
N am sibi quæ Herodes poscit quum nascitur, ætas
Postera natali iussit inesse meo.
A t quod iniqua mihi fuerat petulansq; puella:
Vulgus id vt doceat, substruit ora maris.
D ixerat, hoc etiam, quod miror, fare rogamus
Cur huic æra nego si mea, dira canit?
D umq; canit: pelagi crudeles nominat vndas:
Finieram, quum sic mitis ad ista refert.
O dit enim si quis precibus sua vota recusat:
Vt solet illa ætas, vt quoq; sæpe pudor.
Q uod mare, q̄d fluctus, in auaros illa precatur:
Sunt ea, si nescis, numinis arma mei.
E quis tam extreme fieri nunc optet egenus?
Natali ingratus non det vt æra meo?
E ffugisse putas istam, caperis ab illa:
Ibis & in casses prædaq; rursus eris.
A h quā sæpe aliquis poscentes æra perosus:
Læditur, in lacera decipiturq; toga.

Natali priscorū quæ fiebant.

Spectanti p. iocum præbet, dare nāq; negabit:
Inde dat, atq; duo damna tulisse dolet.
Sed tamen adijciunt dic cur tua nomina dixi:
Nomine tu nostro quo monearis ait.
Dixerat, æra dedi dicta hinc palinodia cantu est:
Dirarum cecinit quæ modo dura sonos.
Corona=la cur dicitur: ignes fiūt — Sed rogo cur sistris facit illa coronula nomen:
Visa quidem titulo est res aliena suo.
Nū quoniā instar in his est bractea quassa coronæ:
An quia sunt teneris hæc magis apta choris:
Quod cruo ait: greci, pulso dixere latini:
Et quos nos pulsus crusmata forte vocant.
Inde puella petax pro crusmata crumula dicit:
Inuertens graias non bene docta notas.
Atq; sui coram dum blesa cupidine lucri est:
Tympana pro nummo pulsa corona vocat.
Restat vt admoneas dixi sub vesperis ortu
Ante fores templi flamma quid ipsa petit.
Tertius extremo sextili à mense monebit:
Qui mihi funeribus lucifer ater erit.
Dixerat, hac Pallas studijs petit ocia luce:
Num quod in herculeo signa Leone nocent?
Annuit, atq; inquit, dubio datur altera causa:
Vate quod hac musæ me veniente silent.
Hactenus, amplexus gremio quum sustulit agnum:
Ingenij dixi sit tibi cura mei.
Solstitiū vulgi nō tñ approbatum. — ¶Hac quoq; solstitium vulgus sibi luce putauit:
Sit licet, est alio hæc causa relata loco.
Gladius orionis — ¶Sed iam stellatus cœlo producitur ensis:
Quartaq; non fessus tempora Phœbus habet.

P ars putat Aneæ, cum iam tuus esset Orion: *mane descendit. Ensis Orionis in fig. ensis Cæsaris & Pauli apost.*
Indeq; romano promicuisse foro.
P ars & Saule tuum, manus hoc cũ fulminet illa:
Fulmine quæ domino præcipiente cadit.
S cilicet & magni natalis fertur ad aram:
Vnde sibi hunc Cæsar vnde Senator habet.
F acta igitur placuere deo, dux ille cohortis:
Tresq; polo stellas fulgidus ensis habet.
¶ Sed ne nostra suo sit Clio carmine mendax: *Petro & Pa. apo.*
Resq; sit hic proprio iure secuta fidem.
O ceano vt surgens Aurora ter abstulit vmbras:
Ter nitidum & Phœbus sparserit orbe iubar.
O fficio quorum caput vrbs nunc dicitur orbis:
Ensifer & pariter clauiger æde litant.
Q uodq; refert quoties lætum tenet aurea vultum:
Q uũq; est successu, thure ve festa dies.
T urres nocte micant, crepitant per cõpita flãmæ: *Ignes in eorũ festo*
Et iuuat ardentes transiliisse focos.
A tq; vbi sulfureis tonuerunt fulmina bombis
Aere cauo & colles subsiliere iugis.
C um tonitru igniuomi iaciuntur ab arce cometæ:
Auctaq; habent radios sydera summa nouos.
P ostulor & causam, taceam licet, omnibus illa est
Pene argumentis cognita vera suis.
N anq; patrum, et rerũ, sunt hi duo lumina fratres:
Magnus vterq; senex, gratus vterq; deo.
A lter enim insignis pietate, & honore sacrorum:
Claueq; & immensus relligione pater.
A lter & eloquio, quo non præstantior vllus
Arte nec aonidum, militia ve fuit.

V tq; tuba hic primi sic hic fundamina templi
Tutelamq; duces vrbis & orbis habent.
P laudite principibus ara est operata duobus:
Curiaq; à sacris cum patre abire parat.
Equus Chinea à vulgo dictus datur.
S igna dedit moles, properat data signa secutus
Candidus à Chianis nomine dictus equus.
C ernite vt auspicijs it patrum septus: & armis:
Seq; sui vt noui muneris esse decus.
S cilicet acceptum imperium fert legibus aræ:
Nostraq; quod fuerit siculis ora docet.
C æsar aue: quando luce hac tibi cuncta quiescunt:
Q uo minor es, summo redde tributa patri.
V ix ea, sit tanquam domini mandata secutus:
Acris quum ille hinnit, venit & ante fores.
A nte fores hinnit, proceres salutte, sedentem
Aspice cui dandus spectat vt ille ducem.
V ix stat, & optat iter, gemmisq; auroq; coruscus,
Q uali nupta suo est nocte vehenda viro.
P ompa silet vis est, soluuntur seria ludo:
Pontifici & populo teste feruntur opes.
F inis erat plausus, fratrum pars ora salutat:
Sanctaq; pars mistis ossibus ossa colit.
In diuersis locis coluntur.
D iuersisq; locis geminos venerantur, at ipsa
Bis quartam exposcit carceris ara diem.
S it licet hæc igitur sic lux communis vtriq;:
Q uæ venit ensiferi est numinis illa memor.
P ollicitus fueram cur illi pareat anguis
Dicere, pollicitum dux dea solue meum.
A ddeq; cur ars est, cur se cantator & anguis
Dum pugnat, iactat de senis esse domo.

E rgo quod ante ferox, quod tristi felle maderet,
Cærulus in superos creditus anguis erat.
V ertitur igne poli, ceciderunt corpore squamma:
Factus & immensi pars erat vna chori.
M ouerat innumeras huius facundia gentes:
Te Mileta petit, tectaqꝫ nota subit.
E xcipit hunc hospes (nomen longo excidit æuo).
Stabat hyems, tepidum constitit ante focum.
F orte faces petijt, facibus subsederat anguis:
Soluit onus, pressit vipera dente manum.
S ensit vt hic vulnus, manibus cóprendit, & ictus
Hos in comprensam protulit ore sonos.
L ædere ne possis alios, mea nomina cantu
Obstent: & dentis parua saliua mei.
S ignaqꝫ quæ facio (crucis hæc nam signa fuerunt)
Expellat poto nigra venena mero.
H ostibus interea quia parcere iure magistri
Cogor, viue inquit: continuitqꝫ feram.
P aruit hæc dictis: cantus acceperat hospes:
Ars fit, & à magni est nomine dicta senis.
V tqꝫ ferus diuo sic isti paruit anguis.
Arteqꝫ, quam accepit, callidus inde valet.
H ocqꝫ genus ducti depascunt dente Cerastas:
Vir fit, & angue potens, cognitus ante puer
F ortior est ætas, illius cantibus Aspis
Rumpitur, illæsa suscipiturqꝫ manu.
D iui & more tenet, tractatqꝫ, & lætus honore
Pugnaturus ait: de senis esse domo.
P erqꝫ fora intortis pro torquibus anguibus vsus:
Carminibusqꝫ audax, exit in ora virum.

Angues & ars S. Pauli.

Cantatoqꝫ res & circulatores anguium.

A tq; ibi facundus circum stipante corona,
Afflatum cantat poscat vt æra merum.
Q uoq; fidem dictis faciat, sublimis in basta
Imminet è summo, quo canit, ipse loco.

Iactatia & pugna eorum.

C lara patris Cilicum, quæ circũfertur, imago,
Septa venenosis in latus omne feris.
A emulus occurrit, fiunt certamina Circo:
Læuaq; dum certant Aspide mamma tumet.
D egeneres vulgo perdunt insignia teste:
Ad Pauli laudes arguiturq; domus.
E rgo Nero in fratres frustra parat ipse securim:
Imperium claues, anguis, & ensis, habent.

Vacationes publicæ.

R estat vt hic dicam rebus cur ocia fiunt:
Causa quidem in promptu est, ocia rebus agunt.
A estus, sitq; licet, mores, vsusq; priorum:
Curia ad hoc animum sacra referre iubet.
A foro consultus dimittit mane clientes:
Cumq; foro & causis iudicis ora silent.
T u quoq; musa sile, mensem nam meta quadrigis
Tacta habet, & medium semita sistit iter.

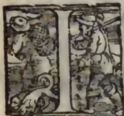
Explicit liber Sextus.

SACRORVM FASTORVM LIBER SEPTIMVS.

Iulius

¶ In hoc mense Iulio, à C. Iulio Cæsare olim nominato, cum quintilis diceretur, nunc Christo, qui per similitudinem floris non adhuc è suis foliis exeuntis, in ventre matris in visitatione, quæ in secunda die mensis est. Iulus dici potest, sacro: complexus Cæsaris & Romæ verus, verior verificatur in complexu virginis & Elisabettæ in quo Christi & ecclesiæ romanæ coniunctio mystice significatur: ex qua sicut ille primus fuit imperator, ita Christus primus per illum demostratus est Imperator. Tutela olim Iouis, nunc Iacobi maioris apost.

IAM canimus mensem diuini nomen Iuli:
Sustulit vnde suum martia Roma caput.
Pergite Pierides magnas celebrare calendas:
Nempe minus vobis quam fuit ante viæ.
Sex etenim superant, totidem abscessere libelli:
Nostraq; dimidium cura laboris habet.
Vos quis ad ista putet tam paruo à fonte venire?
Tamq; per exiguas magna referre rotas?
Ergo sancte Pater, cuius virtute valemus,
Hic quoq; propenso numine mitis ades.

P ræcipue. sed tu, mensem quia iungimus anno
Illius imperij, quo duce frena regis.
Q uod locus ipse petit, venias pro Cæsare Cæsar:
Hic tibi nam titulos eius & acta canã.
S cilicet imperium primum formauit Iulus:
Successo res a. C. Iul.
Nunc quod ab antiqua est nobilitate tuum.
Q uæ damus hæc igitur placido cape munera vultu:
Illo quo uictis hostibus ipse redis.
H ic equus, hoc pilum, meus est hic ensis, & hasta,
Q uæq; decent nostras arma tenere manus.
Q uare age tã vastũ quia Cymba findimus æquor:
Hæc leuis vt sit, quam sollicitamus, aqua.
D um canimus magni cur nomina mensis ab illo:
Q uo sacer & nunc est numine, vela rege.
V entum erat ad flumen (sic rerum fata ferebant,
Et multo fortis milite cinctus erat.
Q uum sic Cæsar ait: si sum de stirpe deorum,
Sat mea sit virtus dissimulata mihi.
E sse parem nolo, maiorem ferre recuso:
Sceptra mihi debent numina, sceptra volo.
D ixerat: à dictis tremuisse exterrita tellus
Dicitur, atq; oriens occiduusq; dies.
Monstrũ apparet C. Iulio Cæsari.
F it mora, dira viri prope quum spectatur imago:
Classicaq; audierat, perficiamus ait.
F ertur ad imperium fortisq;, animoq; virili:
Regnaq; adit princeps, inuidiamq; trahit.
A nnua iura cadunt, patiuntur facta quirites:
Vrbeq; consulibus summa fit illa dies.
V ix steterat solio coram sublimis eburno:
Q uum iam quantus erat, Cæsaris orbis erat.

Nam

N am modo ducebat Capitolia ad alta triumphos:
Et modo erat populis sumpta per arma metus.
D emq; iam effusas terrarum rector habenas:
Ceperat, & victis iura petita dabat.
Q uũ mihi promissum fas sit cognoscere cœlum
Dixit: & ætherias scandere mente domos.
S cilicet in multis hæc me quoq; facta decebunt:
Officijs nec erunt inferiora meis.
A uxerat Egeriæ coniunx iam mensibus annum:
Auctus & errabat mensibus ille suis.
M essibus Autũnus calcabat sordidus vuas:
Flauaq; in Autũni tempore messis erat.
E rgo moras soli per quas in signa rediret:
Tradidit, apta suis tempora rebus erant.
Q uinq; dies seniq; decem pariterq; trecenti
Pars & Luciferi secula, quarta dabant.
A uctũ erat imperiũ iam gẽtibus, auctus et annus:
Curæ erat & Vestæ pontificale caput.
Q uũ sic (nanq; duci lux venerat vltima tandem)
Casta patri è templo est illa locuta Ioui.
Q uò Romana pater virtute potentia vires
Vlterius tollat, non habet ipsa locum.
C æsaris ecce dolo properat manus impia lethum:
Sydera spondebas, da pater illa meo.
I am memini dixti: cœlo tolletur Iulus:
Grandeq; de toto corpore sydus erit.
A nnuit omnipotens, minuebant fila sorores:
Sæuaq; sacrilegæ tela tulere manus.
I ura dabat populo, gladios in principe figunt:
Vesta virum rapuit, Cæsaris vmbra cadit.

Annus à C. I. Cæsare ordinatus.

Mors Cæsaris à coniuratis.

Sol fugit, obscurum texerunt nubila cælum:
Ille tamen nitidis æthera carpsit equis.
Funere lugebant, ludos induxerat hæres:
Deq; nouo dictum cælite carmen erat.
Cometa Iulii C. qui nomen dat mensi. Quam; quotus hic mensis, totidē noua lucibus arsit
Stella polo, extincti numina fassa ducis.
Indigetem ergo vocant, dant thura et tēpla vocato
Aurea, de medio conspicienda foro.
Præterea rerum ne tot benefacta perirent:
Hæc senior, patrum cætera turba silet.
Iam data Maiestas nobis, status auctus honorum,
Aucta p non vno iura tuenda foro.
Est p decus maius, maior reuerentia patrum:
Dignaq; sunt dignis tradita dona viris.
Numinibus creuere ædes, musisq; theatra,
Muneraq; in populum crebraq;, et ampla manet.
Quis referat nostris victos tot ab ensibus hostes?
Orbis es vnde tui maxima Roma caput?
Hæc duce sed tantum contingunt Cæsare nobis:
Re quo, & quo nullus nomine maior erat.
Ergo quod authores donauit Romulus anno,
Illorum vt veniens nosceret acta dies.
Itaq; quod pariter digessit tempora, quodq;
Non minus in magnis annumerandus erat.
Fiat id exemplum, ne nos ingrata vocemur
Posteritas, factis inde sequamur auos.
Quod Venus est generis princeps Mars sanguinis author,
Maius Primus is ad menses, illa secunda fuit.
Iunius Tertia sors senibus, iuuenum de nomine quarta:
Authorum post hos nomina nullus habet.

N e vacet, hic quando vidit natale potentis
Cæsaris, imperium qui quoq; primus habet:
Q uod tibi sit faustum Cæsar, memorabile patris
Q uintus Iuleo nomine mensis eat.
D ixerat, assensit tota cum plebe senatus:
Voxq; rata Augusto pro pietate fuit.
S pemq; tulit fieri de se quoq; nomen in annos
A' q; sua factum posteritate legi.
A st vbi progenies noua cælo venit ab alto:
Iuraq; dat virgo, bis genitusq; deus.
P riscus vt è nostro ritus discederet anno:
Supposuit menses legibus ipse suis.
I ulius imperium, imperiũ hic dedit ordine primus: Christus primus Imper.
Fas erat, vt res hæc, illaq; imago foret.
N omen idem fert hic, ne fabula forte putetur:
(Condere me sacro carmine vera decet.)
G raius enim florem vocat illum doctus Iulum,
De folijs nondum qui solet ire suis. Christus Iulus dictus per similitudinem.
D icere si fas est grauidam dum visit Elisam,
Hoc deus in magnæ viscere matris erat.
Q ui quoq; iam titulos vt mensis vendicet huius:
Reddat & hunc sacrum, possideatq; suum.
M atris et annosæ, quam amplexa est mater, Elisæ
Aspiciet iunctas luce sequente manus.
A ptaq; erunt sanctis pro vero facta diebus:
Consilijsq; eadem non aliena meis.
Q uæ noua sint quãuis, pietas seruabit in annos Imperat. à Christo habet imperiũ.
Et data laudabit munera nostra fides.
E rgo tibi hinc Cæsar, quo regnes, vera requiras:
Iste tibi verus Iulius iste fuit.

I ste dat imperium, triplicem dat & iste coronam:
Pontificis nam huius traditur illa manu.

¶ Altera lux oritur, probat & mea dicta, profani
Sint procul: aut verum hoc confiteantur opus.

Visitatio Elisab.

S cilicet vt visat, pia cras tua tecta subibit,
Virgo, suam & dextram iunget Elisa tuæ.
V na igitur celebrate duas sub luce parentes:
Quarum fœcundus pignora venter habet,
Quo magis vt fiat, dicam quo nomine lux est:
Vos & præcepi hac cur dare thura die.
H auserat afflatos cœlestis Iessias ignes:
Visceréque in matris conditor orbis erat.
Q uum sic illa seni grauis est mea dixit Elisa:
Gratuler vt grandæ carpere cogor iter:
S ic vt erat prudens, et rerum conscius (vt vis)
Illuc, ille: licet etiam properemus ait.
I uncta seni incedit, sic cœlo Aurora relicto,
Tithono interdum crederis ire tuo.
C andida purpureos velabat vitta capillos:
Lapsaque ad extremos instita longa pedes.
C astaque qua tulerat passim vestigia secum:
Tacta sub innumero flore nitebat humus.
S axaque cedebāt, sistebant flumina cursum:
Paxque feris aderat, soleque blanda dies.
Q uam cito longarum, di, tractus illa viarum
Transit, Iudæam dum loquor ecce tenet.
V enerat ad limen, clara quum in luce refulsit:
In nitida qualis Cynthia nocte solet.
V idit vt hanc igitur tremulo officiosa lacerto,
Pronaque, ad astantem sedula currit anus

Atq; ait, huc quid te virgo ô selecta puellis?
Intulit? amplexus osculaq; inde dedit.
Bisq; manus coeunt: sunt hoc & more locutæ
Qui solet in media matribus esse via.
Proleq; iunctarum tremuerunt viscera matrum.
Quodq; egere duæ, fecit vterq; puer.
Interea gratatur anus, cœliq; parentem
Excipit, & blando blanda fit vsa sono.
Sederat & posito virgo requierat amictu
Cum sene, complexæ desieratq; loqui.
Quũ subito alma parens liquidũ capit æthera mente
Atq; canit magno carmina plena deo.
Carmina quæ immites potuissent vincere Tigres:
Asperaq; ætherijs ducere saxa modis.
Placant quæq; deum sub sera crepuscula templis:
Iussa choro pueris virginibusq; cani.
Quæq; hominum vitam per mille pericula seruant:
Atq; vmbras abigunt, tartareumq; chaos.
Finis erat cantus, referebant multa propinquæ:
Nec minus hic pariter multa rogata dabant.
Tresq; ferè menses illam videre morantem:
Ad proprios referunt tempora quarta lares.
Ergo quod hæ visunt sese, de munere facti:
Accepit præsens nomina festa dies.
Mutua quodq; graues sumpserunt oscula matres:
Thure graues grandas ad sua festa colunt.
¶ Hac quoq; tunc pistor pueris ientacula luce
Præbet, & has ornat, certaq; sacra facit.
Num quia venturis cibus est hic matribus aptus?
Ne tener in cunis vagiat ore puer?

Cãticum Virginis

Grauidarũ feriæ

Pistorũ iẽtacula riorũ sacrum.

An quia complexæ sese tenuere lacertis?
Quæ sua ientaclis cognita forma manet?
Prima licet possit melior iam causa videri:
Plebs erit hæc vero iuncta secunda tuo.

Preces ob Fœdus.

¶ Tẽpus idem ad fœdus pater hic cũ Cæsare poscit:
Parthe time infelix hinc tibi vulnus erit,
Scilicet amplexus sanctæ iunxere parentes:
Non minus hi iungent in tua dãna manus.
Palladis è templo ducebat bella vetustas:
Hastaq; Bellonæ missilis arma dabat.
Ducimus hæc & nos de castæ virginis ara:
Quæ superest templo victa Minerua tuo.
Hasta preces sed sunt, cineres vultusq; deorum:
Missaq; pro telis hostia vera suis.
Venerat huc igitur tyria cum veste sacerdos:
Hos ibi sacrifico quum canit ore sonos.

Oratio sacerdotis ĩ missa.

Alma parens almæ spes optima nate parentis:
Vosq; pij fratres rebus adeste patrum.
Hostis vt in nostros si forte tetenderit arcum:
Effractum vestra sentiat esse manu.
Atq; pharetratis valeat plus hostibus ensis:
Truxq; sit ætheria claue sagitta minor.
Sit nec aquis tutus nec campis, monte nec vllo:
Auersusq; illi triste sit omen equus.
Hæc ille, & pariter matresq;, viriq;, nurusq;,
Et populus tota cum quoq; plebe rogant.
Dixerat & sacri vix vltima verba sacerdos:
Ante patrem, & cœtus versus ad ora sui.
(Res mira) à dictis tremuit quum protinus ara:
Spemq;, dedit vinci tristia bella prece.

P lebs aberat templo, sacrumq; peregerat ignis:
Occiduum oceanum contigerat'q; dies.
¶ Altera'q; in roseis Aurora redibat habenis:
Et color effuso lumine rebus erat.
Q uum populo mater firmaret vt omina virgo
Dicitur: è media mane locuta via.
E x adytoq; fuit vox hæc: non fundere cesso
Pro populo nato nocte dieq; preces.
V ix ea quũ supplex procumbit Roma locuta:
Venit & ad templi multa tabella fores.
E rgo quid insanis? ponas iniusta monemus
Tela dabis pœnas, versaq; terga cadent.
N umina pro nobis si sunt, quid frendis in illa?
A' quibus euictus tu tua damna gemes?
N am pater & Cæsar, dictent vt corpore, possunt
In te tam longas continuare manus.
I nterea quia tu non mortem quæris in hoste
Sed magis vt viuat, teq; tuumq; colat.
V irgo hos, qua polles, putei tua molliat vnda:
Reddat vt amissas hinc sibi pastor oues.
¶ Postera languentes vbi sole reliquerit herbas:
Graminaq; à radijs vsta videbit humus.
F allitur hic cœlo qui Persea surgere credit:
Dauidem at hic si vult credere certus erit.
M entior esectum pro Gorgone cerne Goliam:
Atq; tibi iam me dicere vera putes.
S ume lyram Clio mecum, cantemus vt illum:
Gorgoneas primus qui tibi fecit aquas.
D ura Philistei cum Saulo bella gerebant:
Dauidis, hæc, fratres qui sequerentur, erant.

Maria in via locuta.

Perseus in crepusculo incipit oriri.

I llos penè puer quò visat, castra petiuit,
Strenuus in funda, conspicuusq; pedo.
V enerat, immani spectauit mole gigantem:
Constitit, implebat proxima quæq; minis.
G rande caput, magna surgebant lumina fronte,
Inq; coma pennis ardua cassis erat.
S ic vt erat sæuus vocat in certamina quemq;,
Tela date, ipse hostis hic ait vltor ero.
S pondet opem regi, iuuenes risere loquentem:
Surgit ab his, & rex experiamur ait.
C ingitur hic ferro, curuo ceu Perseus ense
Dant galeæ pennas, gesserat ille datas.
H actenus: & fortis nitidis circundatus armis:
Exue me ille inquit, non mea tela gero.
D ixit, & insonuit baleari verbera funda,
Et veniat, si quis me cupit hostis, ait.
Perseus in figura Dauid. A udit vt ista gigas, vasto se corpore tollit:
Ille manu è riuo leuia saxa capit,
A rea fit pugnæ, vacuum dant gramina campum:
Parteq; constabant, quum ferus ille refert;
P one puer baculum, non sum canis, aspice frontem
Sum nec auis, fundam proijce stulte tuam.
R isit dicta viri, cunctisq; potentior armis
Hac ait: ad nostros præda ferere deos.
A udit vt ille minas, vagina liberat ensem:
Iste capit lapidem, stantq;, tenentq;, locum.
S igna canunt: signo hic accensus torquet habenas:
Plagaq;, quam ostendit, saxea fronte sonat.
P langit humum, magno prostratum corpore, monstrum:
Dantq; alij celeri turpia terga fugæ.

Insilit

I nsilit ergo hosti, et proprio puer Hercule maior
Protinus anguineum sustulit ense caput.
N on aliter voluci pede quàm quũ Gorgona truncat
Perseus, & pennas sanguine cepit equus.
F acta deus vidit, quæ Perseus ante tenebat,
Sydera victori quinque decemque dedit.
¶ Luce sequente suo quum sese reddit ab orbe
Phœbus, & hesperijs frena resoluit equis. Leo heliace oc.
S ydere qui magnos terris effecerat æstus:
Incipit abscondi, subtrahiturque leo.
¶ Tunc quoque præteritũ si quid lux prima reliquit:
Instaurãt fratrum festa secunda preces.
N umina tangit honor, festis lætantur & aris:
Turbaque sunt proprijs ambitiosa focis.
T hestias & maior non impius esset Atrides Octaua Petri & Pauli.
Esset neglectos ni dea questa iocos.
N e deserta igitur magno solẽnia constent:
Vlcisci ingratas nam solet ara manus.
A pposito octauis reuocari hæc orbibus igne,
Fas vt erat, nostri constituere patres.
¶ Bis vaga noctiferis vbi sydera Cynthia bigis
Duxerit, & fratris pulsa bis ibit equis.
T empora translato capient te nomina Thoma: Transla. Thomæ
Atque tuo celebrat curia thure diem.
H unc etiam à Priscis morem deduximus aris:
Deductus sacros nunc habet vnde dies.
N anque Erycina Venus, collinæ proxima portæ,
Carmine translata est casta Sybilla tuo.
C laudius author erat, pater est tibi Didime, debes
Huic, illi quantum debuit ante Venus.

Præsepe occidit vespere.

Quod modo cælatum stellis præsepe nitebat,
Summa quod ex humili venit in astra casa.
Tertia quum terris venere crepuscula lucis:
Occiduas prono sydere tanget aquas.

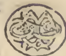
Asinus septentr. orit. matutino.

¶ Casus inest rebus, vacat vna, vocabit Asellum
Altera, præsepi subijcietque suo.
Tempus erat, gelido quo canit bruma Decembri:
Atque iacens posita sub niue terra latet.
Coniugis in patriam, stabant cui tempora partus,
Carpere quum virgo lege iubetur iter.
Vt venere, vident populo sacra mœnia plena:
Vixque erat hic turbis, hospitibusque, locus.
Quæ fuerant casu prope mœnia facta, vetustum
Ad saxum, excelso præcipitata iugo.
Stramine tecta intrant loca, sed squallentia fumo:
Ad præsepe boui iunctus asellus adit.
Nox erat, et summum peragebant sydera cursum:
Surgit humo virgo (nanque iacebat humi)
Crede sequens ætas, lux fit, vocat illa maritum:
Inter quadrupedes conditor ortus erat.
Ponitur in fœno puer ad præsepia nudus:
Quoque ignis pellat frigora, nullus erat.
Vidit, & authori (mirum) procumbit asellus:
Fit vapor, in facto membra vapore calent.
Approbat omnipotens, mox astra subiuit asellus:
Binaque pro grato signa vapore tulit.
¶ Tūc quoque se terris quū prima crepuscula fundēt:
Penéque sub radijs tacta tepebit aqua.

Lupus inci. oc.

Incipiet lupus astrigero decedere cœlo:
Et sensim latebras quærere nocte suas.

¶ Tertia lux venit, spatio seiungitur æstas: Dimidiũ æstatis.
In medio & cursu temporis illa manet.
Quiq; aderat dudum maturis flauus aristis
Detonsus sectis messibus albet ager.
Quaq; hærent gemini communi sorte manipli, Compo-nũt urmæ ni. arcel las vocãt
Et trabea & ruris cum boue vectat opes.
Inq; arcis speciem congestas tollit aristas
Area, quadriiugas exhibitura rotas.
¶ Admirare tamen quod fortius æstuat aer:
Cumq; suo agricola terra quod vsta fuit. Sol ĩ leõ.
Deserit Phœbus torrenti sydere Cancrum:
Igneus & fului terga leonis adit.
Ergo puer Daniel (res hæc nam sydere digna)
Venit vt ad persas, cognitus arte fuit.
Sic vt erat placuit, sed regis spreuerat aras:

Hac & parte grauis, cætera gratus erat.
Perstat: et in templo, quod rex non ipse putabat:
Sacra sacerdotum repperit esse nefas.
Inuidiam subijt, pro vero repperit iram:
A duce deseritur, captus ab hoste gemit.
Ducitur inuito miser in noua funera rege: Daniel in speluͣ. leonum.
Qua spelunca feri multa leonis erat.
Quid facitis? castos seruant sua numina vates:
In caput hæc vestrum (credite) pœna cadet.
Venerat huc; quum sic vitam non poscimus inquit:
Sed magis vt liceat pauca rogare deum.
Irrisere virum, cœlumq; deumq; rogantem:
Saxa sed hæc poterant dura mouere preces.
Audiuisse ferunt, posita feritate, leones:
Voceq; demulsos ante stetisse feres.

F aucibus & dudum, versus dulcedine capti,
Perdere quem cupiunt, abstinuere viro.
N am vix illorum proiectus in ora cadebat:
Factaq; terribiles mouerat aura iubas.
(M ira fides) ex his quum surgit protinus vnus:
Tergum coniecto supposuitq; viro.
H oc super vt sedit, ne stantes lædere possent,
Reddidit attonitas voceq;, & arte, feras:
M ox, sua vectori desint ne præmia, sospes
Ille redit, meritis venit in astra leo.

Diuisio Aposto. per sex orbis partes.

¶ Lucifer extremas vbi luce subiuerit idus:
Et celer eoas liquerit altus aquas.
V ox sacra ad occasum fratrum descendet ab ortu:
Et fiet factis maxima fama meis.
A spiciet toto nam, senis partibus, orbe,
Tradita bis senos reddere iura duces.
D ictus enim deus est, cum collegisset in vnum,
Fratribus hæc placido verba tulisse sono.
Q ua patet, vt nostris se subdat legibus orbis,
Ad sacra qui trino numine victus erat:
C um mihi tot sitis, quot menses continet annus:
Atq; putent orbem partibus esse tribus:
T res tribus his addo, formetur vt vsibus aræ:
Et capiat lectos ordine quæq; duos.
D ixerat, & summis vectus consederat astris:
Bisq; illi ternas corripuere vias.
N on secus elata libyci quam fronte leones:
Pectore verum agni, persimilesq; dei.
I nterea hos Boreas laudat, miratur & Auster:
Q uaq; habitat Zephyrus, qua domus Eure tua.

D el ita diuinis crescebat gloria rebus
Lustra duo atq; annis aucta duobus erant.
Q uum sonus illorum terras exiuit in omnes:
Traditus & Pauli vocibus orbis erat.
E t demum effuso pepererunt sanguine regnum:
Q uod vis nulla teret, nec teret vlla dies.
¶ Et tunc se roseo tollet quum lumine cœlo
Tithoni coniunx attuleritq; diem.
S ydereo fluuius late fluet æthere cursu:
Nostraq; quod lauit crimina munus habet.
¶ Aestus sole furit, designat Sirius ortum:
Apta bis huic illum tempora quarta dabunt.
¶ Q uum bis Iuleas Aurora reliquerit idus:
Bisq; ligat Titan, bisq; resoluit equos,
A d sacra Romanus reserabit Alexius aulam:
Q ua stat auentino semita longa iugo.
A tq; huius, tanquam fuerit vetus ordinis hæres,
Q uæ det mane sacris, dona senator, habet.
¶ Luce quoq; hac fama est turbam illuc ire Statorum:
Atq; sibi titulos qui speculantis habent.
A n quod Auentini perstabat Cacus in antro?
Et populo sunt hi forte quod ille fuit?
A n quia vox graia & sine voce vocatur Alexis?
Hocq;, suo insidias qui struit ore, facit?
I udicio fallor nisi rerum hic forte mearum:
Postrema è causis vera duabus erit.
T hure dato, interea sancto & cratere, senator
Tresq; vna redeunt in sua tecta viri.
H i tamen in templi disponunt pocula tectis:
Iurataq; sedent in mala nostra manus.

Iordanis totus exoritur.

Procyus æstus auget.

Alexio confessi.

Statorũ feriæ, & epulũ in ara.

Dona ferunt, ex his ne quis tua terga sequatur
Quisquis amas facinus, respice tutus eris.
N on intellecto fallax capieris ab hoste:
Nomine tutelam numinis vnde ferunt.
V oce carent, & sunt & vultu, et lumine blandi
Tunc quoq; quum credas nolle nocere, nocent.
S uppliciter positam scalam veneramur ad aram
Spargimur, et putei membra iuuantis aqua.
I pse sub hac obijt sanctum & ducebat ad ædes:
Illaq; ab hoc pota est ossaq; sancta lauat.
Mariæ in porticu quæ i gēma est ¶ Excipit ensiferum redeuntem è colle senatum
Porticus, in gemma qua colit ara deam.
G alla tuas ædes sic rex subit ante sacrorum.
Quum tibi cœlesti fulsit imago face.
Anniuersaria canis orit. ¶ Tempus idem tacitis parat annua mane sepultis
Iusta, parentali si qua relicta die.
Austri flant. ¶ Nauta caue mittit cras austros Aeolus antris:
Præliaq; admiscent, exoriturq; canis.
Mrgaritæ. ¶ Tertius vt tulerit formosus lucifer ortum.
Soleq; purpureo tacta rubebit humus.
M argaris est grais, est vnio dicta latinis:
Quæ tulit hinc virgo nomina, sacra facit.
S ed prece vos diuam grauidæ placate puellæ:
Ante Isis, voto hæc nunc parientis adest.
Q uodq; olim vobis poterat Lucina, procurat
Maturum sospes mater vt edat onus.
S orbuerat serpens, pariterq; remiserat illam:
Libera quum supplex hos, ait, ore sonos
R eddita ab ore anguis quia sum mihi visa renasci:
Da deus hoc votis indubitate meis.

V t quamcunque latens partu tardauerit infans:
In dubium & vitæ venerit inde suæ.
M e sibi placata, non te Lucina, soluta
Sit mihi cum partu muneris illa mei.
F inierat, cœlo vox est quum reddita, fiet.
Vnde suum grauidis candida numen habet.
Q uodque pudicitiam vouit, primosque hymenæos
Pura deo, castas non minus illa facit.
N ominis & gemma est istius grata puellis:
Vtilis & si quis sanguine parte fluat.
¶ Aurea sed cœlo iam tollit lucifer ora: Caniculæ oritur dies caniculares.
Iungit & eoos ad iuga Phœbus equos,
Q ui modo tentabat sitibundus Sirius ortum,
Igneus in spatio liberiore furit.
D eque suo ardentes signabit nomine luces:
Terraque languebit, præueniente cane.
Q uique modo æolij miscebant æthera venti:
Flaminibus positis prælia nulla gerent.
R oscida formosis delectant frondibus antra:
Additaque ad gelidi pocula fontis aquam.
S ed quoniam causam nunc poscor syderis huius:
Cum duo sint, paruus det mihi vela canis.
E rgo, toro longis gemeret cum victus ab annis Canis Tobiæ.
Neptalides, nato præcipit ista suo.
E st vir, eum indigenæ dixerunt nate Gabelum,
Bis loculis debet quinque talenta meis.
S i patriam quæris, medus, si mœnia Rangi:
Debita quò reddat, conueniendus erit.
D ixerat hic nato, natus quum deinde parenti
Ibo ait, ignoro sed tamen ipse viam.

Q uære ducem dixit, quærebat, repperit ille
Angelus eiusdem. Inscius aligerum, subsequiturque ducem.
V t solet à tergo canis bos comitatur euntes,
Erigones qualis, Icariique fuit.
V nus iamque aberat fortassis mensis & alter:
Fitque parens longa tristis vterque mora,
C onstiterant lento de nato uerba serentes:
Illius ante fores quum uenit ecce canis.
A dmirantur, adest dicebant: fidulus ille
Blandus erat cauda, blandus & aure suis.
C onspiciunt natum, læti exilire uidentes:
Dantque illi faciles, accipiuntque manum.
O mnibus expositis, uolucris puer iuit in auras:
Deque choro superum cognitus unus erat.
S ensit abisse canis genium: latratque, furitque,
Ireque iam cœlo, quò uolat ille, cupit.
T unc ait, alipotens est quod comitatus euntem,
Da deus huic longæ præmia digna uiæ,
V t modo qui terris custos fuit ille fidelis,
Sit uigil in cœlo, permaneatque tuo.
A nnuit omnipotens, cœlum celer ille subiuit:
Syderibus pictus promicuitque tribus.
Procyon S iccaque magnanimo coniunxit rostra leoni:
Q uodque præit paruus nomina graia tulit.
Canicula fortius ardet. ¶ Ast ubi iam tulerit radiorum Cynthius orbē:
Fortius ardebit quàm ferus arsit heri.
O ris enim candet pars igne sinistra leonis:
Cumque suo exiit, sole nocente, cane.
Mariæ Magda. ¶ Hac quoque luce adsit, quæ tela Cupidinis odit:
Dum Magdalenæ thus cremat ara focis.

D istuleram versas Quintili huc mense puellas: quæ attē-
Det, cui iam Venus est multa professa, preces. dit Chri-
V nde sed exemplum nostros hoc venit in annos, stum.
Illis quid ue dedit nomina versa, canam.
O sa pudicitiam, atq; inhonesto prodiga cultu,
Publicæ erat veneris criminis illa rea.
Quū pia stirpe ducū germanæ criæ obuia Martha
Dicitur hæc placido verba tulisse sono.
E cquis erit finis morum germana tuorum?
Tempus enim vitæ iam melioris adest.
R edde deo mentem, tibi quam tuus abstulit error:
Teq; illi eripias, criminibusq; leues.
S cis mea cœlestem prognatum virgine partum:
Ille soror nostri sanguinis ille deus:
O re feras traheret, da saxa mouebit amore:
Voce tenet ventos, carmine sistit aquas.
P one leues cultus, quid tinctæ murice vestes?
Coa quid, & digitis aurea gemma tuis?
E st animi facies, illam soror instrue lege:
Cætera pro vili, pro nihiloq;, putes.
D ixit, odoratos erat vt perfusa capillos,
Inq; peregrino tota colore color.
P rotinus admonitis pictos detraxit amictus:
Sint licet ante deum qui tamen acta putent.
V enerat, assistit, perstatq;, auditq;, loquentem: Conuer-
Atq; illo, ogygio mœnas vt acta, furit. sio præ-
N on secus ac viso quum fulgure, voceq; tactus, dicatiōe.
Ensifer in lapso mente rediuit equo.
D eniq; iam forma, iam dulci carmine capta,
Stabat, ad æternos quum cadit illa pedes.

Hosq; amplexa gemit: lachrymisq; tenerrima lauit
Praesentesq; vnxit: continuitq; manu.
Vertitur: exemplum facti cepere puellae:
Versaq; quod fuerat, nomina versa tenent.
Forte pudicitia proauorum lapsa iacebat:
Templa dari Veneri casta Sybilla iubet.
Iussa peregerunt, animu recipere pudici:
Et Venus à verso nomina corde tulit.
Sunt quibus hinc placeat deduci nomen & aram:
Iudicio prima est causa sed illa meo.
Vnde tamen ritus, cur claudant tecta puellas;
Non erit haec vero pars reticenda suo.
Ante deum dudum felix quae versa meuendo est:
Quaeq; pedes vnxit, pixis vt ipsa docet.
Facta chori magni cum pars foret vna magistris
Illeq; promissa sponte pet iret ope.
Luce, procul socijs: plebem formabat ad aras:
Stabat in abruptis condita nocte iugis.
Nuda niuis patiens, & lunae, tecta capillo,
Qualis adhuc multis cernitur illa locis.
Visa dari lex est, subeunt loca sola puellae:
Proq; sacris antris limina clausa tenent.
Illaq; quod fecit, sacra nudantur in aede:
Ne similes diuae sint, secat ara comam.
Caetera conueniunt, sublimis nectar adhibat:
Nectar idem sunt his liba, merumq; dei.
Pectora formabat, suadebat pauperis vsum:
Ante sacros faciunt haec quoq; mane patres.
Saepe scelus fassa est, leges cepere fatendi:
Vnde sibi vulgo facta libellus habet.

Verticordiae Veneris festum huc translatū

Confessi. Magdal. quae in deser. vixit

N uda subit plagas, plectendo terga, flagellum
Repperit, hinc si quam pœnitet esse malam.
H oc si Pasiphae faciat non improba furto
Abiegni quærat turpia facta bouis.
N ec natos Medea suos, fratrem ue trucidat:
Neritium Circe nec vetet ire ducem.
M yrrha patri abstineat, lædat nec Scylla parentem:
Nec det pube suos altera Scylla canes.
C ætera ne dicam, longum est narrare, docebit
Ante fores cæcus, si stipis æra dabis.
¶ Pompa sed ecce venit, præmittit Lucia munus: Munus à societate Consulo.
Estq; memor socij numinis ipsa sui.
I ura pudicitiæ sed quando tradita seruas
Perge, nec iliadas desere diua nurus.
¶ Gramina si pallent, hominum si corpora languent,
Cras canis hæc æstus crimina siccus habet.
¶ Q ui sequitur multo maiori accenditur igne: Vehemēs æstus Iacobo ape.
Ardet & accensus, difficilisq; dies.
¶ Proxima Laomedon tua quum nurus aurea surget,
Nec poterit cani tedia ferre viri.
T hura peregrino ponent altaria diuo:
Finiet & longum mane viator iter.
A tq; sacra supplex totusq; in imagine stabit
Suspiciens templum magne Iacobe tuum.
I ndeq; quo possit longarum facta viarum
Vera loqui, signo picta tabella datur.
N eue illi desint propriæ commercia linguæ,
Sunt ibi qui poscant, qui referantq; sonos.
I nterea, cum sis sacer imis incola terris,
Tamq; peregrina thure colendus humo,

Mortuus, aut viuus, cur illuc quisque venire
Cogitur, & vulgus res mouet ista, doce:
Haec ego, quum pileo, peraque, accinctus & hasta,
(Ire putes) oculos constitui ante meos.
Et prior ò dixit, fastorum cura nouorum:
Accipe iam monitu quod petis ipse meo.
Est locus extremae nomen Callaecia terrae:
Quem teneo, titulus traditur vnde mihi.
Iacobus aut in vita aut in morte visitur. Mortuus in pelagus demissus deferor illuc:
Rexque mihi templum tradidit, vxor opes.
Quodque tegor scisso sine vi (mirabile) saxo:
Fama volat, multa visor in aede prece.
Perque huc diuersas venerunt munera terras:
Fit via, ad huc multus meque viator adit.
Mortuus aut viuus, sic plebs putat, ibit ad aram:
De socijs quoniam sydera primus adit.
Atque poli tanquam custos ego limina seruem:
Per me aditum vt possint huc sibi habere, rogant.
Finierat, capiunt cur cultum pauperis inquam:
Et non sanandis sunt data tecta tuis.
Pauperis ista inquit videantur tela licebit:
Fortia sanctorum sunt ea iure patrum.
Hasta Iacobi tua est cento Adae, Barba Iosephi,
Iobbi erit & squalor, caetera nostra putes.
His igitur tutos per mille pericula reddo:
Magnaque sunt ex his, miraque gesta meis.
De quibus vt taceam, satis est pro pluribus vnus:
In cruce qui vixit, cui mea perstat auis.
Vt sint incolumes, haec sunt mea tela, nec hasta,
Tristia nec pileus, nec mea pera, timet.

Et quoniam, culpas confessi & nectare poti
(Vnde peregrinis mutua cura meis:)
Sæpe viæ passi tam longa incommoda languent:
Per'q loca intereunt, ægra ue membra trahunt.
Roma peregrinos ne mendicare videret: Incurabiles ĩ æde Iacobi.
Præcipue ars vana quos bona mulcet ope:
Est vt sancta, locum miseros deduxit in vnum:
Vulnere synceros ne trahat ira mali.
Quodq; mihi in patria sunt hospita tecta, torosq;
Tot teneo his luces quot celer annus habet.
Iure dat hæc patrio, non restituenda labore
Membra machaonio nunc alit ipsa quibus.
Dixerat: ad circum, cui nomen Agonius, ara est:
Est & ab Hispanis hic ea dicta suis.
Munus ab Alfonso est dixit, Paradinius author:
Quæ tamen est ægris plus sibi iuris habet.
Hactenus est sed eques tibi, dixi: araq; sedentem
In longa vidi conspicuumq; toga.
Martia respondit nobis ius tradit equestre Equites S. Iacobi togati.
Roma, quod ante tulit, nostra pfacta toga est.
Pectore puniceo quæso cur tessara gesta est?
Illa inquit, crux est, pro cruce bella gerit.
Fax quoq; de partu soluit tua picta puellas:
Hoc ait, è partu salua puella canat.
Dixit, & accepto baculo, paruaq; lagæna,
Deseruit vultum protinus ille meum.
Hac & luce pepo sub odoro cortice nectar Pepones boni.
Apponit mensæ, conspiciturq; foro.
Rumor erat parta magno de Cæsare pace,
Flaminia ad patriæ templa redire patrem.

A urea tollebat pro re fastigia porta:
Et via erat spatio reddita tota suo.
C ultior & pompam expectabat Cæsaris arcus:
Inferior multo sed tamen illa fuit.
H inc atq; inde aderat studio pia Roma videndi:
Atq; moræ impatiens dum cupit ora ducis.
V ox erat ecce venit: spectant, gaudentq;, videndo
Et populi vultus traxerat ille sui.
I n solio pictus quum vtroq; adeunte senatu,
It capitolinum vectus in ora iugum.
C urritur, argentum felix spargebat & aurum:
Q uaq; ibat, festus per loca plausus erat.
C andida numen equo niueo super hostia nostrum
Præcedebat, ab hac tradita signa dabat.
P arcite Cæsaribus veteres donare triumphos:
Non fuit hac nostra lætior vrbe dies.

Christo-phoro. ¶ Q uàm bene et ipse Gigas Atlante potetior ipso
Tunc quoq; fert humeris, nomina cuius habet.
H oc est astra sequi, non vt ferat ossan Olympus:
Aut tentare sua trudere ab arce Iouem.
C orpore Aloidas vicit, pietate gigantes:
Q uem quia portauit credidit esse deum.
M ens erat aut nulli, aut summo parere, potentem
Regem adit, infernum rex timet ille Iouem.
C ogitat infernum, cœli pia signa timebat:
Cede ait, & nostrum quærit in orbe deum.
C onstitit ad ripam (nam sic præceperat illi
Vir sacer ad cuius venerat ille casam)
Q uum sic vastus ait, fuerat mens tartara adire.
Liminaq; herculea frangere cæca manu.

A bstrahis, & verum mihi demũ ostendere regẽ
Pollicitus, qui sit protinus ergo doce.
D ixerat, & rigida defixit lumina fronte
In sanctum, & faciem, qua Polyphemus erat.
I lle supercilium admiratus & ora loquentis
Accipe ait: cernes qua ratione ducem.
I ram pone prius, fastum, atq; immania corda, Persua. pœnitentiæ.
Atq; doma hæc longa corpora vasta fame.
I nde preces fundas humilis pallensq;, miserq;,
Hactenus, insurgens quum ferus ille refert.
H eus, tibi si sint hæc, mihi quæ sunt corpora, posses?
Præcipis hãc quam nunc tu tolerare famem?
A spice qui venter, sint qualia pectora: quare
Hanc melius pro me (nam potes) ipse feras.
P ræterea non sum puer vt prece lassus ad aram,
Sic positis genibus, tempora longa teram.
B rachia iam cernis quercus conformia ramis,
Q ualia ꝑ Aegæon in Iouis astra tulit.
H æc, humeri, et quicquid setosa hæc crura valebunt:
Promitto, studijs cætera quære tuis.
T unc ille amne isto fortis peritura receptes
Corpora (nam hæc tumidis sæpe trahebat aquis)
F iet ait: rigidos nudat quum veste lacertos,
Cruraq;, & irato corpora ab amne vehit.
M otus erat deus hoc, pueri sub imagine venit: Christus puer fertur.
Ille iacet, ripas fluminis ante vocat.
T er caput attollit, ter forte relanguit illi:
Nox erat, hic rursus clamat & ille venit.
A spicit astantem miratur nocte vagari
Subijcit inde humeros, hunc tenet aure puer,

P ondus erat, maius quo iam non senserat vllum
Nititur in conto, pertica contus erat.
S udor erat presso, corpus crescebat in vnda:
Atque onus & pondus, miraque facta putat.
R espicit & puerum: penè & succumbit eundo:
M iraque res visa est, curuus & inde gemit.
N e mirere puer tunc inquit, vertice tollis
Flumina cui parent, æquora, terra, polus.
D ictis vtque fides sit: ripæ (stabat in illa)
Fige hastam, frondes pomaque fixa dabit.
Baptizatur Christoforus. D ixit, & abscessit, nox præterit, ortaque lux est:
Dicta patent, sacram protinus optat aquam.
H uius in obiectis prodest mensura periclis:
Hanc licio hinc sumptam sedula seruat anus.
I lli quodque sudis nitidum tulit arida florem:
Omnia pro voto reddere fila putat.
Q uod tamen in fluuio creuit dum vellitur aurem:
Omen ab hoc inter balnea mater habet.
C resceque ait puero, & post diuum nominat ipsum:
Q uum subigit Cererem, tunc quoque dicit idem.
H æc, & plura quidem quia credula posse iuuare
Turba putat, turbæ linquimus illa suæ.
E xtra forte rogor pictus cur cernitur aram:
Q uam rogor, huic dubio causa iocosa subest.
Reprobus fuit. N anque licet nostræ fuerit prius improbus aræ:
Sitque aræ iccirco forsitan ante fores.
P ertulerat puerum, lassus requieuerat idem:
Q ua dederat humilem stramina parua torum.
C orpora dat somno deformia, surgit ab illo:
Seque trahit surgens, præcipitatque casam.

T alia ne fiant templo, depingitur extra:
Qua patet, & frontes angulus ædis habet.
A sene quæ veniet rutilans Aurora marito,
Excipiet sacrum plausibus Anna tuum.
A nna sacrum poscit: festum est matralia, si fa
Dicere, quod priscis matribus ante fuit.
C urq; sit hæc multo melior quam causa priorũ est:
Anna quod est mater, filia mater erat.
P risca Ioui Anna cibum, dat eundem nostra tonãti
Anna cibum, multo qui Ioue maior erat.
I gne parit Semele, virgo parit igne, parensq;
Ficta fuit Baccho: vera sed ista deo.
B isq; Ino geniti cœpit sibi iura nepotis:
Istaq; bis geniti iura nepotis habet.
C andida vixit anus, Matuta vocabitur Anna:
Portunusq; deus, portus, & aura puer.
V icta quidem festo est, causa et meliore vetustas:
Et perit historica fabula vana fide.
T hebanæ ergo dabant Matutæ liba parentes:
Area qua nomen de boue prisca tulit.
I te & vos matres, natæ melioribus annis:
Vestraq; bethleis tradite dona focis.
A nna quidem mater, mater quoq; nata, puerq;:
Matribus est vnus, vna sed ara tribus.
C ernite vt esse cupit proles diuina duabus:
Vtq; illum pariter discupiere duæ.
V bera iam petijt, sed non petit vbera, ludit:
Dum videt hinc auiam, te petit inde parens.
H æc velut audiret, deus ad me vertit ocellos:
Vertit: et amplexus, osculaq; Anna dedit.

Annæ matrij Mariæ matralia huc lata.

Altera lux oritur, magna de gente propinqua
Martha sacra poscit hospita in æde nurus.
Cur poscat ratio non est aliena, reclusis:
Excepit tectis, hospitioq; deum.
Sedulaq; excepto placuit, curaq;, fideq;:
Proq; illo vt faciat nunc quoq; quærit idem.
Passa virum non est, castas amat illa puellas:
Conuenit & dubijs vtraq; causa suis.
Hoc quoq; lucifero, quâ mercis Agonius author:
Quaq; capax Rheti pocula circus habet.
Quam tetigere prius proprij sacra numinis ossa:
Dum calet accensis muneris ara focis.
Vt valeas per te, nullaq; Machaonis arte,
Ara dabit medicam Panthaleonis aquam.
Tunc quoq; dimidiur leo, nimbo flabit & auster: Leonis medium exoritur Auster nimbosus flat.
Ipsa terat fruges area plena licet.
Quam cito bis roseum Cytherea reduxit equum:
Cernat vt inuicti Cæsaris arma sui.
Quam bene Victoris quod sunt quoq; sacra, duciq;: victoria Cæs. S. Victoris sacrum.
Nomina victori quod geminata parat.
I nunc & contra te Cæsar tela ferantur:
Ipsa tua è cœlo numina bella gerunt.
Ergo suis saluus libycos pene rarat ab oris.
Ipse sua Mauors qualis ab arce solet.
Quum ducis est hosti subito pallorq;, pauorq;,
Atq; suum excidium visa Guleta timet.
Venerat à tergo victoria signa secuta:
Famaq;, sed pennis aurea picta suis.
Inter erat geminas aquilas & ludere visa
Omnia promittens læta futura duci.

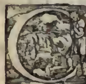
Exerci. Italorū. Qum qui inuectus equis Italo comitatus ab orbe:
Cæsaris est acies, imperiumq; sui.
Sic Mars inquit: abi celeri mea fama volatu:
Sisq; ducis populo nuncia læta meo.
Hæc ait: atq; hostes vocat in certamina mauras:
Barbaraq; inuicta contudit arma manu.
Foci publici ob Guletã expugn. Nuncia fama venit, tollunt sua lumina turres:
Primaq; per flammas cognita laurus erat.
Stabat vt intacta pro regno candida veste:
Ante patrem è solio tunc pia Roma refert.
A te sancte regor, nec sub te pœnitet esse:
Cerno etenim auspicijs omnia læta tuis.
Glorior, & post tot crudeli damna sub hoste:
Te duce de lachrymis exeruisse caput.
Inq; tamen nostro spes est quoq; Cæsare rerum:
Coget is errantes in tua septa greges.
Vix ea finierat, certis victoria pennis:
Astitit illius quum dea læta manu.
Tunc oculos tollens, (nanq; illam dextra tenebat)
Oraq;, sic nostris protulit ista deis.
Alma parens igitur, tuq; ò ter maxime nate:
Perpetuum & numen frater vterq; meum.
Cæsaris & terris, & cælo inscribite nomen:
Sitq; meum exoriens occiduumq; latus.
Sic: sua quum lauro victricia tempora cinxit:
Velaq; Pierides deposuere meæ.

Explicit liber Septimus.

SACRORVM FASTORVM LIBER OCTAVVS.

¶ In hoc mense Augusto, qui sextilis dicebatur, Augustus Cæsar secundus Imperator verus, verior verificatur in Petro Augusto, immo augustissimo propter sacra, secundo Imperatore (nam vt Imperatores olim Pontifices ita nunc Pontifices à Christo Imperatore primo, Imperatores appellantur.) propter quod Constantinus eius festum quod in pascbate erat, ad has calendas eidem Augusto Petro consecratas transtulit. Tutela olim Cereris, nunc Bartholomei apost.

EPIT ab Augusto sextilis nomina mensis:
Ceperit et cur hæc debita causa manet.
Sacra augusta patres, augustaq; tépla vocabát:
Aucta quoq; imperij iura vocantur idem.
Reddita Romano fuerat prouincia regno:
Subq; Tybri famulas Nilus agebat aquas.
Scilicet & sacros spectauit Roma triumphos:
Nactaq; erant finem ciuica bella suum.
Clausa feris rigidis fera Iani templa silebant:
Duxq; suæ pacis publicus author erat.
Atq; pater patriæ factus, populoq; Quirinus,
Dictus & Augusto nomine iura dabat. Cæsar dict. Augusti. añ.

Quum, ne parua forent illi, nisi nomen & ipse:
  Imponat mensi, continuetq; patri.
Sic vt erat solito lectus de more senatus:
  Cumq; suo populo munere iunctus eques.
Alta recensentes felicis principis acta:
  Qui diuisa suo cum Ioue regna tulit.
Cæsaris accepit Quintilis nomina primi
  Dat, quod is imperij munera prima suis.
Sextili Augustus det nomina iure secundus:
  Roma quod aucta duce hoc, imperiumq; fuit.
Ista etiam vt nõ sint, meritis nec præmia dentur:
  Mense patri iungi filius aptus erat.
Talia dicebant, dicto assensere Quirites:
  Mensis & Augusti nomine dictus erat.
Interea venit rerum pulcherrimus ordo:
  Alteraq; est facies temporis, alter honor.
Ergo datum, quoniam primum fers tẽpus ad aram:
  Vnde feras illud clauiger ipse mone.
Vix ea, quum sensi duras strepuisse catenas,
  Dirigui, ille oculos constitit ante meos:
Atq; ait, ò vates depulso fide timore,
  Et mea constanti pectore dicta tene.
Nam mihi cum festum thus hoc præberet Aprilis: *Festum vinculo. à pascha te huc trãslatũ*
  Victor ab inferno quum deus hoste redit.
Ad sacra Syluester (pater hoc tunc nomẽ habebat)
  Vt venit: Cæsar sic pius ore refert.
Cæsaribus primis menses tribuuntur in anno:
  Hic est Augustus Iulius ille fuit.
Imperio post hos potitur de virgine natus:
  Qui venit ex illo clauiger ipse fuit.

M agna quidem res est primordia tradere rebus:
Vnde tulit mensem Christus Iule tuum?
R es quoq; non parua est aperire et claudere cœlum: Petrus secundus Impe. sicut Augustus.
Et post immensum numen habere deum.
S acra augusta vocant, fuerat pater ipse sacrorum
Clauiger, Augusti tempore dignus erat.
D ixerat, Augusti mihi sacrauere calendas:
Huc & ab Aprili transtulit ara diem.
H actenus, audebam, vidi cur tempora dixi:
Prima feras mensis, cur det & ara locum.
A dde tuo quæso quæ sint iam nomina festo:
Mensesq; cur illo cum prece sacra dabant.
C arcere claudebar, Solymæ domus impia testes: Petrus à vinculis soluitur.
Dixit, & Herodes criminis author erat.
V idit vt hoc, celeri qui præuidet omnia nutu:
Hoc fit ait nobis: aligerumq; vocat.
I mperat huic nodos nostro de corpore soluat:
Iussa facit, venit carceris ante fores.
F usus humi stabam somno, ferroq;, grauatus:
Limen adit, tangit, ianua tacta patet.
S ic vt eram in tenebris, sopitum suscitat vrgens:
Atq; ait, à vinclis surge age surge senex.
E xcitor ad vocem, fractæ cecidere catenæ:
Tollor, & addubito num sopor ille foret.
C onspicio astantem, vigilabant pectore sensus:
Pone veni dixit, non ego segnis eram.
V enimus in tutum, linquor, volat ille per auras:
Liberor à vinclis, festaq; nomen habent. Festum à vinculis dici deb.
T empore quod teneor, quod septima sacra colentes:
Azimon appellant, ibus mihi pascha dabat.

F inierat, magnus fuerat concursus ad aram:
Parsq; dabat collo vincula, parsq; preces.
T unc sic turba onerat cur dixi colla catena?
Siq; duas passus, cur capit vna preces?
S eruat in exquilijs templum quæ vincula dixit:
Q uanta sub Herode subq; Nerone tuli.
M ira dabant, natæ languebant colla Q uirini:
Libera fit, cœli crimina claue premo.
H is ego quod uinctus, quod sano colla puellæ:
Soluoq; quod culpas, criminibusq; leuo.
C urrit ad hæc vulgus, ligat & sua colla: rogatq;
Corporaq; atq; animas vt pia facta iuuent.
C onstiterat non dum, quæ nunc videt ara carinas:
Thuraq; tarpei carceris antra dabant.
V incula bina ferunt (Eudoxia muneris author)
Hisq; iugo ponunt, quæ modo templa vides.
S tant pia sacra; duas iunxerunt thure catenas:
Continuo series vna duabus erat.
H æsit enim alterius conspectis altera nodis:
Implicitoq; hamis restitit vna sinu.
F actaq; supplicibus de priscis vna duabus:
Nunc manet, ex ara conspiciturq; mea.
D ixerat, Augusti sed cur se afferre calendas
Turba inquit, posito cum sue mane mero.
I usserat Augustus celebrari mane calendas:
Has ait, inq; domo publica vina dari.
F acta refert vulgus, ponunt conuiuia patres.
Aedeq; de nostra publica mensa datur.
Q uod solêne putat, priscorum more parentum:
Læta suem festo plebs petit inde meo.

Quodcunq; solues super terram.

Duæ catenæ in ara ex miraculo vna factæ sunt

Præterea

Præterea ludum celebrabat Hilaria, mense
Roma fere extremo sed Cytherea tuo.
Vertit in augustas illud gratata calendas:
Plenior vt fieret Cæsaris ara iocis.
Scilicet aula diem valuis celebrabat apertis:
Atq; eques ad plausus atq; senator erat.
Omnia fiebant, fieri quæ festa requirunt:
Largius effuso per sua verba mero.
Tradita sunt nobis, & vulgus numina nostra:
Sic coli: Octaui factaq; nostra putat.
Quodq; dape Augusto feriari mane solebant:
Se afferre Augustum nunc ait ille rudis.
Dixerat: ibat eques patris non vnus ad aram:
Aureaq; è collo cuiq; catena fuit.
Quæ sit causa rogo, cum nomine lætus equestri,
Verba suis verbis contigit ille mea.
Vt taceam patrum quod nos lætamur honore:
Quodq; senatorum nomine quisq; sumus.
Munere functus eques romano dicimur ordo:
Quamq; tuli, collo cuiq; catena rubet.
Finierat, vidi venientem ad vincula nautam:
Sed subijt, dederat vela quod ille rati.
Hinc dicturus eram, cur piscatoribus idem
Præsidet, occurrit rete quod egit aquis.
Subsequor exquilijs cum octaua luce moremur,
Bis quoq; cur quartam carceris ara petit?
Vnda quid in tenebris? prono quam pectore sæpe
Credulus exiguis potibus ipse bibi?
Ara quod illa prior; locus est quod carceris, inquit:
Tot dat in exquilijs, quot petit ipse dies.

Feriæ Augustè à ferêdis epulis dictæ.

Feriari Augusto quod vulgus afferare ait.

Equites S. Petri assistunt sacra.

Nautarũ feriæ aqua carceris.

Mite cingebar non vno: voce peregi
Posceret vt sacri quilibet amnis aquam.
Precibus Petri rupit aqua e carce. Quæ quia defuerat, ne desit versus ad astra:
Sic humili supplex alloquor ore deum.
Nate dea si te didici pia iura magistro,
Carceris & pro te vincula dura fero.
Quam petor hic sanctam da viui fluminis vndam:
Sic ego, rupit aquæ quum prope vena pedes.
Curritur ad fontem, tollebam crimina rore:
Corpora sanabam, sic manet vsus aquæ.
Dixerat, & cœlum cui præsidet ibat in altum:
Alite ab exquilio præueniente iugo.
Ergo pios dixi atque augustos effice patres:
Duraque delicti vincula solue mei.
Mariæ de Angelis inuentio sancti Stepha. ¶ Altera lux aderat: titulum dabat aliger aræ
Virginis, hac Neruæ qua videt illa forum.
Tela deæ placuit, textores templa subibant:
Ad sacra crescebant quæ trabe fulta loco,
¶ Lux eadem illius prætexit nomine templum:
Cum foret hac ingens æde recepta dea.
¶ Proxima lux atris illi sua repperit ossa,
Cui prius infelix obruit ora lapis.
Aestus ingẽs siguiæ incẽduntur ¶ Hinc vbi purpureum tollet iubar æquore Phœbus
Igne sub Icario sicca sitibit humus.
Caligatque vrens stipulis ardentibus, aer
Vixque erit æstiuum quæ leuet aura diem.
Festum niuis. niuis nõ. hu. ¶ Aestuet ille licet, plenis lux altera nonis:
Quis putet? iniecta sub niue stabit humus.
Ite piæ matres, vocat ad præsepia virgo:
Hic vbi in exquilijs aurea templa tenet.

S cilicet hic Iuno quondam Lucina manebat:
Et dicta à Luco est, quæ dea lucis erat.
V era patent, cedant priscorum numina, nanque
Hæc Iunone prior hæc dea lucis erat.
L ucis habet titulum, peperit quia candida solem:
Luceque quod iuuit, Iuno vocanda fuit.
C oncipit hæc natum sine coniuge, concipit illa,
Vera sed ista parens, illa figura fuit.
A ra sed exquilijs cur est, quis muneris author,
Q ua ue nota est festum, poscor vt ipse canam.
V ir fuit, hunc olim priscorum sanctior ætas,
Romaque Ioannem, patritiumque vocat.
C um sine prole foret, qua matris stabat imago
Dicitur hæc posito verba tulisse genu.
C um tibi in vrbe tua non dum sacra splendeat ara:
(Par vt erat) populo thure colenda tuo.
Q uod dea tu nullo peperisti semine natum:
Solaque non tactæ nomina matris habes.
Q ua careo, prolem da: fac spe læter vt ista:
Feceris, & per te nomina patris erunt.
T empla feres prima: & me patre vocabere maior:
Ad præsepe notam sed dabit ara loco.
V nus & alter erat precibus iam lucifer ortus:
A prece quum voti fit pius ille potens.
F esta deæ suberant, quibus est assumpta, parenti
Soluere promissi munera tempus erat.
E lige diua inquit, qua uis sit vt area templi:
Irrita signatis non erit illa locis.
N ox oritur: sicco feruebat Sirius astro:
Versa poli est facies, canaque bruma redit.

Sequitur opin. illã quæ est ꝑ prolẽ recepit.

Nix die bus cani.

C andida signato sparguntur vellera templo:
Mensesq; sextili sub niue collis erat.
L ux redit, inspiciunt, mirantur facta Q uirites:
Admoniti patres thura, chorisq; ferunt.
C olleq; spectantes alieno mense pruinam,
Q ua fuit, alterna procubuere prece.
I nde pater sacra signauit limina fossa:
Signatisq; aram iussit inesse locis.
A tq; inquit tangens, primam quã tangimus aram:
Ad præsepe parens, cui nota maior, habe.
D ixerat à læuo strepuere tonitrua cœlo:
Areaq; exiguo tempore creuit opus.
Q uodq; niue hanc legit, dicta est: & mater et illa:
Fertq; dies ex re candida nomen idem.
H æc ego: libarat cœlestia dona sacerdos:
Soluerat & fusa thura, precesq; mero.
Q uum mea dicta suo virgo vt candore probaret,
Protinus aurata flauit ab æde niuem.
M istus erat tecti niueo color aureus imbre:
Estq; pudori aptus visus vterq; deæ.
T alis ab ætherio quum funditur alpibus axe:
Ora per occurrit, fusaq; spargit humum.
N on est, esse putes vento per inania versam,
Perq; humeros lapsam molliter, inq; comam.
V idi sæpe aliquem, cum non sit frigus in illa,
Frigora subducta pertimuisse manu.
V ulgus in hac ludit, glomeratq; iocosus in orbem:
Matribus & multis vsibus esse putat.
A spicit hoc fieri, probat & virgo aurea factum
Nosq; niuis gaudet credulitate capi.

Mariæ maior quia primum hoc illi templum nomine ad præsepe

Finis erat, diuum quum iam regina per aram
 Cærulea vidit nubere veste nurus.
Cum tamen has videat, cur à præsepibus arcet:
 Qui rogat: hic à me iam sibi doctus eat.
Ossa torum fuerat: peperit quæ ex æthere natum:
 Casta puellares pellit ab æde pedes.
Ne fuget ex toto, dat templum, limen et aræ:
 Proq; fore his mandat soluere vota prece.

Puellæ nubunt præsepiũ nõ itrãt.

¶ Has quoq;, qui domini sibi fert de nomine nomen,
 Hinc in auentinum cernit abire iugum.
Nam pueros, positor quæ illic dat semina plantæ,
 In calicem versa fronde iuuare putant.
Romula contigerat facundus mœnia doctor:
 Fama volat, duras ore mouere feras.
Aeger erat matri romanæ natus, ad ora
 Illius vt properet, deserit illa suum.
Voce sacra capta est, mora fit, puer occubat umbris:
 Exanimum diui detulit ante pedes.
Abnuit, illachrymans rogat vt reuocetur in auras:
 Motus erat, matri vixit vt ante puer.
Hinc folium capiunt, creduntq; iuuare parentes
 Arboris: illius quam posuere manus.
Aurea quæ quoniã est, non cessat tradere frondes:
 Vsq; licet carpant, largius vsq; dabit.

Dominico Citri folia in poculũ.

Hic quoq; de domino fieri præconia in hostes
 Præcipit, vnde horum est ordinis ipse caput.
Visa erat illius genetrix peperisse gerentem
 Ore facem in somnis, nocte silente, canem.
Lux erat, hunc peperit: fuit huic facundia flamma:
 In dominiq; lupos ipse latrator erat.

Fũdator ordinis prædic.

Mater parit canem in somnis.

Quæ regio illius non victa est fulmine linguæ?
Traxerat & lapides in sua verba sono.
Sæpe vir à domino fugiens est voce retentus:
Quiq; illum contra ceperat arma, manu.
Verbis sæpe huius, cum declamare videret:
Saulum ipsum ex astris, obstupuisse ferunt.
'A Papa ordo datur. Venerat vt leges fundaret, vota negantur.
Mox pater admonitus maximus illa dedit.
Nomina prima tulit tubicen, titulumq; secutis:
Orbe fere toto mœnia sacra patent.
Stella hinc quæ in puero micuit, dum forte lauatur:
Venturum sydus relligionis erat.
Magist. sacri pa. Ergo palatinus merito fuit ille magister:
Perpetuusq; est hic ordinis huius honor.
Nauis incipit diluculo. ¶Lucifer exoritur: surgitq; ex æthere puppis:
Ad nos quæ heroas per mare prima tulit.
Quare sancte pater faucas pro syderis ortu:
Hanc nos quando tuam credimus esse ratem.
Nox erat, effuso lauit qui sanguine terras:
Quum deus it iuncta est qua Galilea mari.
Aspicit aduersis turbari lintea ventis:
Aequoraq; in fratres concita nocte trahi.
Scilicet æolias cocytius imbre procellas
Hostis in hos morat, detuleratq; notos.
Distrahitur puppis, retinent, contemnit habenas
Ars cadit: attonitus quisq; petebat opem.
Est Argo in figura cymbæ Apo. Quid facerent? cæca stabat caligine cœlum.
Nubibus & scissis non fragor vnus erat.
Fert ratis & fluctus, tulerat symplegadas Argo:
Hæc nisi tunc Argo non minus ipsa fuit.

N anque Cephas hic est, illic dux ibat Iason:
Duxque columba rati mitis vtrique fuit.
V iderat occurrit sicca deus æquore planta.
Esse putant vmbram, fidite visus ait.
D e rate prosiliens dextram dat nauta magistro:
Norat enim, & pressa siccus adiuit aqua.
T ollitur in puppem diuinumque hominumque potestas:
Deque illa surgens talia lætus ait.
Q uod tutata meos partem percussa procella es,
Pro merito stellæ sint tibi nauis ait.
V ix ea quum cælum precium tulit illa laboris:
Tresque, decemque, notas saucia parte tenet.
C laraque syderibus spatiosum sulcat olympum:
Atque hinc Pontifices nostra sub ora vehit.
T uta sit ergo diu, & stellis micet omnibus æuis:
Nec ferat aduersos amplius illa notos.]

¶ Q uam bene qui signi donarat sorte carinam, Transfiguratio domini.
Hac quoque transformat fulgure membra die.
I ret vt ergo polo Heliam Mosemque vocauit
Gramine ab elysio, summaque montis adit.
I pse Thabor mons est cũ nube hinc sumptus ab aura
Tollitur, & radijs integit ora suis.
A tque sui clara redimitus imagine solis
Iuit, adorantes deseruit que duces.
Q uoque magis vehitur, tanto formosior ille est:
Pendulus, aerius, persimilisque nitui.
I nter & heroas cælo constabat in alto:
Omnibus & facto est cognitus ille deus.
I nterea attoniti dum stant, nota ora recepit:
Solus erat, rerum visa tacere iubet.

Sagitta occi. Matutino. ℂ Tunc quoqꝫ, quæ cœlo prima pro sorte sagitta est,
Si quis vbi est quæret, tota subiuit aquas.

Cyriaco panis cõtra Dæmones. ℂ Tertia post nonas, Orci qui tela timebit,
Cyriaci Cererem, præsidiumqꝫ petat.

Subsidiũ datũ co. ℂ Lux eadem pressam bello, signisqꝫ, Coronen
Faucibus eripuit liuide Turca tuis.

Equus minor occi. mat. ℂ Hinnierat sonipes modo qui prope virginis antrum,
Mersus in Occanum mane sequente tacet.

Lauren. nuces venales. ℂ Proxima quum roseo veniet Pallantias ore,
Subijciet crati laurus, & ara, nucem.

I llius & fas est (modo non) ramalia saxis
Impetere, & plena sumere poma manu.
I mmo quod ad plagas vix cepit saxa viator:
Q uod petit, è ramis quum cupit illa dare.
Q uæritur vnde illi fiat tam prona voluntas:
Soluitur & dubio causa, patetqꝫ, suo.
P auperibus dederat commissum principis aurum:
Atqꝫ illos domini iure vocarat opes.
D icta odium generant, visum est iniuria verum:
Inqꝫ illum impietas pro pietate furit.
D ucitur ante Iouem, dare in aram thura negauit:
Præparat ardentes lamina dura faces.
V isa parum fuit hæc: seu quod nux voce nocentũ est:
Seu funesta hominum sæpe quod ipsa nece.
F ama refert illam, & factura putamina flammas,
Sacrilegas ferro supposuisse manus.
V enerat ad prunas, cœlumqꝫ deumqꝫ secutus:
Vos cum inquit cupio, prosiluitqꝫ rogo.
V ritur accensis cratis super ordine prunis:
Non secus inuento quam Perilae tuo.

N ux suberat; diui contraxit pressa cruorem:
Visus est sanguis, qui modo succus erat.
E x illo gemuit non ista vulnera luce:
Atque cadens cultros mollis vt agna subit.
I nde velut faciat memores nos numinis, ictu
Inficit vrgentes cæsa cruore manus.
S i quis eam frangit, dolet ignem fracta subire:
Odit enim, per quem fecerat ipsa nefas.
P luribus vnde piũ est crudã quoque ponere mensam:
Ausa quod hac scelus est impia flamma die.
A dde quod hesternæ soluit ieiunia lucis:
Atque sacra ex votis inchoat inde dapes.
H inc templi ad postes puer illi clamat emaces:
Hic vbi iuncta suo tollitur ara foro.
P hœbo igitur laurus, Veneri sua myrtus honori:
Herculis & decus est populus alba sui.
E st & Pallas honor viridis tibi ramus oliuæ:
Estque deum matri tradita pinus idem.
E st Iouis & quercus, tibi sed syluane cupressus:
Nux tua Laurenti, cedite sylua nuci.
H uic quoque tutela est medicinæ, causaque facti
Poscitur, vt solita est, det dea vela rati.
A n quia nunc magno persæpe resoluimur æstu?
Aereque accenso corpora lassa iacent?
S ponte sua & veniunt morosi crimina morbi?
Phœbeusque frequens præmia succus habet?
A n quoniam herbarum est inuentor Phœbus & artis,
Deque huius lauro nomina diuus habet?
V traque causa valet, sed si prouerbia spectes,
Inquit in hac vulgus sic ea vera die,

Putamina nucis in ignem iacere religio est.

Nux sacra Laurentio. i feriæ aromat.

A estus vt hic vrat non longo tempore durat,
Dixit idem Antoni frigus is esse tuum.
❡Sed nisi me fallunt pictis noua tempora fastis,
Atq; suum cursum nostra carina tenet.
H oc quo plucifero præstanti pectore Cæsar
Reppulit è tectis arma Vienna tuis.
O vtinam partus bello cecidisset in illo:
Ne fieret rursus terror vt ante fuit.
S ed vaga per septem difflatur tibia colles:
Et prope erunt vulgus festa parentis ait.
P er fora, per vicos, et compita gaudia currunt:
Conuenit, & spectat munera turba sua.
Q ua data fax fuerat: succedunt picta trophæa
Ex illa faculæ quæ sibi nomen habent.
A tq; ea honoratus propria in regione tribunus
Gestat: per certas distribuitq; domos.
❡Tertia de cœlo quum Aurora mouebit habenas:
Pestanasq; suo fundet ab orbe rosas.
H umidus auratam summittet Aquarius vrnam:
Hac sed parte aberit, cætera clarus erit.
❡Puluerulenta suo quoq; cursu desinit æstas:
Atq; vua Autumnus cingere colla parat.
❡Nauita Delphinũ quid frustra quæris in astris?
Totus enim, ne scis? mane latebat aquis.
❡Proxima lux austrum pluuium demittet ab antro:
Cum tonitru & multa decidet imber aqua.
❡Ingreditur solem rerum pulcherrima virgo:
Altera purpureo quum nitet axe dies.
❡Hæc eadem assumptæ præcedit virginis aram:
Atq; sui causam syderis ipsa facit.

Vienna à Cæsa. defensa est.

Troph. dantur quæ faculas vocant.

Vrna aquarii occi.

Initium autumni.

Delphinus occidies plu.

Sol ĩ virgine.

Vigiliæ assump.

E rgo vno curru gemini vectentur honores:
Donec ad amplexus hinc dea solis eat.
P ulchrior Erigone, Astrea quod iustior ipsa,
Q uod Cerere, et Iusta hæc cognita maior erat.
S olq; quod hac natus, sit virgo lucida Sole:
Solq; sua nitidus virgine matre micet.
T empla sonant, artesq; silent, lætiq; Q uirites
Conueniunt signis, & fora marte vacant.
G arrula non vnum meditatur tibia cantum:
Et magnæ plausus festa parentis habent.
E rgo illam pueri teneræq; rogate puellæ:
Ingenium victa Pallade nanq; dabit.
A rtibus illa fauet, bene curret pectine telas,
Placatam faculis si qua puella colat.
H oc quoq; qui tingit, qui lanam à pellibus aufert:
Q uiq; illam mollit: quæq; net axe, facit.
V os, & qui suitis pellentes frigora vestes:
Hoc agitis, doctas reddat vt illa manus.
Q uiq; facit plantæ noua vincula, placat et illam:
Crispino poterit doctior esse suo.
H āc Brontē Steropēq; roget qui imitatur ad ignes:
Q uiq; opus exactum tentat Epee tuum.
N ec vos quorum opera ducuntur ad æthera tecta:
Tractate, inuita virgine saxa manu.
I lla maris stella est, qui poscis ab æquore merces:
Q uiq; capis pisces, pisceq; lucra petis.
H inc susceptia graues ne fallant vota labores
Thura date, emptores ducat vt illa nouos.
V os quoq;, qui succos phœbeos traditis ægris:
Thus date, nam medicas adiuuat illa manus.

Erigone & aliæ in figura virginis.
Megalesia hüc transla.
Mineruæ artes virgini dantur.
Tincto. Pelli parii.
Sartores
Calceolarii.
fabri ferrarii.
Murat.
Mercat.
Piscatores.
Pisciuende.
Aromatarii.

Aurifi. vasarii. Agrico. Q uiq; aurum tractat vocet hanc, cui pocula fingit
Terra rubens, iuncto qui boue findit humum.
Moledi. Fornarii & reliq. Q uiq; terit fruges, fruges qui durat in igne:
Et quos hic iam nunc dicere longa mora est.
V era dea hæc operum est, sua dona facemq; petenti
Q uisq; det, huic artem concilietq; suam.
C ollectaq; palam curru stipe signa sequatur,
Excubet & flammis, exululetq; puer.
Puer artes clamat. C onuenere omnes, feruent capitolia cœtu:
Vixq; fori strepitus agmine pacat eques.
Vesperi i ara cœli. S tant pueri, pariterq; viri, matresq;, nurusq;:
Arduaq; ad cœli carmina templa canunt.
E cce sed intactæ reserantur virginis ora:
Tollitur & longa pinea teda manu.
P ompa fit artificum, missus fremit ordine currus:
Thala. discēdūt Deq; loco certant, impediuntq; viam:
S ingula sed Marci regio se ducit ab arce:
A capitolinis excipiturq; tubis.
In S.Io. in mercato. C ollatisq; vna signis, gyro itur ab ara:
Q ua latus adiunctum, planaq;, collis habet.
Soluuntur rei. S oluitur & carcer, spectat via sacra triumphum:
Sceptrifer & monitus pauca tribunus abit.
D ensaq; confuso discurrunt agmina vulgo:
Certa nec his sedes forma ue sedis erat.
P arsfora, pars arces, pars sacras occupat ædes:
Perq; vias aditum vix locus vllus habet.
I uerat & ceram modo qui comitatus ab arce:
A tribus vt ferret virginis ante pedes.
Munus datur Mariæ nouæ. I pse noua rediit iam virginis æde senator:
Illum, tresq; viros, proximus arcus habet,

I nterea cœtus simulachrum montis ab ara
Excipit, atq; alijs publica mensa datur.
O re fauent, comitum fertur ceruice redemptor:
Fitq; via in multo pulverulenta loco.
P one viri veniunt, nuptæ, et longo ordine matres:
Q uasq; torus cœlebs, vitaq; sancta decet.
F it mora, cœlestis de more lauatur imago:
Teda fremit, vis est transitione loco.
I amq; Titum spectat, iam sacra palatia linquit:
Iamq; reuersurus per fora carpit iter.
T empus erat bobus quo soluit aratra colonus:
Lacq; agnus pastæ gramine matris adit.
P er loca diuersa & per tot fora proxima summis
Ventum erat exquilis, constiterantq; faces.
N oscere quærebam ritus: nox, clamor, & æra,
Terruerant animum, tibiaq; ipsa, meum.
T unc ego te virgo quando præsentia nati
Detinet, & populi es nunc studiosa tui.
D a mihi tu dixi, qui de cœlestibus vnus
Dux sit, & ad festum me struat ore tuum.
D icta sit vnde dies, quid tibia, pompa quid ipsa,
Q uid velit et thalamus, quē modo turba vocat.
F axq; quid alba petat, dicebam versus ad illam:
Q uum puer ex alto constitit ante pedes.
E xtimui, pictas facilis tunc colligit alas:
Atq; metum his verbis astulit ille meum.
S ume animum vates, venio è cœlestibus vnus:
Virginis ad festum te (vt petis) ore struam.
V iderat hæc nati successum, viderat orbem
Lege reformatum, veraq; iura dari.

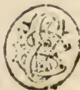
Epulæ Region.

Lauatur pedes saluato.

Historia assump.

Quum postrema timens, et nostris plenior annis,
Alma toro languens talia tristis ait.
Nate quid expectas? tollam te ad sydera cœli:
Sæpe mihi dixti, sint rata verba precor.
Illa parens ego sum tibi quæ connixa sub antro,
Quadrupedes inter, vbera casta dedi.
Natus eras matri, me matre & carior vnus:
Perstat amor, causam cur quoq; perstet habet.
Patris enim flamma capior, nati vror ab igne:
Plus tamen ipse vris: igne quod ortus eras.
Sorte mea gaudens, timeo cur tristia dix;
Ille meus natus iam deus ille meus.
Omnia possedit, Ioue maior, maior & orbe,
Cum patre iam felix sydera summa tenet.
Christi omnipotentia. Thureq; non vno victori ponitur ara,
Hocq; noua cecidit relligione vetus.
Quæ regio in terra non plena est eius honore?
In toto fratrum vocibus orbe sonat.
Cognitus & terris, & cœlo cognitus idem,
Aequore iā immensum nunc quoq; numen habet.
Ergo tuam linques morientem maxime: tantum
Membra ne putrescent, quæ peperere deum?
Vota morientis. At facias saltem, si stat sententia lethi:
Ne videam Stygij pallida monstra fori.
Vtq; tibi, quando vitales reddimus auras:
Bisseni ducant funera nostra duces.
Hactenus, & medio sese sermone reliquit:
Estq; illi in gremio languida facta manus.
Tunc viridem æternis palmam fero iussus ab hortis:
Solatusq; inquam, quod petis alma feres.

Finieram veniunt quum in nube ante hostia fratres: Apostoli in nube venerūt.
Et circum matris se posuere torum.
Illa his attollens sese, & sua lumina, curæ
Sit vobis dixit: funeris ara mei.
Inde oculis cœlum aspiciens, lucemq; supremam,
Nate cape hanc animam quam damus ipse sinu.
Hæc ait, et lapsa est, animamq; ille excipit vlnis:
Flere vetat, fratres conticuere rogo.
Vallis erat, vallis vernas effertur ad oras Moritur vallis Iosaphat.
Pæana ætherij concinuere chori.
Palmaq; præfertur, victricis munera matris:
Et populi strepitus inuidiamq; tulit.
Vnus & alter erat tumulo iam lucifer ortus
Pro matre & stabant in statione duces.

Vidit vt hoc natus, se ad patris lumina vertit:
Spectabat terras vt solet ille suas:
Atq; illa, ò genitor duce te quā corpora sumpsi:
Et duce te regni qua mea sceptra tuli.
Quæq; tibi dixit, placet è tot millibus vna
De plebe en virgo mortua ut una iacet.
Vrna tegit matrem, peperit quæ casta tonantem:
De me quid dicent, qui mihi thura ferunt?
Plura locuturum, non ultra est dicere passus: Pater filio vt ei vitā reddat concedit.
Quum nato omnipotens sic ait, ipse suo.
Aequa petis, verum duce me quia natus ab illa es:
Eripe tu fatum, tolleq; corpus humo.
Vix ea quū è gremio ille animā quā matris habebat,
Accipit, & me post aspicit, atq; refert.
Nuncia qui tuleras: uitam quoq; redde parenti:
Ad bustum & pennis labere chare uigil.

D ixit, & à dicto superum comitante caterua
Ex alto illabens me quoq; pone venit.
P one venit radij venientem igneśq; secuntur:
Cumq; tuba, arguto tibia adunca sono.
S tabant mœrentes, ceu dudum, in funere fratres:
Inter quum hos natus matris ad ora sedet.
S ederat & somnus pro morte intrauerat artus:
Sopitam tangit quum deus ipse suam.
T acta caput tollit, tollenti hic oscula libat:
Et simul è terris astra petamus ait.
A stra petamus ait, nubemq; trahebat eundo,
Iuncta suo summo tollitur alta polo.
A dmirata cohors corpus mortale per auras
Suspicit, it radijs cincta sed illa suis.
Q ualis sole madens cœlo diffunditur Iris
Multicolor, nato cum duce talis erat.
S ydera contigerant, quum matrem assumit euntem:
Q uodq; petis, festo nomina sumpta dedit.
Q ua patet Augusto totus concesserat orbis:
Et iam Roma caput totius orbis erat.
Q uodq; triumpharat felix plaudente Senatu,
Sextus ab illius nomine mensis erat.
A tq; duci vrebant solēnia thura quotannis:
Suntq; triumphali tradita dona choro.
F estaq; communes celebrabat tibia ludos:
Publicus & populi per fora plausus erat.
V sus abest facto, venit nam sanctior ætas:
Fertur in exquilias forma verenda dei.
Q uæ dabat Augusto præsens tunc thura Senatus
Cæsare maiori transtulit illa deo.

Historia triumphi huc trãslata.

Quaque vehebatur victori pompa triumphi,
 Hac vehitur sacra, conspiciturque via.
Flatur & horrendo dum fertur tibia cantu:
 Traditur & priscus subsequiturque, chorus.
Mos fuerat currus victorum ferre sub ora:
 Hosque sequi plausu, pene videtur idem.
Quod thalamus nuptæ torus est, et coniugis idem:
 Virgoque quod mater, nupta, sororque deo.
Nomina fecerunt, velut his quia lectus Olympus,
 Quo deus assumpsit, continuitque suam.
Illeque pro curru solenem fertur ad aram:
 Vnde suum priscis fercula nomen erat.
Huc similis medio spectatur machina templo,
 Qua stat iuncta suo conspicienda parens.
Nulla triumphantum pompa est sine luce sacrorum:
 Conueniens castæ candida cera datur.
Dixit: sumpsi animum, quum sic insignia quæso:
 Cur patriæ dixi nunc patris ista gerunt.
Mos erat arma inquit, victorum ferre triumpho:
 Inque hoc victrices bis onerare rotas.
Scilicet auratis argentea flumina ripis,
 Victaque cum populis oppida lata suis.
Cumque nouis titulis montes, syluasque, ferebant:
 Telaque cum spolijs in strue fixa suis.
Quæ quia non fiunt, pro factis ista priorum,
 Nunc stipe collata, ceu simulachra, ferunt.
Inter et hæc patriæ sic nunc patris arma feruntur:
 Iste dari antiquis ne videatur honor.
Dixerat, adde etiam cur soluunt carcere clausos:
 Præceduntque alba cur quoque veste, mone:

Thalamorum ratio.

Signa principis

I bant ante rotas oneratı colla catenis.
Tunc ait, & vinclis corpora capta duces.
R es vt visa geri populo sit, carcere soluunt:
Vestéq; candorem virginis inde gerunt.
D ista patent dixi, sed cum castissima mater
Ipsa sit, & natus non nisi pura petat.

Ridicularia scõmata.

C ur pueri clamant? lasciuaq; verba locuntur?
Sæpe quibus faciles erubuere nurus?
S commata dicebant Graij dicteria nostri:
Anteq; victores mos erat illa loqui.
Q ui dicebat Io miles, dicebat & illa:
Grataq; erant, vectus clamat vtrunq; puer.
D ixerat, antę arcum sed cur sic fertur is inquam?
In Capitoli inquit, mos erat ire iugum.

Cõseruatores ad arcũ sedent.

I tur ad hunc arcum, sedet hic cum plebe senator:
Tresq; viri, montis qua iuga cliuus habet.
F acta patent: verum cur pura in veste sacerdos
Illi molle rosæ ter lauat imbre pedes?
M agna celebrabant veteres megalesia dixit:
Prima deum quæ tunc festa parentis erant.
V ir sacer inuectam rosea cum veste Cybellen,
Certaq; in Almoniis sacra lauabat aqua.

Cybele in figura virginis

F abula detegitur, vera est Berecynthia virgo:
Atq; dei magni magna reperta parens.
A era Corybantum vel taurea terga Curetum,
Tibiaq; in sacris garrula carmen erant.
P ene quoq; hæc nunc sunt, non cessat tibia cantu,
Tympanaq; & litui per fora carmen eunt.
Visa quod esse eadem sunt his megalesia ludis,
Nunc pro matre pedes natus in æde lauat.

Amphitheatralis sed cur non scena subitur?
Nec vehitur recta subsequiturq; via? Amphiteatrum nõ itrat.
Cum soleat dixit, spectacula mœsta referre,
Conueniens lætis non erat illa choris.
Læuaq; non subijt, scelus illic nam omnibus æuis
Fœmina pontificem dissimulata parit.
Fœmina, dic postq̃ nunc huius facta locutus
Cur sacrum illius non pede limen adit?
Hæc ne eadem causa est? sic: quũ mihi rettulit ille:
Altera ab hac certe est, iureq; sacra patrum.
Non nisi Pontifices sanctorum sancta subibant:
Qui quia erant casti, fœmina pulsa loco est.
Dixerat, aucta aderat plebs, sellã et prona petebat:
Cur id agant posco, quum puer ore refert.
Vt taceam virgo quum cœli sedit in arce
Iuncta suo, superum turba quod ista facit.
Pax simulachra datur non parua vehentibus, illa
Plebs vehere vt tandem sic videatur, adit.
Dixerat, & retro vestigia vertit imago:
Cur quæro, quum sic rettulit ille mihi.
Est locus à Priscis Latonæ nomen habebat:
Dicere Latronæ quem modo turba solet. Arcum latronẽ subit vt pellat dæmones.
Orcus in hoc solitus fraudes innectere, & ipsos
Sæpe viatores sollicitare metu.
Ara quoq; est nomen silicis de nomine sumpsit:
Regius hic anguis funus, & horror erat.
Hac deus vt vectus, cessere pericula rerum:
Priscaq; ne redeant monstra reuisit iter.
Transierat: posito repetuntur pocula Baccho:
Quærere conabar, quum mihi fidus ait.

S unt ea si nescis, antiqui vina triumphi:
De stipe collecta quæ sibi cœtus habet.
F inis erat, subitis strepuerunt omnia flammis:
Q uæsiteram, causam det tibi vulgus ait.
I nterea solem virgo complexa serenum
Fulserat, & cœlo nobile sydus erat.

Pegma cũ puero canente.

R estat vt admoneas quis nã puer ille sequenti est
Luce, deæ templi qui canit ante fores.
I lle ego sum dixit, populo felicia posco:
Hactenus: & visus effugit ille meos.
T urba erat in templo, stabãt ante hostia currus:
Ipsaq; erat plenis Roma videnda vijs.
S æpe quidem vidi, cum vix foret ipsa suorum
Ara capax, claudi liminis ære fores.
C umq; nurus tantum tunc sacra admitteret ædes
Crimina ne fierent, hinc procul isse mares.
E st tamen hic strepitus face multa, nocteq; tota
Cum populo, & capiunt vtraq; sella nurus.
¶ Nox abit, orta dies festa est, saluete Quirites:
Hæc ego, quum gyro cingitur ara suo.
P rævia collatis manus est celeberrima signis
Montis, & in multo tibia multa sono.
C urritur ante fores, puer est, siluere cohortes:
Læta canit, noui, dux erat ille meus.

Salutatio simulachrorũ in tẽplo.

D ixerat, amplexus (mirum) simulachra dederũt:
Suppliciter miseros plebe ciente sonos.
I n diuersa ruunt instar mox fulminis ignes:
Turba fugit, trepidi concutiuntur equi.
N umina discedunt, lateranaq; pompa reuisit:
Perq; aliam claudunt munera festa viam.

A era petebantur peplo, artificemq; rogabam
Dona sagittiferi cras comes inquit habet.
¶ Ergo vbi transactis cessauit tibia ludis,
Soleq; erit toto stella fugata polo.
R oche coronatas cernes è limine lintres: Rocho.
Et clementinam feruere plebe viam.
A nte merum & festis saltari mane tabernis:
Illis præficeris tu quia diue locis.
I taliæ populos ope nam tu tabe leuasti:
Saucius hospitibus cura futura tuis.
N ec mala lædebant, quos tu sanare volebas:
Atq; erat arbitrio tota sagitta tuo.
V iderat, extenso quum forte sagittifer arcu,
Creditur hæc isto verba tulisse sono.
I am mea Roche tibi quia vis est, accipe tela:
Dimidium & nostri numinis alter habe.
T radidit, atq; fides vt rebus deniq; fiat:
Additur his telo lamina scripta notis.
Q uisquis es edifcas, quacunq; parabitur ara:
Q ui colit hunc sospes qui nocet æger erit.
H actenus, iste lares repetit, sua sydera miles:
Occidit, è finibus lamina sacra cadit.
P rotinus hunc lectis populi timuere tabellis:
Factaq; vis diuis vna duobus erat.
C œptus & est socijs precibus, sacrisq; sub vno
Limine, ceu geminum numen, vterq; coli. Sebastianus & Rochus socii.
A ssēq; collecto plebs munera donat, & artes:
A socio & causam numine Maius habet.
A nnua dona ferunt, exaudit dona ferentes:
Plaga, quamq; gerit, corpora nostra leuat.

E st timor, est pietas, hoc cogimur, hacque iubemur:
Ferte stipem quisquis, seruet vt ille suos.
D iciteque, hoc alio cum vulnere dirige ferrum:
A' populo & digitum contrahe diue tuum.
Pegasus incipit occidere. ¶Nauita de ripa, si non erit ebrius, ipsa:
Pegase te pelago mane latere videt.
Virgo exoritur ¶Exoritur virgo, dudum quæ sedit Olympo:
Cras vbi ad artificem mane rediuit opus.
Octaua assumptionis. Ludi funebres ad Rotundam. ¶Q uinta dies referet ab eadem virgine ludos:
Hic vbi dat titulos ara rotunda foro.
F ronde coronatæ tollunt pia busta columnæ:
Defuncti impensa ducta tribune tui.
M agna sed effertur mater spectate Q uirites:
Vera illi octaua pompa fit ista die.
L iuidus ecce furit, tentatque auferre feretrum:
Attamen audenti est arida facta manus.
I t dea sublimis, resonat concentibus aer:
Dic age qui spectas, prospera semper ades.
I uerit, & superum templo turrita sedebit:
Aerius ludo funera claudit eques.
I psa quidem Cybele est, tenet et Berecynthia téplū
Q uod tenuit, matri conuenit ara deum.
R elligio est eadem, clypeoque armatur, & hasta:
Vtque decet, victrix per fora ludit equo.
Virgo claudi. & Salu. imago. ¶Sed quæ mane suos reserauit candida ludos,
Non secus ac natus mater in æde latet.
Hirūdo abit. ¶Nuncia quæ veris fuerat iam abscedet hirundo
Frigora nam Terei prima futura timet.
Vindemitor emergit. Nois S. ¶Tunc quoque de cœlo tollet vindemitor astra
Bacche tuus: Nois sed tamen ante puer.

P otus erat genitor: fecerunt vina soporem: *lius non Bacchi puer.*
Adiacet; & nudus nuda pudenda tenet.
D e tribus hunc natis deridet turpiter vnus:
Texerunt patris mascula membra duo.
V ina soporque aberant, miti quum mente duobus
Ille bene his dicit tertius exul erat.
S ic vt erat vitis sator ipse, & cultor agelli,
Primus, ad hos versus, dum manet ante duos.
A lter ait, pingues ad fruges excolat agros:
Q ui p[ro]serat vites sedulus alter erit.
H ic dederat fruges, daret ille vt musta Tonanti:
Decidit ex vlmo: casus in astra tulit.
B acche tuo puero cœlum sic abstulit ille
Victaque abit vero fabula vana suo.
¶ A' cute cui ferro trepidantia membra recedunt:
Ocia pell. paris cras iubet esse suis. *Bartho. Apost.*
O ssa lebes tulerat, sonat alta tactus ab ara:
Et populi digitos æneus orbe terit.
V na sed huic pellem lux abstulit, altera vitam:
Et trahitur dubio numinis ara sacri.
I nsula nanque vndis pulsatur vt vna duabus:
Hæc quoque sic geminos efficit una focos.
I re coloratos diuus properabat ad indos:
Q uo deus accedis? pelle carebis ait. *Historia de cute.*
C ontigerat, caruit, data pellibus ara refectis:
Demptam humero pellem forte quod ille tulit.
A nte Coronidæ tenuit sacra insula templum:
Nunc cecidit gladio cui cutis, illa tenet.
C ernitur hinc ripis casa plurima nexa catenis:
E' queis saxa sua concaua fruge sonant.

Molēdinariorū feriæ.

F ronde coronatos vaga machina soluat asellos:
Et iaceant scabræ, conticeantq; molæ.
A ltera direptas nec tractet machina pelles
Ad sacra pelliparas dum vocat ara manus.

Puerorū ludus in cōcha lapidea.

S ed petit æra puer, ludumq; in marmore miscet:
Atq; illum, causam qua tueatur, habet.
S oluerat is natam surijs iam principis, aurum
Ille dat, ante pedes deijcit iste datum.
F acta puer reddit, proq; auro, calcibus æra
Impetit: inflexus sed tamen illa cupit.
L ucra dedere artes: lucro fit naufraga puppis:
Et lucro intentus vulnera miles habet.
A duenit, adueniens iacit in caua saxa viator
Aera, chorus concha statq; paratq; iocum.
F lectitur ad prædam, prædonem crura lacessunt.
Pellitur, expulsi suscipit alter onus.
A es auidum fallit, decepta est puluere dextra:
Læsaq; sunt tarda brachia tarda mora.
E cce sed è numero Milui curuatus in vngues,
Alter habet, stantum clamor ad astra venit.
¶ Exit in Aegidij lux hæc octaua calendas:
Febre, satus Phœbo quod facit, ille leuat.

Aestas desinit penitus.

¶ Aut ego decipior, aut villice desinit æstas:
Proq; pepone locum ficus & vua petit.

Ficus et vua pepones pellunt.

¶ Regia progenies positam Ludouicus ad aram
Cras venit, huic largum Gallia pone merum.

Ludouico Gallorum Hilaritas.

S cilicet huic seui qua balnea celsa Neronis:
Pro quo & Seruator qua tulit arma manet.
T empla feris surgunt, saxisq; operosa gigantum:
Conuenit & tantis regibus illud opus.

Aucta

A ucta fides illo fuit olim principe, cesset
Ne pietas, à quo qui venit, istud agit.
¶ Thura tibi Aureli dant tempora quarta, sed imo
Hæc à mense decet te numerare tuo.
¶ Lux oritur rebus moneo, non apta gerendis:
Quisquis es, hac curis ocia pone tuis.
N on ea Saturni est, phario sed sydere nota:
Omen & à colli vulnere triste refert.
H uc mihi distulerat iuuenum de tempore partes:
Cur iubet accensos transilijsse focos,
E rgo cruentatum tulerant conuiuia collum:
Quam canimus, nomen lux habet vnde suum.
F unctus erat tumulo, tumulo repetitus ab ipso
Vritur, exusti deijciturque cinis.
F lamma quod hoc fecit, stipulis accendimus ignes:
Mensis at à iuuenum nomine munus habet.
N unc capitolinum, capitis seu nomina quod fert:
Nectit in hoc laqueus seu quia colla, iugum:
F ronde suum saxum funestaque ligna coronat:
Ponitur & summo flebilis ara loco.
E ffertur nodis plenum sine voce Pheretrum:
Non procul à spatio maxime Circe tuo.
I nstruiturque rogus: mœsto canit ore sacerdos,
Tristia dumque canit, vincula flamma terit.
I ndeque quod tumulo diui fecere sepulti:
Disijciunt cineris quicquid ab igne manet.
H inc redeunt, et dant capitis sub imagine panem:
Quisquis es, accedas: sportula numen habet.
M os fuerat cæsi (morem Tobia dedisti)
Qualibet inuentum condere corpus humo.

Decollatio.

Dies ægyptiacus.

Sacrum ad cruces.

Pheretrum cũ laqueis.

Laquei reorum vruntur

Cinis spargitur

Panis eius in Imagine impressus datur.

V enit ab hoc pietas, & nostros contigit annos:
Atq; tulit socios, nominaq; ipsa dedit.
E stq; insigne caput, fora circum & compita diui
Ad sacra quod ducit, thuraq; festa docet.
Q uoq; suo tumulo cæsorum corpora dantur.
Q uum miserum socius de cruce tollit onus.
I staq; quod faciat sortitur nomina factum:
Auget & inuentum subsequiturq; patris.
S cilicet hoc aris de toto corpore perstat
Flamma nec exussit, pertimuitq; nefas.
F œminaq; illud habet, seruatq; quod abstulit ensi:
Atq; illa tangit qua nocet ante manu.
A edeq; Syluestri gemmisq; auroq; coruscat
Inspicias, dices nunc quoq; magna loqui.
N ec minus à flammis crudelibus integer index
Creditur hic, quo inquit gentibus ecce deus.
Q uare tu quoniam sacris es fama poetis:
Et ducis nostras ex Helicone deas.
S i mereo quæso premis o qui crimina fando:
Cuius & in manibus mystica lympha fluit.
C laudis enim mensem nisi lucibus ipsa duabus,
Impediat celeres orbita lenta rotas.
H unc mihi quem finis nunc tu de more laborem:
Q uodq; instat, vates protege vatis opus.

Imago capitis per fora i eius festo. Libitina capite si gna suspensus et cæsos tumulat.

Explicit liber Octauus.

SACRORVM FASTORVM LIBER NONVS.

¶In hoc mense Septembri, qui Germanicus ob triũphum ex Germanis à Domitiano ductũ, dicebatur: septimus numerus de anno Romuli verus, verior verificatur in die septima in qua deus ab opere in creatione mundi quieuit: quæ in hoc mense secundũ aliquos fuit: in quo omnibus germinantibus idem sedit tanquam triumphator: quod sit verum: ante Romulum & Domitianum hic mensis septimus dicebatur dierum numero septimo, igitur merito sacer est. Tutela olim Vulcani, nunc Matthæi Apostoli.

Ræcessere duo gemino sub Cæsare menses
Et tenuit titulum tempus vtrumq; suum.
Septimus à prisco tandem deducitur anno:
Et sua de numero nomina mensis habet.
Finitimis victor iam tunc requieuerat armis
Romulus: & fuerat factus in vrbe pater.
Respicit authores, simul et cum authoribus annum:
Indeq; de solio sic bene fortis ait. Romuli consiliũ de ordinatione, sui anni.
Non sine mente deum, tumidum cum fratre per amnem
Destituor gemino: lintreq; ponor humo.

A tq; hinc, ni vanum mihi quod Laurentia dixit:
Et cum illa nostras Faustulus inter oues.
F luminis in ripa nudi quod lacte ferino
Creuimus, & Pici sumpsimus ore cibum.
Q uodq; armentorum, curæ pecorisq; magistris
Mox sumus, studijs rustica turba tuis.
A d maiora quidem ducebant munera diui:
Tolleret è stipulis sic ut vterq; caput.
S iue quod hoc fuerit, seu quod (si audita recordor)
Auxerunt animum fortia facta patris.
A' grege ad hoc sceptrum confossus Amulius egit:
Regnaq; depulsus me duce cepit auus.
H i qui & campus erant, pecori et sua pabula colles:
Syluaq;, perpetuæ iam decus vrbis habent.
Roma ab eo cô dita. M œnia creuerunt, fratre inuidiosa perempto.
Tamq; potens opibus quam quoq; Marte feror.
A rma quidem noui, restant mihi sydera restant,
Vincereq; hac hostes nunc quoq; parte paro.
N am mihi promissum cum sit certo ordine cœlum:
Q uis vetet & nostras astra decere manus?
D igerere ergo meum mihi fas sit tempus in annum:
Mensibus & numerum, nominaq; ipsa dare.
Q ui quia non constant, & sunt diuersa secuti:
Gentibus & varias obtinuere notas.
Numerus decimus militiæ suæ à se additus. I pse licet denus sit nostris patribus ordo
Hoc qui hasta & pilo rem gerit omnis eat.
N ec proprius nostris sed sit Tatiensibus idem:
Ramnibus, & sibi quos Lucerus hospes habet.
C onsilio nostro nostrum redigantur in annum.
Sitq; modus melior sit meliorq; nota.

Mense grauis decimo se soluit fœmina partu: *Annus ex decē mēsibus*
Et totidem viduo permanet illa toro.
Suntq; decem manibus digiti, numeriq; recurrens
Principijs, decimus nomina semper habet.
Annus eat decimo (sic stat sententia) mense:
Singulus è q; illis nomina certa ferat.
Est mihi quod genitor, Martis sit nomine primus:
Quodq; Venus dux est, inde secundus eat.
Hincq; duo in titulos cedant iuuenumq; senumq;:
Pars quia consilium, pars quia bella gerit.
Cætera turba suum numerum pro sorte sequatur:
Nominaq; ex illo quisq; sed apta ferat.
Dixerat, & numerus septembri nomina fecit, *Septēber vnde dictus.*
Est quod is ex ipso septimus imbre locus.
Sed si fama memor romani creditur anni:
Fallunt nec nostras tempora longa deas.
Mensi etiam ambitio titulos huic repperit ipsa:
Quiq; det è multis hos quoq; Cæsar erat.
His fera victa iugum tulerat Germania bello.
Et tulerat famulas bis sibi Rhenus aquas.
Quum, domus antiquum fecit cui Flauia nomen:
Cæsar ad astantes protulit ista senes.
Tradita Cæsaribus duo sunt iam nomina mensum:
Scitis Germanos succubuisse mihi.
Neferar inferior (sic fas) Germanicus ille *Septēber Germanicus dicebatur.*
Sit mihi, qui numero septimus ante fuit.
Assensere patres, cepitq; vocabula mensis:
Atq; suo lætus tempore Cæsar erat.
Morte recessit honor, liberq; tyrannide mensis
In numerum redijt dictus vt ante suum.

A ttamen annales: si fas spectare priorum:
Ante ducem iliaden septimus iste fuit.
S ed quoniam numero deus hoc digesserat orbem:
A quo illo sedit, continuitque manus.
E t quod lege sua stabat seruanda futura:
Sanctaque erat sacris septima dicta dies.
V nde quod hinc nitidi fuerant primordia mundi:
Pluribus hinc surgens gentibus annus erat.

Septēber sacer est Septimo numero.

S it sacer hic nostro mensis (ceu debuit) anno:
Septima quod sibi lux iura quietis habet.
¶ Interea matres iuga vaticana vocabunt:

Aegidio abbati. vota pro febre soluuntur.

Hac fora qua expressis fons sua spargit aquis.
S eptimæ ad Aegidium quia peruenere calendæ:
Q uarta bis vt cœptas finiat ara preces.
N am cutis ex humeris sua cui direpta rubebat:
Iussit quas illis terminat iste dies.
S ic sed munus idem det vt hæc orantibus ara:
His det cum ambobus febris anhela locum.
I te igitur nuptæ soluantur pectora voto:
Oderunt tardas numina sæpe moras.
D icebam, pariterque ibam quo templa subirem:
Q ua via nunc celebris Iulia nomen habet.
V entum erat ad ripam, comes it vestalis, ab amne
Tollimur, hic placide dum vehit, illa refert.
E st ne hic velabri regio? si audita recordor:
Nescio qua sese Roma vehebat aquis?

Velabrū nostri tē poris.

H oc quod ais dixi: vetus est pars proxima Circo:
Area qua prisco de boue nomen habet.
T unc in Auentinum vectabant corpora lintres:
Ianiculi nunc est, quod petis amne, iugum.

Haec quae tecta vides ripa vlteriore nitere:
Ante leues salices, cannaque mollis, erant.
Quaque suburbanas veluti nunc cernimus aedes:
Frondebat Iani vinea culta iugo.
Causa loci nunc est, quem nullum deteret aeuum, Via Iulia.
Iulius, à facto nomen honorque suo.
Mens erat hic ripas sublimi ponte ligare
Quo vehimur: fati sed rapit hora ducem.
Haec ego, quum bibula linter nos ponit arena:
Aes damus, et templo continuamus iter.
Venimus ad portam, qua Saxia porrigit aram: Porta S. Spũs.
Longaque cum longa porticus aede patet.
Constitimus, specto pede nudo incedere matres:
Atque fere à pueris corpora nuda geri.
Quae sit causa rogo, votum sic soluitur inquit:
Atque hoc soluendi debita causa fuit.
Ter sua farra Ceres, ter Bacchus ceperat vuas: Historia Aeg. de febribus
Stabat & in misero febris anhela viro.
Aduocat Aegidium precibus, venit ille vocatus:
Quodque hyemes dederant tres, fugat vna dies.
Fama manet facti, subeunt data templa: roganti
Quamque olim terris, aethere praebet opem.
Finierat, dixi media deberet in vrbe
Ille coli, quum sic tunc mihi casta refert.
Ara fuit febri, qua prisca palatia stabant:
In vaticano nunc manet illa iugo.
Inque dei matris gremio est morientis imago: Maria de febre
Aligeri ex vero quae Michaelis opus.
Supplicibus febri quod corpora numine soluit:
Quodque illi diuus proxima templa tenet.

Hic colitur, febrisqꝫ aræ febris ara propinqua est
Quodqꝫ illa, hæc populo dat quoqꝫ munus idē.
Sic fuerat scite causam mihi forte locuta:
Quum subij templum, procubuiqꝫ focis.
Hic, vt eram supplex, semustas lumine ceras
Fœmineum vidi poscere mane chorum.
Vertor, & vt tedæ causam cognoscere possem:
Vestalem quæro, cesserat illa loco.
Ergo sacerdotem sic vt prope in æde sedebat,
Facta rogo, placida quum mihi voce refert.
Rex erat, à rebus dicebat Gallia magnum:
Languit: à diuo quum prece poscit opem.
Aduenit: excipitur tecto, dapibusqꝫ receptus:
Quum rex vt potuit lassus & æger ait.
Diue vides longus mea corpora feruor adurit
Criminibus veniam numina posce meis.
Ponitur ara domi, laticis libarat honores:
Aliger ad sacras quum venit ecce preces.
Fertqꝫ facem, & scriptam cœlesti voce tabellam:
Verba legunt, lectis in face sospes erat.
Cādelæ exustæ dantur. Scripta absunt, hinc fax ex ara poscitur ægris:
Et semusta sacri matribus igne datur.
Dixerat, astantes dicto plausere loquentis:
Accepitqꝫ datam quæqꝫ puella facem.
Et mihi da dixi, quum sic ait accipe, cepi:
Laudauitqꝫ meam tota corona fidem.
Cœtus incip. occi. matu. ¶ Mane erat, egrediens quærebam sydera, sensi
Oceani cœtum mergere rostra vadis.
Capella emergit. ¶ Aurea quum coniux bis te Tithone relinquet:
Eriget ad frondes sima capella caput.

¶ Hinc

¶Hinc vbi tollet equos formoso lucifer ore:
Lucida Iordanis sydera tinget aquis.
¶Quæ venit exactas post nonas serior Eos:
Aspiciet læua te leo parte tegi.
¶Exoriente die quum mane rubescere penitus
Cœperit: & Phœbus fundet ab ore iubar.
Quo deus humanam sitiebat morte salutem:
De cœlo Crater aureus ortus erit.
Sancta faue sancto veniens vindemia musto
Hic est ad sacrum qui tua vina litat.
Ergo repellendum fuerat letale venenum:
De cœlo i dixit victima nate pater.
Venerat & toto fuerat iam notus in orbe
Gentibus & leges, admonitusque, dabat.
Quærit in hunc liuor, nam quid nõ quæreret ille:
Crimina: & infectus conscelerare manus.
Quum sic dicturus suprema in nocte parenti
Suppliciter tollit voce sequente manus.
Magne pater, nati precibus si flecteris vllis,
Iussa precor membris funera deme meis.
Aut si certa tibi sic stat sententia, suntque
Morte voluntatis iura sequenda tuæ.
Hoc mortale mihi postquam sic debile pectus:
Et fortuna animo est ista ferenda meo:
Da precor humano sim fortis ad omnia sensu:
Constabunt mentis pignora firma meæ.
Dixerat, & torpor sacros grauis hauserat artus:
Salsus & in toto corpore sudor erat.
Stabat adhuc supplex, subiturus vt Isacus alta
Iussa patris, lapsus quum puer ora subit.

Iordanis occidere incipit.
Coxa leonis vesp. occidit.
Crater incipit oriri.
Angelus cũ calic.

N ate dea & dixit, sunt quando viriliter ista
Pro populo tandem fata ferenda tuo.
I ussa subi placidus, non te tua crimina damnant:
Est aliquid morti crimen abesse tuæ.
Q uare age, quo perages mandata fideliter ista:
Accipe quo patiens iam bibiturus eras.
A ccipe dicebat, Crateraq; porrigit aureum:
Porrecto: imperio functus in astra redit.
F ata subit, vicit, Craterq; exceptus Olympo est:
Angueq; depresso, sydera summus habet.

Arcto-phylax oritur cũ pluuia.

¶ Vrsa tuus custos quoq; tunc sibi postulat ortum:
Si; aderit: fallet, mane serena dies.
N anq; licet nulla Sol tollat lumina nube:
Fundat & è puro candidus orbe iubar.
P laustro obscura suo, vehet alto nubila cœlo
Cumq; illo ingentes exorientur aquæ.

Natalis virginis.

¶ Nox abit ad Thetyn, radijsq; Aurora rubescens
Nocte redit pulsa, lunaq; soluit equos.
V irginis intactæ venit natalis ad aram:
Virgine Pierides cingite fronde comas.
D icite; alterno cœlestem carmine matrem:
Digna quidē vestro est non magis vlla Choro.
H æc lux illa prius tenebras quæ reppulit orbi:
Q uæq; poli populis mite retexit iter.
A ra sed erecta est, & plena fumat acerra:
Q uaq; moues supplex lumina cuncta nitent.
Q uisquis ades bona verba refer, linguisq; faucito:
Vruntur sanctis dum pia thura focis.
I pse deæ genius structos stat comptus ad ignes:
Frondibus & festis tempora cincta gerit.

De tribus hic nobis sacer est natalibus vnus:
Casta anno in toto sit dea culta licet.
V er nam illi flores æstas producit aristas
Poma dat autumnus Pallada stringit hyems.
I ngens perq; orbē centum celebratur in aris.
Sint loca vt in terris omnia plena deæ.
E rgo tu Anna prius preciosas indue vestes:
Dum datur huic libum, dum madet ara mero.
A t tu virgo tuos tibi sydere cinge capillos:
Q ua* soles rosea veste nitere veni.
T e nascente dies felices intulit annos:
Ante quidem lux te prospera nulla fuit.
T e pater, immensum nobis cum conderet orbem,
Viderat, è q; suo vertice virgo parit.
Q uod nisi fecisset, de tot iam millibus vna
Digna parens nati nulla reperta foret.
O mniaq; antiquis perstarent mersa tenebris:
Et nisi nata esses, non deus ortus erat.
S alue sancta parens igitur, quæ viscere clausum
Q uem sibi tam vastus vix capit orbis, habes.
Q uod quia fecisti, genere vt videare deorum:
Principium gentis concinit ara tuæ.
P erq; dei series, antiquaq; sæcula voluens,
Semina, cognatos ducit ad vsq; duces.
E sse deum à magno quis nescit Dauide ductum
Q uis neget Abramum Dauidis esse patrem?
I sacus est illi: huicq; Iacobus: & huius Iudas:
Isq; Pharum genuit: Esromiumq; Pharus:
H oc & Arus natus: satus illius Aminadamus:
Inde Nasum creat hic: Salmoneumq; Nasus:

Liber generatiōis
Nominū accōmodatio
Abraam
Isac
Iacob
Iudas
Phares
Esrom
Aram
Aminadab
Naason
Salm-

Boom I lle Booz tibi pater est, tu dictus Obethus:
Obeth
Iesse Iessus Obethe tuus: Dauidis ille fuit.
Dauid V enit ab hoc Salomus, Salomo Roboamus ab ipso:
Salomon Proximus Abia est: hinc Asa regna tulit.
Roboam
Abios V entum erat ad Iosaphum, sceptrum tulit huius Ioras:
Asa Post quem hunc, Ozia est, hic Ioatham que dedit.
Iosaphat
Ioram I s que Acham genuit: Zachiam viderat ille:
Ozias Editus hinc Manasses: quo patre natus Amon:
Ioatham
Achas H unc Iosius sequitur: Iosium Iechonius, idem
ezechias Extulerat fratres qui Babilone suos.
Manasses
Amon T radita Salathiel post hunc tibi regna, creatus
Iosias Zorus ad imperium Salathielis erat.
Iechonias
Salathiel H uic datus est Abius, rem cepit Eliachus illinc:
Zorobabel Rex fit Asor, magnum fit genus inde Sadus:
Abiud N ascitur hinc Achos, natum subit Elius Achim,
eliachim Iunctus is & titulo est Eliasare tuo.
Azor
Sadoch M athus it ex illo: Mathoque Iacobus ab ipso:
Achim Diuus ab hoc regni iura Iosephus habet.
Eliud
Eleazar I ura Iosephus habet, cum quo dignatus ab alto
Mathan Nunc communi patris nomen habere deus.
Iacob
Ioseph N upsit enim huic virgo, placuit tamen illa tonanti:
Virginis Teque parit terris maxime Christe tuis.
Mariæ
Maritus R estat vt vnde nota luci est, cur festa, canamus:
Q uæ sacra natali de tribus vna manet.
T urpe quidem viridis sine pomis dicitur arbor,
Nec, sua si segeti desit arista, placet.
T olle gregi fœtus sordebunt septa: decebunt
Nullaque quæ in pratis gramina flore carent.
G rata nec est vxor, nec, si est sine prole, maritus:
Dixit enim his terram prole replete deus.

E rgo erat opprobrio infœcunda coniuge lectus:
Nec poterat templis thura merúq; dare.
Q uum Ioachis sterilis, cuius non vota valebant:
E templo mœstus rura petamus ait.
V enerat ante gregem, viditq; hunc fœtibus auctum:
Q uum sic: me miserum, quam piger esse feror.
P atris habet nomen taurus, matrisq; iuuenca:
Solus ego à simili coniuge nullus ero.
F inierat: pennis sonuit quum protinus aer:
Vertitur, ante senis labitur ora puer.
A tq; ait, ò felix vir, & ò felicior vxor:
Obuius vxori est si vir, & illa viro.
A urea porta quidem est: sit vtriq; vt fama parētis,
Obuius vxori, qua patet illa, veni.
O buius vxori vir venerat, illa marito:
Concipit hæc, placidas ille reuisit oues.
I amq; resumebat nonum vaga Cynthia cornu:
Stat mare, stant venti, statq; serena dies.
E ditur in lucem rerum pulcherrima virgo:
Riserunt aer, æquora, terra, polus.
H inc est dicta dies, quæ cum non festa fuisset:
Qua patet idaliis area summa iugis.
V ox audita, dei matri date thura per aras
Turpe est natalem deseruisse deæ.
N ota.q; solenni sint vt sua tempora festo.
Septimus octauo hæc mensis ab axe feret.
D ixerat hæc: multas quum demum vecta per oras,
Italiam petijt, templaq; Roma tua.
E rgo diu virgo, domini cum in mente sederet,
Aligero matri venerat orta duce.

Historia nati. vir.

Angelus ad Ioachim.

Viro scō à cœlo festum hoc reuelatū

A tria complentur gaudet vicinia partu:
Quæq; potest Annæ sedula dona parat.
Illa enixa velut Phœben Latona iacebat:
Læta sibi & natam vix peperisse putat.
Vidit vt hanc igitur, cœlum sibi sumpsit & ignem:
Plenaq; sic coram est vaticinata deo.
Alite visa bono mihi sis, populoq; sequenti.
Spes ô fœminei magna futura chori.
Mater aue tanto dignissima nomine, certos
Aetherio terris igne datura deos.
Iura dabis cœlo, terræ, & melioribus vndis:
Inq; humili magnum pectore numen eris.
Iam video summo delabi nuncia cœlo:
Sydereq; ante pedes procubuisse duces,
Magne nepos salue: nostra heu pro labe peribis:
Maximus at tanti vulneris vltor erit.
Vinces victe puer, tribus vna parabitur ara:
Atq; trahes populos ad tua iura nouos.
Tunc te nata tuo cum nato Roma requiret:
Ex vero casta suscipietq; manu.
Dixit, & infantem promouit ad vbera mater:
Illaq; ab vberibus pendet, vt agna solet.
Quæq; aderat matri coram gratata canenti:
Fatidicis stupuit tota corona sonis.
E venere igitur, tot stant huic templa quot astra:
Quotq; sibi gentes maximus orbis habet.
Stent licet, illa placent, quibus est hæc orta, iuuatq;
Dicere, in hoc ingens est dea nata loco.
Scilicet illius (visu mirabile) in auras
Parthum exosa, domus vulsa recessit humo.

Latona in fi. Annæ matris vir.

Cybele i fig. virg. ducta à claudia.

C umq; locis diuersa foret, titulosq; referret:
V ltima picenæ nomina gentis habet.
N eue sequens ætas mendacia credat: Olympi
Hac in nocte illam lambit ab arce iubar.
S ed via longa nimis: de ferro proxima dicta est: Virgo cryptæ ferratæ.
Ad quam bis senus ducit ab vrbe lapis.
P lebs venit, hanc niuea venientem suscipit æde
Proxima & irriguis florida vallis aquis.
P arsq; deæ templo, pars graminis errat in herba:
Parsq; facit folijs, pars sibi veste casas.
S ub Ioue pars durat: pars læta sub arboris vmbra est
Hospita sunt alijs oppida iuncta loco.
C armina quæruntur, sunt hic & pocula curæ:
Grataq; producto gaudia nocte mero.
S cilicet & mos est quū quis quoq; nascitur idem:
Et causam plebs hinc cur agat istud habet.
S unt tamen hæc Annæ credant qui tradita priscæ:
Q ua Tyberis ripis vnda sinistra sonat.
I lli quodq; dapes & vina ad festa ferebant
Vina ferunt festa conciliantq; dape.
S icq; secuta suos plebs, quæ facit ante vetustas,
(Verior hæc Anna est) facta priora probat.
H ancq; prece attollunt: & sunt ad thura frequētes:
Cultaq; cum nata munera mater habet.
F inis erit, læti redeunt in tecta canentes:
Perq; sonant medias essеda versa vias.
V ir sue lactenti, fit fœmina læta canistris:
Indeq; non empto munere rarus abit.
S ed cur graia sacris admiscet verba latinis
Ara rogor: rursus ne roger ergo canam.

A ttulit Euander (faſti meminere priorum)
Attulit Alcides in loca noſtra ſacrum.
C umq; ſacro magnos retulerunt oppida ciues:
Vnde notam tellus græcia maior habet.
A ra ſuos ritus mutauit, lingua remanſit:
A qua nomen adhuc plurima feſta ferunt.
A dde quoq; his, quoties pater eſt cũ Cæſare ad arã:
Verba ſuo ritu graia quod illa canit.
H inc hac luce aiunt, ſolẽni carmine ſacrum
Vina peregrino fundere in æde ſono.
N omina ſed non dum fuerant data thuſcula terræ:
Q ui daret à Circe natus Vlyſſis erat.
E ſſe memor facti dum ſic vult, grata vetuſti
Vtitur authoris vocibus illa ſui.
I ſtaq; graiorum cauſa eſt nunc vera ſonorum:
Prima licet moris poſſit habere notam.
Piſtorũ feriæ. F uncta ſed externa es, cauſam dic muſa latinam:
Munera piſtorum cur ſibi virgo petat.
A n quod veſta illis dabat olim munera flammæ?
Iſtaq; de flamma nunc ſibi mater erat?
A n dea quod peperit populis ex æthere panem?
Ad ſacra qui pinguis nomina verus habet?
Feſtum Iouis piſtoris huc trãſlatũ. P anem ex arce ſua demittere iuſſit in hoſtes
Iuppiter? & piſtor nomine dictus erat?
S i nos vera iuuant: ſi ficta expellimus aris:
Et volumus clara nomina luce ſequi.
H æc arx illa fuit: pane huius vicimus hoſtes,
Piſtorum & matri redditur ara deæ.
E rgo coronatos huic Veſta remittat aſellos:
Huicq; tegant ſcabras frondea ſerta molas.

Quæq;

Q uæq; refert multas operum mollita figuras:
Trita Ceres cessetmassaq; ab igne vacet.
I nterea virgo sua sint vt farra colonis,
Post modo quæ gyris aspera saxa terant.
E ffice pistorum superent in tempora fruges:
Inde sit vt sacris hostia multa tuis.
¶ Lux venit, inferias hac poscit mane Senatum
Gallia, Narbonis squallida morte ducis.
O ccidit armorum decus, & spes altera Martis:
Pace tua, Cæsar qui tibi terror erat.
E t potuit primis fera mors sæuire sub annis?
Mittere in Arsacidas nec sua tela manu?
A t saltem vitam sumptis posuisset in armis:
Improba mors esses inuidiosa minus.
¶ Pegasus exequijs venienti luce peractis,
Aequoris immisso pectore pellet aquas.
¶ Tunc quoq; de tẽplo modo quæ pendebat hirũdo,
Destituet duro frigora tota viro.
¶ Virginis ex astro, meruit quod candida partu,
Phœbus abit, Libram suscipietq; rotis.
Q uæritis & tempus: qui splendet ab æthere terris
Tertius hoc oriens lucifer, ipse dabit.
Q uæritis at non hoc: sed signi quæ sit origo:
Ergo per hanc soluto musa feratur equo.
A eacus, & Minos, Rhadamanthusq;, alta silentũ
Atria perdiderant, arbitriumq; fori.
A tquæ perdiderant Michael celer illa tenebat:
Arbitrium inq; animas, iuraq; nactus erat.
I n solio stabat, tunica formosus & alis:
Cogebatq; vmbras ad sua sceptra puer.

Inferiæ Adelphini, à senatu factæ.

Pectus pegasi mane occidit.

Hirundo abit sol i libra.

Aeacus & Rhada. in fi. Micha.

T otq; aderant ramis quot poma autūnus habebit
Frondes quotq; solo proxima sparget hyems.
V ndiq; concursu rumpebant septa vocatę:
Non secus ac nostra iudicis vrbe solent.
V ix poterat quæ sua reis, vix soluere lites:
Copia iudicium sæpe morata fuit.
D emum quum ad stantis vertens se iudicis ora
E multis, qui aderant, manibus vnus ait.
N os numerare labor grauis est: ne candide iudex
Hic sit, age his turbis (nam licet) adde modum.
C rimina pōdus habent, tenues nos dicimur vmbræ:
Eleuet alterna corpora lance manus.
M ille licet veniant, peragentur crimina mille:
Horaq; plus poterit, quam prius vna dies.
I ma graues animæ subeant, sublimia puræ:
Expectentq; aliæ, iudiciumq; rogent.
D ixerat, affirmat Iudex, libramq; poposcit:
Q ui daret exacta Mulciber arte fuit.
I udicis accitus iussu (nam trusus ad vmbras
Stabat, & extremis à Styge cinctus aquis)
P rotinus accedit, reiq; ipsam vt sedulus audit,
Ordine quæ mandas efficiemus ait.
V ix ea quū æquato ferro suspenditur illa:
Nactaq; erat lances molliter vna duas.
A ccipit hanc miles: librant examina pœnas:
Et citius dicto manibus æqua patent.
M illia cum veniant soluuntur millibus acta:
Et data erant minima plurima vera mora.
I usta deus vidit sint lances sydera dixit:
Q uatuor & totidem promicuere notis.

A ltera sed Boream subit, altera tendit ad austrum:
Deq; anno constat hac sibi libra die.
¶ Cras eadem cœlo noctes cum lucibus æquat: Aequinoctiū au.
Atq; sibi à facto nomina tempus habet.
¶ Luce quoq; hac lanijs virgo cognomine quercus Laniorū feriæ.
Lancibus emptori præcipit æqua dare.
P ræcipiatq; licet, manibus non illa sequuntur:
Et Stygiam viui fere merentur aquam.
¶ Mitibus autumnus redimitus tempora pomis Vindemia incl.
Præparat alterno reddere musta pede.
¶ Proxima purpureos vbi vultus proferet Eos, Baltheus in fi. zonæ virg.
Et vaga nocturnos Cynthia soluet equos.
B altheus igne micat, si non tua Zona putatur
Alma parens, cœlo cedat vt omne vetus.
S umpta polo fueras, Thomas non credimus inquit:
Dixerat è sinibus decidit illa tuis.
I nspicit, & credit, capiensq; benigniter illam
Sume ait ò virgo, iecit & inde polo.
I acta volat, nodoq; volans sibi colligit astra:
Aethere de summo nunc quibus illa micat.
¶ Q uæ nota spectabam sit luci danda futuræ: Exalta. S. Cru.
Nomina quum elatæ vendicat illa crucis.
E rgo quisquis ades lustratus flumine viuo,
Præcipue hac debes procubuisse die.
Q ua nocet Adamus, hac audax aruit arbor:
Illaq;, obest culpis: ista cruore iuuat.
P aruit huic pontus: dulci mutauit amara,
Plantaq; ab Elysio mitia poma tulit.
I sta Iosephi olim manibus quæ floruit hasta:
Regibus hæc sceptrum nobile pinus erat.

V irga eadem Mosi est, anguis iam pendet ab illa:
Fortiaq; in noxas cornua semper habet.
P anditur in ramos sic brachia aperta Iacobo:
De Ceti Ionas sic sibi ventre redit.
E st eadem victrix: Cæsar pro teste loquenti est,
Sæpe hac qui fisus victor ab hoste redit.
F ert & opem miseris, exaudit passa querentes,
Firmaq; in aduersis grande leuamen habet.
S ed vocor ad lucis nomen, curq; altera mensis
Alterius non est, altera festa dies.

Cosdroæ superbia ob lignũ Crucis.

C æperat Assyriam violento Cosdroa bello:
It Solymas, uincit, prædaq; ab hoste datur.
O mnia cum raperet, lignum rapit arce salutis,
Sum.q; deus dixit si polus ipse foret.
Q ui mihi ne desit, tollam super æthera turrem:
Atq; polus demens hæc mihi, dixit, erit.
D ixerat: et cœlo, scelere in sua dãna parato,
Educit turrem, par erat illa polo.
A ddidit huic gemmas, vocat idem sydera gemmas:
Solis & hæc, lunæ ceperat illa notam.
S ederat hæc inter, cruce sacra septus & auro:
Iusserat atq; sibi thura, merumq; dari.
M ittit ficta rotis confusa tonitrua nimbis:
Sæuaq; conscissa fulmina nube iacit.
T alis in educta stultus Salmoneus arce
Constitit: iratum sustinuitq; Iouem.
P eruenit Heracli simulatum numen ad aures
Bella mouet: rapuit cum Ioue tecta suo.
S ydera deiecit, Solymis redduntur honores:
Suntq; deo forti signa recepta manu.

D ebita victori properatur pompa triumphis:
Q ualis vbi in patriam signa Camille refers
C ontigerat portam, portæ (mirabile visu)
Protinus oppositæ se occuluere fores.
R estitit attonitus, dum quæ sit causa requirit:
Reddita de summo vox erat ista loco.
P one tuos fastus, deus hac inuectus asello est:
Linquit equum, nudo progrediturque pede.
F acta cano, postes subito patuere, crucemque
Intulit: vnde tuos it pia Roma lares.
N omen & ex illo Solymarum sancta tulisti,
Hic vbi ob hoc titulos crux dedit ipsa tibi.
A d loca stillabant preciosa opobalsama ligni:
Inque manu summi munera patris erant.
I sque fuit populo solitus monstrare quot annis:
Vna quod Cæsar tunc facit ipse die.
E rgo quod ingenti Crux est elata triumpho:
Miraque dat: festi lux sacra nomen habet.
I nterea, duplicis ne festi errore trahamur:
Mensis ad hanc quoniam tempora quintus habet.
H uc ades, ante omnes quæ nosti hæc omnia Clio:
Perque vndam auspicijs dirige vela tuis.
S ic ego quum cytharam raptim suscepit, & illa
Bis ve ter admoto pectine docta refert.
C um sibi September cum Maius posceret illam:
Fronde virens Maius sic ait, ille tacet.
B is sibi thus lignum, bis thus petit aliger illis
Tædia ne fiant, vna det ara sacrum.
A ltera Pontificis, crucis altera Cæsaris, huius
Pontifici debent cedere thure foci.

Porta ex se clauditur Roma Hierusalē dicitur.

Crux Mai Ange. septē.

Q uum mihi Crux festũ fert, differat aliger aram:
Q uũq; tibi hic tulerit: differat illa suam.
E x illo duplicis ceciderunt tædia festi:
Ille Crucem, aligerum sic colit iste suum.
F inierat, quoniam nouit me quærere velle:
Sint (scio) quæ lucis sydera poscis ait.
¶ Ipsa quoq; è cælo, velut alto cærula ponto,
Argo vela dabit sole ferente diem.
T ota nec exoritur nisi tantum prora profundo,
Perpetua cœlo cætera nocte latent.

Prora Argo nauis exormat.

¶ Tempora, libarat laticem quum mane sacerdos
Q uatuor indicit: sic ea nomen habent.
M ensam vt frenat hyems: vt ver compescit amorẽ:
Luxuriæ autũnus: fastibus æstus obest.
D icere quærebam, quum sic dea contrahe velum:
Carmine ne vectes non stata sacra tuo.

Q uatuor tẽp.

Leo exoritur.

¶ Ergo bis herbarum tanget quum summa pruina:
Atq; bis hanc pratis auferet orta dies.
I gne molorcheus tollet leo mitior ora:
Icarium longe destituetq; canem.

Leo ori.

¶ Sic ego: & astabam (ceu fas est) ordine sacris:
Audio Tobiæ quum pia facta legi.
I req; ad hæc castas mirabar mane puellas:
Sensit anus, tremula me capit æde manu.
A tq; ait ad sacrum miraris stare puellas,
Annueram, standi causa patebit ait.
A nte noua ad tedas Hymenæum nupta vocabat:
Liberat è præda forte quod ille nurus.
C oniugibus felix at nunc Tobia vocatur:
Cur ipsæ & causas ille vocetur habent.

Tobiæ sacrũ ex historia eius.

Grata puer cari peragebat iussa parentis:
Aliger hunc sed tunc qui comitetur erat.
Incidit in nuptam veluti sors ipsa iubebat.
Cœlo illam vnde aiunt præcipiente dari:
Perdiderat multos furijs agitata maritos:
De facto comitem consulit ille suæ.
Iusserat iste capi piscem iam Tigris in vnda
Qui quoq; adhuc pueri cernitur esse manu.
Vre ait in thalamo iecur huius tutus abibis:
Lisq; toro obstabit, nullaq; noxa tuo.
Hæc ille, hic supplex cum coniuge venit ad arā:
Igne & aqua iuncti nuptaq; virq; manent.
Tectum ex æde petunt, libant ad limina mella:
Libarat iuncta est quum Venus illa viro.
Aedibus in medijs læti conuiuia ponunt:
Exercentq; nouos in face nocte choros.
Venerat in thalamum: Piscis iecur intulit igni:
Statq; torus, stantem suffijt igne iecur.
Quemq; tulit: nuptæ capiti supponitur ensis:
A' puero huic cœli crura lauantur aquà.
Corpora dant somno, thalamo cū coniuge cōiunx
Clauditur, affines funera mane parant.
Lux oritur: sana surrexit coniuge sospes, Cerimoniæ nuptiarum.
Fertur equo, nuptis nunc habet vsus idem.
Atq; sacro assistunt libant ante hostia mella:
Stant epulæ, exercent in face nocte choros.
Ponitur & piscis, capiti suspenditur ensis,
Crura lauant pueri, factaq; vt omen habent.
Dixerat, & fieri cum nunc sic cuncta viderem,
Viue diu dixi: sic mihi fiat, ait.

¶ Viderat exactas iam quartus Lucifer idus:
Creuerat & factis altera charta meis.
L ignipes effigies patientis stabat ad aram:
Forma sit hæc dixi, fratribus æqua suis.

Festũ stigmatum nuncium pacis.

¶ Roma tibi gaude cras, spe nisi fallimur ipsa:
Publica speratæ nuncia pacis erunt.
A rma duces ponent: cæsaq; in fœdera porca:
Præbebunt placidas, accipientq; manus.
T urcaicas Cæsar contundet in æquore classes:
Stabit & oppresso laurus ab hoste duci.

Eustach.

¶ Tertia ab oceani quum lux surrexerit vndis:
Rursus ad Eustachij tendite vela deæ.
I lli vestra sacræ referunt certamina leges:
Atq; chorus plausus per loca vester habet.
I udice ne careant procerum præsentia cauit:
Totq; ibi sunt Phœbi quot tibi Roma patres.

Pompei columna stratagema.

¶ Idem forte dies monitor, vectorq; malorum est:
Qui pompeianam vidit in vrbe manum.
M œnia nam incautis cinxerunt ciuibus hostes:
Poscitur & Clemens, diripiturq; palam.
P rima quidem dãni facies fuit illa futuri:
Me miserum, quantum fecerat illa mali.
I psa sed irati quid non Iouis arma coercent
Qua licet audaces siste columna manus.
I mminet à tergo delicti pœna: videtq;
Illud, inaudito subsequiturq; pede.

Matth. apos vindemiatorũ fest.

¶ Protulerit radios oriens vbi crastinus orbis
Ibit & vt carpat mane viator iter.
M acte tuis viris prælum Matthee parabis:
Quas tulit incuruus corbifer ante lacus.

Nam

N am seu iuncta tuo quod stat vindemia festo:
Iura tui mensis seu quia frater habes.
T e sibi maturos stringit quum a vite racemos
Vinitor, ad lintres, & sua musta vocat.
D umq; secat, quoniam vicisti magne dracones:
Efficias tutam te rogat angue manum.
B landa nec ascribas culpæ tot dicta puellis
Moreq; campano seria mista iocis.
S ic capiti pictis Bacchus suscepta racemis
Cornibus è summis det sua serta tuo.
E geris, è q; vuis ingens constabit aceruus:
Deficientq; cadi deficientq; lacus.
N e sit is ingratus Martinum, & te inde vocabit:
Pinget & in multis nomina vestra locis.
D imidijsq; acinis, nigroq;, alboq;, notabit
Signa dei, inq; aderis cura secunda dape.
V lmis cincta tuo signabit nomine cellis
Dolia: Martini dissoluenda die.
I nterea passim tremulis currentia riuis,
Feruida nudato sub pede musta fluant.
P lenaq; vt ad sacrum veniant Carchesia Baccho:
Pressa ferax multos inquinet vua pedes.
I nde quod annales, reuolutaq; secula regum
A te scripta prius febre leuare putant.
S it grauis autumnus quãuis, non æquus et auster:
Indigeant scriptis corpora nulla tuis.
¶ V na vacat, sanctum lux consecrat altera fœdus:
Curiaq; electos mittit ab vrbe patres.
I ndixitq; diem, fastisq; hæc tempora scribi:
Iussit & è stipula transilijsse focos.

Crux in vascaita lacũ vocãt vuis pingitur dimidiatis.

Legati pro pace foci' fiũt vultus s. ostẽdi.

V itæ causa ignis, superis vicinior idem:
Indeq; sunt luces, indeq; nata salus.
L æta hinc sæpe dies illo celebratur & ara:
Flamma silet: sanctis ponitur illa focis.
V ota iuues quisquis, facies spectatur ab illa:
Detq; roga vt victas impia turba manus.

Zona vir. occ. vesp.

¶ Q uæ patuit dudum, cras cœlo Zona latebit:
Sol iuga flammiferis quum data demet equis.

Ala sinistra corui or. mane.

A nte sed ætherius referet sua sydera Coruus:
Impelletq; alis mane sinister aquas.

Spica azimum occi.

¶ At lux quæ sequitur populis ostendet aristam:
Atq; locus causam syderis huius habet.
Q uod mare, quæ tellus, natum de virgine nescit:
Legibus errantes expulit ille deos.
E sset vt alba focis non amplius hostia taurus,
Hostia de ligno languit ipse suo.
A tq; vt erat pendens, pallentem sanguine solem
Fecit, & è summis cedere saxa iugis.
M eta aderat vitæ, velauit corpus arista:
Inq; sacrum cessit sanguis & vnda merum.
F acta pater vidit spicam formauit in astris:
Iussit & in matris virginis esse manu.
V tq; prece è sacro cepit sibi nomina missa:
Azimon à grais sic quoq; nomen habet.

Bootes exoritur calistus filius in figu. Euæ et Adæ.

¶ Postera lux orta est, sequitur sua signa Bootes:
Arctophilax hic est: et noua causa subest.
A nte nouos populos, primæuaq; iura ferarum,
Eua saluiferi pars erat vna chori.
I ussa deus dederat, tunc hæc quam tangimus arã,
Esto pudicitiæ tu mihi testis ait.

D icta deus laudat: cui sic si fœdera seruas,
Gloria fœminei nominis inquit eris.
F œdera seruasset: si non ferus auferat anguis:
Casta virum cauit: sensit ab angue nefas.
C onscia per sacras errabat pallida syluas:
Iuncta viro: quum sic quo deus itis, ait?
D ixerat exosus, cœloque expellit ab alto,
Hicque nefas pulsi per loca sola gemunt.
Q uaque licet nudi corpus, factique parentes,
Ista colo victum, quæritat ille boue.
D amnabantque anguem: tandem post secula uicti,
Senserunt fati vulnera prima sui.
C orpora humus: formæ sublimis cætera mundus
Accipit, acceptis sydera summa dedit.
A rctos stella prior, sceleris dux prima, vocatur:
Q uæ sequitur: custos altera nomen habet.
Q uodque boue & plaustro est vsus dixere Booté:
Polluerant amnes: siccus vterque micat.
C ausa sit vt rebus, ferus anguis circuit ambos:
Cumque illis cælum criminis author habet.
¶ Nox abit, & pulsis Aurora reuertitur vmbris
Estque dies, tenebræ qua modo noctis erant.
A tque eadem diuis ambobus suscitat ignes
Perque duas vna est lux sibi festa preces.
Q uisquis es, & doctus, Phœbea diceris arte:
Thura fer hac geminis fratribus ara datur.
N oscere quo possis: ex his qui conuenit, et quæ
Te iubeat certis tradere dona focis.
H ic matulam ad nomen, loculos gerit alter eburnos:
Est sacra Romano qua via iuncta foro.

Adamus et Eua expelluntur de cœlo.

Cosmo & Damedico. feriæ.

H os venerere igitur, siue hæc seu discitur illa
Feceris à proprio numine diues eris.

Tonsorũ tutela.

P ræcipue his tonsor partes ferat ordine primas:
Cum medicas alias non vetet illa manus.
S cilicet illorum dextras, artemq; tuentur:
Rarus ab his nam qui non medeatur erit.
P ost faciunt cunctis succum vt bene tẽperet herba:
Et quod vix Phœbus Phillyridesq;, facit.
C ur faciant à me sic vt decet, ordine causam
Q uæritis: in promptu est, vestraq; vota dabo.
I pse licet Pæon, valeat: licet arte Machaon,
Siue satus Phœbo, siue Melampus erit.
A ut quoscũq; olim sibi Græcia docta tulisset:
Humana vsi omnes esse feruntur ope.
H i sed cœlesti quondam sibi munere freti
Siue ægros tangant: assideant ve toris.
V ulnera siue manu tractent, cogantq; coire,
Siue cicatricum tollere signa velint.
C orpora sanabant, & certo numine noti
Iam poterant meritis templa merere suis.
P lurimus ante illos ergo conuenerat æger,
Dant quod opus, dantes præmia nulla petunt.
H as modo nunc artes heu quã male sæcula tractant:
Q uãq; male à cupidis inde petuntur opes.
V enerit, & visit, sequimur, quæ forte videbit:
Vt medicus dicat munera nolle: volet.
G ratus vterq; igitur multos releuauerat ægros
Fœminaq; hos inter nomine Pallas erat.

Phœbus contra Cos. &

I ntumuit Pæan: simulatusq; ora ministri
Cæsaris, in fratres protinus arma mouet.

E xigit hic pœnas, Phœbus parat ipse sagittas: Da.irascitur.
Cæduntur, media laurea cæde datur.
P ellimur è templo tunc Delius inquit, & arte:
Et nato iratus præcipit ista suo.
H ostes nate vides mea spernere tela: feruntque
Templa, horum invigilem fac: tuus anguis eat.
D ixerat hæc illi, quum soluitur orbe coluber:
Inque aluum summo serpit ab ore viri.
S omnus abit, somno dederat nam corpora, surgit,
Fit dolor, ad fratrum cum prece currit opem.
V enerat, ex aluo tortus deducitur anguis:
Et Phœbi à nato fratribus ille datur.
I n crus virus abit, quantum Pæantius heros
Ante tulit: fratres aduocat ille prece.
P rotinus accurrunt: crus quorum vidit vt alter:
Putre, ait, est: celeri subsecuitque manu.
M aurus erat functus hesterni sorte sepulchri
Pro sano huic sectum quod modo putre datur.
A eque viro extincto nuper pes iungitur ægro:
Rem cano, nec dictis est dea vana meis.
P ost ter vt hunc tetigit terque illi carmina dixit
Huic & opem afflauit numinis ore sui.
V ix admotus erat: quum qualis in arbore ramus,
Hic coit, & gemino constitit ille pede.
A uctus honor fratrum est, nec corpora sola virorum
Sanabant, ipsas sed quoque sæpe feras.
C ura fit hinc medicis: genus hinc defluxit etbruscũ,
Nobilium diuum continuitque notam.
P erstat adhuc: vatum custos decus orbis et vrbis, Domus medices ex Cos. & Da.
Pontificum geminum dum moderatur onus.

F acta manent horum iam nunc, semperq; manebunt
Fratres dumq; sacri Pieridesq; manent.

Coruus exoritur phœbi in fi. Nois.

¶ Postera mendacem lux promet ab æthere Coruũ,
Qua sacer est Crater, qua ferus anguis erit.
F orte dei iussu Noes deduxerat alnum,
Mersaq; ab iratis terra madebat aquis.
A n placata ira est dubitat dum numinis, vndæ
Signa refer nobis, i nigra dixit auis.
D ixit, & è summa patefecit puppe fenestram:
Illa hac egrediens iussa secuta, volat.
S icca erat, in numero sed tecta cadauere tellus:
Fit mora, Chaonidem tunc quoq; mittit auem.
P rotinus hæc ramum felicis gessit oliuæ,
Serus adest Coruus, se soluitq; mora.
V er erat, & lactens pallebat in arbore ficus:
Quum pater huic iam me fallere queris? ait.
E s quod aquæ signo mihi factus perfide mẽdax,
Pœna tibi vt par sit, vere sititor eris.
F irmat dicta deus, senis & dũ facta procurat,
Fama hic cum multis sit tibi coruus, ait.
D ixerat: ille polo, qua Crater stabat & anguis:
Fabula quo caderet, sydere sculptus erat.

Pro defunctis ĩ cimite. caput nõ lauatur.

¶ Luce quoq; hac quisquis, moneo, ne peste capillos,
Ni cupis extrema sorde madere die.
A n sibi quod templi qui sunt ante hostia manes
Iusta ferunt, fieri talia turba putat?

Dedica. Micha.

¶ Cras sibi sed Michael superisq;, imisq;, benignus,
Vnum de festis rite duobus habet.
C ausa erit & facti, quare sibi quisq; cauebit:
Puraq; præcedant tempora, vt ille iubet.

I nterea, quoniam sic tempora sacra iubebant,
Altera distulimus huc tua festa tibi.
E nse potens rigido, nitida quoque casside fulgens,
Q uando rebellantes pellis in antra manus.
N e pars vlla vacet: quæ sint huic nomina festo:
Cur ue premas monstrũ: dũ cano: dexter ades.
N otus eras: ponat sed qua tibi templa Sipontus,
Postulat antistes, instituitque preces.
N ox erat, in somnis quum vox audita iacenti est,
Garganus templi det tibi signa mei.
A duenitunt: vidit pater vt vestigia saxo:
Hic locus est inquit: cernite signa loci.
S acra parant: viui surgunt de marmore fontes:
Itur ad hos, fusa redditur æger aqua.
T empla iugo posuit, tres illis dedicat aras,
Nomen & à facto res tulit ipsa suo.
S ederat in summo mundi fabricator olympo,
Vidit iniqua cohors, indoluitque simul.
S ensit vt ausuros iuuenes noua crimina fratres:
Atque gigantea bella parare manu.
M andat vt expellat iuueni, celer induit arma hic:
Ensèque nudato, corripit altus iter.
I nque hostes pendet trepidosque in tartara trudit:
Atque meret Stygijs arbiter esse locis.
Quãque sub vmbrã Erebi deformat corpora, et arcet
Pro nobis miles, bellaque dura gerit:
M õstra pede ĩpellit, manus hastã hæc altera lãces
Fert, alio est de queis reddita causa loco.
¶ Ponitur huic tẽplum, fuerãt qua prata Neronis,
Liminaque obrepens fœmina mane subit. Scalæ gemibus ascendum.

S cilicet Arſacidum cum horrerent vulnera patres,
Hic vbi habes populos Appula terra tuos.
C onueniunt, & ſi bello cadat impius hoſtis,
Vrbe ſua genio ponere templa vouent.
A nnuit hic precibus, ſucceſſit, vincitur hoſtis:
Et Vaticano non procul ara datur.
P atribus è multis vnus, quia victor auernum
Ille habet, & iudex manibus æqua refert.
I uſſit vt aſcendit genibus qui limina ſupplex:
A Styge depreſſos crimine tollat auos.
Puellæ nubunt. A ra nec hinc longe locat altera dote puellas:
Si memini cauſas has quoq; muſa dedit.
T ertia cur calicē, et tollit cur ſigna relatum eſt:
Q ua ſua, qua piſcis nomina vicus habet.
¶Hac ſacra curſores etiam ſua luce requirunt:
Curſorũ feriæ. Nuncius eſt curſor: nuncius ipſe puer.
S cilicet ille deum: patrum hi mandata ſequuntur,
Sed colit ille polos, hos ſua terra tenet.
E rgo dapes ornant: curant & pocula læti:
Cauſa patet: multæ eſt quod via cauſa ſitis.
V nde patrum quoties ſe fert argentea menſis
Virga: dato eſt illis imperioſa mero.
Epulæ ſociorũ & ioci nugæq;. P ars putat officio quia Gallus præſidet illi
Vina dari, hæcq; aliquem de dape verba loqui.
S ancte vigil, cuius tibi nos ſic turba ſedemus:
Scis quoniam referunt quam bene vina pedes.
S ic tibi pons placeat: ſic vrbs quas tradidit, aræ:
Sitq; tibi moles: tibia ſitq; diu.
A udeat & nullus heſterna luce capillos
Pectere: iudæus ſic quoq; vicus amet.

Q uoſq;

Q uosq; equites celebras: quorum tibi gloria nomen,
Sic referant laudes, accumulentq; tuas.
S eptimus est mensis: tumet & vindemia, quæso
Sit nobis fragum copia, plusq; meri.
H actenus, & plausu madidæ strepit ara coronæ:
Votaq; concussa firmat ab arce puer.
P luribus è mensis remanet mihi lucibus, vna
Hieronyme & sacro posceris ipse tuo.
I tur in exquilias, causa est quod conderis illis
Apptior & non est ossibus vrna tuis.
S cilicet est alijs vt mons ille altior vnus:
Sic virtute pares præteriysse soles.
I nterea os triplex es tu quo magna locutus:
Si placet ad ripam Tybridis inde refer.
T raditur hic templũ statq; hospes dalmata templo:
Hacq; tibi ponit debita thura die.
H æc eadem mutæ lux præbet dona fauillæ:
An quia Mors oculos cernitur ante tuos?
A n quoniam nigri iudex præcedit Auerni?
Illius hinc mœstis lanx sit vt æqua rogis?
S unt tua mirantur qui corpora veste carere
Veste quod es lusus facta sed esse putant.
P ars ait es Syriæ quia soles passus & æstus
Pars quia sic veniam tu petis ante deum.
P urpura sed summi quoq; te contexit honoris
Atq; tua alludens fert Leo ad ora manum.
G essit idem tergo pro amisso pondus Asello:
Et quanti officio nos docet ille fores.
P ræcipit vt pietas, tuaq; vt prudentia cogit.
Dosq; animi, & virtus pectoris illa tui.

Gloria nomẽ est dignita. tis.

Hiero. presby. ad Ripã

Corpus s. Hieronymi in tẽplo San. Mariæ maio.

Xenodochiũ dal matarũ, pro defũctis factum.

P rosequerer certe rerum monumenta tuarum
Consiliisque esset debita cura meis.
O mnia clara tuis sed cum sint acta libellis,
Vanum erat hæc causis carminibusque loqui.
R estat, habes quoniam doctoris nomina summi:
Abstulerit musis te licet ara meis.
H oc opus, & mensis, quem nostro carmine soluis:
Perpetuo curæ fiat vt alme tuæ.

Explicit liber nonus.

SACRORVM FASTORVM LIBER DECIMVS.

¶ In hoc mense Octobre, qui Domitianus dicebatur, quòd in eo Domitianus Imperator natus esset: octauus numerus de anno Romuli verus, verior verificatur in octaua ætate futura: in qua omnes renascemur, resurgendo, & à mortuis redeundo. Estq; igitur sacer mensis hic apud Christianos illi ætati in qua domitis hostibus, & non ita credentibus, à Christo iudicabimur. Tutela olim Martis, nũc Simonis Apost.

V AERITIS *vnde notam præsens sibi*
mensis habebit:
A' *numero seruat nomina prisca suo.*
P *aruaq; subsequitur decimis data sæcula lunis* **Antiquorum mensium series.**
Et sua sortitus iura minora tenet.
P *ræteritisq; sui Martis, Venerisq; calendis*
A'q; senum & iuuenum cõditione procul.
T *radita Quintili & Sextili tempora linquens*
Septime ab octauo te videt iste loco.
A *lteriusq; licet fuerit stimulatus honore*
Ad data constanti pectore signa manet.
N *ullaq; cura fuit: numeri dum nomine lætus:*
Tempora cum titulo continuare ducis.

N am foret in precio cum gratia magna potentum:
Altaq; Maiestas, claraq; fama ducum.
H orum facta sui possent vt scire nepotes,
Q uærebant titulis sæcula longa dare.
C œptaq; digestis hinc poni nomina fastis:
Temporaq; ascribi, distribuiq; nota.
S ic datus Augusto, sic magno mensis Iulo:
Hoc & erant digni posteritate legi.
H incq; Titi frater, dominusq; deusq; vocari
Dum cupit: ex illis tertia iura tulit.
Q ui quoniam hoc ortus fuerat, quia victor in illo:
Hunc quoq; constituit rebus habere suis.
N empe triumphanti dederat Germania laurum:
Et noua September nomina nactus erat.
Q uum sic, natalis quoniam meus alter ab illo est,
Iam sit et October Domitianus, ait.
D icti aderant menses, sed neuter mansit in anno:
Q uodq; olim ante ducem, nunc quoq; nomen hũt.
A t quia sacra cano veteres non qualia vates:
Fas erit hic etiam munus vt inde ferat.
E xpulerat fraudes deus huc demissus ab alto:
Reddideratq; omnes rebus & ore suos.
S cilicet immanem monitu superauerat anguem:
Authorem et sceleris legibus vltus erat.
P ertuleratq; odium, liuoris passus & arma,
Pro populo occiderat victima vera suo.
L uridaq; horrebant victorem tartara regem:
Atq; erat inuito viuus vt ante cane.
T empus quũ inquit, erit quo corpora vestra redibũt:
Iudicij faciem sed subitura mei.

October Domitianus olim dictus.

E rgo quod illius Maiestas iura parabit:
Et precium meriti maxima cuiq; dabit.
O ctauo hic mensis nunc tempora debeat æuo:
In quo nostra leuis corpora reddet humus.
¶ At sit vt octauis de cælo prospera cœptis:
Et regat impulsæ per freta vela rati
T ollit clara polo prima se luce corona: Corona emergit.
Syderis & causam candida virgo facit.
I amq; parens axem formosa intrarat Olympi:
Grandeq; in assumpto corpore numen erat.
D e solio quum sic superis ad verba vocatis,
Natus ait: diuum cætera turba silet.
G audia (ceu par est) cælestes sumite mecum:
Muneraq; ad matris ora referte meæ.
H æc est illa suo quæ impleuit numine regnum:
Q uæq; vetat nostras sorte vacare domos.
Q uod modo pollicitus sum, cælum maxima cepit:
Et regina manu debita sceptra tenet.
R estat vt imponam capiti de more coronam: Corona Ariadnæ in sig. coronæ virg.
Q uam ferat e summo conspicienda polo.
A tq; nouem quoniam cælum patet orbibus orbis:
Q ualibet e gemmis splendeat illa nouem.
S ederat illa loco, cepit quum e sole coronam:
Et capta tales edidit ore sonos.
V t taceam ante chaos quod tu cum patre sedebas:
Q uodq; mihi e multis millibus vna parens.
Q uodq; in me nato tu mater cognita virgo:
Q uod duce te dicor morte piasse nefas.
V ana Ariadneæ fiant vt signa coronæ:
Fabula quæ ignaros prisca fefellit auos.

A ccipe cœlestis iam præmia debita lactis:
Sitq; tibi solis tota corona mei.
Q uæ, quoniam ille nouẽ mundi terit orbibus arces
Digna quibus sola es: ter tibi terna micet.
D ixit, & imposuit capiti vix ille sedentis,
Q uum quot erant gemmæ tot micuere faces.
Corona dñæ orationes puellarũ E x illo &, facti sint vt monumenta, puellæ:
Huius habent vitreas relligione notas.
¶ Ecce polo octauis modo quæ splendere calendis
Cœperat, Aurora tota sequente micat.
I pse sed agrestis videt hanc dũ mane supinus
Grues apparẽt. Et quæ sint secum tempora forte putat.
S trimoniæ cinxere grues longo ordine cœlum:
Ostendit clamans, continuitq; manum.
A tq; dies inquit iam sementina rediuit
Hactenus, & iunctos increpat ille boues.
Frãcisco ¶ Altera post primam lux latas lumine terras
Sparserat, & rebus non color vnus erat.
A d sacra poscebat patefacto limine diuus
Thura: deus plagas cui dedit ipse suas.
I nq; vicem teneræ properabant mane puellæ
Q ua petit irriguas pensilis hortus aquas.
S iue qđ instar in his frons stigmatis ipsa rubebat:
Q uod prius à fixo numine sanctus habet.
V ulnere seu sacro circum manante cruore
Huic quod corpus hyat flos vt hyare solet.
Q uælibet ex illis flores ponebat in horto:
Flores quos Cariophilos vocãt Graia quibus gratæ nomina frondis erant.
Q uodq; insunt sanctis radiantia vulnera plantis:
Apta erat hæc herbis arboribusq; dies.

T empora p hæc olitor, hæc obseruabat arator.
Ille olus vt ponat semen & iste solo.
H oc & qui ramum ramo, ingeniosus adoptat:
Arboribusque insert poma aliena facit.
Q uaque ibas cultos referebant semen in agros
Et iuga portabant, duraque aratra boues.
V erbaque erant vulgi: Francisco semina mitto:
Atque illa optabat condere arator humo.
M ane erat, et diui stabant, solennia templo:
Cum face erant flores & senis ante pedes.
I ngreditur sacrā ille ædē & prope limina sancta
Sparsus aqua accensos constitit ante focos.
L iba sacrum dederat, tauros adiungit aratros
Perque nouos sulcos semina lecta iacit.
D umque iacit, cupidus segetis sit læta precatur:
Perque nouos sulcos prospera verba refert.
I nde hac ruricolas affatur voce iuuencos.
Pergite sementis vota peracta dabit.
P lena coronatos tunc ad præsepia sistam:
Sentiet & nullum vomere vulnus burrus.
S ic ait: & demum post hac semente peracta
Gaudet, & agricolis ocia bobus agit.
C um tamen ante Ceres fuerit dea prisca colonis:
Terraque queis semen votaque certa dabant.
P ostulor huic vsus dederit cur talia, frater
Et mendicatum cur petit ore cibum.
O ptant quodque alij, tantoque labore paratur:
Aes cur ille putat tangere triste nefas.
C uncta canam: mons est, veteres dixere Lauernā:
Turba lauernicolas nominat vnde patres.

Plātatio

Insitio

Seminādi diligētia.

Prouerbiū agreste de seminibus

E st specus hic ingens: vastumq; recessibus antrum:
Vix p homini rupes, vix adeunda feris.
I nspicias saxum praecinctum horrentibus vmbris:
Inspecto, affirmes numen inesse loco.
H oc pater incoluit, festum prope culta ferebat
Ara crucis, quum sic supplicat ante deum.
S i mihi pura fides, tua si mandata secutus:
Te vt venerer, supplex haec pius antra colo.
S is licet immensus: sim quamuis ipse pusillus:
Da deus vt plagas sortiar ipse tuas.
I n prece sic fuerat tendens ad sydera palmas:
Q uum subito ardentes promicuere faces.
Christus in figu. Seraphi loquitur. S uspicit, huc genius: Seraphin sacra nũcupat aetas:
Q uum sic, vnde senex nomina cepit, ait.
I lle ego sum cuius te transformabis amore,
Vt transformatus vulnera nostra feras.
S ignifer atq; meus terrebis numine manes:
Sanctaq; eris nostrae tu quoq; cura foris.
N on tibi certa domus, non aeris diuitis vsus
More auium optati sorte fruere cibi.
Q uum libet agricolis demittes aethere nimbos:
Et poteris nubes voce fugare tua.
I nde tibi ad sacrum florebit vinea nostrum:
Q uũq; voles per me facta erit vnda merum.
D ixit: eratq; deus, tremuere cacumina montis:
Visaq; erat patris lambere flamma caput.
V t poterat, spectat pectusq; alasq; loquentis
Atq; deum agnoscit, signaq; certa dei,
I nde suum passo summittit corpore vultum:
Mira cano, quino vulnere scriptus erat.

Q uales

Q uales mane, noui, sole ingrediente fenestram:
Se radij effundunt: impediuntque domum.
H aud secus ipsa dei ligno exorientia fixi
Vulnera, tunc artus impediere viri.
N uminis his tactus stabat patientis imago:
Ictus perque manus pectora perque pedes.
F esta quod ergo senis prope sementina petebat
Semina: quod viuit fruge, laetetque deus.
Q uodque dei ille esset lethum pia forma ferentis:
Corporeque haererent vulnera, vt herba solo.
V t decet, agrestes sibi rem traxere minores:
Pro Cerere & terra dant sua thura seni.
A tque suis sulcis quum semina mandat arator:
Da pater his auctus, proueniantque rogat.
T empore de hinc imbres veniant & tēpore soles
Anteque dum serimus sit sine nube dies.
A tque vbi iam facti fuerint sementibus agri:
Spica sit his pinguis, luxurientque minus.
S ic sed vt ipsa seges, procul à rubigine crescat:
Dumque haeret nullo procubet vsta gelu.
V erbaque, quae antiqui dicebant ante coloni:
Addit, & huic melius tradere farra putat.
S acraque quod Cereris fuerant communia Baccho:
Vndam quodque nouo verterat iste mero.
P roxima subiungit, fac vinea certet aristis:
Calcatisque vuis plurima musta fluant.
F ecerit vua merum, complebunt horrea messes:
Q uae petat inde tuus dona minister erunt.
A rea qua diues, diues vindemia fiet:
Vsque licet poscat, tempore vota feret.

Sementina, à Cerere huc trāslata.

D ixerat,euenit,tutela fit ille colonis:
Pauper erat,ne sit,dona rogator habet.
T emporeq; aut agris errat,datq; area fruges:
Aut quacūq; lacus feruida musta tenent.
A ut fora inops intrat:lustratq; aliena per vrbem
Limina,& obliquo postulat ore cibum.
E t modo habet peram: modo onustū ducit asellū:
Res aut poscit emi:cum minus æra petat.

Fratres minores æs nō tā gunt.

S cilicet ære emptus deus est,corrumpimur auro:
Hincq; nefas nummum tangere triste putat.
V nde sed est habitus,quis cinctum repperit ipsum:
Cur ue illis velent vincula rara pedes.
Q uid ve breuis tonsura,tegat cur summa cucullus
Cur nota versa placet,vitaq; parca, canam.
V enerat huic ætas,animus,moresq; iuuentæ:
Vanaq; nec curis tempora certa suis.
S eu superis visum sic, vt sua sacra iuuarent:
Seu quia non alio sydere natus erat.
C onfusæ tactus vitæ,morumq; pudore,
Pectore concepit numina sacra suo.
A tq; deo plenus populos vrbesq; perosus,
Deseruit celeri patria tecta fuga.
D um fugit inquit: opes sunt nobis causa malorum:
Diues erat pauper maluit esse deus.

Regulæ minorū origo.

C ontigerat syluas,semotaq; lustra ferarum:
Ergo quæ lædunt,abijciamus ait.
C orporeq; imprimis preciosus cedat amictus:
Quicquid & ad cultus criminis ante fuit.
C ausa mihi erroris deponite vincula plantæ:
Iteq; iam nudi per loca nuda pedes.

Quiq; vagi circum funduntur colla capilli:
Tempora sint circum parua corona mihi.
More meo agresti capiti tollatur amictus:
Tortilis in nodos cingula funis eant.
Ne ue mihi possit nomen quoq; voce nocere:
Dictus Ioannes non ero, francus ero.
Et quia mensa trahit: trahit & nos potus ab ara:
Nota sit vt primi sic quoq; causa cibi.
Præbeat herba dapes, currentia flumina potum:
Antra domum, studium sydera, saxa torum.
Dixerat: & lætus paucis viuebat in antro:
Ordinis & factus causa minoris erat.
Venit in exemplum: ceperunt iura ministri:
Inq; habitus toto corpore sanctus erat.
Sic mores venere pij: sic sydera curæ:
Hac via ad Elysium lege reperta fuit.
Quo fugit heu, ritus? mutarunt sæcula factum:
Peneq; secessit sanctior ille furor.
Scilicet & longo pietas corrumpitur vsu:
Moribus & sanctis longa senecta nocet.
Nam quibus ah, fuerant soleæ satis ante salignæ:
Molliter in plantas rursus aluta redit.
Exquiruntur opes, & equus, torus vnus et alter:
Atq; placet rerum commoditate frui.
Aera manu tangunt, paupertasq; illa recessit:
Si placet, ad fratres iam precor illa redi.
Dicta quoq; ipsorum patientia filia fratrum:
Hei mihi, quam raros nunc habet illa patres.
Sed quo culpa ruis? iam mos, reuocatur et ordo:
Numineq; hoc factum credimus esse dei,

Corrupta minorum regula.

Restó regulæ Cappucinos vocát

S tant pede, sed nudo, lana fit acutus amictus:
Atq; placet squallor, tectaq; plena situ.
M ensaq; sunt frondes: potus quasi fluminis vndæ:
Et mendicatus, panis in ora cibus.
V asa rubens tellus: hirsutæ stragula pelles:
Nudaq; arenosi fluminis vlua torus.
L iuor & vt latret, reuocata est vita minorum:
Grataq; principibus, numinibusq; manet.
Pleiades ori. auster flat
¶ Hinc vbi iam radios Hyperion ducet ab undis:
Aureaq; igniferos ad iuga iunget equos.
I psa licet pluuio lux humida palleat austro:
Pleiades vtq; micent non tamen imber erit.
¶ Ast vbi iam plenis veniet lux vltima nonis.
Vẽti mutantur aspera i mari fit hyems.
Idibus & non dũ fulserit orta dies.
M ane deum matris cœlo exoriente corona:
Cuncta quibus subsunt, agminibusq; petunt:
Innũdatio Tyberis nec diis parcit.
F latibus æolij mutant sua limina venti,
Q uisquis es, in portum qui mare findis, abi.
I lli vt mutantur, sic mutant æquora fluctus.
Nec facies horum est vna, nec vna maris.
¶ Q ui capit a nonis venientes lucifer idus,
Hunc Romane caue, fluctibus ater erat.
S iue quod exceptis iratus sordibus, amnis
Intulit vltrices in loca nota manus.
S iue quod hesternis veniebat ab imbribus auctus:
Lux erat in fatis hæc quoq; Roma tuis.
S cilicet in proprium conuertit cornua vulnus:
Deucalioneis ille superbus aquis.
E rgo per arua furens torrente potentior omni
Turgidus epotis magna sonabat aquis.

C um stabulisq; pecus, syluasq;, & saxa trahebat:
Vorticibus densis flexus ab amne latus.
T ectaq; deijciens, per templa ruebat, & aras:
Agmine damnosus fluminibusq; ferox.
A tq; deo inuito, cœloq; iratus, & vrbi,
In multis æstu trux erat ille locis.
I llaq; mugitu implebat, terrensq; fugansq;
Liber vt in septis taurus arena tuis.
P ars pede, pars celeri quærebat cedere cymba,
Pars sua clamabat, mersa quod amne domus.
P luribus heu colles, & culmina tecta fuerunt:
Aedibus obsessis vel via pontus erat.
P ro populo pisces tractus habuere viarum
Fasq; erat in media lintribus vrbe vehi.
I nterea, superante suis incursibus amne,
Gurgide ab iniecto diripiuntur opes.
A lta quidem quondam vix duro victa sub hoste.
Roma, per excidium tam fera damna tulit.
T alibus Aeacides, conuersa viribus hasta,
Oppressit phrygias ad Simeonta manus.
D eniq; diffusas sibi ripa coercuit vndas:
Additus & fastis lucifer ater erat.
¶More tuo excessus tulerant iam Nile tabellas:
Alteraq; in roseo venerat axe dies.
Q uum modo quæ cœlo tulerat radiantia Cetus
Rostra, sub æquoreas illa ferebat aquas. Os ceti occi. matutino.
¶Tertia vbi aspiciet prono fugientia mundo
Sydera, res radijs restituetq; dies. Autũni medium.
P omifer autũnus spatio se diuidet æquo:
Par & præterito quod venit illud erit.

Aries occidit

¶ Dux quoq; lanigeri gregis illo tempore cælo
Cedet, & Oceani vellera tinget aquis.

¶ Quã bene Roma tuus ceu missus ab æthere pastor

Creatio Pauli. p. m.

Tunc & commissas sanctus habebit oues.
S cilicet vt lassis posset succurrere rebus:
Pro grege iam pridem numine lectus erat.
N am vix grande senex penetrale intrauerat: inde
Reddita quum vox est, vrbs habet alma patrem.
A tq; mora optatis nocte est non amplius vna:
Amplius amissas ne quereremur opes.
E rgo suos currus Phœbus properantius egit
Gaudiaq; ad rerum præcipitauit equos.

Auctus ab eo Senatus.

C ernite iam dignis quã nunc tribuantur honores
Paceq; Maiestas quã quoq; magna redit.
N empe tuus titulus rerum est mensura tuarum
Ocia dum terris, ocia reddis aquis.

Paulus græce quietus dicitur.

F ratribus è geminis hinc Paule es Tertius idem:
Nomen & hic, claues tradidit ille suas.
N ullus enim poterat moderantius æquore tanto
Ad portum Cymbæ tradere vela tuæ.

Domus digna põtificatu.

T e penes imperij diuini cura manebit:
Hæc tua digna domus frena tenere manu.
C œlesti interea mente hæc dum sancte gubernas:
Et te Roma decus sanguinis esse putat.
F elix terra diu, serum te cernat Olympus:
Natalemq; tuum nunciet ara frequens.

¶ Idibus è toto restant tres ordine luces:

Sol in scorpiõe

Scorpius & media de tribus optat iter.
T ristia deflebat Pharios Iudæa per agros:
Vera canam, dictis fabula nulla meis.

F as vt erat magnos deducere monte capellas:
Atq; humiles reges tunc habitare casas.
F orte greges viridi pascebat gramine Moses:
Rureq; mulcebat carmine doctus oues.
E cce polo rutilas vidit descendere flammas:
Inq; ipsum labi, conuoluiq; rubum.
A ugur erat: quercus sit vt recubabat in vmbra:
Surgit humo prudens, prodigiumq; notat.
P roximus accedit, spectatq;, stupetq;, vidēdo:
Siste gradum subito quum facis ignis ait.
S iste gradū repetit (flāmā prope venerat ille)
Sacra deo, hæc nudo est terra adeunda pede.
C onstitit admonitus, soluitq; hic vincula plantis:
Fitq; prope, at vultum tendere flamma vetat.
Q uod licet in gremio frontem deponit, et ora:
Q uodq; petis dixit, te rogo flamma mone.
T unc ea scis inquit, mea plebs Nili errat in agris:
Tuta sit vt per te regis ad ora veni.
D icq; deum timeat, dic nostris consulat aris:
Summaq;, sit populo parcat ut ille meo.
M ollieris dictis: iuga sint mihi proxima templū:
Thura quibus flammis, & bouis exta dabis.
F inierat: signum uerus da credar ut inquit:
Dic ait, in dextra quid tibi? uirga refert.
P roijce: proiecit, proiecta exiuit in anguem:
Accipe ait, cepit, uirgaq; ab angue redit.
C onde manū gremio, iussum facit: attrahe dixit:
De gremio putrem rettulit ille manum,
C onde iterū dixit, cōdit, rursum extrahe, traxit
Reddita quum proprio dextra nitore fuit.

Moisis ostētū de igne rubi

Ignis loquitur Moisi.

Virga Moisis ī anguem.

D icta recusabit, hæc dixit signa mouebunt:
Primaq; si renuent, vota, secunda dabunt.
D ixerat: in tenues quum flamma euanuit auras:
Restitit & viridis, ceu rubus ante fuit.
V esper erat, longis clauduntur ouilia septis:
Obuius & fratri mane peracta refert.
R egis ad ora abeunt: Pharaonis nomina regis:
In superos quo non durior alter erat.
V t venere ferunt mandatum, signa requirit:
Tunc sic ille, deo si datur ora, dabo.
A ra sed hæc mons sit, non fallam rettulit, ara
Mons erit, à signis si mihi verus eris.
P roijcit hic virgam, tortum formatur in anguem:
Abnuit, è gremio rettulit ille manum.

Deus alloquitur terram.

R isit facta ferox: dum ridet mandat adesse
Hæc dare qui magico carmine doctus erat.
C ondiderat dextram, pariterq; retexerat illam:
Facta eadem & vera visa fuere fide.
I ecit ut hic geminas uirgas, riguere dracones:
Iecerat hic unam, deuorat una duas.
I ra ducem tetigit, rubuitq; hoc omine uinci:
Vota negat, Moses sit deus ultor ait.
V ix ea finierat, quum summi uertice cœli
Constitit, & terræ protulit ista deus.
H is ego te manibus tellus si mole redemi:
Cumq; feris, montes, fluminaq; ipsa, dedi.
V t colar, & nostras non desint exta per aras:
Liberaq; ad sanctam gens mea pergat humum.
Q uæ moueant diri præcordia ferrea regis
Monstra feras: monstris ora nec una dabis.

Dixerat:

D ixerat, a dicto Nili septemplicis alueus
Fundit aquas, fusis terra madescit aquis. Fere cõtra Pharaonem.
I nque modum matris, diuersas concipit intus
Imbre feras: culices hæque fuere prius.
A dmiratus erat, durusque irriserat illos
Rex, deus & dixit nomen inertis habet.
Q uũ subito diri sinuosis orbibus angues
Attolluntur humo, regis & ora petunt.
S pectat, et heus cedens vos dudum vidimus, inquit,
Rursus humus nixa est: Scorpius ortus erat.
P rosilit in regem letalis acumine caudæ,
Ille timet, motus iussa timore facit.
T unc deus en regem commouit Scorpius, inquit:
Paruit & tellus, monsque fit ara mihi.
F as vt erit, rerum fieri monumenta iubemus:
Vix ea, quum cœlo transtulit ille feram.
A tque vt erat regi metuendus Scorpius: illic
Sic sibi bis stellas quinque nouemque tulit.
¶ Proximus ætherias vbi curru ascenderit arces
Phœbus, & in nitidis aureus ibit equis. Dies tristis & nubilus.
O ra licet cœlet condatque in nubila vultum:
Non dabit e cœlo, quas minitatur, aquas.
¶ Roscida Tithoni rorare vbi cœperit vxor:
Pictaque luciferis frena dabuntur equis. Piscis septentrionali. &c.
I n mare prosiliet geminis de piscibus alter:
Natalesque suo more natabit aquas.
E st sed vter quæris, non est hic proximus austro:
Vt taceam qui sit: iam puto notus erit.
¶ Candidus auratos radios quum effuderit orbis:
Aurora & bijugis vecta redibit equis.

Coxa si nistra virgi. vesp. occi.

S i quis erit, læuam qui coxā in virgine quærat:
Dicet heri micuit, hac latet illa die.

¶ Hinc vbi ter tenebras Hyperion luce fugarit:
Cunctaq; reddiderit gentibus orta dies.

Lucæ Euangeli. prouerb. puerorū.

E t pueri in Luca iam vestra merenda caduca:
Plebs ait: indicium cui noua ficus erat.
P lebs licet hæc dicat, tamen illam sæpe requirunt,
Atq; obstant verbo, comminuuntq; fidem.
I nterea à ferula reuocantur mane magistri:
Plusq; hoc quam dudum rapta merenda dolet.
E rgo deæ plectrum, studiumq;, resumite vestrum:
Et noua compositis ponite serta comis.
I nq; chorū & numerū secretaq; ad antra redite:
Lux quoq; vos quoniam versibus ipsa vocat.
E t quia seu leges, seu carmina forte placebunt:
Hic capit aonias mollis arena deas.
P ectora doctorum præcedant sacra virorum:
Ardor ab his studijs eliciendus erit.
Q uicūq; ergo illis nomen profitetur & artem
Det positis supplex thura precesq; focis.
A t tu quem sacri vates finxere iuuencum
Altera qui & Phœbi munera pictor habes.
I pse mone, doctæ cur intermissa sorores
Tempora, te studijs adueniente, petunt.
H æc ego, mugitu quum protinus impulit auras:
Atq; oculos bouifer constitit ante meos.
I nq; suum ex illo conuertens lumina vatem.
Edidit hos placidos ore priore sonos.
I nstruat vnde tuum Romani conditor anni
Musa opus, hos memori percipe mente sonos.

V t patribus studium nostris fuit ante sacrorum:
Sic amor augendæ relligionis erat.
M ultaq; priscorum fuerant quæ condita fastis:
Ad sacra traxerunt plebe sinente sua.
A nte quod bis igitur Q uintilis prima vacabat:
Proxima quod soli terga leonis erant.
I pse suum sceptrum ponebat mane senator:
Nec fora Marte aderant litigiosa suo.
Q uæq; suo cantu lassarant antra sorores:
Ocia quærebant tempore certa lyræ.
R itus ab his veterum nostros descendit in annos:
Factaq; posteritas prisca secuta nouis.
S cilicet alterno succedunt cuncta labore:
Et nihil est quod non constet in orbe vice.
A spice vt hybernis veniat post lucibus æstas:
Vtq; locos mutet noxq;, diesq;, suos.
E rgo quod Octobris reuocabant idibus acta:
Idibus Octobris quod sacra iuncta mihi.
P atribus hinc visum reuocare huc tempora nostris
Atq; mihi hos titulos, officiumq;, dare.
H inc nunc ora meam facundus soluit ad aram:
Inq; artes laudes eloquiumq; facit.
S tantq; mihi electi, dum mens placatur Olympi:
Curaq; sit studijs me veniente nouis.
F inierat, vates te cum pictore salutat:
Num ne inquam & vates tu quoq; pictor eras?
N e mirere inquit, par est pictura poesi:
Q uodq; manu pictor voce poeta facit.
E st & Homerus idem, rē si petis, est et Apelles:
Dum canit hic versus: dum linit ille notas.

Festa multa veterum et cōsuetudines ad nos venerunt.

Vacationes gñales qñ.

Pictura & poesis sorores.

S axa nec à cœlo nisi primum picta cauantur:
Hoc facit ex auro qui quoq; texta notat.
D eniq; si inspicies: rara est ars: pingere quæ non
Visa sit ipsa prius quam sibi tractet opus.
I nde mihi artifices non nulli munera debent,
Ne pateat tantum vatibus ara meis.
D ixerat, & dictis rerum quæsita patebant:
Cætera quum hac instans voce secutus eram.
V erum culta locis tua cum sit pluribus ara:
Dic tibi in alterius cur damus æde preces?
L uce tua Eustachius thus & Capitolia poscunt:
Hicq; est causidicis, vatibus ille locus.
S it licet ara mihi non vno tradita templo:
Fas erat hic illa commodiore frui.
S cilicet Eustachius prope spectat tépla Mineruæ:
Hinc & Gymnasium est, sum mediusq; refert.
H ic seu lege iuuat, seu carmine bella mouere:
Excipit aonias mollis arena deas.
A d Capitolinos cœli datur ara penates:
Ius quia conscripsi: nomen & inde tuli.
H inc me Scriba colit, graditur consultor ad illam:
Thuraq; causidicus iuncta clientis habet.
C onsultiq; viri assistunt: his iura leguntur:
Admonitusq; audit lecta corona suos.
D e stipe collecta transcripto è more libello *Oratio inter eos habetur.*
Dona ferunt faculas interiusq; sedent.
O cia præterea quia vult ante omnia Phœbus:
Paceq; compositos & sine lite dies.
G arrula sollicitas exercet Curia causas:
Verbaq; clamosi litigiosa fori.

F as, qui lite latrant, & qui sub Apolline cantant:
In lare diuerso tradere dona fuit.
C era piperq; datur, tetigisti munera quando,
Cur dent illa tua dic quoq; quæso die?
H æc ego dicebam quum sic mihi rettulit ille:
Hæc quoq; erit dubia cognita causa tuo.
C uria amat reditus: sibi quid sit & vtile quærit:
Principijsq; suis omina læta petit.
I anus mella dabat, dabat æs sit vt omen in illis:
Cum veniat primis fascibus ille dies. Cã boni ominis ad lucrũ dantur munera.
M ense tribus terno repetunt sua dona secures:
Et proprias illis exhibet ara preces.
A` Iani ergo omen capiunt hæc facta calendis:
V sus & incepti muneris inde venit.
C eraq; pro melle est, & quæ sunt addita ceræ:
Auspicium & capto munere quisq; facit.
D et licet ipse inito quoq; munus honore sacerdos
Causa erit hæc donis debita sola meis.
F inierat, quum sic ego vulgi verba putabam:
Audieris, veris proxima nempe putes.
C era ait est lucrum, lucrum sibi Curia poscit:
Ora piper mordet, lis quoq; mordet opes. Iocosa dicta i causidicos.
S unt qui pene eadem (quãquã tua dicta probemus)
Addant, vera, ioco, nec minus esse ferant.
S picula apes & mel gestant, cum melle locuti
Causidici a` tergo spicula semper habent.
D esieram, risit, sed tu quia pictor es inquam:
Factaq; sunt animo cognita prisca tuo.
C um scelus ante foret, depingi templa figuris: Imagines euã. in arce templi.
Parq; deo, candor staret in æde dei.

C ur modo pinguntur: tholus & quà tollitur aræ:
Bis duo cur estis? cur ue biformis honor.
A nte coli patres dixit: vetuere figuras:
Nemo quod humani viderat ora dei.
Imago Saluato. F ugerat Herodem cum nato mater, & ad te
Imago virg. Venerat Aegypto Nile beate tua.
I am parat vt redeat, rediture in tecta paranti
Q uum pharium mâtri talia vulgus ait.
C ernere vt absentes liceat, nec abesse putemus:
Fas sit in effigie numen vtrũq; coli.
D ixerat, assensit gestabat candida natum:
Cepit ab his vultus vna tabella duos.
O ccidit obprobrio crudelia funera passus:
Ista pia illachrymans quum mihi mater ait.
S cis quam grata tibi fuerint mea munera Luca:
Q uam quoq; sis docta tu scio & ipsa manu.
S i didicisse potes per me tot scripta magistram,
Q uodq; deum peperi: nuncia quodq; tuli.
Picturæ vis. S ola habet vt minuat longos pictura dolores:
Matribus & natos reddere sola potest.
P inge meum: absentis satis est si stabit imago:
Hei mihi, sic etiam quam graue vulnus erit.
C eram ego complectar pro nato, atq; oscula figam:
Et dicam inspicens tu mihi talis eras.
H asq; manus, hosq; ipse oculos, hæc ora ferebas:
Hæc suberat flauæ barba bisulca comæ.
S ic digitos tollis, nec vestis dissidet ipsa!
Raraq; velabant sic quoq; vincla pedes.
T alia dicebat, pingebat talia dextra:
Perq; meum partes læta probauit opus.

M ox & ab assumpta est reuocata coloribus a me
Fratribus: et per me plurima picta locis.
Q uod dea permisit, deus est quod denique passus:
Approbat hoc pietas: posteritasque facit.
V isa mouent animos, & quos non littera tangit,
Picta trahunt: faciles alliciuntque preces.
B is duo erant Mosi, scripsit quum carmina, testes: Euágeli. quatuor testes.
Per totidem natus virgine scripta probat.
S istimur in summa picti testudine templi:
Par locus hic, cunctis vt pateamus, erat.
V na tamé studium monstrat: forma altera vultú:
Iussit vt exilium cui sua Pathmos erat.
N anque Helicona sacris de cœlo, astrisque sopore
Vatibus ille tulit: materiamque dedit.
H inc mihi formosus tollit sua cornua taurus: Imagines allegoricæ Euágeli.
Victima quod cecini cur deus ipse foret.
C ui iuba magnanimi fulget stellata leonis:
Scripsit vt hic stygio victor ab orbe redit.
A ltius humanis quia fert vestigia terris:
Q ui venit, hunc ales tollit adunca Iouis.
V ltimus ætherei recitat cunabula partus:
Cumque deo puero, pene fit ipse puer.
S ic quod mente vna sumus, hæc diuersa secuti:
Q uas colitis formas tradidit ara duas.
D ixit: & in summa sedit testudine templi:
Deque mihi totidem, quot canit, vnus erat.
¶ Deciderat cœli madidus vindemitor axe, Vendemitor occidit.
Inque suum septum pastor agebat oues.
A tque breues lintres fumosa in tecta ferebant
Prælaque erant paruis curua recepta casis.

D oliaq; ciectis feruebant turgida spumis:
Nominaq; his stabant, ad numerúq; notæ.
Q uæq; remanserunt secti fragmenta racemi
Fiebant pueris præda colona tuis.
Venatio delectat
Q uum sua deposita tendebat retia corbe
Rusticus, vt tenta præmia casse ferat.
¶Interea pulsis quæ lux est altera stellis:
Lupus occidit.
Cernet ab his ingens æquor adire lupum.
V sibus Aegubij fuerat mihi cognitus hospes,
Hac & luce domum venerat ille meam.
E xcipitur mensa: dapibusq; ex ordine functi,
Miscuimus multis seria pauca iocis.
P roxima erat multos incidua sylua per annos
Ille ait, atq; ingens hic lupus horror erat.
N on secus ac olim sus est Chalidonius: aris
Tunc quum casta suis spreta Diana dolet.
R ura sua indutus galea repetebat arator:
Sic quoq; non tutus tunc sibi visus erat.
V enerat armatus capulum tractabat aratri.
Perq; nouos sulcos hastaq; & ensis erat.
P roq; sua virga signabat iugera pilo
Sumptaq; de clypeo farra dabantur humo.
I pse suæ ciuis seruabat limina portæ:
Clauserat et natos non minus ante lare.
S æpe quidem media prætor de lite recessit,
Tractus ab officio seditione lupi.
Franci. sci miraculum de lupo.
V enerat huc nuper, fecit cui nomina francus:
Syluam adit, e sylua protulit ille caput.
Q ualis in Alciden trux Cerberus agmine, talis
Iuit in astantem protinus ille senem.

Sive

Siue tamen superum iussu, seu patris honore:
Sic vt erat: visi flectitur ante pedes.
Atq; sua cauda plectebat terga, velutq;
Delicti veniam poscere visus erat.
Hoc pater vt vidit, rabiemq; & crimina pone
Cædis ait: dictis annuit ille uiri.
Quodq; putant mirum, plaudit dum colla disertus,
Surge ait, ad vocem sustulit ille caput.
Frater eris dixit, cepit cognomina fratris,
Addidit & ciuis suscipe iura, tulit.
A sylua, ex illo, tota est exceptus ab vrbe:
Fitq; nouus pueris, virginibusq; iocus.
Iam sua bis Phœbus per signa reduxerat orbem:
Vua bis & fuerat bisq; peracta seges:
Quum cadit hic morbo, ciues doluere cadente,
Huncq; gemunt, lachrymis nec modus vllus erat.
Iudicis ora tacent, nec festa theatra patebant:
Facta deum tangunt, fertq; sub astra lupum.
Aspicit hunc populus, lachrymasq;, et tristia, ponit:
Nostraq; adhuc cælo viuere turba putat.
Finierat, surgit, surgenti candide dixi
Di dent in patria tempora longa tua.
¶ Hac quoq; sũma Hyades ponti vada luce subibũt:
A' q; illis pleno hic ore bibentur aquæ.
¶ Quiq; flat à gelido Borea nigra nubila surgent:
Horridaq; ex illis æquore fit hyems.
¶ Non sit at illa licet, quæ tertia tempora poscit:
Sole nitens orto Libra mouebit aquas.
¶ Ter iubar æthereo quum Phœbus ab orbe reducet
Loraq; ter dederit curribus inde suis.

Hyades oc. Aquilo flat, fitq; in mari tẽpestas.

Pes dexter gallinæ ori.

C rure cohortis auis, seu mas, seu fœmina, dextro
Tollitur, at mas est, mandat vt ipsa fides.
M orte Cephas dixit peragam tua iussa magister
Si sit opus, potius quam tua facta negem.
T unc ait ille, ter hæc fient mendacia fient:
Ante auis hinc tibi quam nunciet ore diem.
C aptus erat, sequitur spatiosa per atria captum:
Terq; negat, volucris nuncia lucis erat.
Gallus ex ære in Thomæ apost. A udit vt ille, memor ducens suspiria, fleuit
Sydera (adhuc terris Aenea) cœpit auis.
A nte licet cœlum cristatus adiuerit ales,
Hanc causam hæc ætas syderis esse putat.
Crisp. et Crispiniano. ℭ Tertia lux oritur, da pellibus ocia Cerdo:
Præcipit hæc curis æqua Minerua tuis.
Q uod dabat illa tibi placato numine quondam:
Fratres hoc aris illius æde dabunt.
N am super ara illam sacra est pietate duorum:
Apta preci: sed non ambitiosa focis.
Q uid dedit hanc illis, cur sunt tutela suorum:
Non caret ad causam viribus illa suis.
N amq; dei nutu, commercia sancta secuti,
Ambo Roma tuos incoluere lares.
F orte recesserunt: ars discitur, vsus ab illa est:
Cum miser illorum pauper vterq; foret.
A pta peregrini faciebant vincula plantis,
Vtq; exacta his ars sic proba vita fuit.
I bat ad hos multus de multis partibus hospes:
Arte sua trahebāt illos ad fidem. Hi clam iura dei magnaq; festa docent.
A rtificesq; aderant constanti pectore cœli
Q uasq; tegunt plantas ad sacra nostra trahūt.

Audit vt hoc liuor, furit, & ceu pellis ab illis
Scinditur, in partes diuidit ense cutem.
Quæque homines traxit cœlesti subula filo:
(Ceu stat adhuc) digitis fixa cruenta fuit.
Illa quod his cœlum dedit: ars quod repperit aram:
Protegit artifices frater vterque suos.
Et socios audit, nec inania vota relinquunt:
Quisquis, si puras tendis in æde manus.
Illis ergo dabis fumosum thuris honorem:
Seu fueris captus numine, siue comes.
Iunge precem: iuncta fient bene vincula plantis:
Et veteri Tichio par eris arte tua.
Rore igitur sparsus mihi crimina demite fratres,
Quálibet & doctas dic date in arte manus.
Lucraque non desint, nec desint tempora lucris:
Et valeant cubiti, dissiliantque frequens.
Quæque polum vobis habitandum tradit & arã,
Traijciat digitos subula nulla meos.
Nullus & in dentes descendat frigore torpor:
Dum trahitur pellis, decutiturque luto.
Verba dedi emptori: pro pelle est subdita pellis:
Raraque sunt soleis tradita fila meis.
Si qua etiam vobis periuria facta citatis:
Omnia per fluctus irrita ventus agat.
Talibus à dictis paruæ stipis adijce munus:
Reddat vt hoc auctum quæ calet ara tibi.
Vidi ego qui fecit, paruo post tempore ditem.
Lucra per & doctas continuisse manus.
¶Feceris & cernes faciem non aeris illam,
Grata erat hesterna quæ tibi forte die.

Societatis sacrũ cerdonũ preces.

Arcturus occultatur.

Ne mirere, Vrsę qui a cauda nomina cepit,
Totus in æquoreas præcipitatur aquas.

Aeris cõuersio ad frigus.

Incipit & mordax sensim succedere frigus
Seqꝫ tepor cœlat, pene sequente gelu.
¶ Phœbus vbi eois nitidum reuocauerit ortum:
Plenaqꝫ per terras omnia lucis erunt.

Serpẽtarius ĩ si. Pau ap. oci. mat.

Angue manus nexas sublimis ab æthere tollet:
Sydere qui lapso pectora vertit equo.
Ergo vbi iure nouo positis iam fortibus armis:
Lege placet superis eloquioqꝫ suis.
Nubibus abruptis missaqꝫ ex æthere flamma,
Audito qui iam numine mitis erat.
Ante ait ense manus, verbo os iam fulminet, agnus,
Dicar ab angue, inquit, corripuitqꝫ viam,
Iam tuba erat populis: testis sit sapphica Lesbos:
Hospitis optatos quum subiit ille lares.
Senserat hic anguem, populis, quem senserat, idem
Arte domat: sacro profueratqꝫ sono.

Imago Pau. ap. per fora vecta cũ anguibus in sydus

Quum deus hunc velo gestari immanibus hydris
Pictum, perqꝫ vrbes, & fora multa, videt.
Atqꝫ inquit: Stygium frenaui morte draconem,
Læserat humanum qui prius ore genus.
Hic ne tentet idem, mortalibus edidit artem:
Tollitur & medio cinctus ab angue foro.
Cedant prisca meis nec sint mendacia stellis:
Deqꝫ polo hic nexas porrigat angue manus.
Dixerat, & cœlo serpentem vt forte tenebat
Sydus agit, formæ nũc habet vnde notã.

Serpẽta. vñ nomẽ accepit.

Vtqꝫ locum seruent: qua signa Coronide natus,
Ceperat, hac stellis splendet vterqꝫ suis.

¶Proxima lux Veneris tumulis ieiunia præbet: *Ieiunia pro defũctis.*
Manibus vt fiat munere terra leuis.
¶A' sue cui ductum nomen fecere latini *Succula cũ lepore occ. fit pluuia gelida.*
Est sed Hyas verbo Græcia docta tuo.
Tunc etiam Leporis sociatum sydere sydus.
Occidit, & gelidas æthere fundit aquas.
¶Vltima lux mensis de more recedere Cancri *Si.et Iu.*
Si volet, ostendent tempora quarta notam.
Fratribus altorum superum nam è gente suorũ
Ad sacra quæ tunc est, ara duobus erit.
Forte vbi sit poscor, nota est non omnibus illa:
Sæpe ego quæsiui quo foret illa loco.
Qua patet: in nautæ sua tollunt corpora templo:
Hic vbi nunc viuax hostia nomen habet.
Paruit his Erebus: natis succurrite matres:
Omnis ab illorum nomine, noxa cadit.
Nanq; olim vt faciunt, curant ex orbe silentum:
In nos ne nocuos Styx ferat ima deos.
Hoc quoq; vt in nubes non sese colligat aer,
Tempore, tempestas præparat, atra minas.
Expulerant vmbras simulachris voce nocentes:
Cultaq; de templis numina vana suis.
Hostes ira mouet, sonuère tonitrua cœlo:
Templaq; fulminibus dissiluere solo.
Fortiter hi contra tenuerunt pectora fraudes:
Atq; illis regnum subripuere fide.
Facta qđ hæc tunc sunt, redeũt p sæpe quotannis,
Atq; dies fraudis fit memor ipsa suæ.
Quasq; olim solita est demittit ab æthere terris.
Insolitas pluuiæ triste sonantis aquas,

I ndeq; quo fierent monumenta perennia facti:
Scande inquit cœlum iam lyra docta meum.
D ixerat, hæc, quum qua se tollit vertice mundus.
Q uot fuerant musæ tot tulit illa notas.
¶ Vesper adest templo face lucet picta corona:
Nec mea mendaci carmine musa fuit.
E sse putes stellas: quibus hic pulcherrima virgo
Cincta Ariadneo sydere nocte micat.
Q ualis vbi expulsa Phœbe fert cornua nube,
Septa astris, talis stat face septa parens.
Q ua resupinus agis tua lumina, lumina spectas:
Spectantemq; iuuant, inijciuntq; moram.
Q uot tñ hæ flammæ, tot numina adesse putamus:
Cũq; his astamus, ceu fruimurq; polo.
S ydera vt ille gerit, templũ hoc sic continet ignes:
Q uæq; illi, huic spatij forma rotunda manet.
P orticus erecta est immanibus alta colũnis:
Stantq; suo nexæ culminis ære trabes.
M oleq; sublimi crescunt fastigia templi:
Aenea qua cardo est limina vasta sonant.
H aud aliter cœli cum magno celsa Tonante
Crediderim summos tecta tenere deos.
I tur: & accensam vigilatur nocte per aram:
Cum diuis, de re, lux habet vnde notam.
I nterea nuptæ, atq; innuptæ ex æde puellæ
Dum redeunt: votis parce iuuenta tuis.
Nec minus, est si vis, pia dum delubra subibunt:
Fas erit os, & fas continuisse manus.
C ernite vt ad tractus non cessat turba viarum:
Vtq; deæ assiduas fert pia nocte preces.

Vig. omniũ San.

Ignes in templo quod cœlo cõparatur.

Præcipit vt caste in nocte vigiletur.

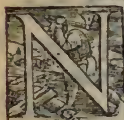
A rdentesq; faces hic solis spectat ad ortum:
Miraturq; illi sccedere luce diem.
Statio s. Grego. i cipit. p. 9. dies. ¶ Sed parat ecce faces anus, atq; in harundine prona
Te petit, à Stygia qui prece tollis aqua.
N ec semel vt faciat cautum est, nam lucibus illa
Hoc vt agat supplex cogitur ire nouem.
C um totidem docti patefiant fana parentis:
Illius et totidem manibus ara litet.
Mutatio capparū ¶ Rebus inest casus: non vno sydera vultu,
Nec facies semper temporis vna manet.
¶ Alba petunt sacri, rubra ponunt pallia patres:
Q uodq; vocant cappas, lux sibi nomen habet.
S it tua trita licet, mensisq; liberq; recessit:
Mutes hic cappam tu quoq; musa tuam.

Explicit liber Decimus.

SACRORVM FASTORVM LIBER VNDECIMVS.

In hoc mense Nouembri, à nono numero de anno Romuli dicto, numerus verusq; verior verificatur in nono angelorũ ordine, & in nono numero Cœlorum, quibus sacer est, & à quibus omnes sancti ad eorum commune festum, quod in huius mensis calendis in Pantheo est, descendere creduntur. Tutela olim Dianæ, nunc Andreæ apost.

NON minus à Martis deductus & iste calendis
Alterius numeri nomina mensis habet.
Cũq; suis breuibus moderatur tẽpora lustris.
Et prope te carpit sancte December iter.
Nec Ianum ancipitem, aut vmbras sibi quærit auorum:
Contentus nona semper vt ante nota.
Quare si prisci seriem spectabimus anni:
Sat liquido est cur hoc nomine dictus erit.
At tua respicimus Numa si quoq; tempora: mensis
Proximus hic decimo est: post decimumq; prior.
Interea vt solito spatium terat orbita curru:
Metaq; in assueto puluere versat equos.

Q ua sit parte sacer nostro canat ordine Clio:
Sic vt ab hirsutis hic quoq; distet auis.
I am deus in partes rerum digesserat orbem
Atq; ille exacto corpore totus erat.
Q uum foret effigie possessor vt ipse deorum
Rectum hominem è prima surgere iussit humo.
S ic is vt vnde venit, cœli spectator adesset:
Artificemq; suum nosceret esse deum.
Nouēb. sacer cœlorū numero. E rgo quod hic, vastus rotat hæc qui corpora, mundus
Orbibus à nonis vndiq; cinctus erat.
P rudens quodq; deus spectacula tanta reclusit:
Nos ad quæ ipse sui cognitione trahit.
O rdine posteritas memor huius facta polorum
Præcipit vt sanctus rite Nouember eat.
O rbeq; de nono cœlestes sacra ferentes,
Munera in hoc prima iussit habere die.
S ed quoniam hinc superos illinc quoq; respicit imos
Exigit & partes pars sibi quæq; suas.
D um sua quæ prisco, quæ nostro nomina festo,
Vnde ara est, transfert cur quoq; sacra, cano.
F as vt erit, superi, nonos qui ducitis orbes:
Iure prius vestri mensis, adeste mihi.
C um non dum tereret versatas machina fruges:
Adq; illas saxis addita saxa forent.
E sset vt inde cibus frangiq; in marmore possent:
Alternaq; Ceres cederet icta manu.
Stultorū vetus festū. I gnibus indocti torrebant farra coloni:
Subiecti positis ignis ad illa focis.
C redita suppositæ fallebāt munera flāmæ:
Sæpeq; fiebant sordidus illa cinis.

Hæc ne dãna ferant, ne sint incendia tectis
Vreret his ignis cum quoq; sæpe casas.
Facta dea est illis sed ficto nomine Fornax:
Temperet vt tepidos frugibus illa focos.
Curiæ erant, parochi titulis hæc nuncupat ætas
Quisq; deæ in propria debita thura dabat.
Cum stata non essent sacra: certis Curio verbis
Indicebat: erant per fora scripta tamen.
Parsq; quod agrestum propriã non noscceret: inde,
Nomina sunt festo tradita stulta deæ.
Plebs etenim imprudens, dum quæ sit Curia nescit:
Errabat sacri cognitione sui.
Ne tamen hic error toto perstaret in anno:
Parte extrema aris thura relicta dabant.
Stabat adhuc vsus: firmarunt tradita patres:
Verteruntq; focis facta vetusta suis.
Vt si ignara sacri pars vulgi errasset in anno:
Festa sit errores quæ leuet vna dies.
Siue igitur superi cœli quia limina seruant:
Atq; aditum præstant: conciliantq; deo.
Seu quia quod per nos hic non explere valemus:
Cælo explent: nostras expediuntq; preces.
Iungere communi voluerunt numina templo:
Atq; illis vna tradere thura die.
Indeq; solenni deduci nomina festo:
Vna quod his diuis omnibus ara calet.
Vt si turba sacrum, si festum stulta reliquit:
Vna illa hoc reuocet, restituatq; die.
Venerat Ideo Romam de colle Cybelle:
Ductaq; erat manibus Claudia casta tuis.

Imprudẽtiũ vetus cõsuetudo huc relata.

Pãtheon i figu. nostrorum sanctorũ

Q uum mihi templa meo ponant conformia cœlo:
Ex adyto vox est reddita forte deæ.
I ussa patres subeunt: collectoq; ære Metellus
Ponit: ab Augusto redditur ara loco.
L abitur hæc, templum felix Agrippa tonanti
Erigit vltori, numinibusq; deum.
T radidit Augusto, si non hic tradidit illi:
Q uum genero Cæsar sic ait ipse suo.
A pta hæc ara deis (non fallimur) atq; Cybellæ:
Q uæ sibi sic olim iusserat illa dari.
P ar etenim cœlo testudine nititur alta:
Angulus à tota nec minus omnis abest.
L ibraturq; suo velut æquo pondere moles:
Peneq; fert faciem quam sibi mundus habet.
V tq; frequens cœlum, conuexaq; sydera spectent
Numina: perspicuum summa foramen habent.
F inierat: vasto donantur numina templo:
Tertiaq; illa deum vota parentis erant.
Q uodq; deis esset cunctis, quos gigneret illa:
Graium nomen adhuc ara vetusta tenet.
V ertitur interea ritus, cultusq; deorum:
Atq; sacris fictis non manet ipsa dies:
N anq; suis tandem vt patefiant ficta figuris:
Veraq; sit virgo magnaq; dicta parens.
C asta quod ediderat cœlestia pignora partu:
Perdiderantq; suo cum Ioue templa dei.
A duce sacrorum pro virgine poscitur ara:
Dat Cæsar: quiq; est tam pia dona docent.
T emplũ erat hoc superum, superũ dicatur vt illud:
Stet vetus & ritus, nomen vt ante tenet.

Descriptio tẽpli Rotũdæ quod Pãtheon dicitur.

Cybele in fi. virginis.

D elubrum interea thure vt sacretur & igne
Ibant, lustrales instituuntq; preces.
T estis prisca ætas, nostra vt videre priores
Thura dei, templum deseruere fuga.
C reta Iouem excepit, doctas it Pallas Athenas:
Ida tegit Cybelen: Iunoq; nacta Samon.
D iam & Bacchus adit: Mars Thracē; Mulciber Aetnam
Solq; suos Delphos, tuq; Cythera Venus.
Q uosq; mora hic longa est nunc dicere: at vltimus Orcus
Tartara proscissa cæca petiuit humo.
V exat adhuc miserum fugientis fabula vulgus:
Dum putat in templo signa videre pedum.
E rgo choro, his pulsis, superum comitata nouorum
Celsa sedet solio conspicienda parens.
D atq; aræ hæc diuum nomen, vox graia vocauit
Testes, quod fassi morte fuere deum.
M ensis erat tunc qui maiorum nomen habebat:
Restabantq; dies idibus inde duæ.
A ra coronatur, cerasumq;, fabæq;, feruntur:
Vsus adhuc castis matribus ille manet.
C urritur ad templum: Venere per oppida gentes:
Messibus at pietas non satis apta fuit.
D efuerat victus, victus quia mense Nouēbri est:
Hæc data translatis lux fuit inde sacris.
I nq; ipsa diuos communi thure precamur:
Rarus & hos hac qui non sibi voce roget.
S eu stata præterij, seu non stata festa, per annū:
Ara ue quam dixit, quam ue tabella diem.
P ræterea diuum, si dum libantur honores:
Obstrepui medio garrulus ipse foro.

Fuga deorum veterum

Maria Rotūdæ & martyrum.

Trāslatio festi a Maio huc.

Preces] quales in festo omniū sanctorum.

S ìq; mea imprudens fregi ieiunia mensa:
Inq; his ad sacrum nulla ego templa subi.
A bluite has stultas ignaro è pectore culpas:
Et rapiant celeres turpia facta noti.
H acq; mihi liceat reuocare ad debita mentem,
Atq; dare extrema thura relicta die.
D icit & ex ara discedit: credit & idem
Lustrari hac vna pectora stulta prece.

Dies mortuo.

¶ Sed iam depulsis reuocatur lucifer astris
Et niueos curru Cynthia soluit equos.
N on tamen hæc æquũ sibi seruant tempora vultũ:
Diuersæq; illud sortis & istud erit.

Iusta mortuorũ, vnde sunt.

E rgo iuncta sacris, cur sint, sic funera lætis
Hæc quoq; cum multis causa probanda venit.
N ox erat: & medio currebant Sydera cœlo:
Altaq; nocturnos luna regebat equos.
C lauigeri templi custos forte alta subibat
Limina: campano tempora vt ære notet.
A spicit hic geminas diducto ex agmine pompas:
Obstupuit, dux his nuncius ales erat.
Q uæq; sequebatur turba hunc diuersa manebat:
Altera nam læta est altera tristis erat.
S ic vt erat stupidus, miratur facta, ducemq;
Postulat, hæc genius quum celer ore refert.
T urba parentali caret hæc: tenet altera munus:
Dixit: & instantis deserit ora viri.
L ux suberat diuum cunctorũ proxima, quum sunt
Tam pia Romano visa relata patri.
I lle refert ducibus, summa est dare dona sepultis:
Thura parant, tumulis instituuntq; dies.

F ebruus hos dederat priscis, fuit vltimus anni:
Vltimus & nobis ipse Nouember erat.
F esta Quirini vna stultorum & luce colebant:
Manibus & tacitis debita iusta dabant.
A ucta dea est templo, sunt & solennia diuum:
Iustaq; erant mœstis munera danda rogis.
T olleret vt mores vsus iam noster auorum:
Sunt velut hæc vna continuata die.
A ltera lætitiam sibi fert, feret altera luctum:
Instar & humanæ conditionis habent.
E t tũ ad luctum, placandasq; ignibus vmbras:
Hesterna cuius panditur ara die:
G regorij templum, & tectum, numenq; putamus
Apius, & causam non minus ipse rogor.
O cciderat iusti cultor, Traianus & æqui:
Supplitio in nostros qui quoq; mitis erat.
V iderat illius vitam pia facta merere:
Et Stygio indigne sic Phlegetonte premi.
Q uũ pius ante deum lachrymarũ flumine sanctus:
Suppliciter posito sic ait ore genu.
S i memor es fandi, pietas si numina tangit:
Iustitiæ & si sol diceris esse tuis.
V ictor es, & victor quã tu sis mitis in hostes:
Qui te odere sciunt: quiq; dedere neci.
O ccubat ille vmbris quo non erat æquior vllus:
Redde animam Neruæ, labeq; solue ducem.
R eddita erit laudi, veniãq; merebitur hospes.
Iustitiam coluit, qua duce natus eras.
F inierat, mugire solum ter sentit, & Orci
Se prope tartareas concrepuisse fores.

Ex parẽtalibus veterum sunt nostra.

Traia. liberatur

Quum subito inuito hoc, atq; inuita ipsius aulæ,
Cæsar ab abscisso sustulit ora solo.
Flectitur ante patrem, supplex exclamat ab hoste
Liberer vt stygio, dilue crimen aqua.
Dicta facit pastor, soluuntur flumine culpæ:
Astra petit, stantem deseruitq; ducem.
Missæ s.Greg. Fama fit, ara preces numero seruantur in ipso:
Atq; ferunt alijs, quã tibi, Cæsar opem.
Itur ad hanc igitur, totidem sed lucibus itur:
Pierides quot sunt numina grata meæ.
Sancta illic tellus, eadem quoq; conuenit vmbris:
In Vaticano ceu solet illa suo.
Plurima terribilis mortis spectatur imago
Nudaq; sparguntur roribus ossa suis.
Miramurq; hominum sortem & nil dicimus ipsi
Nos sumus: à dictis subsequiturq; metus.
Atq; cadit fastus: fractoq; superbia curru:
Proq; illis pietas, relligioq; subit.
Ante forem, inq; via stantis miseremur egeni:
Et sors hæc memores nos facit esse sui.
Nec loca deserimus, quæ placant lumine manes:
Diuersis tedas sufficimusq; focis.
Stat specus, & sancti defossa cubilia ciuis:
Ire placet, tenebras subsequimurq; face.
Orato. s.Greg. Deq; illis, precibus iuuat huc intrare sub auras
Reddere qua manes creditus ille fuit.
Soluimus & sacrum interdum, legimurq; libello:
Est stipis & nostræ, quum vacat ara, memor.
Ergo refert quum lux mortalibus orta labores:
Nox nec abit, dubia est nec bene nota dies.

Ille

Quod pius inferno manes deduxit ab Orco:
Quodq; animas precibus, corpora soluit humo.
Ad sacra collato feralis munere ceræ:
Ciuis siue preces, aduena siue ferat.
Luce illum aut prima proprias veneramur ad ædes
Credimus & manes inde iuuare preces.
Aut ne nostrorũ pereant benefacta per aras:
Quacunq; hos illis flebilis vrna tegit:
Quisq;, memor ritus, surgit per busta suorum:
Fertq; faces tumulis munera parua suis.
Templaq; ad inferias valuis celebrantur apertis:
Imus & ad septem, grataq;, turba sumus.
Iungit anus testas, & saxa reperta per aras:
Hisq; locat ceras: donaq; magna putat.
Magna putat: manes sibi nec maiora requirunt:
Quæ quoq; si dederis non minus illa ferent,
Sæpe quidem vidi, cum nil his poneret hæres,
Roris aqua latos conticuisse rogis.
Ante ferunt violas, factasq; è flore coronas:
Hisq; via in media testa reperta dabat.
Iuncta Ceres fuerat vino mollita corollis:
Farraq;, & exigui lucida mica salis.
Omnibus ex istis, romana per oppida ritus
Restat adhuc, Cererem suscipit ara rogis.
Dantur opes miseris: fert & data vina sacerdos:
Muneris & prisci signa vetusta manent.
Summus at antistes quoq; tot complexus egenos
Quot fuerãt sancti candida membra chori:
Induit, apposita diuino ex ordine mensa:
Hocq; memor domini est, quo duce numen habet.

Ritus parẽtalium nostri tẽporis.

Panis ad tẽpla extra vrbẽ pauperes vestiũtur.

Hæc nos, atq; deus, sed si res tangit auorum
Intulit Aeneas dona paterna rogis.
Ante tamen flores, facis at nunc tradimus ignes:
Facta fere & causas vtraq; nacta pares.
Flamma deum genuit, anima est in corpore fláma:
Visaq; idem vultu flammaq;, flosq;, suo.
Flores veterũ in flámas cãdelarũ Gaudeat vt simili, flammas apponimus vmbris:
Floreq; erat fictus, nunc face verus honor.
At nos templa tenent, lustrataq; corpora seruant:
Ille memor patriæ hæc vrit, humatq;, vijs.
Occiderat ferro cœlesti semine natus
Integer et tumuli marmore tectus erat.
Cumq; hoc alma parens cœlũ conscẽdit ab vmbris:
Quanta tamen fuerat, cœperat vrna prius.
Ille quidem in terris sua dum præcepta ferebat:
Nos etiam partes dixerat esse sui.
Et docuitq; animas in corpora nostra reuerti
Deq; suis templis ad noua iura trahi.
Exequijs carmen præbebat tibia priscis:
Lætaq; funereis pompa erat atra tubis.
Preco mortuo socio ad sodales. At nigra per vicos nocturnus funera præco
Nunc canit, & tristis fungitur ore tubæ.
Luce idem aut socijs sed eodem more vocatis
Hæc facit, & facti forma vetusta manet.
Indeq; de turri tinnitu ad fana vocamur:
Condimus & terno corpora functa sono.
Ecce sed æra monent, stat mœstis vestibus ara:
Atq; sepulchrales exigit atra faces.
Credimus hac animas in nocte errare sepulchris
Luce vel inuia sed Styge iusta sequi.

I te elegi: vestrum est: imponit thura sacerdos:
Illaque dat tacitis, nec tamen ipse tacet.
P er loca nam tollit victricia signa iacentum:
Vocibus horrendus, terribilisque toga.
Q uã sit amara dies, lachrymis quũ venerit illa:
Duraque, & ærumnis inuidiosa, canit.
T erque eadẽ repetens cũ luctu nominat vmbras:
Circuit & tumulos: roreque spargit aquæ.
T huraque clamosa profundit voce sepultis:
Orat & vt stygijs exeat vmbra locis.
R iteque postremo pacem, veniamque precatur:
Cumque deo æternam, perpetuamque diem.
N eniaque vt tacuit: tacuit lyra mœsta querelas:
Atque elegi fletus continuere suos.
Q uicquid erit ceræ semustum hinc inde relictũ,
Aut ipse, aut pueri, plus tamen ipse legit.
I ndeque ait manes requiescite: tollit & aram:
Et sacra ad inferias rite relata putat.
Q uæ quod oportet agi, lux cepit nomen agenda:
Manibus antiquis illa feralis erat.
N empe preces superos placant, imosque coercent:
Et reddunt cœlo quæ iacet vmbra suo.
S cilicet & fieri hæc monuerunt visa parentum:
Illaque sunt stygio teste probata Ioue.
P rouidus haud longe nam cũ remearet ab Aetna
Odilius, media nocte silente, via.
A udijt arboribus motis strepuisse fragorem:
In qua erat, & syluam contremuisse iugis.
C onstitit, atque comæ subito riguere timẽti:
Inque ingens toto pectore frigus erat.

Sacrum mortuorum cum tristi nenia.

Quum procul exoritur medijs vlulatus in vmbris,
In quo visa illi vox erat ista loqui.
Me miserum, sacris manes rapiuntur Auerno:
Nosq; frequens spoliant vulgus inane preces.
Dixit, & in tenues paulatim euanuit auras:
Luceq; in hac factum fama fuisse refert.
Quot diebus sunt inferiæ mortuorum.
Dicta palam fiunt: augentur funeris aræ:
Estq; dies mœstis non minus aucta rogis.
Nonaq; quæ fuerat, pietas sic iussit auorum:
Tantus honor mutis manibus ante fuit:
Est ea ab hoc illis: quotus est hic mensis: habetq;
Quot maior versus cum breuiore pedes.
Officiũ mortuorum.
His q; quod efficimus, sacrum fert nomen ab acto:
Estq; illud nobis præterijsse nefas.
Vidi ego qui praue solitum subtraxit honorem:
Neglig?tiũ pœna
Haud leuiter facti pœnituisse sui.
Manes nãq; ferunt vlulasse huic nocte p vmbras,
Prodigio & tenebris sollicitasse malo.
Circum questæ animæ, simulachraq; ossea fœda
Animæ mortuorũ vltrices, quid agunt.
Nocte nouis plagis supposuere virum.
Pallida p intortis scripserunt ora colubris:
Iactatumq; sago descruere solo.
Adde quod & spreti mittunt insomnia manes:
Atq; angunt media sæpe quiete reos.
Hæc ita ne fiant: & plebs quæ prisca timebat:
Annua dant socij thura precesq; rogis.
Conclamantq; vmbras, quas visit pompa per aras:
Stant & præsentes, accipiuntq; facem.
Hostilesq; animas, inimicaq; numina, placant:
Questus vt est Orcus: despoliantq; Chaos.

Quodq; sitid verso fert tempus nomen ab anno:
Sic quod ab hoc tumulis ara redire solet.
¶ Interea cupidæ tedis cessate puellæ:
Dum sibi non puros hæc habet ara dies.
Nempe toro iunctis mors est inimica maritis
Suntq; sepulchrales tristia dona faces.
Ergo redit donec lux pura, ad limina, Neruam
Quæ soluunt, nonam continuate diem.
¶ Sed cras mite lyræ simulachrũ surget Olympo:
Inferias mœsto quæ modo questa sono.
¶ Claudit oues pastor, nec virginis ora videntur:
Quæ sibi tam claro lumine sydus erant.
¶ Tollet vbi insignem radiorum fronte coronam
Phœbus: & eois æthera carpet equis.
Aspiciet toto produci nubila cœlo
Atq; hyemis terris tempora prima dari.
¶ Postera lux oritur, discedere sydera nollent:
Deq; suo certant noxq;, diesq;, loco.
Candidaq; exorto face Phœbo est æmula Phœbe:
Inuidet & fratri lumine pulsa soror.
Cernere dum certant cœlestia signa coronam
Sancte tuam: lis hæc de statione poli est.
Ante fores templi tollit se scena colũnis,
Ara patrum alterno est dum laterana loco.
Pergite castalides, vestra est hic cura, sorores:
Lux licet hæroum postulet ista pedem.
Scilicet hic rerum moderamina sera recepit:
Vrbis iam pridem cum pater ipse foret.
Curia conuenit, tolluntur q; ordine signa:
Sit velut in media pompa stat ipsa via.

Anniuersaria nuptiæ non fiunt.

Incipit statio s. Gregorii

Lyræ simulachrũ mane oritur

Virgo tota occultatur vesperi.

Initium hyemis

Imbres incipiũt.

Coronatio pont. añ fores templi. S. Pe.

Quod fiebat eũte ad lateranũ fit i foro

Q uæꝗ; suis triuijs per compita danda fuissent
Aera, premat ne vis, dat mora certa foro.
S ed solio ecce sedet, linguisꝗ; animisꝗ; fauete:
Dum patriæ patri sacra corona datur.
V ix ea: plaudebat iam fœmina, virꝗ;, sedenti:
Q uum tonuit leuus promicuitꝗ; polus.
A tꝗ; nouus populi peruenit in æthera clamor:
Et vaticanum sustulit ora iugum.
Pecuniã dat etiã cardina. A es dabat is patribus: proꝗ; ære illi oscula proni
Dant: pariter, sanctum suspiciuntꝗ; senem.
R oma salutabat post hæc sed læta parentem:
Gaudia quod post tot tristia nacta foret.
I nterea accumbit, splendent cõuiuia luxu
Funde coronato proxima Flora rosas.
F elici et tecum cœlestia lilia dextra
Spargat in hunc Iris, multiplicetꝗ; manu.
D iciteꝗ; vt flos hic sic illi floreat ætas
Nullaꝗ; quæ noceant, sentiat illa seni.
Pauli Põti. felicitas. S it leuis huic Nereus, sitꝗ; aer ipse saluber.
Et cœlum aspectum, terra recludat opes.
N umine quæꝗ; gerit succedant omnia dextro:
Marsꝗ; illum timeat, quisquis & hostis erit.
H uius opus pax sit, non illum Astrea relinquat:
Astet & huic rebus Copia læta suis.
B ella sonent alibi, sit vomere vilior ensis
Bellator tauro iugere cedat equus.
A tꝗ; huic quem vita, diuum & pietate meretur:
Vrbis vt est, sic sit debitus orbis amor.
Eiusdem nepotum successus. S orte suos auctet, videat florere nepotes
Q uosꝗ; alnit pueros, spectet adesse sines.

Q uiq; decus belli, iuuenileq; sydus in hostes
Successor patris, numine fretus aui.
B ella gerit, quiq; aræ astat caput Iride cinctus
Vt taceam cœli signa minora sui.
S ospite auo viuant: domito hic sed victor ab hoste
Illeq; adorandæ gloria sedis eat.
P erq; genus crescant: sed dant en vota gemellos
Addite vterq; senex cum sene viuat auo.
A ddite & : hac quoniam (nisi fallor) luce, lauātur
Apta hæc imperio, sit domus apta pedo.
E t demum ò custos hominum quoq; dicite salue:
Cum quo grande placet numen habere deo.
S isq; tuæ felix patriæ, populoq; Q uiritum:
Cum pueris terris & data iura regas.
V rbs & vt ipsa tibi, sic totus supplicet orbis:
Osculaq; adiungat, congeminetq; pedi.
I lla sed ob cultum, & spatia instaurata viarum,
Det signum, templis te colat iste tuis.
H æc Flora atq; Iris mecum ipsa domestica dixit:
E mensa larga quum dabat æra manu.
E rgo deus, cuius nobis moderaris habenas:
Hoc caput: hæc cui nunc trina Tiara data est:
Q uod caput est orbis: populis temploq; reseruet:
Præsentemq; velit sæpe redire diem.

Gemelli eiusdem nepotes hac die baptizātur.

¶ Tollitur Oceano pulsis Hyperionis astris:
Atq; coronatus munera carcer habet.
Q uare sancte veni, cui cessit cura recrum:
Atq; mone, illorum cur tibi vincla damus:
D esieram, duro strepuerunt limina ferro:
Vertor ad hæc: nostras venerat ante fores.

Leonar. cōfe. carcerum feriæ.

H orrueram, vates quũ nostra ingressus ad ora
Quem modo cepisti pone ait ille metum.
Quodq; petis discas, ne festi nescius erres:
Et series facti sit tibi nota mei.
C um genus ipse forem deductum à sanguine regũ:
Esset parq; animus nobilitate mihi.
N escio quid furtim me ad cœli regna trahebat:
Ardore & tactus relligionis eram.
I ndeq; sic notus iam tunc ego regius ædes
Deserui patrias: tesquaq; & antra subi.
R ebus eram magnus: maior pietate putabar:
Qua celer it Rhodanus, qua sonat amne Liger.
H inc post sacra pius visebam carcere clausos:
Vinclaq; soluebam numine sæpe meo.
Q uodq; datum paucis, viuo mihi ponitur ara:
Figitur & posti multa tabella meo.
Vota varia. V sus adhuc testis: lapis huic, ferri annulus illi
Colla adit, hunc compes, hosq; catena ligat.
H æc, & quæ longum est hic dicere, vincla ferũtur:
Atq; mihi illorum tradita cura manet.
F inierat, lapsæ rediere in pectora uires:
Illius atq; istis verba secutus eram.
O mnia iam noui, vidiq; ad templa referri
Hæc tua, & ad postes sæpe manere tuos.
A ra sed ipsa tibi cum sit, te in carcere pingunt
Cur quoq;? præficeris num quia forte loco?
A nnuit, atq; inquit uiuo sic quoq; limine clausos:
Et memores fiunt numinis inde mei.
N am quoties miseros subducta fidicula torquet:
Collaq; trux laqueus, truxq; securis adit.

M e spectant capti pictaq; in imagine adorant:
De media & redeunt sæpius inde cruce.
C ompes it inde meis & vincula & annulus æris
Cumq; his, quid possim, picta tabella docet.
P ro tamen his inquã: duce te petit æra rogator:
Hæc data respondit his ego sæpe dedi.
D ixerat incipio certis reserata diebus
Limina visuntur carceris, hinc ne nota est?
I pseq; stat prætor, causasq; ex ordine discit: Visita ita vulgus ait.
Sæpeq; soluuntur his pietate rei.
H æc ego, & inuentum nostrum est hoc rettulit ille:
Legibus vt non sit fortior ipse dolus.
Q uid non dona valent? quid non corrumpitur auro?
Istis sæpe feri iudicis ora silent.
H æc quia fiebant (nec nunc hæc crimina cessant)
Sæpe ego visebam carceris ipse fores.
I udici & obstabam, fieret ne iniuria clausis:
Q uod feci: prætor nunc bonus ipse facit.
T erq; quod hoc faciant viso tunc carcere & ipsis
Mane reis, titulos est sibi nacta dies. Gravidarũ tutela Leonar.
D ic quoq; cur grauidas exaudis diue vocantes:
Num quod in his vterus carceris instar erit?
V era ais, & syluas grauis est regina secuta:
Inq; illis dixit: me veniente parit.
D ixerat: & sumpta palma, sumptisq; catenis,
Se vertit, visus deseruitq; meos.
¶ Tertius vt currum sibi Phœbus ab æthere iunget
Scorpius e media parte videndus erit. Media scorpiõis stella emergit.
¶ Altera ab hoc roseas vbi sol aget igne quadrigas:
Restituet pueris te Theodore tuis.

Theodoro nutricum feriæ.

Qua foret ara peto, nutrix quum blanda petenti
Qua domus Euandri, quaq; lupercal, ait.
Contigeram: miror parua testudine vota
Tolli, quæ exuuiæ res puerilis erant.
Tunc ea me spectans miraris munera dixit:
Annueram: causam quum mihi disce, refert.
Forte quod hic templũ tenuit cum fratre Quirinus:
Et pueris priscis, rumina ficus erat.
Hoc præstare putant pueris loca proxima munus:
Attamen à prisca decipiuntur ope.
Vir fuit hic sanctus: Stygio vexatur ab angue:
Fretus equo insiluit, comminuitq; feram.
Nox erat: inuenit sinuosa volumina lecto:
Signum agit: à signo delituere crucis.
Fit reus: ad palum pueri petiere sagittis:
Pro pueris magno supplicat ille deo.
Occidit, infantes ægri portantur ad illum:
Mira facit: facti fama fit, ara datur.

Morbi quibus infantes vexãtur

Siue vmbræ noceant, oculus seu fascinet illos:
Siue Elephantiasis vlcere pectus adit.
Corpora seu biberint sceleratæ infantia linguæ:
Vagiet & languens, & petet æger opem.
Siue striges illum rostro tetigere sinistro:
Stabit & epoto sanguine laxa cutis.
Liberat: increuit suffusa venter ab vnda:
Potaq; ter bibitur, terq; sititur aqua.
Sonticus elanguet, capiunt nec lumina somnum:
Certaq; non fuerit cognita causa mali.
Fiat vt incolumis votum promitte, iacenti
Protinus vt viuat porriget ille manum.

P arua meo quondam torpebant membra nepoti:
Flebat & impatiens, defueratq; sopor.
N ulla in nocte malum placabat nenia, vultus
Et color in toto corpore pullus erat.
I ussit anus puro lustrari sydere cantu:
Qua tua discernit Ternine rura lapis.
O uaq; pendebant, supposto sulfure saxo:
Mistaq; cum multo mascula thura sale.
O mnia vana aderant, medicas eximus ad artes:
Itur & ad sanctos expetimusq; sonos.
N ulla tamen succo miserum medicina leuabat:
Sacraq; collato carmina nulla sono.
D epositum flebant nutrix, materq;, paterq;:
Templa petunt diui, palliaq; ipsa vouent.
A tq; illis puerum sacris de more peractis
Sacrificus dicto carmine spargit aqua.
V era loquor, dicto ter ad ægrum carmine, vixit:
Deq; sinu matris mouit ad ora manum.
V beraq; appetijt, vires rediere colorq;:
Anteq; quam multo firmior ille fuit.
S ic vt erant, templo prece procubuere parentes:
Votaq; soluerunt, illaq; vestis erant.
A ucta fides diuo est, pendent testudine dona:
Additaq; exuuijs multa tabella suis.
I psaq; quo fiat maioris copia voti:
Bis reserat templum septima quæq; dies.
¶ Dixerat, infirmo pede post laterana petebat,
Cur petat insisto, quũ mihi rursus ait.
S unt quoq; si nescis, qui temperat omnia nutu:
Hac Seruatori templa dicata die.

Miraculũ in puero ostensum.

Vestes puerorũ vouẽtur.

Basilic. Saluato. dedica.

Hactenus, atq; abijt, pater ergo maxime dixi:
Hic tibi nam templi nascitur ara, faue.
Scilicet (vt fas est) hanc primam dicimus ædem
Luxq; hæc pontificum prospera prima fuit.
Vnde sed hæc fuerit, maneant quæ nomina festo:
Dum cano consilij sis quoq; cura mei.
Antra deo fuerant, quæ nunc sunt aurea tecta.
Vrbis adhuc Mauors fortis habebat opes.
Vix casa cœlestes capiebat parua rogantem:
Sacrum erat exiguo numinis illa foco.
Aut teges aut titulum templi spelunca tenebat:
Pressus & à turbis sacrificator erat.
Viderat, & tactus fuerat iam numine nostro
Cæsar vt est æger quum rogat ista deum.
Trine pater: quando sic es tu dictus & vnus:
Si moueor ritus relligione tui.
Te quoniam memorant populos seruasse cruore:
Atq; meo telum subripuisse Ioui.
Quum iubear multa puerorum cæde lauari:
Vlcus enim toto corpore triste vides.
Ne ferar innocuo mundari sanguine corpus:
Sanguine (si par est) fac lauer ipse tuo.
Lateranū vnde dicitur. Templa feres meritis, qua nostra palatia surgunt:
Quaq; loci titulum rana Neronis habet.
Hæc eadem fient totum tibi iura per orbem:
Structaq; erunt sacris plurima templa tuis.
Vota dat incolumis, summus cum veste sacerdos
Constitit, astabat cum duce turba suo.
Atq; pias tollens cum vultu ad sydera palmas:
Edidit hos supplex plebe tacente sonos.

N ate dea, & summi proles certissima patris:
Accipe quæ meritis debita dona damus.
S ic sed templorum caput hæc sit vt ara tuorum:
Subsit & huic oriens, occiduumq; latus.
Dixerat à læuo strepuere tonitrua cœlo:
Augurio læti procubuere patres.
I nterea toto iubar admirabile templo
Funditur: & flammis cingitur ara nouis.
S urgunt, lapsa polo sacra Seruatoris imago
Cernitur in templum desiluisse suum.
Q uisq; preces auget, circum exuruntur odores:
Astant qua venit, iactaq; saxa colunt.
S umma tenent radij, qua nube pependerat ille:
Cumq; suis superis, vt fuit altus erat.
C ura videre deum est, spectant formãq;, locumq;:
Attamen in celso sederat ille tholo.
E rgo dei facies populo sis dextra Q uirini
Sanctus ait, patribus lætaq; semper ades.
H actenus, estq; ædis pars agnifer, altera frater:
Q uodq; illic superest forma salutis habet.
Q uod venit: & pater huic venienti dedicat aram:
Prospera sitq; dies, festaq; nomen habent.
I us dedit hinc Cæsar ponendi templa per orbem:
Iunxit & imperium, persoluitq; fidem.
V tq; sit ad veniam locus hic, pater ipse sacrorum
Q uot veniunt luces, tot precis esse dedit.
F inis erat, quum sic, tunc, vt solet, agmine plebis
Dicitur has voces forte tulisse senex.
D ardana belligeræ simulachrum Troia Mineruæ
Viderat iliaco desiluisse iugo.

Saluato. appari. tio super tribunal.

Constã. dotauit ecclesiã.

Q uamq; diu signum summa seruauit in arce:
Imperium rerum tam tenet illa diu.
V ox venit ad patres, prudens sententia visa est:
Et sacer inferior cingitur ære locus.
F itq; chorus custos, æternosq; aspicit ignes:
Cernitur, & nulla tangitur illa manu.
A tq; sit e cœlo tanquam modo lapsa videtur:
Longa licet veniat nulla senecta nocet.
A dde quod hostili flagrarunt templa fauilla:
Ausa nec authorem lædere flamma suum.
S eruat quæ imperiu: prædonem fallat vt error:
Altera seruata est interiore loco.
M oreq; maiorum sanctorum sancta vocarunt:
Cum quoq; de cœlo sit decus illa suo.
H æc ego dicebam, sonuerunt æra, sub ora
Procubuit fratrum fœmina virq; genu.
I lla ter apparent demisso ad lumina velo
Circum aderant fusæ voce iuuante preces.

Scorp. occ. præsagu imbrium.

¶ Postera lux orta est, petitis si sydus in illa:
Oceani fallax Scorpius intrat aquas.
¶ Luce secutura conscenderat æthera Phœbus:
Et face finierat nocte viator iter.
C lausaq; iam septis soluebat ouilia pastor:
Pascebatq; suas mane supinus oues.
A eraq; inspectans, collectaq; nubila cœlo,
Orta lyra est, imbres non procul, inquit: erut.
V ix ea: quum subito commiscent prælia venti:
Dura incœpit hyems, antra petamus ait.

Fidicula oritur martinalia festu

¶ Est quoq; ni fallor, nunc Martinalia festum:
Atq; hyemis nobis sol noua signa dabit.

N ubila nam si sunt, eadem sine nube placebit:
 Est si clara dies, tota madebit aquis.
D ixerat: & dederant iam sera crepuscula signa:
 Tempora quum apposito transigit ille mero.
S ancte igitur cum te celebrent ad vina poetæ:
 Q uorum sæpe tibi pars ego magna fui.
S i vacat, ad proprias é cœlo labere laudes:
 Q uæque damus faciles, ad tua vina veni.
P roque tuis Baccho faueas, adsisque poetis:
 Sed mihi præcipue qui tua festa cano.
N am si vera licet manifesta voce fateri:
 Et sequimur certa numina nostra fide.
F ertilior musis es tu, quam Bacchus & Euan,
 Ingenium ex vero vatibus ipse facis.
C urque facis causa est, cuius tu cura putaris
 Q uoque vales, & quo tu tibi numen habes.
D eme merum lauro, soliti dementur honores:
 Ilias & nullum versibus extet opus.
S ancta nec Aeneis æternum nomen habebit:
 Nullus & Aeacides, nullus & Hector erit.
T erra sit ergo leuis, pictas qui repperit vuas:
 Q uique malas primus nectare pellit aquas.
I care debebas æternum viuere nobis:
 Vitis enim nosti, quam bene dulcis odor.
V ino forma venit, vino producitur æuum:
 Vino nouit opus quid sit amica viri.
V ina fugant curas, reuocant in pectora vires:
 Vina nocent nunquam, sobria lædit aqua.
H æc facit vt siccis sint carmina crassa poetis:
 Pone puer, posito sit procul vnda, mero.

Prognostica Rusticorũ ex sole de toto anno.

Laus vini in gratiã numinis.

N egligit Euritiō nudatos ebrius enses:
Attracidis cultos appetijtq; toros.
S preuerat & Cyclops confossus lumina dānum:
Molle maroneo dum madet ipse mero.
E t sua Martini tam læta luce bibendo,
Ponere qui nescit tristia: potet aquam.
I nterea, ipse ederæ si de cultoribus vnus:
Diue mone in cœna cur tibi vina damus.
D olia cur relinunt addas, quo nomine festum:
Sic ego, ab exquilijs quum tulit ille caput.
E t procul ô dixit spes & mea cura poeta:
Accipe quæsitis debita vota tuis.
S unt qui vina dari credant: mihi proxima festo
Q uod defecandi tempora vulgus habet.
P arsq; quod ismario vertebam flumina succo:
Hac fieri turbæ quod quoq; nocte putant.
Q uæ licet apta putes, & sint tibi proxima vero:
Q uæ sequitur causa est ista probanda magis.
F orte Valentini fuit olim à nomine Cæsar
Poscere ab hoc pro re pauca coactus eram.
S ensit: poste fugat, clauditq; immaniter aulam
Hocq; etiam durus sepius ille facit.
S it precibus facilis deus inquā: clausaq; pandat
Atria, nec votis sint aliena meis.
F inieram: petij, patuerunt tecta petenti
Sponte sua, ad positas sederat ille dapes.
A spicit, et perstat, nec me dignatur honore:
Ignibus accensa est regia sella meis.
P rodigio motus tandem veneratur, & inquit:
Posce aderunt votis omnia læta tuis.

A quā in vinum Marti. vertit.

Indeq;

Indeq; ne tantis frigeret gratia dictis,
Excipior dapibus, non ego solus eram.
Interea (vt mos est conuiuiis) aurea dextra
Porrigit inuicta pocula plena, tuli.
Vina ego libaram: socio libata propino:
Erubuit Cæsar, tertius inde bibit.
Iura sacerdotis regem præcedere debent:
Iste hominis partes nãq; agit ille dei.
Bella gerebantur, fueram quoq; notus in armis:
Quum mihi sic inter pocula latus ait.
Iam scio quum bellum sibi Gallia triste timebat:
Dictus quũ q; armis abstinuisse metu.
Quam bene pugnanti duce te victoria parta est:
Absens ipse licet clausus ab hoste fores.
Quãq; tibi ingratus fuerit quoq; Cæsar, ab illo
Sum quia, & exceptus diceris ante dapes.
Esse tibi vt merito videantur nomina Martis,
Sint tot felici cum tua gesta manu.
Victorem in bello quoq; me pater effice: facto
Non aderit certe gratia surda tuo.
Interea ne ipse queri de ingrato Cæsare possis:
Gallus es & Pannon gaudet vterq; mero:
Quod pius Aeneas, quod Turnus et ipse vouebat:
Accipe de lacubus iam tibi vina meis.
Dixit: & autũnus vinosas presserat vuas:
Atq; nouis inerant proxima musta cadis.
Quum iubet apponi plenas è pluribus obbas:
Dolia quotq; aderant, pocula mensa dedit.
Sicq; meo festo reserantur in ordine cellæ,
Atq; mihi dandi mos venit inde merum.

Presbyterũ ita dicũt Cæsare digniorẽ putauit.

Ingratitudinẽ aterius Cæsaris hic emendat.

B acho festa aderant: dixere pithegia grai:
Fasq; his signatis soluere vincla cadis.
Vinalia festũ vetus huc trãslatũ. P ræterea priscis fuerant vinalia: summo
Tradidit Aeneas quum sua musta Ioui.
V traq; nostra dies, hæc quod putor esse Lyæus
Illa, mihi Cæsar quod sua musta dedit.
I llaq; & ista mea est sed Martinalia dicunt:
Vtq; decet titulos temporis huius habent.
M osq; manet, testas relinunt noua vina bibentes:
Totaq; nox festa est, peruigilantq; mero.
C æsaris imperium in conuiuas grande manebat:
Factus & in Cyathos rex sua iussa dabit.
C onstat & in mensa vini, cœnæq;, magister:
Propinantq; frequens, iussaq; vina bibunt.
Q uiq; propinator fuerat, manet ille sititor,
Sumq; ego spectator moris ab arce mei.
D ecipit hic socium, deceptus decipit idem:
Q uodq; ego cum magno Cæsare, turba facit.
S tat genus omne meri, stabat cum Cæsare, nomen
Q uisq; bibit, bibimur nos tamen ante duo.
S unt quoq; qui iungant absentis nomen amicæ,
Illaq; sit quamuis Penthesilea, bibunt.
M ulti addunt Priami, multi quoq; Nestoris annos,
Seu Tithone tuos, siue Sybilla tuos.
T ota sitit tellus sitiunt & sydera clamant:
Pone merum oderunt gaudia vera moram.
P one merum non est lux crastina credula vitæ
Bacchus in figura Martini Q uæ minor est semper deteriorq; venit.
Quæq; dabant Baccho, mihi præbet gratia vulgi:
Quæq; illi ratio est, non minus illa mihi.

M les enim Bacchus, miles sum dictus & ipse:
Bis genitus fuerat, bis genitusq; vocor.
I lle colit Thebas, est & mihi Gallia curæ:
Vini auidum quæso quem magis esse putes?
N ominor ante lacus, clamabant ante Lyæum:
Illi acinis Thyrsus, crux mihi picta datur.
I ndos ille domat: domui persæpe Tyrannos
Nec minor iste mihi quam labor ille fuit.
T empora cingebant ederæ iuuenlis Iachi:
Has noua dat nostro ferre taberna mero.
S tulta choros medijs ducebat fœmina syluis:
Ad Cyathos saltat pota puella meos.
B acchus habet Cereris commercia: munus et huius
Mollitum nostro nomine crescit opus.
R epperit ille vuam, leuo vinum sordibus vuæ:
Me duce & vt cedat vertitur vnda mero.
D ixit, & addiderat quæsitis: pallia dixi
Cur dederas? bello cur quoq; gesta iuuant?
O mnia donaram: restabant pallia dixit: Historia pallii Martini
Et iuuenis presso bella sequebar equo.
P ostulat hæc nudus: diuisi pallia: nudo
Atq; dedi: ostendit mox data nocte deus. Ecclesia S.Mart. in Burgo olim, nunc, in Ciuitate Ambianensi.
P ortaq; qua dederā mihi templū Ambiana parauit:
Extat & officio nobilis illa meo.
P alliaq; ostendit mea Templo proxima sedes:
Et soleam impulsus quam pede liquit equus.
A duocor ad pugnas, cœlesti pignore fretus Monast. S.Mart. ad gemellos, in dicta Ciuitate.
Prosilio in medium: telaq; nulla gero.
Q ua fueram fortis cruce sed munitus in hostes
Irruo, pugnamus, victor inermis eram.

Miles credit idem: sine tello pallia secum
Quũ mea fert: bellis hinc modo gesta iuuant.

Epulæ i exquiliis publicæ a gallis.

Sæpe quod bis hostes mea vicit Gallia: luce hac
Gaudet: & exquilijs publica mensa datur.
Parua p̃ sint veluti mihi bacchanalia, ludunt:
Moxq; quater denæ tempora lucis habent.
Hactenus, à tumulis coluere Charistia prisci:
Lætaq; erat posito turba propinqua mero.
Anne eadem tua sunt: simili nãq; ordine vino
À tumulo læti vertimus ora tuo.
Quare age post vmbras facimus cur talia dicas:
Sic ego sic lætus rettulit ille mihi.

Pópá funeris aucta, à Marti.

Hoc factis: docui quia fœno & puluere obire:
Stare crucem à pedibus, verbaq; certa legi.
Exanimesq; homines ad sydera tollere vultus:
Commendare animas, ære ciere rogos.
Hacq; coronari patres quoq; luce solebant
Dixi, missa inquit sorte corona mihi est.

Lentaculũ fit in Vaticano

Num ne etiam iccirco ientacula certa parabant,
Annuit: atq; inquitq; uod mihi cura meri.
Dant tibi cur socium Rochum: quia vina taberna
Fert mea, & hospitibus præsidet ille meis.
Dixerat: abscessit: tunc inuictissime dixi
Pro ducibus nostris pallia fortis habe.
Et quoniam sine te nullum laudabile carmen
Tange tuo quæso pectora nostra mero.

Aestas Martini incipit.

¶ Hæc ego: Martino cras quidam ait, incipit æstas:
Feceq; purgandi tempora vina feret.

Sol in Sagittario.

¶ Tunc ego, de Phœbo cedet quoq; Scorpius, inquã:
Solq; sagittiferi tela mouebit equis.

Ergo pius longis Helisæus languidus annis.
Qualibet exhaustis viribus, æger erat.
Venit ad hunc Ioas puer: vt puer iuit ad ipsum
Phillyriden, cui inquit, tu quoq; viue pater.
Postulat ille arcum: petijt Centaurus vt arcum:
Est Syrus hostis ait: da quoq; tela: dedit.
Solue: facit iussam: Syrij feriuntur ab arcu:
Vltor erat: fati iam manus inquit adi.
Venerat: eripitur, raptus formatur in astris:
Bisq; notas septem corpore nactus erat.
¶ Cras homo thura bonus poscit, cognominis huius
Hei mihi, quam paucos tempora nostra vident.
Partum veste, & acu, lucrum præbebat egenis:
Hoc & qui faciat, nunc quoq; rarus erit.
Hic tua tutela est: quisquis profiteberis artem:
Da lucrum: dices da quoq; forte tuum,
Hæc mihi mens cum sit: desunt ad munera vires:
Cum faciat lucri pagina nostra nihil.
¶ Stabit vt orta dies: torto qui cinctus ab angue est,
Serus in occiduas sydera condet aquas.
¶ Orta lyra est: cœlo pluuius quoq; surgit Orion:
Typhi legas velum, si sapis ipse, rati.
¶ Quinta dies redijt: radijsq; illuminat orbem:
Augeat vt fratres ædibus vna duos.
Forsitan & causam mirati poscitis, illis
Cur duo sint vna templa dicata die.
Sanus erat Cæsar, corbes & puluere plenas
Tot tulerat collo signa quot annus habet.
Templaq; erant fratri: fratri altera creuerat ara:
Quum pater has vna luce sacremus ait.

Homini bono sartorũ feriæ.

Serpẽtarius sero occidit.

Orion cũ fidicula oritur.

Dedica. Basi. Petri e Pa.

V enerat: inq; vna librarat corpora lance:
Miscueratq; sacris ossibus, ossa locis.
A ltera restabat, quum sera crepuscula fiunt:
Tunc prece sic Phœbo supplice sanctus ait.
O ptime signorum radijs redimite tuorum:
Altera sacratur dum ducis ara, mane.
D ixerat: altus equos celeres remoratus habenis
Luxit: habent vnam sic duo templa diem.
A ltera cur vetus est: cur altera regia cessit:
Q ui petit: hic nostro carmine certus erit.
Téplum Petri à Iulio nouatur. C lauiger est ingens: templum ingens incolat inquit
Iulus in vrbe, solo quum vetus æquat opus.
P risca gigantea redierunt limina mole:
Crimen erat: veniam promeruere manus.
S ic cui nulla dies nocuit, cui nulla vetustas.
Occidit: impensa surgat vt ara patrum.
Pñtatio virg. ℭ Quarta hinc virginibus lux festa ē: forteq; poscort
A præsentando cur sibi nomen habet.
M os erat (extat adhuc) teneris dare templa puellis:
Q uo magis hæ tutæ virginitate forent.
M ox aliqua vt plenis esset cum nubilis annis:
Si cuperet: sese iungeret apta viro.
I uerat huc virgo: venientem rite sacerdos
Ludi magistrarũ feriæ. Ceperat, excelsi liminis ante fores.
Q uodq; excepta loco, quod præsentata sub ara,
Præsens festa dies hinc sibi nomen habet.
N upturæ interea innuptæ, nuptæq;, puellæ
Dat quibus hæc dotis munera: ferte preces.
P ræcipue doctæ sed dent sua thura magistræ:
Discipulas lucro quæ cupiere nouas.

H ac nam luce quibus tactura est virgo tonantem
Verberibus primum est tradere iussa manus.
S ed quid sæua facis? ponas tua sceptra magistra,
Aequius his alias commodiusqꝫ feri.
P allade nanqꝫ magis docta est: docuitqꝫ sorores:
Atqꝫ manus, nescis? erudit ista tuas.
A pte vt pingat acu: percurrat pectine telas:
Ducat & è plena mollia fila colo.
H æc, à iure sacro, felicem Aeneida nouit:
Q uicquid & æterno carmine Homere canis.
E rgo quod es musis, quod dux pia virgo poetis:
Sis rogo carminibus semper amica meis.
¶Cras sacra Cæciliæ lux est, mora nulla, puellæ
Virginis è templo uirginis ite domum.
O rgana sed manibus pulsat: sic omne moueret
Q uod modulis animos græcia docta vocat.
A nte quidem cornu populos ad sacra vocabat:
Garrulaqꝫ in fanis tibia mane suis.
N unc campana sonant sacris tinnitibus æra
Turribus: & gentes ad sua templa cient.
O rgana traxerunt diuam: cœlumqꝫ dederunt:
Q uæqꝫ dedere pia continet illa manu.
H uicqꝫ facem geritis: face sic quia venit ad aram:
Ara domus sed, vos quo via ducit, erat.
P ræsidet & nautis, iuxta naualia templum
Q uod tenet: annonas fert vbi Roma suas.
S axaqꝫ quod scopulos appellat nauita cæca:
Nomine de diuæ non minus esse putat.
¶Festum Clementis hyemis caput est orientis,
Crassa sacerdotum dicere musa solet.

Sacram scripturā nouā et veterē nouit.

Ceciliæ, à puellis cādelæ feruntur

Clemēti hyemis initiū ecclesiasticæ.

S ed decepta loco est cras sint vt festa, recedens
Hinc sibi bis decimam continet illa diem.

Cather. poetarũ oratorũq; fe.

¶ Proxima nulla nota est: signat lux altera fastos:
Regiaq; ad signum te Catherina vocat.
E rgo pij vates, facundaq; pectora, mecum
Thura date, hesterna sed comitata fame.
S cilicet hæc vicit vocali sorte poetas,
Atq; data eloquij debita dona tulit.
A duocat hanc partus pariter prope tẽpora mater:
Lac dedit è tumulo diua quod ipsa suo.

Fortuna in fi. Catherinæ.

C onditur ad littus: fortunam nauita credit:
Quodq; rota est, placidas q̃ꝗ; ministret aquas,
H uic quoq; militiæ est, atq; huic commissa reorum
Cura: quod est ensis, Curia quodq; rota.
A dde quod hinc virgo festum natalis ad vsq;,
Hanc rogat: vt nubat: nupta quod ipsa deo est.
H uic cuspis gladij memor est, quia concidit illa:

Regem scholæ sibi creãt.

Regia erat: luce hac ius schola regis habet.
I nterea posses cum tu inter stare sorores
Ingenio victæ quæ erubuere tuo.
S ic te Phœbus amet: sic te colat æmula Pallas
Sitq; huius sturno semper oliua tuo.
P ierides virgo, sanctosq; tuere poetas
Hosq; tua in summa da semel esse rota.

Mortuorũ memoriæ.

¶ Tertia commemorat tumulis pia iusta parentũ:
Ah sibi quam paucas hæc videt ara manus.

Andræ piscatori aduẽtus dñi inci.

¶ Vltima piscator fert tempora mensis, et anni:
Suntq; velut ludi lubrice Tybri tui.
N am qui rara trahunt piscoso retia ponto:
Qui iacit & iaculum: qui tegit ære cibos.

Festi

F estafa colunt, visunt caput & piscantis ad aram:
Hic ubi cum nauta munera fratre petit.
I nterea è summo terris lux prospera cœlo
Panditur, aduentus & sibi nomen habet.
L abe vacent animi: deus aduenit, aduenit agnus:
Crimina confesso diluat ara reo.
P ura placent, multis scelus est apponere carnes:
Donec ab his cunis vagiat ille suis.
A dde quod & culpas resecat per templa sacerdos,
Non secus ac denis lucibus ante quater.
O mnia sint igitur venturo operata tonanti:
Atque frequens puros sentiet ara dies.
T u quoque musa sacris, sic fas, assistere debes:
Et simul in nostro pura sedere choro.
S tat cum mense labor, piscator contrahe uela,
Portus adest, nobis vna terenda uia est.

Prædicæ in têplis ceu î quadrage.

Explicit liber Vndecimus.

Q Q

SACRORVM FASTORVM LIBER DVODECIMVS.

¶ In hoc menſe Decembri, à decimo numero menſium de anno Romuli dicto, qui menſes per pueros hic notantur, numerus decimus verus verior oſtenditur, & verificatur, in decimo menſe, in quo Chriſtus natus eſt, non ſine myſterio, licet naturæ curſu, videlicet vt quemadmodum decimus numerus abſolutus nouum numerum deſiderat, & ipſe ſemper repetitur: Sic Chriſtus noua tempora, ac vera aurea ſæcula quæ deſiderabamus, nobis attulit, eaq́; cum eius laudibus vbiq́; repetuntur. Tutela olim veſtæ, nunc Thomæ Apoſtoli.

Enimus ad decimum felici carmine menſem:
In quo, quo annus abit limite, rurſus adeſt.
Scilicet abſcedit pariter mihi ſurgit & ille:
Principiũ & cœptis ſumma ſit inde meis.

Menſe hoc incipit et definit annus.

Principium & finis deus eſt hinc menſis ab ima
Exoriens parte, hic ingredietur iter.
Ergo à te miſſus per te vt quoq; deſinat ille:
A' te iterum & ſurgens vt modo carpat iter.
Sancte pater, quando pars hæc te maxima faſtis
Attigit: inceptis perge fauere meis.

Nempe sacro lætus plausu, & sublimis in ostro
Hic populum excipies & noua iura dabis.
Terna tribus pictos nam quæret purpura fasces:
Et pia Roma tuos procidet ante pedes.
Stabit enim lectus tarpeia cœtus ab arce:
Vixq; erit in sacra pluribus æde locus.
Candida mox cœli libabitur hostia templo:
Altera cum fuerit fascibus orta dies.
Tunc nouus antiquo sese addet mensibus anno:
Deficietq; alter, quæret & alter iter.
Scilicet aduentu deus infans tempora iunget:
Sicq; sit vt series continuata volet.
Fictaq; quæ fuerant Saturno sæcula rege
Aurea, vera dabit gentibus inde suis.
Sic tamen illa dabit sint vt te principe vera:
Hoc quibus è cœlo iam duce lectus eras.
Nam nisi tu rerum moderamina ad alta venires:
Tristis adhuc facies temporis illa foret.
Interea vnde suam sibi mensis vendicet aram
Cogimur auspicijs dicere rite tuis.
Ordo recurrebat decimis è mensibus ille:
Quem dederat lustris frater in vrbe Remi.
Creuerat vsq; decem numerus, prodiret vt alter
Fas erat: & spatijs pergeret ipse nouis.
Iam venturus erat, qui impleret tempora cursu:
Quiq; suis populis iam noua iura daret.
Venit, & impleuit, nobisq; vt sæcula ferret:
Nascitur hoc numero, conspiciturq; puer.
Martis enim mense est conceptus, natus in isto:
Atq; sacri causam sic sibi mensis habet.

In anni initio solẽnitas ĩ ara cœli

Sæcula vere aurea chris͂to duce sub Pau.

Mẽsis sacer, quia in isto natus Christus mẽse est.

D um teneras igitur præcedunt tempora cunas:
Et teritur spatijs vltima meta suis.
M agne puer magni soboles æterna Tonantis:
Hic tibi natalem dum cano dexter ades.
A tq; tui incipias magni primordia sæcli:
Vt capiat tecum mensis & annus iter.
E t quia surgentis decus, & tu diceris æui:
Vrbis sanctæ parens, præfecerisq; sacris:
Q uod decet & fas est, cuius vice numine polles:
Cum puero ritus aggrediare tuos.
Nuptiæ nõ fiunt. ¶ Imprimis deus est quia nullo coniugis vsu
Suntq; atri multis, siccaq; mensa, dies.
E ste procul tedis nuptæ, viduæ ue puellæ:
Aptius his tempus mense sequente datur.
Eligio. ¶ Ipse sed ante diem vulcania surgat ad arma
Eligius, fabræ sacrificentq; manus.
S cilicet acceptum cum fœnore reddidit aurum:
Laminaq; in digitis illius aucta fuit.
Fabrorũ ferrariorũ feriæ P ace tua huic debent, quos iactas Mulciber, ignes,
Arte tuæ tantum non potuere manus.
N anq; pedes flammis Phaetontis frangis equorũ:
Crus celeri istius voce coiuit equo.
T ela Ioui quæ fert auis à te, nunciat ortum
Huius, & huic sacrum non manus vna facit.
N am sibi qui referunt operoso nomen ab auro:
Q uiq; tuis signant æra moneta notis.
Q uiq; metalla liquat: qui frenos fingit equorum:
Q uiq; tabellarum nomine currit equo:
Q uiq; feri domitor, trutinæ qui examina librat:
Q uiq; facit claues, cui rota versa pede est.

E ligium cuncti socia venerantur in æde,
Cede sacris: fictos non colit ara deos.
¶ Hinc tria iuncta loco cœlo noua signa videtur:
Phœbus vbi eoo tertius albet equo.
V ultur, et aonio nam insignis carmine Cygnus,
Et sua cristatus sydera Gallus habet.
A dmonet iste senem: Elysium morte ille canẽdo
Præuidet: incestum tertius odit opus.
¶ proxima lux orta ẽ, tua Iuppiter arma relinque
Nam quo magnus eras, Barbara fulmẽ habet.
V ix ea sic dixi, tonitru quum concita moles
Emicuit, septem constrepuitq; iugis.
T ransieram pontis faciem, data signa requiro:
Lectus ad excubias quum vigil artis ait.
H æc cui festa dies, nescis? dat Barbara signa:
Miror te ignarum numinis esse mei.
A ltera fert turrem diuæ manus, altera palmam:
Cur ferat & dubio debita causa subest.
C lausa velut Danae lugebat pallida turre:
Atq; dei signis cognita nostra fuit.
A ppetit hanc genitor, turri fugit illa relicta:
Pastores sylua delituisse vident.
P oscit ab his natam, negat alter, furtaq; sperat:
Alter vbi est monstrat signaq; certa docet.
I nuenit, inuentam rapto trahit ille capillo:
Stareq; compellit iudicis ante pedes.
C æditur, & plagis defertur cæsa parenti:
Clausa gemit rursus quo prius illa loco.
P ro scelus: in natam patris furit impius ensis:
Atq; cadit tacto sanguinolenta solo.

Gallina.
Vultur
Cygnus
mat. ori.

Barba.
turrium
tutelæ.

F actadeum tangunt, abrumpitur ignibus æther:
Cum domino & turris fit cinis ipsa suo.
Pastores i lapides versi ad. huc extāt Q uiq; patri occultæ indicium fecere petenti
Ne careat pœnis hæc quoq; culpa suis.
I n lapidem, ut fuerant circum iuga summa vagātes,
Cum grege adhuc versus perstat vterq; suo.
H inc sit vt exemplum, tetigit quia fulmine turrem:
Illi turritas attribuere manus.
F actaq; tutela est eadem arcibus, vnde reclusis
Ignibus hæc moles nunc tibi signa dedit.
E t quod pastorum mutauit corpora saxo:
Clausaq; quod gemuit, sitq; quod vlta patrem.
I gne strepit quoties de cœlo fulmen, agrestes
Ora notant illam subtrepidiq; vocant.
C arcere quiq; gemit clausus sibi clamat eandem:
Q uum tonat, & tangi iudicis ora rogat.
Tormenta ænea q̄ro reperta. A dde quod & miles (non sunt aliena rogatis)
Hanc gerit in signo: causa nec ipsa latet.
P ulsus erat veterū cum dijs Vulcanus ad vmbras:
Ceperat et noster sydera summa deus.
S iue quod hic ægre detrudi in tartara ferret:
Seu quia debebant hoc quoq; fata malum.
C onuenit iratus tacitis qui præsidet oris,
Atq; ait audaci talia verba sono.
I uppiter igne ausos cœlum affectare gigantes
Obruit, amisit fulminis ille minas.
C um tibi sit tellus: sint tertia regna: sit ignis:
Dextera cur flammis ad tua bella caret?
D ixerat, ille modum poscit, de manibus vnum
Mitte ait: hic fulmen me faciente feret.

Annuit, & mittit de multis manibus vnum
Ille abijt, simulat sed prius ora viri.
Fune latus cingit: dat lignea vincula plantis:
Quæq; tegat corpus, lanea vestis erat.
Cornua restabant, capiti protollit amictum:
Os gerit obstipum, telaq; fratris habet.
Forte vir instabat succo vt liquida æra coirent:
Grai Hermen, nostri Calchimiumq; vocant. Alchimium vocant.
Iuerat: arte illa fama est venisse peritum:
Hunc vocat, accedit: ducitur ante focum.
Diues in accenso feruebat massa camino:
Flabat et alterno flamine follis opus.
Tempus ait socio Vulcanus, dicta bicornis
Audijt: admiscet plurima, fertq; facem.
Fit prope: commistum vix contigit igne liquamé,
Quum crepat in testum fomite tactus onix.
Non secus ac fulmen nubisq; imbrisq; Cyclopes
Cui dederant partes: ætheris igne solet. Materia fulminũ
Obstupuit facto: Chalybemq; armabimus inquit vñ originẽ habuit
Mulciber, inq; vrbes, perniciemq; virum.
Hactenus, atq; teres rapidumq; , cauũq; metallũ
Includit ligno, telaq; dura facit.
Aspicit, & tractans non dũ est ait ille peractũ:
Qua moueat vires non meus ignis habet.
Dixerat & celeres admittat vt ardua flammas
Machina & admissis ignibus vsta tonet:
Perforat a' tergo, via fit face : saxaq; vulnus
Infligunt flammis impetuosa suis.
Ergo opus argutã sceleratum exegerat arte:
Postremam telis addideratq; manum.

S ulfure quũ hæc onerat, clauditq; volatile plumbũ:
Tollat vt ante oculos, mox teneatq; manu.
T artara adit, tunc rex da flãmã Mulciber inquit:
Attigit, attactum grandia bombit opus.
F lãmæ onus excludunt, tonitruq; imitãtur Olympi:
Terrificantq; animas, pulsaq; quæq; ruunt.
A udiat hoc Cocles, & pontem deserat hosti:
Longa decennalis Troia nec arma ferat.
T ela probat pater hæc Stygius, didicere minores:
Atq; ea militiæ fulmina miles habet.
N on galeæ, aut Clypei, munita ue pectora ferro,
Non muri, contra non valet vsus equi.
Q uod non ista valent, valet inuolabile numen:
Q uodq; sit hoc poscis, Barbara nomen habet.
Q uam tenet è turri quoniam tonat, ipsaq; in hostes
Aenea de castris machina mittit onus.
Milites Barbarã in bello inuocant.
Q uũ dant signa tubæ, crepuereq; fulmina flammis:
Aspicit hanc miles, certaq; vota facit.
D umq; facit vultus, oculosq; in imagine supplex
Continet, exaudit diua rogata preces.
D eq; sua turri venientia, deq; duello
Summouet, obiecta fulmina, & æra, manu.
F inierat: tunc sic, qui dixti hæc tempore nullo
Bella geras quamuis, hinc tibi vulnus eat.
S anctaq; nos serua, & pro nostro Cæsare pugna
Inq; hostes fulmen Barbara semper habe.
Sabbæ Vespasia. ossa visuntur
¶ Sabba tuas nonas, & te Titus optat ad aram:
Idem fitq; tuus, Cæsaris atq; dies.
T u quod eras Solymis olim tumulatus in ipsis:
Ille quod has vltor numinis ense domat.

Ossa

O ssa tuo meruit victor componere templo:
Festaq; communi tempora ferre die.
Q uā bene vt ob superos susceperat ægida nostros:
Cum superis nostris tam bene vt ille cubet.
Q uare, si qua huius tangit te gloria Cæsar:
Hac sperare polum tu quoq; parte potes.
T urpe quidem visu, non & laudabile dictu,
Circum sancta dei busta iacere canes.
E t dubitas veteres maiorum extinguere culpas?
Protegere atq; armis fortibus illa tuis?
S it tibi mens tantum bello concurrere, vinces:
Victor & ad superas ibis ab ense domos.
D edecus & cedet, sed sub te principe cedet:
Q uum dabit audaces parthia victa manus.
D onec erunt Solymæ, Titus ingens fama manebit:
Niteris ista sequi tu nisi, segnis eris.
I nterea hac manes dicat salucte beati:
Sit cineri vt precium: fœmina virq; die.
A tq; solum iniiciens addat: quia sanctus es vltor:
Pulueris hoc iactu sit tibi terra leuis.
A udiuisse putes: iaciebant fœmina virq;:
Admirati vrna Cæsaris ossa tegi.

Christi sepulchrū cōmedatur Cæsari.

¶Ortus erat terris de cœlo lucifer alter:
Vidi ego quum pueros regia sceptra sequi.
C ingebant alii flauentia tempora lauro:
Pars pedes ad templum pars erat agmen eques.
E rgo inquam lyciæq; pater Pataræq; magister
Si licet, ad causas, & tua festa veni.
I pse mone & cur sic celebraris ab agmine puro?
Cur tibi sint reges cur schola facta tua est.

Nicolao epis. scholarū fe.

Munera cũ ꝓ ferant, cur sic ante ora sub ara
Post sacrum eloquio carmina iuncta petis?
Vox erat in cursu, precibus quum motus ab ara
De solio placidus sic ait ore mihi.
Accipe, quæ poscis: nostri o studiose poeta,
Penè puer studijs indubitate meis.
Poetarũ priscorũ qualis honor.
Scilicet ante sacri fuerant in honore poetæ:
Gloriaq; aonidum, curaq; summa ducum.
Tantaq; Maiestas tanta his reuerentia, vt ætas
Ausa sit hos magnos prisca vocare deos.
Atq; horum gentes oracula verba putabant:
Et velut æthereus carmina partus erant.
Magna sequebantur phœbeas præmia frontes:
Creuerat & tantus laudis honore labor.
Impetus ille sacer quo se exerceret in annos:
His schola, vel syluis sanctior arbor erat.
Vnde sibi à facto me cogit Apollinis ædis
Vt Vaticanum nomen habere putem.
Res redit ad pueros: sunt & ludibria musæ:
Vatis & est magnus nomen habere pudor.
Natus eram Pataræ, fuerat patareus Apollo:
Pellitur hic, vatum me vetus vsus adit.
Causa quod his nasci doctus sum visus vt ille:
Et puer in cunis penè poeta fui.
Hinc color a pueris, quod sors me sacra creauit
Ante aram patrem, continuiq; pedum.
Quodq; patres reges dicũt, mea tẽpla frequentant:
Perq; vias regum clamor it ante fores.
At quod Mercurij lac tantum luce bibebam:
Visus eram eloquij iura merere mei.

Q uodq; ego pro Phœbo color hic musisq; frequentor
Præsideo & teneris vatibus ipse meis.
C armina quæ discant pueri schola nostra putatur
Donaq; & eloquio carmina iuncta ferunt.
Q uaq; licet nostram nomen venerantur ad aram
Suntq; frequens agmen sollicitorq; prece.
D ixerat & rerum fuerat data causa roganti
Inq; meis dubijs ipse solutus eram.
P rotinus ex ara quum surgit ad æthera clamor:
Vertimur, à regis nomine plausus erat.
I n puero posses ducis ipsam agnoscere mentem:
Fert dona: atq; tubis ducitur ante focos.
I nterea læti spectabant facta parentes:
Multus & in multa sede magister erat.
I am sacra libarant: resonabant pulpita cantu:
Deq; alto est strepitus, lisq; iocosa loco.
H ic elegi laudes: heroi carminis ille
Accipit: eloquij pars graue nomen habet.
P roq; suo Phœbo referunt præconia diuo:
Q uaq; illi possunt parte placere, placent.
H as mecum ipse suas laudes spectabat ab ara
Vidimus ipsius quum simulachra vehi.
T ecta per artificum munusq; stipemq; petebat:
Cur rogo: sic pastor quum mihi sanctus ait.
I am fueram exceptus templo, solioq; sedebam:
Non secus hic sedeo quam modo in æde tibi.
V ectus vt ipse fui: mea circum fertur imago
Aeraq; dant artes, dux quibus ipsa schola est,
H æc ait, hi celebrant sed cur conuiuia dixi:
Percipe dicenti quod petis ille refert.

Reges scholarũ i Nicolai gratiam.

Epulæ regũ i scholis publ.

F orte pater natum musis sacro ordine nostris
Obtulerat: fidei tradideratq; meæ.
O buius in triuio Stygius puero obstitit hostis:
Atq; necat: post or, vixit vt ante patri.
F ama fit: accedunt socij, gaudentq; adeuntes
Excepit genitor, continuitq; dape.
F acta manēt: dederit quāuis mea regia mensam:
Hæc dapibus veniat debita causa suis.
C arceris ante fores dixi, cur traditur ara?
Num schola quod pueris carceris instar erat?
A nnuit, atq; inquit, nostra est quoq; cura reorum:
Tres ego nam pueros carcere & ense leuo.
A dde huc procumbit tibi cur mercator ad aram?
Nautaq;, vel mercis qui sibi nomen habet?
H uic Cererem dixit, medijs in fluctibus auxi:
Vitauitq; maris me faciente minas.
C astoris & fratris quos ignes ante putabant
Alterius quāuis numinis esse velint.
N auta meos credit, pelagi exoriente procella:
Atq; illos supplex dum furit vnda rogat.
N ominat & medijs pariter me fluctibus idem:
Thusq; focis hinc dat nunc pius ille meis.
Mercatorū mercium fe. N omina cui mercis, sociam mihi præbuit aram:
Aequore quod tueor, quas tibi vendit opes.
D ixit, & in solio ceu nunc est mansit in æde:
Perq; scholas strepitus, grādeq; murmur erat.
A tq; vagus tota rex clamabatur in vrbe:
Visq; erat in medijs hoc veniente vijs.
V no tres in equo ridebat turba sedentes:
Vnde sibi similis nomina ludus habet.

R estat vt ingenium, atq; optatas præbeat artes:
Hunc puer, & docta est siqua puella roget.
S ed vos præcipue hunc plagosi orate magistri,
Aucta det vt lucrum vestra corona nouum.
¶Tunc etiam pueris, ratio licet altera panis:
Limen ad Eustachij sportula parua datur.
¶Postera vbi è cælo tollet Pallantias ignes:
Syderaq; expellet mane reuecta dies.
Q uisquis es Ambrosio gratare: Insubria nanq;
Sponte pedum patri pontificale dedit.
S cilicet innumeris vt laudibus ille pateret:
Inter mortales hoc quoq; dignus erat.
E rgo sit ante focum: modo qui ludebat in vmbra
Annosum saliens restituatq; merum.
E t modo flaminij, via quam saltare videbat:
Fœmina per medios ludat inepta lares.
F rigoraq; in madidis depellat læta tabernis:
Ne terat errantes cana pruina pedes.
I nterea succis cui dulcibus ora repleuit:
Floreq; sermones dædala pinxit apis.
V ere mihi ambrosia sparsisti pectora quando:
Melle quoq; hic spargas carmina nostra tuo.
¶Hæc ego dicebam: nomen volumq; merebam:
Atq; preces vanas non tulit esse meas.
Q uum simul inspicio quæ diuum festa sequantur:
Et concepta poli semine mater erat.
T empla requirebam: tacitusq; arcana putabam:
Laurenti ingentes contigeramq; lares.
E cce foro: atq; aræ pendentem è poste tabellam
Inspicio: accedo: scriptaq; verba lego,

Panis in s. Eusta. datur.
Ambro. secundū festum.

Festum concept.

De festibus dispu tari non deberet.

Verba tabellæ quã ĩdulgẽtiã dicunt.

Illa fuere, hodie populo reseratur imago
Conceptæ, atq; octo lucibus æde patet.
Cras veniet cœtus sociorum limen ad aræ:
Dosq; datur, ducet per fora pompa preces.
Ingredior: solium subeuntibus illa patebat:
Procumbo, tactæ subijcioq; caput.

Imago fertur nuptarum pompa.

¶ Altera iam stellas Hyperionis alma fugarat:
Restituor: celsam pompa erat ante domum.
Vecta super comitum mater ceruice sedebat:
Ad sacra velatis per fora terna vijs.
Virgoq; virginibus gaudebat: nuptaq; nuptis:
Cantabantq; tubis carmina mista chori.

Helisino abbati in tẽpestate mandatũ fuit vt hoc festũ statueret

Agmen pone aderat, matresq;, viriq;, colentes
Vecta noto templis, iussaq; festa deæ.
Nam cum forte dies non hæc sibi ferret honores
Esset & vnda rati sæua Helisine tuæ.
Aequore iactato, & te pene prementibus vndis,
Ista viri est facies visa verenda loqui.
Vt cadat ira maris, nec te premat imbre procella
Fac de concepta virgine festa colas.
Annuit his dictis, posuerunt æquora fluctus
Sacraq; fit lux hæc: virgoq; festa tulit.

Sacrũ in æde populi calix donatur.

¶ Dicta q̃d hæc eadẽ populi quoq; maxima mater:
Accipit hac huius munera certa die.
Fertur enim summa Capitoli pictus ab arce
Fronde coronatus, perspicuusq; calix.
Causa quod ante nucem iacuerunt ossa Neronis:
Portaq; erat media prodigiosa via.
Sacra ferunt patres: cædi per somnia mandat
Hanc dea: pontificis cæditur illa manu.

D amna leuat factum: qua nux est ponitur ara:
Accipit & populi nomina virgo sui.
Q uæq; est flaminij, quæ flumentana priorum:
Porta modo atq; via est illius ipsa nota.
E rgo illi gratus populus dat dona quotannis:
Prospera sit rebus suppliciterq; rogat.
A lma parens quare matres, vrbemq; tuere:
Patribus & præsta mœnia tuta tuis.
¶ Tempus item poscit Iouis hoc, & Cæsaris ales:
Curq; sibi poscat magnus vterq; facit. Aquila mane a rostro oritur.
V ltus erat nostro defixum in numine ferrum:
Et quæ nunc gemina est Cæsar habebat auem.
V isus erat spreto Ioue nostrum numen amare:
Et capere arma deo pro meliore manu.
Q uũ deus hæc patri, post victa opprobria mortis,
Creditus est placido verba tulisse sono.
S umme parens letho qui me cupiente dederunt:
Supplicium merito triste dedisse vides.
A uthor & hoc Cæsar sed te suadente, tibiq;
Non minus hæc virtus quam mihi grata fuit.
H uic aquila est signum, iacet ipse ad fana meorũ:
Par quoq; sit volucrem munus habere suum.
D ixerat & nati magno cõmotus amore
Non secus in multis quã quoq; sæpe fuit.
F ecit auem sydus genitor templiq; minores
Arce locant: factum Cæsaris vnde docet.
¶ Q uarta dies oritur: Damasus sua tẽpla recludit
Hic vbi celsa suo nomine tecta tenet. Damaso potus cõtra febrẽ
P ieridum vt taceam studijs quod doctus adhæsit:
Magnaq; facundæ fama putatur aquæ.

S oluat anhelanti defecta vt corpora morbo
Pocula dat plebi sumit & æger opem.
Autūni finis. ¶ Vltimaq; pomosus autumnus tempora ponet:
Altera quum Oceano lucida surget Eos.
¶ Nox vbi decedet: succedet lucifer illi:
Alcionides dies. Per freta trāquillas æquor habebit aquas.
A tq; suo Alcedo signabit nomine tempus,
Donec erunt plumis oua fouenda suis.
Solstitiū hyemale ¶ Tunc quoq; cana caput, glacieq; impexa capillos,
Tempus hyems terris solstitiale dabit.
Sol in capricorno ¶ Lucifero hoc etiam de sole sagittifer exit:
Pan in sydus. Excipit ætherios et Capricornus equos.
I am deus ortus erat: Pan nos & tuta petamus
Inquit, aditq; fuga te bone Nile sua.
N ec minus Aegyptum petit ingens sortibus infans:
Aspicit: atq; timet, hosteq; poscor ait.
N iliq; intrat aquam, & nymphæ succurrite dicit:
Q uid miser in clamas? quum pia mater ait.
P ube tenus fluuio se merserat: ora reducens
Est quia ait maior me tuus alma parens.
F assus erat numen: placuit patri: indeq; cœlo
Octo huic bisq; decem sydera clara dedit.
Q uæ q; fuit terris, faciem formauit in astris:
Atq; ibi summa capri, cætera piscis habet.
Dies incipiunt crescere ¶ Postera brumales, lux candida terminat idus:
Sensim & sole redit, noxq; subarctat iter.
Luciæ vir. puellarū fe. ¶ Lucia formosas in eadem luce puellas
Optat, ab his oculos & petit, atq; faces.
N āq; illi teneris pars corpore prima puellis:
Repperit his generum filia sæpe patri.

Hosq;

H osq; ferunt: an quod fert Lucia nomina lucis?
Illaq; nil aliud quam via lucis erat?
L ucis egent oculi: luces plebs nuncupat illos:
Visa nec à vero est causa aliena suo.
A n sit eram in dubio, quærebam & vera: nec illa
Vnde rogem poteram certior esse mihi.
V ertor, diuæ aræ stabant ad limina cæci:
Vnus ab his sumpta quum stipe forte canit.
¶ Lucia trinacrias inter pulcherrima Nymphas: Luciæ oculi dâtur quos lucillæ, deus restituit.
Cui par forma quidem nobilitasq; fuit.
N upta deo magnæ cereri dare thura negabat:
Fit rea, & ante trucis iudicis ora venit.
V t videt hanc: vincor iudex à virgine clamat:
Carpitur: & tacito victus amore furit.
C orporeq; è toto feriebant pectus ocelli:
Q uid faceret? curuam mane vocauit anum.
A tq; huic vror ait, causa est sed Lucia flammæ:
Carcere ego hanc: oculis me tenet ipsa suis.
D etinet, & miserum tantum me sauciat illis:
Hei mihi, quam ex vero Lucia nomen habet.
E ffice vt hæc mea sit, cur det cum sanguine pœnas?
Salua sit, vna salus vita duobus erit.
R isit anus primum: mox callida desine dixit:
Hactenus: & postes carceris inde petit.
A nte adit hanc precibus, post tristia voce minatur:
Victa nec est precibus, victa nec illa minis.
A udit vt esse oculos causam, rapit ipsa nocentes:
Hos illi et, quos vult, i refer inquit anus.
A ccipit illa oculos, & fert hos munus amanti:
In manu adhuc illos aurea pixis habet.

Cæca erat, e cælo referuntur lumina nocte,
Ex ara vnde oculis præsidet illa suis.
Dixerat, æra dedi, visus quia vera referre:
Cœperat, atque aliis sæpe canebat idem.
Stabat ad hæc medio collecta ex agmine turba,
Quum sic inde mihi nauita iunctus ait.
Sunt sunt ista parum: ne tantum lumina seruet:
Diua quoque in portu candida munus habet.
Hostia sunt: Tybris dixerunt atria prisci,
Aura hic & felix Lucia templa tenent.
Perque vndas vento puppim regit Aura secundo:
Luciaque vt cælum luceat ipsa facit.
Dixit: & artifici coniuncto exponitis inquit:
Vos quoque cur merces? factaque nomen habent?
Ille ad opus dixit, quis nescit? lucis egemus:
Hancque ferunt oculi: præueniuntque manus.
Attrahit emptores ad mercem diua videndo:
Inde via in media quisque recludit opes.
Seu fore quod pateat votis emptoris aperta:
Panditur ad postes siue quod illa suos.
Merce ibi pro passa spasam nos turba vocamus:
Tertiaque in culpa est littera mota loco.
Præterea luce hac natali grata propinquo,
Strena Syracosium de trabe nectit opus.
Quique emit, vt moneat: tinnit lanæ aureus orbis:
Sub quo ærariolum faucibus æra bibit.
Hactenus: & nobis facies hinc noscitur anni,
Mistus in hac turba durus arator ait.
Namque dies bis sex superant natalis ad aram:
Singulus & vultum lumine mensis habet.

Nautarũ tutela Lucia dicta est.

Spasa, à vulgo dicitur merx pro passa.

Prognostica mẽsiũ, e an.

L ucidus vtque dies, sic mensis lucidus ibit:
Q uæque dat his luces, Lucia signa refert.
T alia dicenti puer illius ibat ab ara,
Atque facem, atque oculos, sæpe vocabat emas.
A gricola bos emit egerunt quisque quod ille:
Donaque coniiciunt virginis ante pedes.
C autus idem feci, dixique bos candida fictos
Accipe diua oculos, & tueare meos.
S ed tot erant illi, quot puro sydera cœlo:
Vincebatque oculos lucibus Arge tuos.
¶ Tempore & hoc rediens sensi præsepe parari:
Hic vbi vestales iuncta Minerua videt:
¶ Lux sua Mercurio est, et quatuor imperat horas:
Nos pia nascenti purget vt ara deo.
Q uã bene procedunt fastis sua tẽpora nostris
Q uãque tenet ventos nostra carina suos.
¶ Aram, quod sequitur tempus: cœlo edet ab alto:
Vt quæ nascetur victima vera litet.
T empus erat partus: quum sic deus ecce Sybilla
Ecce deus dixit, numine plena dei.
I nde manum tollens ad euntis lumina solis:
Torua ferit terram, spectat & ora ducis.
C erneque ait natum quæ in sole amplexa coruscat:
Illa parens virgo est, filius ille deus.
I s multo maior te Cæsar cuncta tenebit:
Dixerat, obstupuit protinus ille sono.
I ndeque se ad matrẽ conuertit, solis & orbem:
Et legit: hæc cœli dicitur ara mei.
T hura parat supplex, visumque his numen adorat:
Ante sed in propria ponitur ara domo.

Præsepe paratur quatuor tẽpora.

Ara ex oritur quæ cœli dicitur.

Ara cœli deputata ad pricipiũ nouis magistratibus.

Astra deus tulerat, solioq; ad sceptra paterno
  Sederat, & maius hoc erat orbe nihil.
Prisca giganteo, quum sic ait, ara labore
  Creuerat, hæc creuit sanguinis imbre mei.
Ergo polum subeat, sic quum Capitolia linquit:
  Quatuor & stellis ara recepta polo est.
Quæq; tulit cælo seruauit nomina terris:
  Alta descensq; iuit alta descensq; manet.
Perq; annum fasces Romanos prospera reddit:
  Aptaq; principiis omina semper habet.

Delphi. cauda exoritur.

¶ Hac & nauta die si spectat sydera, Delphin
  Protinus a cauda mane videndus erit.
Altera causa manet, nec primæ dissona, signi:
  Quam dedit á Padua qui sibi nomen habet.
Voce sua doctus Delphinas traxit Arion:
  Mulcet dum nautas per mare voce lyræ.
Hic quoq; cum toto iam carmine notus in orbe
  Esset: & aspiceret pectora iniqua sacris.
Ad sacra non fidas quo vertat carmine gentes:
  Adriacum ad littus concinit ore deum.
Voceq; cælesti Delphinas ab æquore traxit:
  Gens quibus inspectis vera ait ipse canis.
Tunc Delphina deus, tetigit qui littora primus:
  Tollit, bisq; polo sydera quinq; facit.

Lazaro ex inferorū rō.

¶ Quarta dies Stygio te Lazare reddit ab orbe:
  Non poterat tumulis aptior esse tuis.
Nox erat, & manes multi vix esse putabant:
  Lazare ades dixi, veraq; sancte mone.
Finieram: coram velut ossea venit imago:
  Tristis odor, timido constiterantq; comæ.

Tunc leuis horrendo sensim commota fragore
Murmure in exiguo talia visa loqui.
Non sunt, pone metum, nõ sunt nunc fabula manes,
Nempe suus sequitur tristia fata timor.
Nec locus est idem, nec pœna his cernitur vna:
Proq; suo merito præmia quisq; capit.
Iusq;, magistratúq;, timent, legesq; loquentis:
Non secus ad superos quã timuere prius.
Hinc vbi narrauit confusa voce labores
Quos tulit, atq; auidi diuitis acta sui.
Vtq; etiam ex vndis Stygijs reuocatus in auras
De tumulo ad vocem sustulit ora suo.
Multaq; præterea post hæc vt sponte locutus
De Stephani leto, Massiliæq; pedo.
Styx ait vt cepit: non ianitor ære mouetur:
Stantq; adamanteis limina surda feris. Locus inferni.
Hic domus est sceleris, vexant tormenta nocentes:
Hei mihi, quam durus manibus ille locus.
Sellam habet & iudex, circũstant ordine lecti:
Flebilis & supplex vmbra tribunal adit.
Ad mala sollicitis nigra sortibus vrna mouetur:
Et pila iudicium triste soluta facit.
Et canis & tortor, soror est non vna flagello
Sæuaq; Titanum cũ Phlegethonte manus,
Aulam animæ gemitu vacuã, et plangoribus implét:
Multaq; verberibus mista catena sonat.
Iste gemit saxo: fugienti ille aret in unda
Pendet is à radijs hic laniatur aue.
Mille mali facies, pœnarum mille dolores,
Vtq; rei, insontes debita iura ferunt.

Locus purgato. Nō procul hinc animas purgāt sublimia, quæ spem
Luminis ad cœlum liberioris habent.
Pœna quidem leuior: leuior quia noxa: sed illam
Est quoq; qui nollet sustinuisse sibi.
Locus paradisi. Summa coronatos attollunt atria diuos:
Parsq; sub Elysio gramina colle tenet.
Parsq; suo Eridono cincta est sanctoq; vireto
Perq; recens pratum valle nitente iacet.
Hic vel serta legunt, vel læti carmina cantant,
Aut pedibus plaudunt lata per arua choros.
Sole suo regio hæc, atq; æthere gaudet aperto:
Cumq; deo heroas numina nostra tenet.
Hincq; tibi reddor, sit gratia magna sorori
Sitq; deo, sub quo bis mihi vita fuit.
Dixerat, & manes se viuere teste probarat:
Vt poteram pauidus quum tamen ista loquor.
An mala res mors est? nam te risisse loquuntur
Nunquam, de stygio lætus vt orbe redis.
Mors nō mala est. Nō mala mors inquit, requies nāq; illa malorū est:
Quæ venit ex illa pœna, dolenda venit.
Risus ab ore fugit, non quod me tristia vexent:
Sed quoniam rursus mox moriturus eram.
Finierat, dixi squallet cur vlcere corpus:
In tumulo hac facie num ne cadauer erat?
Morbus Lazari vnde est ortus. Annuit, atq; inquit, sopitus forte iacebam
A' q; deo lenis mors mihi somnus erat.
Quum vox ecce sonat, fierem quo gloria nato:
Atq; veni, exclamat Lazare amice foras.
Lazare amice foras venias dicebat, ab vmbris
Ibam, quum exurgens quo ruis Orcus ait?

N on impune feres, & pus spuit: iuit in vlcus:
Non secus Antoni quam Stygis ignis abit.
S unt tibi templa procul, custos stipis æra tabellis
Postulat, hæc dixi, quum lacer ille refert.
T abida suscepti mea sunt contagia morbi:
Hinc procul a' populo tradita templa vides.
S æpe quod abrodunt miseris os vlcera totum:
Abrosum & vitio sordis inerme sonat.
N exa tabella illis pro labris bina mouetur:
Q uassaq; pro lingua tertia poscit opem.
M ane erat, instabam, sonuerunt ossa per auras:
Vertor, ab alloquio fugerat ille meo.
¶ Ipsa licet tendat cras tela sagittifer arcu:
Oceani seras fronte subibit aquas.
¶ Mater ab eoo quum Memnonis orbe redibit:
Cedet auis cœlo, quæ gerit arma Ioui.]
¶ Tertia lux Thomæ est, vigilat media ante sed illi
Rusticus & pinguem quærit ad exta suem.
A n sibi quod cæsa sue Saturnalia prisci
Pinguia reddebant: mos vetus optat idem?
E t tamen acceptus genio fuit ante December:
Huicq; sacer sus est, causaq; pene' patet.
C um sue conuictu brumalia tempora agrestis
Turba celebrabat, factaq; ferre potest.
N upta sed ipsa nouo tunc quum deducta marito est,
Q uod fit adhuc, tostam ponit in ora suem.
A uthor & Aeneas, Thomæ conuiua sedebat
Nupta tibi, hic ritus forsitan inde venit.
M agna quoq; antiqui sue cæsa festa colebant:
Q ualem natalis credimus esse diem.

Ara & hospitale semotũ, a populo

Frons sagittarii vesp. oc.

Aquila occ. vigi. Thomæ

Tho. ap. festum.

Porcus cæditur.

axungia seruatur S int ea cuncta licet, vero est hæc causa propinqua:
Sus cadit, & multis vsibus apta venit.
S iue quod è succo herbarum medicina paratur.
Seu noua quod quondam hac limina nupta linit.
P ars ea seruatur herbis quæ crescit, & vngit:
(Vnde vxor) quod opem qua medeatur habet.
C ætera soléni verubus defixa salignis
Nocte igni torrent, festaque magna colunt.

Thomæ festo tantū fœmine facellū intrāt ¶ Lux est, & toto à qua fœmina pellitur anno:
Hac semel ante arcam transit in æde die.
S cilicet exceptus Thomas conuiuia puellæ
Creditur hoc nuribus ipse dedisse suis.
T acta sed ecce sonat duodeni mensa Senatus
Pane puellarum, subteriturque prece.

Sportula in æde quæ captiuorū erat datur. ¶ Nautaque conuiuæ quo sit memor ipse magistri,
Dat Cererem, captis qua fuit ara viris.
¶ E cælo iugulæ tibi cras panduntur Orion:
Tempus & his agnus quum petit vber erit.

Iugulæ Orio. vespe. ori. ¶ Q uū tot erunt luces, parcarum nomina quot sunt:
Debita nox duris vltima rebus erit.

Vigi. natiu. dñi. T ota sit vt fœlix: eademque vt prospera tota:
Linguis atque animis fœmina virque faue.

Res raro visæ exhibentur. C ernite cælesti panduntur vt omnia nato:
Resque sibi vt raras angulus omnis habet.
N on est autumnus, sunt & super arbore poma:
Pendet & ex vlmis vitibus vua suis.

Imaguncule ex dulci factæ. M elle placent Tigres, blandi sunt melle Leones:
Dulcis & ore anguis, denteque mitis aper.
C um canibus riui veniunt ad pocula ceruis:
Iunctaque montanum non timet agna lupum.

Mille

M ille operum facies, pax est, sunt mille colores:
Nescio quid blande pectora nostra tenet.
I amq; viæ & sanctæ velantur frondibus aræ:
Atq; sacri è summis turribus æra monent.
A lta frequentantur celebri Capitolia pompa:
Et Vaticano uisitur aula iugo.
S igna dedit, nox est, solitos sibi sacra requirit
Bruma sales, mensæ tectaq; culta iuuant.
I ntonuit moles; proprijs decet ædibus esse:
Cumq; suis toto gaudia ferre sinu.
N ascitur igne deus, componitur ignibus ilex:
Compositoq; ardent grandia ligna foco.
V isimur alterne, suntq; ipsi in honore propinqui:
Perq; domos currunt munera, perq; vias.
P rincipio, iam fas, ieiunia soluere noctis:
Sumereq; incisos more iubente fauos:
D ulcia gustamus, gustatis poscimus æra:
Ducere & his ludo tempora nocte iuuat.
E t iuuat ante ignem positis consydere scamnis:
Riteq; præsentem credere adesse deum.
I nq; vicem sanctos formari rebus in vsus:
Discereq; arcanos atq; docere sonos.
E cce coronati sed se ad præsepia sistunt,
Iam bos iam placidas inter asellus oues.
N ubila discedunt: ponunt & flamina uenti:
Sacra petat, ludis abstineatq; manus.
N ascitur ecce deus, vocat æs, terna incipit ara:
In templo uigilet fœmina, uirq;, suo.
I am mora ne noceat, ne pellat frigus ab ara:
Qua media est flammis ignis in æde micat.

Templa ad sacrũ futurum exornãtur.

Gaudia publica Strenæ parantur

Orationes sanctæ hac nocte ediscuntur.

Quisq; in suo tẽplo quod parochiã dicũt, audit sacrũ

V ellem ego Mæoniũ iam nunc mihi pectus: et ora
Illius in latium quo duce Troia venit.
P auperis ingenij nascentem dicere Christum
Non est, certe humeros debilitabit onus.
Q uare ne damno mea parua immanibus actis
Musa sit: ingenio vim ferat ille meo.
E rgo deo fierent hic vt nascente calendæ:
Orta sub Augusto tempora pacis erant.
Quo tẽpore & quo Christus natus.
I re suum Cæsar sub iura coegerat orbem:
Q uum patriæ iussus tecta Iosephus adit.
T ota domus sequitur, fuit hæc taurusq́;, asinusq́;,
Virgoq́; cui partus iam prope tempus erat.
C ontigerant Bethelem, complebant mœnia gentes:
Tectaq́; nulla aderant: cui domus orbis erat.
D e stipula ante vident cannisq́; palustribus antrũ
Stare casam, paries vimine factus erat.
S tat præsepe, asinus subit hoc, et taurus, at illis
Non pudor in stipula procubuisse fuit.
O mnia per terras mulcebat corpora somnus:
Altaq́; iam medium luna tenebat iter.
Q uũ subito sanctũ resplenduit ignibus antrum:
Credite posteritas, virgine natus erat.
V irgine natus erat deus, & mortalis, at ipsa
Impatiens stabat mater vt ante viri.
Obstupuit natura pariẽte virgi.
V idit, & obstupuit cœlũ, terra, æquor, & aer:
Virginem adhuc matrem sic peperisse deum.
Q uid facerent? res est, patuere oracula vatum:
Tardaq́; quæ visa est, venerat ipsa fides.
C redere ne dubitent: delubrum sudat olivo:
Solq́; triplex oritur, templaq́; prisca cadunt.

G ramina dat campus, producit vinea flores:
Herbis verq; redit, blandaq; bruma iuuat.
E xoritur sydus, nati timuere Cybelles
Vox erat ecce gigas: delituere metu.
Q uodq; licet taurus sit Iuppiter, ales Apollo:
Cynthia fele latet, pisceq; tecta Venus.
N eptunus Delphina subit, Cyllenius Ibin:
Fit Saturnus equus, Bacchus & vua fuit.
E st sua auis Pallas, Iuno pauone sub ipso est:
Itq; ad Persephonen non reditura Ceres.
T u quoq;, ni fallor, timuisti Cæsar euntem:
Illum quum ostendit casta Sybilla tibi.
Q uod vix ipse putas, illa monstrante videbas
Atq; puer, non tu, iam pater orbis erat.
I lle deus terris te dignior ille vocari,
Dux hominum cum sit, cum pater ipse deum.
S emine nam humano natus tua sceptra tulisti:
Regnat ab æterno natus is orbe patre.
I pse colis fastus, pietatem Christus amauit:
Tuq; probas, falsos destruit ille deos.
I n populos geris arma ferox, cruce militat ille:
Tu ferro gentes, vocibus ille domat.
T empla facis, facit ille suis sed numina templis,
Tu lege, hic pura crimina tollit aqua.
V ltus es infestum tibi qui patrem enecat hostem:
Hic veniam qui ipsi fata dedere, dedit.
R oma timet, post te qui successere, tyrannos:
Post hunc sunt sancti quos colit illa patres.
N atus erat sub te, forit vt te numine maior:
Fassus & hoc illi es, quum tua thura dabas.

Miracula, quæ Christo nascente fuerunt de fuga deorum veterum.

Christus natus ab Augusto Cæsare adoratus

Probat Christũ meliorẽ Augusto fuisse.

Diuos futuros post chri stũ i spũ salutat.

D i saluete igitur, terris noua sacra daturi:
Tuq; tui alterius Roma futura Iouis.
S ub meliore tibi sunt sacra, aræq; Tonante,
Matris io æternus stat puer ante pedes.
S alue magne infans, quo ferrea desinit ætas:
Ex vero & virgo quo veniente redit.
T e, nascente tuus feret aurea sæcula mundus:
His & ab integro mensis & annus erit.

Vatũ dicta de Christo verifica.

P rædictusq; tuis, iam tu regnabis Apollo:
Aeui tuq; decus, tu decus orbis eris.
T e duce nulla aderunt veteris vestigia culpæ:
Gente & pacata iura paterna dabis.
T erra tibi nullo referet sua munera cultu:
Cumq; mero fruges ad noua sacra dabit.
H eroas diuis mistos, matremq; videbis:
In summo à q; illis vertice visus eris.
Q ui nocuit Serpens, arborq; imbuta veneno
Occidet, & partæ ligna salutis erunt.

Mystica de s. Pe. [illegible]

Q uæ patris & tua sit virtus noscetur, at à te
Claue ratem Typhis qui regat alter erit.
A lter & heroum numerus, fidei altera bella:
Vnde aderis terris, vndeq; victor aquis.
A ggredere, ò sanctos venit iam tempus honores:
Ipse deum soboles ipse futurus eras.
T u tu promissum es magni patris incrementum:
Aspice iam quam te gaudeat omne latus.
H æc ipse: inq; solo stabat: qui torquet Olympum:
Fœnum, & pro stellis algaq;, vilis erat.

Iosephus & Ma. virgo na tũ adorãt

Q uiq; fouet cunctos, taurusq;, asinusq;, fouebant,
Atq; illi supplex cum sene mater erat.

Incipe, magne puer venerādā agnoscere matrē:
Te peperit: mensa digna sit illa tua.
Incipe, & interea sæcli melioris origo:
De superis quando tu mihi natus homo es.
O rē doce (si fas) cur huc descendis olympo:
Cunctaq; cum tua sint, cur casa tecta dedit.
Hæc ego, quum radij circum micuere loquentē: — *Introductio christi ad colloquiū*
Et tulit ante oculos non puer ora meos.
Extimui, dextraq; crucem mundumq; sinistra
Ille tenens placidos hos dedit ore sonos.
Pone metum o vates & nostri conditor anni
Quæq; petis tota iam tibi mente tene.
Qđ mea sacra canis: vestra qđ imagine nascor:
Est mihi fas oculos ante venire tuos.
Fœmina me pepulit: reuocauit fœmina terris:
Atq; via, vt soluam sanguine crimen, erat.
Natus at Adamus nostro ē quia pauper in horto:
Ille quod est primus, ipse secundus eram.
Cum sint crimen opes, alijs exempla daturus — *Paupertas, à deo approbata.*
Sponte deus subij sordida tecta casæ.
Dixerat ille, mihi rediere in pectora vires:
Signifero rursus quum loquor ista deo.
Hæc video: renouas sed dic cur gentibus annum: — *Renouatio anni à natali dñi.*
Cumq; nouo surgit cur quoq; pene vetus.
Omnia sint inquit cum nostris clara figuris:
Vnde tuum per me iure mouetur opus.
Iam dare me nato renouatum gentibus annum
Fas erat, & sæclis subdere prisca nouis:
Qđ facere vt possem, vtq; hæc emēdare viderer:
Quod mihi consilium patris ab arce fuit.

Tempora, quæ impleui, paulum vt distare putetur:
Certa calendarum non ego iura sequor.
Estq; ideo extremo natalis tempore mensis
Octauo vt priscis præferar ipse die.
Annus & hic nouus est, uetus et mox, sint velut vnus:
Vt noua præcedant: prisca sequantur iter.

Sacramũtata sunt cætera penè manent.

Fitq; nouus ritus: sit vt illo victa vetustas:
Sacraq; mutantur: cætera vt ante manent.
Subsequor: & sanctæ pandunt sua secula portæ

Iubileus

Iudæum & titulum quum venit annus habet.
Adde quod ipsa nouos patres creat ara: quod ensis,
Et pileus sacer est, hactenus, ille refert.

Iubileus libertatē signifi.

Porta ego ab Abramo: duce me fit nomen & annus:
Et libertatis tempora sanctus habet.
Me nascente, alio quãuis quoq; tempore præstent:
Ara creat patres, patribus ara fui.
Cæsaris imperium nostrum est: est totus & orbis:
Iuraq; do populis, iustitiamq; colo.

De ense & pileo & aliis quæ natali die fiunt.

Aureus hinc ensis, pileus munimen in hostes.
Monstrat: & in gemmis alba columba suis.
Fitq; in nocte sacer nostri natalis ad aram:
Principium rebus quod fuit inde meis.
Finierat: restet ne pars rerum vlla tuarum:
Sunt quoniam nobis temporis acta tui.
Dulcia cur petimus? pariter præbemus & æra?
An quoq; vt in multis facta vetusta probas?

Consuetudines quæ ob lætitiam ea die fiunt.

Annuit: atq; inquit, mihi signant dulcia Manna:
Quodq; mihi reges æra dedere, datis.
Tibia dat cantus, pro cantu poscit & æra
Ante fores patrum, tectaq; magna ducum.

T ibia quum nascor cecinit pastoribus inquit:
Deq; meo cœlo carmen it inter oues.
P ræstat idem, nato gratetur ut apta parenti:
Q uiq; mihi debent, postulat æra patres.
P ræterea nascor quia nuptæ, iungor & illi:
Munera pro facto tibia festa petit.
H inc, ea dum cantat: qui me comitantur ad illam:
Dant tria pro nupta tres sua dona mihi
P rimus enim ornauit connubia nostra coronis
Alter ad hæc grata virginitate venit.
T ertia turba insons pueri cecinere Hymenæum:
Cumq; meis superis impediere choros.
D ixerat, & fastis tria festa redegerat idem,
Q uæ data natali præteriturus eram. De festo Ioã. euã. Stephani & Innocẽtum.
T unc ego iam didici poscat cur tibia munus
Suntq; mihi causis cognita multa suis.
A dde precor, tãquã ne epulis hymenæa probemus?
Hæc sibi lux semper carnibus vsa venit?
S it licet hoc dixit, poscunt solẽnia ritum:
Mater & in partu pinguibus vsa iacet:
P ræterea carnes, quas me dum concipit illa
Abstulerat multis lucibus, ista refert.
S i scelus esse putant, quum vna duo luce dat vnus:
Dat tibi in hac dixi cur tria liba die? Tres quas missas aiũt: sacrorũ in natali augmẽtũ
M ens, pater, & natus, quod nos tres dicimur vnus:
V na ait: hac unus dat tria liba die.
C ur bis quarta inquam: tibi lux instaurat honores?
Q uæq; modo attulimus, cogimur illa dare?
G entibus hic nascor, illic ego legibus inquit:
De quibus à patre est reddita causa meo.

A nnueram: at dixi: quoniam nox longa, nec ipse
Instruar vt rebus forte grauare tuis.
T res mihi nunc restant tua post cunabula luces,
Et totidem: rebus nec tamen orta dies.
Cótinuatio vt filius se iũgat patri N e scindatur opus, mihi quod tu claudere debes:
Q uo tua coniungas oribus ora patris.
Q uem canimus mensem, lux vltima finit et annũ:
Illaq; Syluestri est, & mihi finit opus.
N ota tibi, fasces cur illa luce petuntur?
Natalis poterant quos dare festa tui?
Q ui capiunt tres sunt, nec habent hi nomen auorũ
Nec fasces, saltem hos Ianus vt ante daret.
S cilicet ipse inquit: Syluester regna recepit
Q uum nostra mundus Cæsar abiuit aqua.
C umq; nouo regno mutata est forma Senatus:
Curia quæq; fuit Cæsaris, illa mea est.
D istet & vt cultus, qui fasces ante duorum,
Nunc ego quod trinus: hos sibi ternus habet.
A tq; quater ternis renouatur mensibus ordo:
Plena sit vt numero Curia tota meo.
Cóseruato. vñ dicti sint. N omina ne ue obstent priscorum: seruo quod orbẽ:
Seruatoris inest his nota nostra tribus.
Q uiq; fuere, manent bis sex nunc ordine fasces:
Q ui meus est titulus, discipulisq; meis.
H inc vbi lux illa est duodena bis hasta praibit:
Q uæ solet & patribus picta præire meis.
R itus at vt iam sit nostro emendatus auorum:
Q uæ Ianus priscis, lux parat illa meis.
In vesp. s. Sylue. iuratur. C æsaris ante pedes quos ipse Senatus inibat:
Ante pedes fasces nunc init ille patris.

Q uiq;

Q uiq; sedet pro me: ceu sit Syluester, honores
Diuidit, & cogit tangere iura manu.
L uceq; dehinc Iani, iuratus quisq; subibit
Munus, & à nobis vim sibi iuris habet.
V ltima at illa dies tibi visa est forsan in anno:
Falleris, illa anno est septima festa meo.
A dde quod hæc spatijs fuerint si iuncta dierum:
Natali inuenies omnia facta meo.
R es tua sed postquam: postquã tua forma Senatus:
Cur non & ciuis ipse Senator erit?
S cilicet ille inquit: posci vt videatur ab agris: Senator nõ põt eẽ ciuis Roma.
(Pascebat placidas ante Senator oues.)
Q uæritur externus, sunt hoc & nomine patres:
Vt sacra Maiestas seruet in vrbe decus.
H inc sibi vt ex illa Capitoli ductus ab arce
Sceptra ferat, pompas ipseq; & ensis habet.
M agna quidem sunt hæc: sed si te parua mouebunt:
Carica cur illa nuxq; petenda die?
C arica poscuntur nux & non parua putabis:
Omne quod hoc per me cessit ab orbe vetus.
I unge puer lecto pueri cur verbere surgit?
Verbera quiq; infert, mox timet illa pati?
V t puer à puero sic truditur annus ab anno: Prouer. Syluest. fustis in lecto.
Segnitiemq; puer ponit, & annus: ait.
E t sibi Syluester fertur frenasse draconem:
Hic vbi Ditis eques viuus adiuit aquas.
V era licet, dixit, sint hæc, dant acta figuram:
Q uæ mihi, quæ votis non aliena tuis.
A nguis & annus enim simili ratione tenentur: Frenatio draconis Syluest. mystica
Orbibus itq; annus; recta nec anguis habet.

Anguem forte prius frenauit: frenat & annum:
Visus & officium est esse secutus idem.
Vna dies mensem nam finit, finit & annum,
Non secus ac cœptum nunc tibi finit iter.
Christo nato Ianus triceps factus. Hactenus: & patri coniunxit colla sequenti:
Ante biceps Ianus, nunc deus vnde triceps.
Nunc deus vnde triceps, qui Iano augustior ipso est:
Hæc ego natali quum fuit orta dies.
Ipseq; vt auspicijs foret hinc felicibus annus:
Anni noui alternæ preces fiunt. Quisq; loquebatur prospera verba prece.
Ara frequens stabat, ter libabantur honores:
Grataq; erat, dum rem ter legit ara, mora.
Pars aderat sacris, nectar pars inde petebat:
Ocia erant, ludis abfueratq; manus.
Gemmeus aurato pileus renitebat ab ense:
Ante patrem: turbis abstuleratq; locum.
Omenq; & dulcem quo quisq; resumeret annum:
Cum stipe erant posito dulcia in orbe mero.
Cõsuetudines natalis vsq; ad Ianuarium. Factaq; ducebant Iani clausura calendas:
Ductus ab intonsis vt monet vsus auis.
Ergo dies salue rerum pulcherrima dixi:
Adq; tuos melior candidiorq; redi.
Tuq; deus, cuius monitu sulcauimus æquor:
Accipe, quod soluis trinus & vnus, opus.
Venimus ad portum: sertum præbete carinæ:
Quæ iam festa deo, sacraq; vexit aquis.
Sanctum opus exactũ est: iam nõ ego fata timebo:
Vt veniant, aliqua parte superstes ero.
Poetæ præsagiũ de se & ope. suo. Numina donec erunt, & euntia sydera viuam.
Romaq; qua toto rem tenet orbe legar.

FINIS.

REGESTRVM OPERIS.

A B C D E F G H I K L M N O P Q R S T V X Y Z.

AA BB CC DD EE FF GG HH II KK LL MM NN OO PP QQ RR SS TT.

Omnes *ſunt* Duerni,*exceptis* PP. *qui ſunt* Terni. & F & H.

Excuſſum Romæ,*apud*.M.*Antonium Bladum* A*ſulanum* S. D. N. *Papæ*, & *Cameræ* Apo*ſtolicæ* Typographum. XV. Caleñ. Iunij. M. D. XLVII.

